

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ เป็นวารสารฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความดังกล่าวในสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดแนวความคิด ทฤษฎี การพัฒนานวัตกรรมขึ้นและเป็นเวทีนำเสนอผลงานวิชาการของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไป โดยมีกำหนดออกราย 4 เดือน

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ธรรมรักษ์ ละอองนวล	รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.มาลี ไชยเสนา	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สมาน อัครภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยภินันท์ โชติวนิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.อรทัย เลียงจินดาถาวร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สงครามชัย ลีทองดีสกุล	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวิตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม ทิพราช	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ตั้งควนิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

บรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ชาญชัย สุกใส

ผู้ช่วยบรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนันรัตน์ รูปใหญ่

ฝ่ายจัดการ นางสาวปณิดา ธรรมวงศ์

สำนักงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม และ ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

พิมพ์ที่ หจก.วิทยาการพิมพ์ 336-338 ถนนผาแดง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

โทร. 045-240692 โทรสาร. 045-265756

บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อย 3 คน ความคิดเห็นในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนมิใช่ความคิดเห็นของผู้จัดทำ จึงมิใช่ความรับผิดชอบของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และบทความในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สงวนสิทธิ์ตามกฎหมายไทย การจะนำไปเผยแพร่ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกองบรรณาธิการ

Graduate School Journal, Pitchayat, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Graduate School Journal, Pitchayat, a Journal of Humanities and Social Sciences, publishes research articles, academic articles, and review articles. Its objectives are to publish articles in the fields of education, business administration, economics, political science, public administration, law, communication, agricultural extension, arts, cultures, and related fields in order to promote the concepts, theories, and innovation development and to be a platform to present academic works of the faculty members in the university and other people in general. It is issued every four months.

Consultants

Assoc. Prof. Thamarak Laongnual	Ubon Ratchathani Rajabhat University Currently Acting for the President
Assoc. Prof. Dr. Mali Chaisena	Vice President for Academic Affairs

Editorial Board

Adjunct Professor Dr. Saman Asawapoom	Sisaket Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Jumlong Vongprasert	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Piyakanit Chotivanich	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Orathai Liengjindathaworn	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Songkramchai Leethongdee	Maha Sarakham University
Assoc. Prof. Dr. Songsak Phusee-orn	Maha Sarakham University
Assoc. Prof. Dr. Jinawatar Pakotung	Sisaket Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Boonthawan Wingwon	Lampang Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Udom Tipparach	Ubon Ratchathani University
Asst. Prof. Dr. Sudaporn Tangkawanit	Ubon Ratchathani Rajabhat University

Editor	Assoc. Prof. Chanchai Suksai
Associate Editor	Asst. Prof. Chananrath Roobyai
Operating Team	Miss Panida Thammawong
Editorial Office	Graduate School, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Publication Frequency	3 issues per year 1 st Issue: January-April, 2 nd Issue: May-August, and 3 rd Issue: September-December
Place of Publication	Wittaya Printing 1973 Limited Partnership, 336-338 Phadaeng Road, Mueang District, Ubon Ratchathani Province, 34000; Tel: 0-4524-0692, Fax: 0-4526-5756

Every article is peer reviewed for academic correctness by at least three external qualified experts. The opinions in the Graduate School Journal, Pitchayat, Ubon Ratchathani Rajabhat University, belong to the authors, but they do not belong to the publisher. Thus, the Graduate School of Ubon Ratchathani Rajabhat University will not be held responsible for all of those opinions. The articles in this journal are protected by the copyright of Thailand. No part of each issue may be reproduced for dissemination without written permission from the publisher.

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

สภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 1

Situations, Needs, and Guidelines for Developing the Integrated Learning
Management of the Schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service
Area Office 1

จุฑาทิพย์ ซาเสน รชฏ สุวรรณกู่ และวัชรี้ แสงบุญเรือง

Chuthathip Sasen, Rachata Suwannakoot, and Watcharee Saengbunrueng

สภาพ ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร 11

Situations, Needs, and Guidelines for Developing Important Skills for the Teachers
in the 21st Century under the Secondary Educational Service Area Office Sisaket-
Yasothon

ชวัลวิทย์ ทิพราช ทศนา ประสานตรี และวัชรี้ แสงบุญเรือง

**Chawanwit Thippharat, Tatsana Prasantree, and Watcharee Saengboon-
ruang**

การเปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง
อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้
แบบสืบเสาะเชิงแนะนากับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ 23

Comparison of Mathematical Problem Solving Skills and Learning Achievement
on Ratios, Proportions, and Percentages of the 7th Grade Students Between
Guided Inquiry-Based and Normal Learning Management

อานัติ วงศ์จำปา สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร และชวนพบ เอียวสานุรักษ์

Anut Wongjampa, Sawatchai Sripanomtanakorn, and Chuanpob laosanurak

การศึกษาปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ นวัตกรรมจัดการ
ศึกษา ระดับจังหวัดศรีสะเกษ 37

A Study of Important Factors Driving Innovation in Learning Management in the
Educational Management Innovation Area at the Level of Sisaket Province

ปกรณ์ชัย สุพัฒน์ และมนัญญา นาคสิงห์ทอง

Pakornchai Suphat and Mananya Naksingthong

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 51

Relationship between Participatory Management and Effectiveness of Academic
Works under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4

เอมมิกา บุญรักษา จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์ และสิริกัลยา สุขชี

Ammega Boonraksa, Jittimaporn Sihawong, and Sirikanlaya Sookkhee

ภาวะผู้นำเฝ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ 63

Servant Leadership of the School Administrators under the Secondary Educational
Service Area Office Ubon Ratchathani-Amnatcharoen

ณัชชา สายลัดดา ธิดาร์ตัน จันทะหิน และพงษ์ธร สิงห์พันธ์

Natcha Sailadda, Thidarat Jantahin , and Pongthorn Singpan

ผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4
และ 5 ดาว ในประเทศไทย 79

Effects of the Internal Control Environment on the Operational Performance of
the 4 and 5-Star Hotels in Thailand

ศิริมล แสนสุข

Sirimon Saensuk

การศึกษาความเข้าใจในโมโนมิติทางวิทยาศาสตร์ เรื่องสารละลายของนักเรียนระดับชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย 89

A Study of Scientific Conceptual Understanding on Solution of the 10th Grade
Students by Using Learning Activities: Predict-Observe-Explain (POE)

พรรณปพร วอทอง สุดาพร ตั้งควนิช และปริญา บริพุฒ

Pannapaporn Worthong, Sudaporn Tangkawanit, and Pariya pariput

การพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 97

Development of the Administration of the Student Care Support System in the New
Normal Era of the Schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1

ชลาลัย อินทอง พิมล วิเศษสังข์ และอุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ

Chalalai Inthong, Pimon Wisetsang, and Udompun Pitprasert

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

การบริหารการจัดเก็บภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัด อุบลราชธานี 109

Tax Collection Management Affecting the Efficiency of the Local Tax Collection of the Sub-District Administrative Organizations in Pho Chai District, Khemmarat District, Natan District, and Si Mueang Mai District in Ubon Ratchathani Province

นิตยาพร วงศ์พุฒ อัยรดา พรเจริญ และนลินี ทองประเสริฐ

Nittayapron Wongphut, Irada Phorncharoen, and Nalineee Thongprasert

การพัฒนาระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลัง จังหวัดอุบลราชธานี 123

The Development of Chatbot System for Customer Relationship Management
The Ubon Ratchathani Provincial Office of The Comptroller General

สุวัฒน์ บรรลือ และขนิษฐา อินทะแสง

Suwat Banlue and khanittha Inthasaeng

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ในรายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบแผนการทดลอง แบบรองรับภายใน 135

Development of Learning Management by Using a Scaffolding Technique to Enhance Creative Thinking on a Subject of Occupational Work for the Ninth Grade Students by Using an Internal Support Experimental Model

กุลลาบ ขำขันมะลี อรุมา เจริญสุข และวิไลลักษณ์ ลังกา

Kulab Khakhunmalee, Oruma Charoensuk, and Wilailak Langka

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี 149

Development of Multimedia Enhancing Local Wisdom in Making Pottery at the Learning Center of the Pak Huai Wang Nong Pottery Group, Ubon Ratchathani Province

ชัชวาล ขันติคเชนชาติ และ นิธินันท์ นาครินทร์

Chatchawan Kantikachenchart and Nithinan Nakkarin

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 165
Development of English Reading Skills through Folk Tales for the Fifth Grade Students

อรุณรัตน์ คำแดง สรรพสิริ ส่งสุขรุจิโรจน์ และกชกร ธิปัตติ

Arunrat Kamdang, Sappasiri Songsukrukiroad, and Goachagorn Thipatdee

แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนโดยวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียน 175
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Developmental Guidelines for Improving Learning Quality by Analyzing the Problems
and the Obstacles of the Students at Ubon Ratchathani Rajabhat University

เยาวรักษ์ ทองพุ่ม

Yaovaruk Thongphum

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ 185

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ 186

ขั้นตอนการตีพิมพ์ในวารสาร 192

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ 193

ใบสมัครเป็นสมาชิกวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความวิจัย

สภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

Situations, Needs, and Guidelines for Developing the Integrated Learning
Management of the Schools under Nakhon Phanom Primary Educational
Service Area Office 1

จุฑาทิพย์ ซาเสน รชภู สุวรรณกัญ และวัชรีย์ แซงบุญเรือง
Chuthathip Sasen, Rachata Suwannakoot, and Watcharee Saengbunrueng

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
Faculty of Education, Nakhon Phanom University
E-mail: 646150110146@npu.ac.th

Received: March 2, 2023; Revised April 12, 2023; Accepted: April 12, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2) ประเมินความต้องการจำเป็น และ 3) พัฒนาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 89 คน และผู้สอน จำนวน 341 คน ได้มา โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 4 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ 4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 2 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการบูรณาการภายในชั้นเรียน และด้านการบูรณาการภายในกลุ่มสาระ
3. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีผลการประเมินแนวทางพัฒนาโดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$)

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบันและพึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current and desirable situations, (2) to assess the needs, and (3) to develop the guidelines for developing the integrated learning management of the schools under Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1. The samples consisted of 89 school administrators and 341 teachers. They were randomized by stratified sampling. The research instruments consisted of four forms: 1) a questionnaire asking for the current situations of the integrated learning management, 2) a questionnaire asking for the desirable situations of the integrated learning management, 3) a structural interview form and 4) an evaluation form used to evaluate the appropriateness and the possibility of the guidelines for developing the integrated learning management. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}).

The research findings were as follows.

1. The current situations of the integrated learning management in the overall were at a high level, and the desirable situations of the integrated learning management in the overall were at the highest level.

2. The findings of the needs assessment of the integrated learning management showed that the needs of the integrated learning management organized from the highest to the lowest mean scores for the first two priorities were the integration within the classrooms and the integration within the subject groups.

3. The findings of the evaluation of the guidelines for developing the integrated learning management showed that the guidelines were appropriate to be used at the highest level ($\bar{x} = 4.55$) and possible to be used at a highest level ($\bar{x} = 4.51$).

Keywords: Current and Desirable Situations, Needs, Guidelines for Developing the Integrated Learning Management

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) เน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 หมวดที่ 4 ได้ระบุว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถในการพัฒนาตนเอง กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตามศักยภาพ การจัดการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้นักเรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน มาตรา 24 การจัดการเรียนรู้อิสระให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการ สถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็น เกิดการเรียนรู้ 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน คำนึงถึงค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555)

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่สำหรับการบูรณาการนี้เป็นวิธีการที่มีมานานแล้ว แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาหรือชุมชน การบูรณาการเหมาะกับการนำไปใช้ในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่าง ๆ หากนำมาบูรณาการสอดคล้องเข้าด้วยกันแล้วผู้เรียนจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความหมาย ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจถึงการเชื่อมโยงสัมพันธ์ความรู้จากสิ่งที่เรียนมากับชีวิตจริง การบูรณาการความรู้กับการปฏิบัติ อีกทั้งยังช่วยลดเนื้อหาที่ซ้ำซ้อน ลดเวลาการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีความสอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาสู่โลกอนาคตในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างมาก ในปัจจุบันผู้เรียนสามารถหาความรู้ได้มากเท่าที่ตนอยากรู้ การดำเนินชีวิตในแต่ละวันจำเป็นต้องใช้ความรู้พื้นฐานจากหลากหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ตั้งแต่ผู้เรียนตื่นนอนตอนเช้าปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนไปจนถึงเวลาเข้านอน กิจกรรมที่ทำเหล่านี้ผู้เรียนจะต้องใช้ความรู้และความคิดในหลากหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งจะผสมผสานกลมกลืนกันจนแยกไม่ออกและกิจกรรมนั้นอาจแตกต่างกัน (สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, 2559)

การบริหารจัดการชั้นเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาและวิธีการในการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งครูควรปรับบทบาทจากครูผู้สอนมาเป็นโค้ช (Coach) และเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โดยการค้นคว้าอย่างอิสระในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แนวคิดการเรียนการสอนแบบ Teach Less, Learn More และทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivist Learning) ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ที่เป็นของตนเองขึ้นมาจากความรู้ที่มีอยู่เดิมหรือจากความรู้ที่ได้รับเข้ามาใหม่ จึงควรบูรณาการการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวมด้วยรูปแบบหรือวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงอย่างเป็นขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นวางแผน ครูผู้สอนวิเคราะห์ผู้เรียนและเนื้อหาวิชาที่สอนเพื่อจะเลือกรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมหรือบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้สถานที่ภายนอกห้องเรียน 2) ขั้นดำเนินการสอน ครูผู้สอนชี้แจงกระบวนการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้ชี้แจงกติกาการเรียนรู้ เป็นผู้คอยชี้แนะ และควบคุมชั้นเรียน ซึ่งการชี้แจงกฎกติกาและเป้าหมายปลายทาง 3) ขั้นสรุปบทเรียน ครูผู้สอนตั้งคำถามให้ผู้เรียนสะท้อนบทเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอสิ่งที่ได้ค้นคว้าตามที่ได้เรียนรู้จากสภาพความเป็นจริง 4) ขั้นประเมินผล ครูผู้สอนทำการทดสอบหลังเรียนพร้อมทั้งแจ้งผลการทดสอบให้ทุกคนทราบ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ส่วนมากตั้งอยู่ในชนบท และมีปัญหาที่สำคัญหลายประการ เช่น จำนวนครูไม่ครบชั้น และไม่ครบสาระวิชาตามหลักสูตร จึงเกิดปัญหาในการบริหารจัดการการเรียนรู้แบบบูรณาการ ปัจจัยนี้มีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษามากที่สุด เนื่องจากครูผู้สอนไม่มีความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่ไม่ถนัด จึงทำให้ครูผู้สอนไม่ได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาและนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียน ครูยึดติดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นครูผู้สอนมากกว่า ผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้โรงเรียนยังไม่สามารถจัดการศึกษาได้ตามหลักการและวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1, 2565)

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าว การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการนั้นสื่อการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด ประสบการณ์ และความสามารถที่หลากหลาย โดยเน้นการสอดแทรก ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โดยการค้นคว้าอย่างอิสระ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น คือปัจจัยทางการบริหารจัดการชั้นเรียนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ การจัดการกำหนดเรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับ ในชั้นเรียน เพื่อเป็นการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูกับนักเรียน และการทำงานที่เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจของบุคลากรทุกฝ่าย สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูคือบุคคลสำคัญที่ต้องแสดงออกถึงควมมีภาวะผู้นำ มีความเข้าใจอย่างดีในการผสมผสานการบริหารจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้กลมกลืนเกิดประสิทธิผล การปฏิบัติการบริหารจัดการชั้นเรียนในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพ ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1
3. เพื่อพัฒนาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 มี 2 ขั้นตอน ดังนี้
 - ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ในปีการศึกษา 2565 จาก 249 โรงเรียน จำนวน 2,801 คน ตัวอย่าง จำนวน 430 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .57-.88 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .59-.87 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็น โดยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาคำนวณหาค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI Modified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

2. ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางพัฒนาโดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากข้อที่ 1 และข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารจากบทที่ 2 มีการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 1

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ด้านการสอนบูรณาการภายในกลุ่มสาระ	3.68	.61	มาก	4.68	.33	มากที่สุด
2. ด้านการสอนบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ	3.84	.74	มาก	4.66	.32	มากที่สุด
3. ด้านการสอนบูรณาการภายในชั้นเรียน	3.63	.81	มาก	4.69	.23	มากที่สุด
4. ด้านการสอนบูรณาการภายในช่วงชั้น	3.82	.70	มาก	4.65	.35	มากที่สุด
รวม	3.74	.69	มาก	4.67	.20	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสอนบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ ($\bar{x} = 3.84$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสอนบูรณาการภายในชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.63$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสอนบูรณาการภายในชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.69$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการสอนบูรณาการภายในช่วงชั้น ($\bar{x} = 4.65$)

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	D	I	$PNI_{Modified}$	ลำดับ ความต้องการจำเป็น
1. ด้านการสอนบูรณาการภายในกลุ่มสาระ	3.68	3.68	0.271	2
2. ด้านการสอนบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ	3.84	4.65	0.210	4
3. ด้านการสอนบูรณาการภายในชั้นเรียน	3.63	4.68	0.289	1
4. ด้านการสอนบูรณาการภายในช่วงชั้น	3.82	4.65	0.217	3
รวม	3.74	4.66	0.246	-

จากตารางที่ 2 พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{Modified}$) โดยรวม มีค่า เท่ากับ 0.246 เมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 3 ด้านการสอนบูรณาการภายในชั้นเรียน มีค่าเท่ากับ 0.289 และ ด้านที่ 1 ด้านการสอนบูรณาการภายในกลุ่มสาระ มีค่าเท่ากับ 0.271 ตามลำดับ

3. ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน

3.1 วิธีการจัดทำร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน
- 2) นำข้อมูลแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการจากการสังเคราะห์เอกสารใน บทที่ 2 และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งการกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์มาจากลำดับความต้องการจำเป็นดังข้อมูลจากตารางที่ 2 แล้วนำมากำหนดเป็นร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน
- 3) นำร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา มาปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปสร้างเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในขั้นตอนต่อไป

3.2 นำเสนอข้อมูล โดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ด้านการสอนบูรณาการภายในกลุ่มสาระ	4.52	.11	มากที่สุด	4.52	.11	มากที่สุด
2. ด้านการสอนบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ	4.51	.18	มากที่สุด	4.45	.27	ปานกลาง
3. ด้านการสอนบูรณาการภายในชั้นเรียน	4.72	.23	มากที่สุด	4.60	.24	มาก
4. ด้านการสอนบูรณาการภายในช่วงชั้น	4.45	.37	มาก	4.45	.21	ปานกลาง
รวม	4.55	.10	มากที่สุด	4.51	.16	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน พบว่า ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวมโดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสอนบูรณาการภายในชั้นเรียน และด้านการสอนบูรณาการภายในกลุ่มสาระ ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ด้านการบูรณาการภายในกลุ่มสาระ ครูควรสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ยังผลให้เกิดการพัฒนาในด้านบุคลิกภาพในทุก ๆ ด้าน ผู้เรียนสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อทุกสถานการณ์และมีกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามความสนใจ ความสามารถ และความต้องการ โดยการเชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน 2) ด้านการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ ครูควรสอนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนด้วย ควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดบ้างในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิต 3) ด้านการบูรณาการภายในชั้นเรียน ครูควรให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและผู้สอนสามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลายเพราะว่าความคิดรวบยอดในแต่ละเรื่องที่ผู้สอนจะเปลี่ยนแปลงไป ตามความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน การเรียนแบบบูรณาการจะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียนและมีความเข้าใจมากขึ้น (4) ด้านการสอนบูรณาการภายในช่วงชั้นครูควรจัดประสบการณ์ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้จากผู้อื่น การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น การจัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ควรคำนึงถึงความแตกต่างกันและสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนไม่มีความแตกต่างกันของวัยหรือระดับชั้น ผลการประเมินแนวทางพัฒนา โดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องสภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสอนบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนนั้นครูสามารถทำได้เพราะเป็นการนำวิชาต่าง ๆ มาสอดแทรกในรายวิชาอื่น ดังที่วไลพร คุโณทัย (2558) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็น สภาพการณ์ ของการจัดประสบการณ์ และการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่ จัดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้สอดแนมนไปอย่างมีประสิทธิภาพน่าสนใจ และผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนใช้กระบวนการเรียนรู้สร้างความรู้ของตนเอง มุ่งเน้นให้เกิดการใช้และการเรียนรู้เนื้อหาที่ช่วยพัฒนากระบวนการประมวลผล และทักษะการแก้ปัญหา โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ดังที่กุลิสรา จิตรชญาวนิช (2563) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ต่าง ๆ โดยมีผู้สอนเป็นผู้จัดกระบวนการ ซึ่งต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนอยู่ตลอดเวลา ผู้สอนจึงต้องมีองค์ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ที่ตนสอนเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องมีศิลป์ในการถ่ายทอดและจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมด้วย

2. การประเมินความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก คือ ด้านการบูรณาการภายในชั้นเรียน อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนรู้และการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ภายในชั้นเรียนสามารถบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เข้าในหน่วยการเรียนรู้เดียวกันได้ ดังที่พรทิพย์ ศิริภักทราชัย (2556) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระวิชา (Interdisciplinary Integration) ระหว่างศาสตร์สาขาต่าง ๆ ใน 8 กลุ่มสาระโดยนำจุดเด่นของธรรมชาติ ตลอดจนวิธีการสอนของแต่ละสาขาวิชามาผสมผสานกันอย่างลงตัว เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ทุกแขนงมาใช้ในการแก้ปัญหา

3. แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีดังนี้

3.1 ด้านการบูรณาการภายในกลุ่มสาระควรให้ความสำคัญกับเนื้อหาของสิ่งที่ผู้เรียนอย่างเป็นบูรณาการ โดยครูต้องเลือกจุดเชื่อมโยงที่สำคัญของแต่ละเนื้อหาวิชา ทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ ประเด็น ปัญหา หัวเรื่องหรือประสบการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันนั้นจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้หลากหลายวิธีในการเรียนรู้ ดังที่สุพรรณิ ขาญประเสริฐ (2557) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการในหลายกลุ่มสาระที่มีสาระเป็นเรื่องเดียวกันแล้วนำมาสร้างให้เป็นหนึ่งหัวข้อแล้วนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2 ด้านการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ ครูควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ของกันและกันสามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงความสำคัญให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาสาระระหว่างรายวิชาและจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความคิดและสามารถคิดหาวิธีที่หลากหลายในการแก้ปัญหา ควรมีการนำหลายวิชาที่มีความสัมพันธ์กันมาเชื่อมโยงกันและสร้างหัวข้อเรื่องที่มีความสอดคล้องกับวิชานั้น ๆ เข้าด้วยกันในการจัดการเรียนรู้ ดังที่สนธิ พลชัยยา (2557) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของหลายวิชาเข้าไว้ด้วยกัน การเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นหนึ่งในรูปแบบของการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน นำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง

3.3 ด้านการบูรณาการภายในชั้นเรียน ครูควรออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด การแก้ปัญหา การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนในชั้นเรียนได้ทำงานด้วยตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่น ครูควรนำเสนอเนื้อหาในแต่ละกลุ่มสาระที่มีความแตกต่างกันมาสอดแทรกในกลุ่มสาระอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ดังที่อรรถ ฤกษ์คำ และคณะ (2558) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์หรือเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้ที่มีความหมาย เกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้และสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับประสบการณ์ชีวิตจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3.4 ด้านการบูรณาการภายในช่วงชั้น ครูควรจัดประสบการณ์ตรงที่สอดคล้องกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ยึดที่ตัวผู้เรียนเป็นหลัก การดำเนินกิจกรรมหลาย ๆ อย่างต้องรับฟังถึงเหตุผลซึ่งกันและกันระหว่างครูและนักเรียน ครูควรจัดการเรียนรู้ที่เต็มตามศักยภาพ ห้องเรียนแบบคละชั้นเป็นห้องเรียนแบบธรรมชาติที่สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของผู้เรียน ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ภายในช่วงชั้นจะจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างในแต่ละชั้นเรียน ว่าผู้เรียนในแต่ละชั้นอาจจะไม่มีความเข้าใจที่พร้อมกัน ดังที่ชนาธิป พรกุล (2561) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การผสมผสานของมากกว่า 1 สิ่งเข้าด้วยกัน การเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ และการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน พบว่า จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน ด้านการบูรณาการภายในช่วงชั้น อยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้และรูปแบบแบบในการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ผลจากการวิจัยสภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน ด้านการบูรณาการภายในช่วงชั้น อยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์เพื่อให้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นรวมถึงการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิผลต่อคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น

3. ผลจากการวิจัยความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) สูงสุด คือ ด้านการบูรณาการในชั้นเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการวางแผน การจัดองค์การ การจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

2. ควรวิจัยและเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรีย์ แสงบุญเรือง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยนครพนมทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กุลิสรา จิตรชญาวนิช. **การจัดการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1, สำนักงาน. **คู่มือนวัตกรรม NKP TWO สู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา**. นครพนม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1, 2565.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **ภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่และภาพรวมปี 2554**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ, 2555.
- ชนาธิป พรกุล. **กระบวนการสร้างความรู้ของครู กรณีการสอนบูรณาการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2560.
- พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. “STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21,” **วารสารนักบริหาร**. 2, 2 (มกราคม-มีนาคม 2556): 49-56.
- วไลพร คุโณทัย. **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2558.
- สิริพัชร เจษภาวิโรจน์. **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2559.
- สุพรรณิ ขาญประเสริฐ. **การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21**. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). 42, 185 (กันยายน-ตุลาคม 2557): 10-13.
- สุวิมล ว่องวานิช. **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- สนธิ พลชัยยา. “สะเต็มศึกษากับการคิดขั้นสูง,” **สสวท**. 42, 189 (กันยายน-ตุลาคม 2557): 7-10.
- อรทัย มูลคำ และคณะ. **การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ที.พี.พรินท์, 2558.

สภาพ ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
Situations, Needs, and Guidelines for Developing Important Skills for the Teachers
in the 21st Century under the Secondary Educational Service Area Office Sisaket
Yasothon

ชวัลวิทย์ ทิพราช ทศนา ประสานตรี และวัชรี แสงบุญเรือง
Chawanwit Thippharat, Tatsana Prasantree, and Watcharee Saengboonruang

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
Faculty of Education, Nakhon Phanom University
E-mail: 646150110641@npu.ac.th

Received: February 14, 2023; Revised April 11, 2023; Accepted: April 12, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร 2) ประเมินความต้องการจำเป็นการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร 3) พัฒนาแนวทางการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 130 คน และครู จำนวน 350 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ มีจำนวน 4 ฉบับ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 3) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ 4) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI Modified)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมากและสภาพที่พึงประสงค์ทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยรวมเรียงลำดับจากค่าสูงสุดไปค่าต่ำสุด ได้แก่ ด้านทักษะการจัดการเรียนการสอน และทักษะการคิด
3. แนวทางการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 มีผลการประเมินแนวทางพัฒนาโดยรวมพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การประเมินความต้องการจำเป็น ทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of the research were 1) to study current and desirable situations for developing important skills for the teachers in the 21st century under the Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon, 2) to assess the needs for developing important skills for the teachers in the 21st century under the Secondary Educational Service Area Office Si Sa Ket Yasothon, and 3) to develop guidelines for developing important skills in the 21st century for the teachers under the Secondary Educational Service Area Office Si Sa Ket Yasothon. The samples were 130 school administrators and 350 teachers. They were randomized by multi-stage sampling. The research instruments consisted of four forms: 1) a questionnaire asking for the current situations of the important skills for the teachers in the 21st century, 2) a questionnaire asking for the desirable situations of the important skills for the teachers in the 21st century, 3) a structural interview form, and 4) an evaluation form for the appropriateness and the possibility of the guidelines for developing important skills for the teachers in the 21st century. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index.

The research findings were as follows.

1. The current situations of the important skills for the teachers in the 21st century in the overall were at a high level and the desirable situations of the important skills for the teachers in the 21st century in the overall were at the highest level.

2. The findings of the needs assessment of the important skills for the teachers in the 21st century showed that when the mean scores were organized from the highest to the lowest, the learning management skill was the first priority and followed by the thinking skill.

3. The findings of the evaluation of the guidelines for developing important skills for the teachers in the 21st century in the overall showed that the guidelines were appropriate to be used at the highest level and possible to be use at a high level.

Keywords: Current Situations, Desirable Situations, Needs Assessment, Important Skills for the Teachers in the 21st Century

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงมิติของสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมแบบเดิม อาจต้องถูกทับซ้อนด้วยแนวคิด รูปแบบ วิธีการ ความเชื่อและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ตามยุคสมัย ทุกคนข้ามผ่านวันเวลาที่ผันเปลี่ยนและยืนหยัดอยู่ให้ได้ในสังคมสมัยใหม่ พัฒนาดตนเองให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ของวันนี้และอนาคตข้างหน้าให้สมบูรณ์อย่างเต็มกำลัง สังคมที่โลกเต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง (ณัฐวัฒน์ ล่องทอง, 2557) การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบันของไทย ที่ถือว่าเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และเป็นสิ่งขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน การศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม ให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในโลกศตวรรษที่ 21 ทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) เป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยในฐานะการเป็นพลเมืองของโลก ที่มีการดำรงชีวิตท่ามกลางโลกแห่งเทคโนโลยี โลกของเศรษฐกิจและการค้าโลกาภิวัตน์กับเครือข่าย ความสมดุลของสิ่งแวดล้อมและพลังงานความเป็นสังคมเมือง เพื่อทำให้คนไทยมีคุณลักษณะ

ด้านการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวได้อย่างชาญฉลาดเท่าทัน มีภาวะความเป็นผู้นำด้านการทำงานที่สามารถขึ้นนำตนเอง ในการพัฒนาการสร้างงานและอาชีพและตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีสติ และด้านศีลธรรมที่ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า คนไทยต้องได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) จากการศึกษาการปฏิรูปการจัดการศึกษาให้ก้าวทันโลกในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า ปัญหาที่สำคัญที่สุดของระบบการศึกษาของไทย คือ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมมาแบบล้าหลังทั้งเรื่องอุดมการณ์และแนวทางการศึกษาเรียนรู้ มีการออกแบบจารีตนิยม มุ่งรักษาสถานะภาพเดิมที่พวกตนเคยชินและได้รับประโยชน์เน้นเรื่องการเชื่อง การเคารพค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีดั้งเดิม สอนความรู้สามัญ และทางอาชีพที่เน้นการท่องจำและวัดผลในเรื่องเนื้อหา ไม่ได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัยอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ขาดความเข้าใจและละเอียดการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสังคมของผู้เรียน การจะสร้างพลเมืองที่มีความคิดอ่าน อุนิสิสัยใจคอ ทักษะ และความรู้แบบใหม่ที่จะใช้งานในโลกศตวรรษที่ 21 ได้ดี เรื่องที่สำคัญคือต้องเปลี่ยนแปลงครู อาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะ คุณสมบัติแบบใหม่ จากครูที่สอนแบบบรรยายให้นักเรียนจำประมวลความรู้ เป็นการเรียนรู้แบบสัมมนา ทดลองทำโครงการ ทำวิจัย ทำความเข้าใจปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา ที่ผู้เรียนจะต้องอ่าน ค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตัวเองมากขึ้น ครูเปลี่ยนจากผู้บรรยายเป็นโค้ช เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนต้องฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้เป็นฝึกภาคปฏิบัติ วิจัย ทำโครงการแก้ปัญหา การฝึกทำงานเป็นทีม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากกันและกัน การบริหารจัดการ หลักสูตร วิธีการเรียน การสอน การวัดผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการผลิตคนที่มีความรู้ ทักษะ ชนิดที่เป็นที่ต้องการในศตวรรษที่ 21 (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) ปัญหาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของครูไทยคือเรื่องความพร้อมของครู เนื่องจากความเข้าใจของครูที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน การประเมิน รวมไปถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนโดยตรง ดังนั้นการเข้าใจวิถีคิดของครูต่อแนวคิดนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ถูกมองเป็นนโยบายใหม่ทางการศึกษา เมื่อเป็นนโยบายจากระดับบนลงล่าง จึงพบข้อขัดข้องในการทำงานมากมาย ทำให้ครู นักเรียนขาดการ แลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ซึ่งกันและกัน บอกเพียงว่าเด็กต้องรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 เพราะมันสำคัญ แต่ไม่ได้บอกว่า มันสำคัญอย่างไร เราจะมีวิธีสร้างอย่างไรให้ได้ผล เรามองว่าสิ่งเหล่านี้ยังส่งต่อไม่ถึงครู (วาสนา ศรีปรัชญานันต์, 2563) แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 จะประกอบไปด้วยแนวทางในการดำเนินการที่สำคัญทั้งการ “ซ่อม” และการ “สร้าง” ควบคู่กันไปเพื่อเป็นการปรับแต่งซ่อมแซมกลไกการศึกษาเดิมให้ดียิ่งขึ้นและสร้างเสริมกลไกใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น เพื่อตอบสนองพลวัตการเปลี่ยนแปลงแห่งศตวรรษที่ 21 รวมถึงสร้างพลังของการเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาการศึกษาเรียนรู้ของไทยในทางปฏิบัติอย่างยั่งยืนและสมดุล เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) แนวทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องพัฒนาทักษะเพิ่มเติมและจำเป็นของครู เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีองค์ประกอบคือ ทักษะ 3 R8C จะต้องเตรียมความพร้อมให้นักเรียน รับนโยบาย Thailand 4.0 ครูต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ดังนี้ ทักษะความรู้พื้นฐานสาระวิชาหลัก (Core Subjects) โดยสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลักทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมจะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ นอกจากนั้นโรงเรียนและครูต้องจัดระบบสนับสนุนการเรียนรู้ตามมาตรฐานและการประเมินในยุคศตวรรษที่ 21 คือหลักสูตรและการเรียนการสอนสำหรับศตวรรษที่ 21 การพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช, 2556)

จากสถานการณ์ที่กล่าวมานั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มุ่งพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ที่ว่า “มุ่งสู่องค์กรคุณภาพตามมาตรฐาน บริหารจัดการด้วยนวัตกรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21” ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 พัฒนาระบบบริหารจัดการและนำนวัตกรรม เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา พัฒนาครูให้มีทักษะที่พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว เห็นได้ว่าทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 มีส่วนช่วยในการ พัฒนาการนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นนักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถ และศักยภาพใน ศตวรรษที่ 21 ซึ่งครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะวิธีการ ในการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดแนวทางการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร คือ ทักษะการจัดการเรียนการสอน ทักษะการคิด ทักษะการเรียนรู้ทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการปฏิบัติตน ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาในเรื่องสภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร เพื่อนำผลงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาวิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

1. ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ในปีการศึกษา 2565 จาก 83 โรงเรียน จำนวน 3,539 คน ตัวอย่าง จำนวน 470 คน กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยเทียบตารางของ Krejcie and Morgan (1970) และได้มาโดยการสุ่มวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .68-.92 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง .80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .71-.93 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความต้องการจำเป็น โดยนำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาคำนวณหาค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงโดยใช้สูตร Modified

Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

2. ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธรมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการพัฒนาแนวทางพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 คน คือผู้ที่มีประสบการณ์/รับผิดชอบงานพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของครูในสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแนวทางพัฒนาโดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากข้อที่ 1 และข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารจากบทที่ 2 มีการประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัย ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดย ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 1

เกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ทักษะการจัดการเรียนการสอน	4.08	.61	มาก	4.59	.31	มากที่สุด
2. ทักษะการคิด	4.08	.63	มาก	4.56	.37	มากที่สุด
3. ทักษะการเรียนรู้	4.15	.64	มาก	4.58	.37	มากที่สุด
4. ทักษะสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.13	.65	มาก	4.57	.38	มากที่สุด
5. ทักษะการปฏิบัติตน	4.14	.64	มาก	4.58	.37	มากที่สุด
รวม	4.12	.59	มาก	4.58	.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.12) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน ($\bar{x}$ = 4.08-4.15) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.15) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ทักษะการจัดการเรียนการสอนและทักษะการคิด ($\bar{x}$ = 4.08) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.58) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน ($\bar{x}$ = 4.56-4.59) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือทักษะการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x}$ = 4.59) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ทักษะการคิด ($\bar{x}$ = 4.56)

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร นำเสนอข้อมูลโดยแสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI Modified) และลำดับความสำคัญของทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 แสดงใน ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) สภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) และลำดับความสำคัญของทักษะสำคัญสำหรับครูใน ศตวรรษที่ 21 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21	D	I	(PNI _{Modified})	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. ทักษะการจัดการเรียนการสอน	4.08	4.59	0.125	1
2. ทักษะการคิด	4.08	4.56	0.118	2
3. ทักษะการเรียนรู้	4.15	4.58	0.104	5
4. ทักษะสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.13	4.57	0.107	3
5. ทักษะการปฏิบัติตน	4.14	4.58	0.106	4
รวม	4.12	4.58	0.111	-

จากตารางที่ 2 พบว่าการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{Modified}) ของการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมที่มีความต้องการจำเป็นเท่ากับ 0.111 เมื่อพิจารณาลำดับความต้องการจำเป็นรายด้าน พบว่า มีจำนวน 2 ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม เรียงลำดับจากค่าสูงที่สุดไปค่าต่ำสุด ได้แก่ ด้านที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนการสอนมีค่าเท่ากับ 0.125 และด้านที่ 2 ทักษะการคิด มีค่าเท่ากับ 0.118 ตามลำดับ

3. ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของของแนวทางพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21

3.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแนวทางการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร

3.2 นำข้อมูลแนวทางการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 จากการสังเคราะห์เอกสารในบทที่ 2 และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มาสังเคราะห์เป็นร่างแนวทางการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21

3.3 นำร่างแนวทางการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 นำเสนอแนวทางพัฒนาที่ได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา ความตรงตามโครงสร้างเนื้อหา และด้านอื่น ๆ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.4 นำร่างแนวทางการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปสร้างเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ในขั้นตอนต่อไป

3.5 นำเสนอข้อมูล โดยแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

แนวทางพัฒนาทักษะสำคัญ สำหรับครูในศตวรรษที่ 21	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S	แปลผล	$\bar{x}$	S	แปลผล
1.ทักษะการจัดการเรียนการสอน	4.83	.12	มากที่สุด	4.17	.24	มาก
2.ทักษะการคิด	4.84	.17	มากที่สุด	4.16	.22	มาก
3.ทักษะการเรียนรู้	4.88	.18	มากที่สุด	4.28	.10	มาก
4.ทักษะสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.92	.18	มากที่สุด	4.16	.46	มาก
5.ทักษะการปฏิบัติงาน	4.87	.14	มากที่สุด	4.27	.15	มาก
รวม	4.86	.10	มากที่สุด	4.20	.13	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน ($\bar{x} = 4.83-4.92$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านที่ 4 ทักษะสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.92$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านที่ 1 ทักษะการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.83$) ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{x} = 4.16-4.28$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านที่ 3 ทักษะการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.28$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านที่ 4 ทักษะสื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.16$)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า มีจำนวน 2 ด้านที่มีค่าสูงกว่าค่าโดยรวม เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย คือ ด้านทักษะการจัดการเรียน การสอน และด้านทักษะการคิด ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 มีแนวทางพัฒนา ดังนี้ 1) ทักษะการจัดการเรียน

การสอน ได้แก่ ครูต้องมีความรู้ (Knowledge) เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร ตลอดจนเป้าหมายของหลักสูตร นั้น ๆ 2) ทักษะการคิด ได้แก่ ครูต้องกล้าแสดงออก มีความกล้าที่จะวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตลอดจนการประเมินค่า สอนให้นักเรียนรู้จักการตั้งคำถาม ให้นักเรียนกล้าลงมือทำ ไม่ปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน ครูต้องพยายามสร้างสรรค์ กระตุ้นผู้เรียนสามารถนำเสนอวิธีการต่าง ๆ ในการเรียน 3) ทักษะการเรียนรู้ ได้แก่ ครูต้องมีการพัฒนาความรู้ของตัวเองให้มีความพร้อมอยู่เสมอ เรียนรู้ในการเปลี่ยนแปลง เลือกรับรู้ คัดสรรความรู้ ให้มีความถูกต้อง รู้จักการนำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการเรียนรู้ไปสู่ผู้เรียนอย่างถูกต้อง 4) ทักษะทักษะสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ครูต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดประสิทธิภาพ อย่างสูงสุด มีทักษะการเลือกใช้สื่ออย่างมีวิจารณญาณ มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ครูต้องได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านเทคโนโลยี และต้องส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ เทคนิควิธีการใหม่ ๆ 5) ทักษะการปฏิบัติตน ได้แก่ ครูต้องมีทักษะรวมทั้งความสามารถในการนำวิชาครูไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องปฏิบัติตนเป็นผู้สร้างสรรคกิจกรรรม การเรียนการสอนที่หลากหลาย แปลกใหม่จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีมุขิตาจิตต่อผู้เรียน ต้องแสดงออกถึงความรักความห่วงใยอย่างจริงใจต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความ เชื่อใจส่งผลต่อการจัดสภาพ การเรียนรู้ และครูต้องฝึกตัวเองให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมในกรอบวิชาชีพครู มาตรฐานวิชาชีพครู เป็นผู้ปฏิบัติตน ปฏิบัติงานที่ดี รู้จักข้อบังคับทางวินัยของครู ตระหนักเรื่องเหล่านี้เสมอ รู้จักหลักครองคน ครองตน และครองงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง สภาพ ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ครูมีการพัฒนาทักษะของตนเอง ปรับตัวให้เท่าทันเทคโนโลยี มีความกระตือรือร้นพัฒนาทักษะและวิทยาการให้ทันสมัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ดังที่พจนีย์ มั่งคั่ง และกัญญา เอี่ยมพญา (2563) ได้กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ได้แก่ การพัฒนาวิธีการจัดการ เรียนรู้แบบใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงาน เชิงนวัตกรรม เชิงระบบ สนับสนุนครูใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และสร้างสรรค์ นำสื่อ นวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตสื่อ นวัตกรรม และเสนอ ผลงานนวัตกรรมที่สร้างสรรค์ พัฒนาครูเกี่ยวกับการสนทนา การเขียน และการสื่อสารอื่น ๆ ควรส่งเสริม การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรพัฒนาคุณภาพครูให้มีความรู้ ความสามารถ มีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ มีมาตรฐานทัดเทียมกับนานาชาติ

1.2 การศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและมีทักษะ ในการจัดการเรียนการสอนที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน มานะ แม่เขียว (2561) ได้กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของครูในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการวางแผนสร้างหน่วย การเรียนรู้ จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านที่ พัฒนาตนเอง จัดทำแผนการเรียนรู้ จัดการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ จัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี และจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

2. การประเมินความต้องการจำเป็นทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า ด้านที่มีความต้องการ จำเป็นลำดับแรก คือ ทักษะการจัดการเรียนการสอน และทักษะการคิด อาจเป็นเพราะว่า ครูจำเป็นต้องทักษะ การจัดการเรียนการสอนควบคู่กับกระบวนการคิด มีความสามารถในการเรียนรู้แบบร่วมมือกับผู้เรียน ผู้สอนจะต้อง

มีทักษะในบทบาทของการเป็นโค้ช หรือที่ปรึกษาที่ดีในการเรียนรู้ อำนวยให้ผู้เรียนเกิดฐานการเรียนรู้ที่จะต่อยอดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมขึ้นได้ ทั้งนี้การเรียนรู้จะเกิดขึ้นในผู้เรียนได้อย่างจำกัดหากปราศจากซึ่งฐานการเรียนรู้ที่เหมาะสมจากผู้สอน ดังที่จิรนนท์ นุ่นชูคันธ์ (2557) ได้กล่าวว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอน โดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการบูรณาการ และการประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยครูผู้สอนเรียนรู้ด้วยการศึกษาด้วยตนเอง ศึกษาจากเพื่อนครูและวิทยากรร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู ผู้บริหาร ควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ศึกษา คุ้งงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มโรงเรียน นิเทศและประเมินผลการพัฒนาครู

3. แนวทางพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้

3.1 ทักษะการจัดการเรียนการสอน ครูต้องมีความรู้ (Knowledge) เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของหลักสูตร ตลอดจนเป้าหมายของหลักสูตรนั้นๆ ครูควรได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนการสอน มีวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและวิธีการเรียนรู้ที่รวดเร็ว เป็นระบบ ได้รับการพัฒนาการสอนที่หลากหลาย ดังที่สุริยาพร นพพรเศรษฐกุล (2561) ได้กล่าวว่า ครูต้องพัฒนาทักษะพื้นฐาน โดยมีการจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องของการนำเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ และจัดให้มีนโยบายการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ตระหนักให้ครูเห็นคุณค่าและความสำคัญของกิจกรรม PLC

3.2 ทักษะการคิด ครูต้องกล้าแสดงออก มีความกล้าและพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตลอดจนการประเมินค่า สอนให้นักเรียนรู้จักการตั้งคำถาม ให้นักเรียนกล้าลงมือทำ ไม่ปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน ครูต้องพยายามสร้างสรรค์ กระตุ้นผู้เรียนสามารถนำเสนอวิธีการต่างๆในการเรียน ดังที่ Sahin (2009) ได้กล่าวว่า หลักการออกแบบการเรียนการสอนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูต้องใช้หลักการของการออกแบบการสอนสมัยใหม่ ที่สามารถให้ผู้เรียนสามารถคิดเสนอวิธีการคิดแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามการเรียนรู้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นข้อสรุปที่ดีสำหรับการออกแบบการเรียนการสอนที่จะต้องพิจารณาจุดเหล่านี้ จึงจะประสบความสำเร็จเมื่อทำงานบนทักษะการคิดระดับสูง

3.3 ทักษะการเรียนรู้ ครูต้องมีการพัฒนาความรู้ของตนเองให้มีความพร้อมอยู่เสมอ เรียนรู้ในการเปลี่ยนแปลง เลือกคัดสรรสื่อ คัดสรรความรู้ให้มีความถูกต้อง รู้จักการนำสิ่งต่างๆที่ได้จากการเรียนรู้ไปสู่ผู้เรียนอย่างถูกต้อง ศึกษาการออกแบบการเรียนรู้นำไปสู่การออกแบบการเรียนรูแบบใหม่ ดังที่ Kereluik et al (2013) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ที่มีส่วนสำคัญสำหรับความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 คือ ครูต้องพัฒนาทักษะความรู้พื้นฐาน ประกอบด้วยการใช้ตัวเลข ทักษะความสามารถด้านการอ่านและเขียน ทักษะการเรียนรู้ ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน ทักษะชีวิตและทักษะการทำงาน ทักษะด้านจริยธรรม อารมณ์ ความตระหนักและความสามารถทางวัฒนธรรม

3.4 ทักษะทักษะสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครูต้องมีพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด เพื่อพร้อมรับการพัฒนาให้เป็นผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่มีทักษะการเลือกใช้สื่ออย่างมีวิจารณญาณ มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ครูต้องได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านเทคโนโลยี และต้องส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้ เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ดังที่ปาริชาติ เลาส์ชา (2557) ได้กล่าวว่า ครูต้องมีการพัฒนาสมรรถนะ เป็นผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูการพัฒนาความรู้ การเข้าถึงความรู้ หรือข้อมูล ให้มีความสะดวกรวดเร็ว ฝึกให้มีความชำนาญด้านเทคโนโลยี

3.5 ทักษะการปฏิบัติตน ครูต้องมีการพัฒนาทักษะรวมทั้งความสามารถในการนำวิชาครูไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติตนเป็นผู้สร้างสรรคกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อ

ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีมุขิตาจิตต่อผู้เรียน แสดงออกถึงความรักความห่วงใยอย่างจริงใจต่อผู้เรียน และฝึกตนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมในกรอบวิชาชีพครู มาตรฐานวิชาชีพครู เป็นผู้ปฏิบัติตน ปฏิบัติงานที่ดี รู้จักข้อบังคับทางวินัยของครู ตระหนักเรื่องเหล่านี้เสมอ รู้จักหลักครองคน ครองตน และครองงาน ดังที่พรทิพย์ ศิริภัทรราชัย (2556) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ต้องมีการปฏิบัติตน และเห็นคุณค่าวิชาชีพครู เป็นผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ มีสัมพันธที่ดีระหว่างบุคคล ทำงานเป็นทีมได้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ รักและศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการ และปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สภาพปัจจุบันของทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ทักษะการจัดการเรียนการสอนและทักษะการคิดมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ มีบูรณาการ เชื่อมโยง องค์ความรู้ คัดเลือกความรู้เหมาะสมกับผู้เรียน มีการจัดสภาพห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนอำนวยความสะดวกการเรียนรู้แก่ผู้เรียน มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีการคิดที่เป็นระบบโดยอาศัยการคิดเชิงวิพากษ์ มีจิตวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า คิดแก้ไขปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์ สร้างพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ และมีการคิดเชิงธุรกิจการค้า เศรษฐกิจ

2. ความต้องการจำเป็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทักษะการจัดการเรียนการสอน และ ทักษะการคิด ดังนั้น ครูจำเป็นต้องได้รับการอบรมการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นหลัก 3R 8C เรียนรู้ในการวิเคราะห์ผู้เรียนอบรมเชิงปฏิบัติการการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ พัฒนาการสอนที่หลากหลาย การสอนที่สอดคล้องกับการเรียนในยุคใหม่ อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าผู้เรียน มีข้อมูลสารสนเทศรายบุคคลของผู้เรียน และใช้ความสามารถการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. แนวทางพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นไปได้มากที่สุดคือ ทักษะสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นครูควรพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน การมีเทคนิคการสอนที่หลากหลายและสร้างสรรค์ นวัตกรรม มาใช้ การมีความตระหนักในเรื่องของการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ต้องเลือกนวัตกรรมที่ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ การมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ ครูต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาเก็บข้อมูลเพื่อลดความผิดพลาดและใช้เวลา ที่เร็วขึ้น และมีการแสวงหาความรู้ เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ทางสื่อเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร มุ่งสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ควรวิจัยและเปรียบเทียบทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้แนวคิดที่ยึดตามความพร้อมและศักยภาพผู้เรียนรวมทั้งตามบริบทของขนาดโรงเรียน

3. ควรศึกษาจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 ของครูสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

4. ควรพัฒนารูปแบบการพัฒนาทักษะสำคัญสำหรับครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรี ประสานตรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชร ช่างบุญเรือง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ สาขาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร, สำนักงาน. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร The Secondary Educational Service Area Office Sisaket Yasothon. (ออนไลน์) 2565 (อ้างเมื่อ 9 เมษายน 2565). จาก <https://www.secondary28.go.th/>.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560.
- จิรนนท์ นุ่นชูคันธ์. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2557.
- ณัฐวัฒน์ ล่องทอง. การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อความพอใจในการทำงาน. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2557.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 12 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2560.
- ปาริชาติ เกสัชชา. การพัฒนาสมรรถนะครูผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2557.
- พจนีย์ มั่งคั่ง และกัญญกร เอี่ยมพญา. “แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียน เครือข่าย ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู,” มนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.). 22, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563): 116-128.
- พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. “STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21,” วารสารนักบริหาร. 33, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2556): 49-56.
- มานะ แม่เขียว. การศึกษาบทบาทหน้าที่ของครูในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของ โรงเรียนสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 2561.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อม สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557.
- . สภาวะการศึกษาไทยปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์, 2559.

- วาสนา ศรีปรัชญานันต์. **ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: มายาคติในการศึกษาไทย** (ออนไลน์) 2563 (อ้างเมื่อ 10 มกราคม 2566). จาก <https://www.leadershipforfuture.com/21century-skills-research/>
- วิจารณ์ พานิช. **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ตาปลาพับลิเคชั่น, 2556.
- สุริยาพร นพกรเศรษฐกุล. **ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2561.
- สุวิมล ว่องวานิช. **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.
- Kereluik R., K. etal. "Teacher knowledge for 21st century," **Journal of Digital Learning in Teacher Education**. 2013, 14. (June 2013): 127-140.
- Krejcie, and D.W. Morgan, "Determining sample size for research activities," **Educational and Psychological Measurement**. 30, 3 (August 1970): 607-610.
- Sahin, M C. "Instructional Design Principles for 21st Century Learning Skills," **Procedia-Social and Behavioral Sciences**. 1, 1 (January 2009): 1464-1468.

การเปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่าง
การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
Comparison of Mathematical Problem Solving Skills and Learning Achievement on Ratios,
Proportions, and Percentages of the 7th Grade Students Between Guided Inquiry-Based
and Normal Learning Management

อานัติ วงศ์จำปา สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร และชวนพบ เอี้ยวสานุรักษ์
Anut Wongjampa, Sawatchai Sripanomtanakorn, and Chuanpob laosanurak

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Faculty of Education, Rambhaibarni Rajabhat University
E-mail: anutwong.jampa30@gmail.com

Received: March 20, 2023; Revised April 26, 2023; Accepted: May 1, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ก่อนเรียนกับหลังเรียน 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ก่อนเรียนกับหลังเรียน 3) เปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และ 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ดำเนินการสุ่มกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม และใช้การสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน และ 31 คน ตามลำดับ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมชนิดทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ

Abstract

The objectives of the research were 1) to compare mathematical problem solving skills of the seventh grade students being taught by guided inquiry-based learning management before and after learning, 2) to compare mathematical learning achievement of the seventh grade students being taught by guided inquiry-based learning management before and after learning, 3) to compare mathematical problem solving skills of the seventh grade students being taught by guided inquiry-based and normal learning management, and 4) to compare mathematical learning achievement of the seventh grade students being taught by guided inquiry-based and normal learning management. The samples used in this research were the seventh grade students at Chanthaburi Dramatic Art of College in the second semester in the academic year of 2022. They were randomized to be in an experimental group and a control group by using their classrooms to be the units of the randomization and by sample sampling. The amount of the students in the experimental group and the control group were 30 and 31 students respectively. The research instruments were 1) learning management plans, 2) a test used to measure mathematical problem solving skills, and 3) a test used to measure mathematical learning achievement. The statistics used were mean, standard deviation, t-test, and One-way ANCOVA.

The research findings were as follows.

1. The mathematical problem solving skills of the seventh grade students being taught by guided inquiry-based learning management after learning were higher than those before learning with the statistical significance at the level of .01.
2. The mathematical learning achievement of the seventh grade students being taught by guided inquiry-based learning management after learning was higher than that before learning with the statistical significance at the level of .01.
3. The mathematical problem solving skills of the seventh grade students being taught by guided inquiry-based learning management were higher than those of the seventh grade students being taught by normal learning management with the statistical significance at the level of .01.
4. The mathematical learning achievement of the seventh grade students being taught by guided inquiry-based learning management was different from the mathematical learning achievement of the seventh grade students being taught by normal learning management without the statistical significance at the level of .01.

Keywords: Mathematical Problem Solving Skills, Mathematical Learning Achievement, Guided Inquiry-Based Learning Management

บทนำ

สภาพสังคมในศตวรรษที่ 21 มีปัญหาในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นจำนวนมากและแต่ละปัญหาล้วนมีความสลับซับซ้อนของปัญหาทำให้ยากต่อการแก้ไขและส่งผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ในหลายมิติ อาทิเช่น ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิต และปัญหาอื่น ๆ ส่งผลทำให้การดำรงชีวิตของมนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองให้สามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเข้ามามีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์รูปแบบวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อรับมือกับปัญหาจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อให้เด็กนักเรียนมีทักษะในการแก้ไขปัญหา โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหา ทำให้ทักษะและกระบวนการคิดแก้ปัญหาเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต (กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์, 2562)

การส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาเพื่อเป็นทักษะติดตัวนักเรียนสำหรับการดำรงชีวิตในอนาคตของแต่ละคน ถูกจัดให้มีการบูรณาการเข้าไปการจัดการเรียนการสอนในสาระวิชาต่าง ๆ ซึ่งทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เป็นหนึ่งในเป้าหมายหนึ่งที่สำคัญของการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เพื่อทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของสังคมคือ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ด้านที่ 1 คือด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมในทักษะข้อที่ 2 การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ดังนั้นทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนจะส่งผลต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ นักเรียนที่มีปัญหาด้านทักษะการคิดแก้ปัญหาจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์มีแนวโน้มลดลง ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ครั้งล่าสุด คือปี 2561 ในด้านความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ ซึ่งในด้านนี้จะวัดความสามารถของแต่ละบุคคลในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ และสามารถแปลงปัญหา ใช้คณิตศาสตร์ และตีความผลลัพธ์ทางคณิตศาสตร์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในบริบทของโลกชีวิตจริง รวมถึงการใช้แนวคิด กระบวนการ ข้อเท็จจริง และเครื่องมือทางคณิตศาสตร์เพื่อบรรยาย อธิบาย และคาดการณ์ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนไทยทำคะแนนได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development OECD) (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) สอดคล้องกับผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาคณิตศาสตร์ ในระดับชาติ ปีการศึกษา 2561 มีคะแนนเป็น 30.04 คะแนน ปีการศึกษา 2562 มีคะแนนเป็น 26.73 คะแนน และปีการศึกษา 2564 มีคะแนนลดลงเป็น 24.47 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564) จากปัญหาดังกล่าวนั้นจะเห็นได้ว่าทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนา ผู้สอนจึงควรพัฒนาวิธีสอนหรือนำกระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาได้มาใช้ในการเรียนการสอนด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ จำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากการฝึกปฏิบัติ ฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพบว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ (Guided Inquiry) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ซึ่งเป็นกระบวนการที่นักเรียนจะต้องสืบค้น เสาหา สืบตรวจสอบ และค้นคว้าด้วยวิธีต่าง ๆ จนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย และสามารถสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนเอง (เวชฤทธิ์ อังกะนภัททจร, 2555) สอดคล้องคำกล่าวของ Schwarz and Geekeris (2007) ที่ว่าการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ เป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ สร้างแนวคิด และขยายความคิดของตนเองจนเกิดความเข้าใจ เกิดเป็นมโนทัศน์ในรูปแบบของตนเอง จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนเป็นผู้ศึกษา

หาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาที่เป็นจุดมุ่งหมายของการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้ (นริรักษ์ ทองสะอาด, 2554) ได้อธิบายโดยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ (Guided Inquiry) พัฒนามาจากหลักการสืบเสาะของ Suchman (1966) โดย Lasley, Matczynski and Rowley (2002) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องใช้ทักษะการสังเกต การสำรวจ การตั้งคำถาม การคาดการณ์และการตรวจสอบ เพื่อให้นักเรียนเกิดการค้นพบความรู้ใหม่ โดยอาศัยมโนทัศน์เดิมของตนเองและชุดคำถามจากครูผู้สอนที่ทำหน้าที่นำนักเรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ และทำให้นักเรียนสร้างมโนทัศน์ขึ้นใหม่

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำได้มีการพัฒนาขึ้นใหม่ในภายหลัง โดย คูเฮา และคณะ ที่ได้นำเสนอกระบวนการของสืบเสาะเชิงแนะนำไว้ใน ปี 2012 ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเปิด 2) ขั้นตั้งคำถาม 3) ขั้นสำรวจ 4) ขั้นวินิจฉัย 5) ขั้นหาข้อสรุป 6) ขั้นสร้างการเรียนรู้ 7) ขั้นแบ่งปันการเรียนรู้ และ 8) ขั้นประเมิน ซึ่งจากการศึกษาเอกสารสามารถสรุปได้ว่ากระบวนการขั้นตอนสืบเสาะเชิงแนะนำ ของคูเฮา และคณะ มีความแตกต่างจากนักการศึกษาอื่น ๆ ที่ได้นำเสนอไว้ก่อนหน้านี้ที่นำเสนอขั้นตอนไว้เพียง 3 ขั้นตอนเท่านั้น แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำนี้สามารถทำให้นักเรียนเกิดการประสานความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของนักเรียนกับมวลความรู้ และประสบการณ์ของหลักสูตรสถานศึกษาจนทำให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ขึ้นมาใหม่กับตนเอง จากข้อสรุปนี้ หากการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองเกิดขึ้นกับนักเรียนแล้ว จะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ และทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ได้เป็นอย่างดี (Kuhlthau et al, 2012)

จากความสำคัญของทักษะการคิดแก้ปัญหาและปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีแนวโน้มลดลง ผู้วิจัยจึงนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำมาวิจัยเพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำตามแนวทางของคูเฮา และคณะ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ในการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ก่อนเรียนกับหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ก่อนเรียนกับหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์เขตภาคกลางและภาคตะวันออก ปีการศึกษา 2565 จำนวน 207 คน

ตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม เป็นการกำหนดสถานศึกษาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วดำเนินการสุ่มกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม โดยได้กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 31 คน

วิธีการได้มาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คือ ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม สุ่มครั้งที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง และสุ่มครั้งที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ซึ่งดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้มาจากการสุ่ม มีการวัดก่อนและหลังให้สิ่งทดลอง (Non-Randomized Control-Group Pretest Posttest Design)

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	การทดสอบก่อน	การจัดกระทำ	การทดสอบหลัง
E	T_{1E}	X_1	T_{2E}
C	T_{1C}	X_2	T_{2C}

เมื่อ E แทน กลุ่มทดลอง/กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ

C แทน กลุ่มควบคุม/กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

X_1 แทน การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ

X_2 แทน การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

T_{1E} แทน การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง

T_{2E} แทน การทดสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

T_{1C} แทน การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม

T_{2C} แทน การทดสอบก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ แผนการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ และแบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยมีวิธีการดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ตามแนวคิดของคุรุสภา และคณะ จำนวน 3 แผน จำนวนเวลาสอน 12 ชั่วโมง ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนคณิตศาสตร์ ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้แบบประเมิน

ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการแปลผลความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินระดับความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับ ($\bar{x} = 4.73$) และเมื่อพิจารณาผลการประเมินแยกแต่ละรายการพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ระหว่างมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.20 ถึง 5.00 การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แผนการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ งานวิจัยนี้ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป ขั้นฝึกทักษะ และขั้นประเมินผล โดยเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นแผนแบบมาตรฐานที่ใช้จัดการเรียนรู้เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ประกอบด้วยข้อสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ คະแนนเต็ม 20 คະแนน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดย นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เคยเรียนเรื่องนี้มาแล้ว หาค่าความยากและอำนาจจำแนก ซึ่งจากการคัดเลือกข้อสอบจำนวน 20 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับตัวอย่าง ข้อสอบมีค่าความยากตั้งแต่ .37-.63 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20-.60 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบได้เท่ากับ .84

4. แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ประกอบด้วยข้อสอบแบบบรรยาย จำนวน 5 ข้อ คະแนนเต็ม 100 คະแนน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดย นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เคยเรียนเรื่องนี้มาแล้ว หาค่าความยากและอำนาจจำแนก ซึ่งจากการคัดเลือกข้อสอบจำนวน 5 ข้อ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ข้อสอบมีค่าความยากตั้งแต่ .41-.67 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .34-.51 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบได้เท่ากับ .99 และค่าความเชื่อมั่นของเกณฑ์การตรวจให้คะแนนได้เท่ากับ .91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ กับตัวอย่างทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ทำการทดสอบความแตกต่างของทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละของนักเรียนกลุ่มที่การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนาระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ด้วยการทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ (t-test for dependent samples)

2. ทำการทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนกลุ่มที่การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำระหว่างก่อนเรียน กับหลังเรียน ด้วยวิธีการทดสอบที่แบบกลุ่มสัมพันธ์

3. ทำการทดสอบความแตกต่างของทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ระหว่างกลุ่มที่การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ ด้วยสถิติแบบทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมชนิดทางเดียว (One-way ANCOVA)

4. ทำการทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ระหว่างกลุ่มที่การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ ด้วยสถิติทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมชนิดทางเดียว

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. เปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ก่อนเรียนกับหลังเรียน ด้วยสถิติการทดสอบที่แบบกลุ่มสัมพันธ์ ก่อนเรียน กับหลังเรียน ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ก่อนเรียนกับหลังเรียน

คะแนน	n	$\bar{x}$	S	t	p
ก่อนเรียน	30	16.80	5.53	60.597**	.001
หลังเรียน	30	77.93			

** $p < .01$

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 16.80 คะแนน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 77.93 คะแนน เมื่อนำค่าเฉลี่ยทั้งสองไปทดสอบความแตกต่าง พบว่านักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ก่อนเรียนกับหลังเรียน ด้วยสถิติการทดสอบที่แบบกลุ่มสัมพันธ์ ได้ผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ก่อนเรียนกับหลังเรียน

คะแนน	n	$\bar{x}$	S	t	p
ก่อนเรียน	30	3.57	2.21	26.312**	.001
หลังเรียน	30	14.17			

** $p < .01$

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 3.57 คะแนน คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 14.17 คะแนน เมื่อนำค่าเฉลี่ยทั้งสองไปทดสอบความแตกต่าง พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เปรียบเทียบทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมชนิดทางเดียว เพื่อทำการปรับค่าเฉลี่ยของทักษะหลังเรียน โดยสถิติของตัวแปรร่วม คือ ทักษะการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนออกก่อนทำการเปรียบเทียบ ซึ่งเหตุแห่งอิทธิพลตัวแปรร่วม ไม่มีเหตุ แต่เป็นการป้องกันการเกิดการคลาดเคลื่อนของการทดลอง ที่อาจเกิดจากความแตกต่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของตัวอย่าง ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และค่าเฉลี่ยหลังจากจัดอิทธิพลของตัวแปรร่วม

กลุ่ม	ก่อนเรียน		ก่อนเรียน		$\bar{x}$
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	
กลุ่มทดลอง	16.80	3.51	77.93	7.06	77.67
กลุ่มควบคุม	15.94	3.25	67.81	8.07	68.06

หมายเหตุ $\bar{x}$ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จัดอิทธิพลของตัวแปรร่วมแล้ว

จากตารางที่ 4 พบว่าเมื่อทำการจัดอิทธิพลของตัวแปรร่วมแล้ว ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเท่ากับ 77.67 คะแนน และ 68.06 คะแนน ซึ่งหมายความว่า การวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์มาก

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังการจัดการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมชนิดทางเดียว ได้ผลวิเคราะห์ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม (b)	1386.378	1	1386.378	25.413**	.001
ภายในกลุ่ม (w)	3164.151	58	54.554		
รวม (t)	4550.529	59			

** $p < .01$

จากตารางที่ 5 พบว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ มีทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ($\bar{x} = 77.67$) สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ($\bar{x} = 68.06$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ มีทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ใช้สถิติทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมชนิดทางเดียว เพื่อทำการปรับค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียน โดยขจัดอิทธิพลของตัวแปรร่วมคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ก่อนเรียนออกก่อนทำการเปรียบเทียบ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และค่าเฉลี่ยหลังจากขจัดอิทธิพลของตัวแปรร่วม

กลุ่ม	ก่อนเรียน		ก่อนเรียน		$\bar{x}$
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	
จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ	3.57	1.59	14.17	2.02	14.12
จัดการเรียนรู้แบบปกติ	3.32	1.70	13.94	2.11	13.98

หมายเหตุ $\bar{x}$ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้ขจัดอิทธิพลของตัวแปรร่วมแล้ว

จากตารางที่ 6 พบว่าเมื่อทำการขจัดอิทธิพลของตัวแปรร่วมแล้ว ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเท่ากับ 14.12 คะแนน และ 13.98 คะแนน ตามลำดับ

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังการทดลองของนักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมชนิดทางเดียว ได้ผลวิเคราะห์ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม (b)	0.284	1	0.284	0.072	.789
ภายในกลุ่ม (w)	228.179	58	3.934		
รวม (t)	228.463	59			

จากตารางที่ 7 จากตาราง นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ($\bar{x}$ = 14.12) แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ($\bar{x}$ = 13.98) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือสามารถสรุปได้อีกหนึ่งว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างกันกับนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย มีประเด็นที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้

แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำมีลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสร้างกระบวนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยอาศัยกระบวนการศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล โดยมีการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งมีครูเป็นผู้คอยสนับสนุน ส่งเสริมกระตุ้นให้เกิดการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่ม เพื่อการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนก่อให้เกิดการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ สืบเนื่องจากที่นักเรียนแต่ละคนจะต้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและสิ่งที่ตนเองค้นพบอย่างมีเหตุผล หลังจากนี้นักเรียนค้นพบกระบวนการแก้ปัญหาแล้ว แต่ละกลุ่มได้สร้างหรือออกแบบวิธีการแบ่งปันความรู้ให้กลุ่มอื่น ๆ ด้วย ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในแนวทางแก้ปัญหาที่ตนเองคิดค้นขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาผลของความรู้และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนว่าสามารถพัฒนาได้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาทางแก้ปัญหานักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาตามแนวคิดของโพลยา ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาตามแนวคิดของโพลยาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาตามแนวคิดของโพลยาอยู่ในระดับมาก

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ก่อนเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ สาเหตุเป็นเพราะวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ที่ประกอบไปด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเปิด ขั้นตั้งคำถาม ขั้นสำรวจ ขั้นวินิจฉัย ขั้นหาข้อสรุป ขั้นสร้างการเรียนรู้ ขั้นแบ่งปันการเรียนรู้ และขั้นประเมิน ผู้วิจัยเห็นว่า ขั้นตอนสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์คือ ขั้นการสร้างการเรียนรู้ (Create) ในขั้นนี้ผู้สอนจะพยายามดึงแนวคิดของนักเรียนจากสมาชิกในกลุ่มมารวมกันเพื่อค้นหารูปแบบ สังเคราะห์ข้อมูล ให้นักเรียนสร้างกระบวนการแก้ปัญหาของกลุ่มตนเอง แล้วนักเรียนยังได้ฝึกทำแบบฝึกหัดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกระบวนการที่นักเรียนค้นพบและสร้างขึ้นนั้น ให้เกิดความชำนาญ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น สอดคล้องกับกัลยา ภูทัตโต และคณะ (2559) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้การเรียนรู้สืบสอบแบบแนะนำเน้นกระบวนการที่มีต่อเมตาคognitive ทางเคมีและความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้สืบสอบแบบแนะนำเน้นกระบวนการมีคะแนนเฉลี่ยเมตาคognitive ทางเคมีหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำสูงว่่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบปกติที่ใช้กระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป ขั้นฝึกทักษะ และขั้นประเมินผล ซึ่งในขั้นสอนนั้นผู้สอนจะใช้วิธีการอธิบาย ยกตัวอย่างแล้วให้นักเรียนฝึกทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งแตกต่างกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำที่มีกระบวนการขั้นตอนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนใช้กระบวนการคิด ค้นพบปัญหาด้วยตนเอง นำความรู้เดิมที่มีเป็นฐานในการค้นคว้า เรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยอาศัยการใช้คำถามเชิงแนะแนวทางกับนักเรียน ให้นักเรียนพิจารณา สังเกต วิเคราะห์ปัญหา นำไปสู่การสร้างแนวทางหรือกระบวนการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนได้คำตอบที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้บรรยากาศ

การเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ มีการกระตุ้นให้เกิดการอยากรู้ อยากรแก้ปัญหาให้ได้และมีผู้สอนคอยให้กำลังใจนักเรียนอยู่ตลอดเวลา ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่สูงขึ้น นอกจากความแตกต่างของกระบวนการจัดการเรียนรู้แล้ว

จากผลการวิจัยยังให้ข้อค้นพบว่าบรรยากาศของการจัดการเรียนรู้ของตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน กลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ในขั้นที่ 1 และ 2 คือขั้นเปิด และขั้นตีความตามลำดับ นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้สอนนำมา นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน กระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็น แม้จนกระทั่งนักเรียนเกิดความสงสัยและเห็นประเด็นปัญหา เมื่อได้ทำการแบ่งกลุ่มเพื่อทำการสำรวจในขั้นที่ 3 นักเรียนก็ยังมีอิสระในการสำรวจ สามารถใช้เทคโนโลยีที่ภายในกลุ่มมีช่วยกันและสามารถแสดงความคิดเห็นหรือซักถามกันภายในกลุ่มได้ตลอดเวลา ส่วนกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ ในขั้นที่ 1 คือขั้นนำ ผู้สอนเพียงพูดความรู้เดิมหรือสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคยเพื่อเชื่อมโยงเข้ากับเนื้อหาที่ต้องการจะสอน นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นได้บ้างในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เมื่อเข้าสู่ขั้นที่ 2 คือ ขั้นสอน นักเรียนจะอยู่ในบรรยากาศของการต้องตั้งใจฟัง ตั้งใจเรียน เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่ครูสอน จะเห็นได้ว่าบรรยากาศการเรียนแตกต่างกันอย่างชัดเจน จากความแตกต่างของกระบวนการจัดการเรียนรู้และบรรยากาศของการจัดการเรียนรู้ดังที่กล่าวมาจึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำมีทักษะการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ สอดคล้องกับเสาวรัตน์ รามแก้ว (2552) ได้สรุปความหมายของการสืบเสาะเชิงแนะนำไว้ว่า สืบเสาะเชิงแนะนำ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนใช้กระบวนการคิดและนำความรู้เดิมที่มีใช้เป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยมีปัญหาหรือสถานการณ์เป็นฐาน ผ่านการอภิปรายของนักเรียน นักเรียนใช้ทักษะการสังเกต การสำรวจ การตั้งคำถาม สร้างเป็นข้อความคาดการณ์ และตรวจสอบการคาดการณ์นั้นจนค้นพบเป็นความรู้ใหม่ สามารถนำความรู้ที่ค้นพบนั้นไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นและใช้คำถามแนะแนวทาง

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำแตกต่างกันกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือสรุปได้อีกนัยหนึ่งว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างกันกับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างไรก็ตามสาเหตุที่ผลวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เพราะการจัดการเรียนรู้แบบปกตินั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้จะใช้วิธีการอธิบาย ยกตัวอย่างแล้วจึงไปขึ้นสรุป เพื่อให้นักเรียนสรุปสิ่งที่ได้ศึกษาไป หลังจากนั้นเป็นขั้นฝึกทักษะ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการเรียนคณิตศาสตร์ นักเรียนได้ฝึกทำแบบฝึกหัดจากในหนังสือเรียนหรือใบงาน ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ จนเกิดความชำนาญ และเกิดผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นไม่แตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งเช่นเดียวกันคือ ให้นักเรียนได้ฝึกทำแบบฝึกหัดเพื่อให้เกิดความชำนาญและมั่นใจในแนวทางแก้ปัญหาของตนเอง สอดคล้องกับ Good (1973) กล่าวว่า ความสำเร็จ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญ ในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ และน้ำอ้อย ไกรภูมิ (2561) ได้สรุปว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากนักเรียนได้รับประสบการณ์จากกระบวนการเรียนการสอนของครู

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำมีกระบวนการถึง 8 ขั้นตอน ต้องใช้เวลาที่ยาวนานและต่อเนื่อง

หลายชั่วโมงต่อหัวข้อเรื่อง หากชั่วโมงเรียนที่ต้องเว้นระยะเวลาหลายวัน อาจต้องสร้างแรงกระตุ้น การเร้าให้เกิดการอยากแก้ปัญหาหรืออาจต้องมีการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือค้นพบไว้ก่อนหน้านี้แล้ว

2. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนไม่ได้กำหนดปัญหาให้นักเรียน แต่เป็นเพียงผู้แนะหรือกระตุ้นให้นักเรียนคิด พิจารณา จนเกิดปัญหาขึ้นมาเอง หากเป็นเนื้อหาเป็นเรื่องที่ยากเกินวัย ของนักเรียนอาจทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ และนักเรียนอาจเกิดการท้อแท้จนไม่อยากคิดแก้ปัญหา นั้น ๆ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ สำหรับวิชาคณิตศาสตร์ที่มีเนื้อหาที่ยาก ควรใช้กับนักเรียนระดับมัธยมปลายจะเหมาะสมกว่า

3. การใช้คำถามเชิงแนะนำ เพื่อกระตุ้นนักเรียนให้คิด พิจารณาอยู่ในกรอบหรือแนวทางที่ถูกต้อง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีกแสดงความคิดเห็นหลากหลายและนอกประเด็น ผู้สอนจำเป็นต้องใช้เวลา เพื่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ผู้สอนไม่ควรเร่งรัด ชี้นำ หรือเฉลย ซึ่งจะเป็นการทำให้ นักเรียนไม่เกิดความอยากค้นหาแนวทางแก้ปัญหาต่อไป

4. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ผู้สอนจะต้องพยายามคอยสังเกตอย่างทั่วถึงทุกกลุ่ม และสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น แม้บางคนจะไม่กล้าหรือแสดงความคิดเห็นออกนอกแนวทางบ้าง ผู้สอนจะสนับสนุนให้เกิดการรวบรวมความคิดเห็นของทุกคนเพื่อนำไปพิจารณาร่วมกันถึงความเป็นไปได้ ในขั้นตอนวินิจัย ที่สมาชิกจะได้แสดงความคิดเห็นโดยอาศัยหลักความเป็นเหตุเป็นผลทางคณิตศาสตร์ และเกิดการสรุป และยอมรับของสมาชิกร่วมกัน

5. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ผู้สอนไม่ควรกำหนดกฎเกณฑ์การทำกิจกรรมที่มากเกินไป ควรให้อิสระในการเลือกแนวทางการสำรวจ การสืบค้น นักเรียนอาจใช้หนังสือเรียน สมาร์ทโฟนหรือใช้คอมพิวเตอร์ ในการสืบค้น ผู้สอนคอยสังเกตและใช้คำถามเพื่อสำรวจว่านักเรียนอยู่ในบรรยากาศของการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาหรือไม่

6. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ส่งเสริมให้นักเรียนสนุกสนานกับการเรียนรู้ ไม่น่าเบื่อ การกำหนดให้นักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดจึงไม่ควรมีภาระงานที่มากเกินไป เพียงเพื่อให้นักเรียนเกิดความชำนาญ และมั่นใจในแนวทางแก้ปัญหาที่ตนค้นพบ หากภาระงานที่มากเกินไปจะทำให้ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและขาดความสนใจที่จะทำกิจกรรมในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ถัดไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ในเนื้อหา รายวิชา และระดับชั้นอื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะเชิงแนะนำ ในเนื้อหา รายวิชา และระดับชั้นอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กุลกาญจน์ สุวรรณรักษ์. “การพัฒนารูปแบบการสอนแบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา,” **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. 11, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 127-146.
- กัลยา ภูทัตโต และคณะ. “ผลของการใช้การเรียนรู้สืบสอบแบบแนะนำเน้นกระบวนการที่มีต่อมโนทัศน์ทางเคมี และความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย,” **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา(OJED)**. 11, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2559): 266-281.

ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, สถาบัน. รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน. (ออนไลน์)
(อ้างเมื่อ 20 สิงหาคม 2564) จาก <http://www.niets.or.th/th/>. 20 สิงหาคม 2564.

นาริรักษ์ ทองสะอาด. การพัฒนากระบวนการประเมินทักษะปฏิบัติทางวิทยาศาสตร์โดยใช้ แนวคิดการสืบสอบ
แบบแนะแนวทาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

น้ำอ้อย ไกรภูมิ. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์และความคงทนในการเรียนรู้ เรื่องระบบ
หมุนเวียนเลือด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรสืบเสาะหาความรู้
7 ขั้น ร่วมกับผังมโนทัศน์ กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
บูรพา, 2561.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.

ปานพระจันทร์ จันทรพรหม และคณะ. “การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาตามแนวคิดของโพลยา,” วารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 8, 1 (มกราคม-เมษายน 2565): 327-343.

เวชฤทธิ์ อังกะนัทรจ. ครอบคลุมเรื่องความรู้สำหรับครูคณิตศาสตร์ หลักสูตร การสอนและการวิจัย. กรุงเทพฯ:
จรัสสินทวงศ์, 2555.

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2564.

เสาวรัตน์ งามแก้ว. ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้การสืบสอบแบบแนะแนวทางที่มีต่อ
มโนทัศน์และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.

Good, Carter V. **Dictionary of Education**. New York: McGraw-Hill, 1973.

Kuhlthau et al. Maniotes and Ann K. Caspari. **Guided Inquiry Design: A Framework for Inquiry
in Your School**. United States of America: ABC-CLIO, LLC, 2012.

Lasley, T. J., T. J. Matczynski and J. B. Rowley. **Instructional Model: Strategies for Teaching in a
Diverse Society**. Michigan: Wadsworth Group, 2002.

Schwarz, C. V. and Y. N Gwekwerere. “Using guided inquiry and modeling Instructional framework
(EIMA) to support preservice K-8 science teaching,” **Science education**. 91, 1 (May-july
2007): 158-186.

Suchman, J. R. **The Elementary School Inquiry Programme**. Urbana, Illinois: University of Illinois,
1966.

การศึกษาปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่
นวัตกรรมการจัดการศึกษา ระดับจังหวัดศรีสะเกษ

A Study of Important Factors Driving Innovation in Learning Management in the
Educational Management Innovation Area at the Level of Sisaket Province

ปกรณ์ชัย สุพัฒน์¹ และมนัญญา นาคสิงห์ทอง²
Pakornchai Suphat¹ and Mananya Naksingthong²

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

¹Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

²คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

²Faculty of Arts and Sciences Sisaket Rajabhat University

Email: Pakornchai.s@sskru.ac.th

Received: March 28, 2023; Revised May 29, 2023; Accepted: June 11, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ และ 3) แนวทางในการพัฒนาการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ ตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูที่ปฏิบัติงาน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองของโรงเรียนที่ได้รับการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 860 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการดำเนินงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนปัจจัยด้านวัสดุสิ่งของและการเงินมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษตัวแปรที่เป็นปัจจัยสำคัญ มีเพียง 3 ตัวแปรเท่านั้นที่มีอิทธิพลมากที่สุดและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ได้แก่ ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตัวแปรการทำงานเป็นทีม ตัวแปรวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามลำดับ ดังนี้

สมการพยากรณ์

$$\hat{Y} = 0.742 + 0.613X_6 + 0.575X_4 + 0.300X_7$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = 0.193Z_6 + 0.075Z_4 + 0.057Z_1$$

3. แนวทางนโยบายเพื่อสนับสนุนปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารให้เกิดกลไกการจัดการทั้งระบบ แนวทางเชิงนโยบายได้แก่ ปัจจัยที่ 1 แนวทางการส่งเสริมเชิงนโยบายที่สนับสนุนปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารให้เกิดกลไก

การจัดการทั้งระบบ ปัจจัยที่ 2 แนวทางส่งเสริมเชิงนโยบายที่สนับสนุนปัจจัยการทำงานเป็นทีม การทำงานแบบมีส่วนร่วมทุกภาคภายในภายนอก ปัจจัยที่ 3 แนวทางส่งเสริมเชิงนโยบายที่สนับสนุนปัจจัยด้านวัฒนธรรม และบรรยากาศในการทำงานอบรมเชิงปฏิบัติการประจำปี เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์การแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมการทำงานเชิงรุกขยายผลเครือข่ายแนวทางเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ ปัจจัยที่ 1 แนวทางการส่งเสริมเชิงปฏิบัติการที่สนับสนุนปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารควรส่งเสริมให้ความมั่นใจใน ปัจจัยที่ 2 แนวทางการส่งเสริมเชิงปฏิบัติการในการทำงานเป็นทีมควรส่งเสริมให้ความมั่นใจในปัจจัยที่ 3 แนวทางการส่งเสริมเชิงปฏิบัติการในด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงานควรส่งเสริมให้ความมั่นใจ

คำสำคัญ: ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ พื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study important factors driving innovation in learning management in the educational management innovation area at the level of Sisaket Province, 2) to study the relationship among factors affecting the driving of the innovation in learning management in the educational management innovation area at the level of Sisaket Province, and 3) to create guidelines for developing the driving of the innovation in learning management in the educational management innovation area at the level of Sisaket Province. The samples were administrators and teachers: school directors, school deputy directors, teachers who were the school committees, and guardians from the schools receiving innovation in learning management in Sisaket Province in a total of 860 people. They were selected by purposive sampling. The statistic used were a percentage questionnaire, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research findings were as follows.

1. The important factor driving innovation in learning management in the educational management innovation area at the level of Sisaket Province with the highest mean score was the factor in cultures and working atmospheres with the mean score of 4.48, followed by the factor in teamwork with the mean score of 4.32. The factor in materials and finance had the lowest mean score.

2. According to the study of the relationship among the important factors driving the innovation in learning management in the educational management innovation area at the level of Sisaket Province, the findings showed that only three variables were the important factors influencing at the highest level and affecting the success. The three variables were administrators' leadership, teamwork, and cultures and atmospheres with the statistical significance at the level of .05. They could be used to form the prediction equations in the forms of the raw scores and the standard scores, respectively as follows:

the equation of the raw scores:

$$\hat{Y} = 0.742 + 0.613X_6 + 0.575X_4 + 0.300X_7$$

the equation of the standard scores:

$$Z_{\hat{Y}} = 0.193Z_6 + 0.075Z_4 + 0.057Z_1$$

3. The policy guidelines to support the administrators' leadership factor to create management mechanism in the whole policy guideline system consisted of three factors: the first factor including the guidelines for promoting policies supporting administrators' leadership to create management mechanism in the whole system, the second factor including the guidelines for promoting the factors supporting teamwork and participatory works for all inside and outside networks, and the third factor including the guidelines for promoting the factors in culture and atmosphere in working for the annual workshop to create learning organizational cultures, promote active working, and expand the network based on workshop performance: the first factor including the guidelines promoting workshops supporting the administrators' leadership should focus on the second factor, the second factor including the guidelines promoting workshops in teamwork should promote and focus on the third factor, and the third factor including the guideline promoting workshops in culture and atmosphere in working should be promoted and focused.

Keywords: Factors Driving Innovation, Learning Management, Educational Management Innovation Areas, Sisaket Province

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 สถานการณ์โลกมีความแตกต่างจากศตวรรษที่ 20 และ 19 ระบบการศึกษาต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริง ในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดเรื่อง “ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” ได้ถูกพัฒนาขึ้น โดยภาคส่วนที่เกิดจากวงการนอกการศึกษาประกอบด้วยบริษัทเอกชนชั้นนำขนาดใหญ่เช่นบริษัทแอปเปิล บริษัทไมโครซอฟท์บริษัทวอลต์ดิสนีย์องค์กรวิชาชีพระดับประเทศและสำนักงานด้านการศึกษาของรัฐรวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือเรียกย่อ ๆ ว่าเครือข่าย P21 หน่วยงานเหล่านี้มีความกังวลและเห็นความจำเป็นที่เยาวชนจะต้องมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 จึงได้พัฒนานวัตกรรมและกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขึ้นสามารถสรุปทักษะสำคัญอย่างย่อ ๆ ที่เด็กและเยาวชนควรมีได้ว่าทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมหรือ 3R และ 4C ซึ่งมีองค์ประกอบ 3R ได้แก่ Reading (การอ่าน) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4 C (Critical Thinking-การคิดวิเคราะห์ Communication-การสื่อสาร Collaboration-การร่วมมือ และ Creativity-ความคิดสร้างสรรค์รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีและการบริหารจัดการด้านการศึกษารูปแบบใหม่ นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาอีกท่านหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ดังกล่าวให้กว้างขวางขึ้นคือ เซอร์เคนโรบินสันนักการศึกษาระดับโลกโดยได้เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการจัดการศึกษาระบบโรงงานมาเป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดอย่างสร้างสรรค์และเข้ากับบริบทของโลกที่ได้เปลี่ยนแปลงไป

สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นพื้นที่ทางการศึกษาที่ได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่สำหรับการทดลองนวัตกรรมการศึกษา โดยให้อำนาจแก่สถานศึกษาในการบริหารงานได้อย่างอิสระและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของชุมชน (Tan et al, 2021) เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยมีหน่วยงานส่วนกลางให้การสนับสนุนทั้งในด้านทรัพยากร

และกลไกการหนุนเสริม แก่โรงเรียนในพื้นที่อย่างเหมาะสมผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของพื้นที่โดยเน้นเป้าหมายที่มุ่งให้ผู้เรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเหมาะสมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนและพื้นที่ มีการเรียนรู้และขยายผลของนวัตกรรมที่ได้จากพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ไปสู่การจัดการศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ และมุ่งการทำงานเพื่อคิดค้นและขยายผลนวัตกรรมทางการศึกษา (วิวัฒน์ มีสุวรรณ, 2563) สร้างคุณภาพการศึกษาและส่งผลกระทบต่อผู้เรียน โดยปรับเปลี่ยนการสอนด้วยนวัตกรรมการศึกษาและพัฒนาบุคคลปรับเปลี่ยนรูปแบบงาน บูรณาการการทำงานของหน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ และเพิ่มอำนาจตัดสินใจในพื้นที่ เพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมออกแบบและสร้างพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาอย่างสร้างสรรค์ทั้งนี้ด้วย พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรม พ.ศ. 2562 ที่ประกาศเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2562 มีการเขียนรับรองการขับเคลื่อนการทำงานและให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานแบบใหม่โดยให้อำนาจแก่คณะกรรมการไว้ 3 ระดับ ได้แก่ 1) คณะกรรมการนโยบายในการตัดสินใจระดับประเทศปลดล็อกกฎระเบียบใหญ่ ๆ ทำงานข้ามส่วนระหว่างหน่วยงานและอื่น ๆ 2) คณะกรรมการขับเคลื่อน เป็นตัวแทนของคนในพื้นที่ในการตัดสินใจ คิวิวิธีการทำงานสร้างการมีส่วนร่วมและการรับรู้คนในพื้นที่ 3) โรงเรียนนำร่องตัดสินใจระดับโรงเรียนเพิ่มอิสระเรื่องวิชาการบริหาร

ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษา พบว่า มีอยู่หลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยจึงได้ทำการทำการคัดเลือกปัจจัยเพื่อนำมาศึกษาในครั้งนี้ โดยได้ทำการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อความเหมาะสมของข้อปัจจัยหรือตัวแปรและจัดกลุ่มปัจจัยต่าง ๆ ให้เหมาะสม ซึ่งได้ปัจจัยที่ศึกษาทั้งหมด ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) ด้านคุณลักษณะของบุคลากร 3) ด้านวัสดุสิ่งของและการเงิน 4) ด้านการทำงานเป็นทีม 5) ด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน 6) ด้านการพัฒนาบุคลากรตามนวัตกรรมการเรียนรู้ 7) ด้านความสำเร็จในการขับเคลื่อนตามนวัตกรรมการเรียนรู้ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถทำให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จตามต้องการและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีคุณลักษณะทางด้านความสามารถทางสติปัญญาเป็นผู้มีประสิทธิภาพ มีความรู้ มีความรับผิดชอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น จนได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม ให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเป็นผู้นำนอกจากนี้การปฏิบัติตนของผู้บริหารยังส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน รวมทั้งขวัญและกำลังใจของครูจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาที่กว้างไกล หากผู้บริหารมีคุณลักษณะและความ สามารถที่เหมาะสมก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงานในองค์กรตลอดจนชุมชนและท้องถิ่น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ
3. เสนอแนวทางในการพัฒนาการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารครู และผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูที่ปฏิบัติงาน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองของโรงเรียน ที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 50 โรงเรียน และใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จังหวัดศรีสะเกษ

2. ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูที่ปฏิบัติงาน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ของโรงเรียนที่ได้รับการ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ จังหวัดศรีสะเกษโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่าง ได้แก่ การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงเพื่อให้ครอบคลุมบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่ในทุกระดับของโรงเรียนนำร่องจำนวน 860 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามได้พัฒนามาจากการศึกษาเอกสารและวิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศมาวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความต้องการของท้องถิ่นโรงเรียนนำร่อง รุ่นที่ 1 ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลในเอกสาร ได้แก่ การสังเคราะห์ตัวแปรจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสังเคราะห์ตัวแปรมาพัฒนา และพัฒนาและสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามดังกล่าวมานำมาเก็บข้อมูลกับตัวอย่างในการศึกษาวิจัย จำนวน 860 คน โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการ จัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทั่วไป

ตอนที่ 2 ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการทำงานการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข จากนั้นดำเนินการทำหนังสือขออนุญาตถึงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจแก้สำนวนภาษา ผู้วิจัยคำนวณหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปนำไปเป็นข้อคำถาม ซึ่งพบว่าแบบสอบถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า .05 ขึ้นไป ซึ่งถือว่านำไปใช้ได้ทุกข้อ ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) ที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คนแล้วนำมาวิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

1. ศึกษาเอกสารและวิเคราะห์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดนโยบายและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แนวคิดด้านความสำเร็จ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาการขับเคลื่อนนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความต้องการของท้องถิ่นโรงเรียนนำร่อง รุ่นที่ 1 ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

2. วิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลในเอกสาร แก่ การสังเคราะห์ตัวแปรจากตารางสังเคราะห์ โดยหาความถี่มากที่สุด มากำหนดเป็นตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งการกำหนดและสังเคราะห์ตัวแปรภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานการขับเคลื่อนนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความต้องการของท้องถิ่นโรงเรียนนาร่อง รุ่นที่ 1 ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

3. นำตัวแปรที่สังเคราะห์ได้ภายใต้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดนโยบาย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แนวคิดด้านความสำเร็จ จากการสังเคราะห์ตัวแปรมาพัฒนาและสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยอยู่ภายใต้กรอบของการนิยามศัพท์เฉพาะและกฎเกณฑ์เฉพาะของแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น

สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. แสดงข้อมูลลักษณะพื้นฐานทั่วไปของประชากรที่ศึกษา เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการแจกแจงตัวแปรแสดงดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลลักษณะพื้นฐานทั่วไปของประชากรที่ศึกษา

ข้อมูลพื้นฐานข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ		จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
เพศ	ชาย	180	21.7
	หญิง	680	78.3
	รวม	860	78.3
อายุ	ไม่เกิน 31 ปี	18	2.1
	ระหว่าง 31-40 ปี	244	28.3
	ระหว่าง 41-50 ปี	341	39.8
	ระหว่าง 51-60 ปี	239	27.7
	60 ปี ขึ้นไป	18	2.1
	รวม	860	100
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	0	0
	ปริญญาโท	620	72.3
	ปริญญาเอก	240	27.7
	รวม	860	100

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลลักษณะพื้นฐานทั่วไปของประชากรที่ศึกษา (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบ		จำนวนผู้ตอบ	ร้อยละ
ตำแหน่งอาจารย์	ข้าราชการ	579	67.4
	พนักงานราชการ	41	4.9
	ลูกจ้างประจำ	6	0.7
	อื่น ๆ	234	26.9
	รวม	860	100
มีประสบการณ์ร่วม นวัตกรรมการเรียน	0 -10 ปี	860	100
	รวม	860	100

จากตารางที่ 1 แสดงข้อมูลลักษณะพื้นฐานทั่วไปของประชากรที่ศึกษาพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.4 เป็นข้าราชการ และร้อยละ 4.9 เป็นพนักงานราชการ ด้านของอายุส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.8 ด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาโทมากที่สุดร้อยละ 72.3 ด้านตำแหน่ง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ 579 คน คิดเป็นร้อยละ 67.4 ด้านประสบการณ์มีประสบการณ์ร่วมนวัตกรรมการเรียนคิดเป็นร้อยละ 100

2. ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 2 ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ

ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จด้านต่าง ๆ	จำนวน	$\bar{X}$	S
ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร	860	4.32	.15
ด้านคุณลักษณะของบุคลากร	860	2.33	.51
ด้านวัสดุสิ่งของและการเงิน	860	1.87	.64
ด้านการทำงานเป็นทีม	860	4.34	.27
ด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน	860	4.48	.30
ด้านการพัฒนาบุคลากรตามนวัตกรรมการเรียนรู้	860	2.28	.58
ด้านความสำเร็จในการขับเคลื่อนตามนวัตกรรมการเรียนรู้	860	4.27	.34
รวม	860	3.41	.39

จากตารางพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.48 รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ย 4.32 ส่วนปัจจัยด้านวัสดุสิ่งของและการเงินมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ นวัตกรรมจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ นวัตกรรมจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ

	be	S.E.	Beta	t	Sig	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	0.742	0.249		3.384	.001		
ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X_1)	0.116	0.021	0.057	5.915**	0.000	0.517	1.936
ด้านคุณลักษณะของคณากร (X_2)	0.266	0.012	0.205	2.001	0.283	0.572	1.750
ด้านวัสดุสิ่งของและการเงิน (X_3)	0.392	0.012	0.112	3.612	0.181	0.507	1.974
ด้านการทำงานเป็นทีม (X_4)	0.575	0.023	0.075	2.827**	0.000	0.451	2.216
ด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน (X_5)	0.736	0.02	0.035	2.458	0.542	0.486	2.058
ด้านการพัฒนาบุคลากรตามนวัตกรรมการเรียนรู้ (X_6)	0.613	0.020	0.193	1.353**	0.002	0.664	1.506
ด้านความสำเร็จในการขับเคลื่อนตาม นวัตกรรมการเรียนรู้ (X_7)	0.300	0.017	0.115	2.744	0.054	0.589	1.697
$R^2 = 0.536$, Adj $R^2 = 0.522$; $F = 23.210$, Sig = 0.00							

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 **

จากตารางที่ 2 พบว่า มีค่า F เท่ากับ 23.210 และค่า Sig เท่ากับ .00 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งแสดงว่า ความแปรปรวนของข้อมูล มีความแปรปรวนเท่ากัน โดย ค่าความแปรปรวนของปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ จะพิจารณาได้จากค่า Adjusted R แสดงว่า อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ มีค่าเท่ากับร้อยละ 52 และสามารถเขียนสมการทำนาย หรือสมการถดถอย ในรูปสมการพยากรณ์และคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์

$$\hat{Y} = 0.742 + 0.613X_6 + 0.575X_4 + 0.300X_7$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = 0.193Z_6 + 0.075Z_4 + 0.057Z_1$$

4. ข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการทำงานการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ

4.1 ข้อเสนอแนะแนวทางเชิงนโยบาย

ปัจจัยที่ 1 แนวทางการส่งเสริมเชิงนโยบายที่สนับสนุนปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารให้เกิดกลไกการจัดการทั้งระบบ

ปัจจัยที่ 2 แนวทางการส่งเสริมเชิงนโยบายที่สนับสนุนปัจจัยการทำงานเป็นทีมการทำงานแบบมีส่วนร่วมทุกภาคภายในภายนอก

ปัจจัยที่ 3 แนวทางการส่งเสริมเชิงนโยบายที่สนับสนุนปัจจัยด้านวัฒนธรรม และบรรยากาศในการทำงานอบรมเชิงปฏิบัติการประจำปี เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมการทำงานเชิงรุกขยายผลเครือข่าย

4.2 ข้อเสนอแนะแนวทางเชิงปฏิบัติการ

ปัจจัยที่ 1 แนวทางการส่งเสริมเชิงปฏิบัติการที่สนับสนุนปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารควรส่งเสริมให้ความเน้นหนักใน 7 ประเด็นประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการมุ่งความสัมพันธ์ ด้านการเป็น แรงบันดาลใจ ด้านการชื่นชมและยกย่อง ด้านการให้รางวัลตอบแทน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมอบหมายหน้าที่ให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ 2 แนวทางการส่งเสริมเชิงปฏิบัติการ ในการทำงานเป็นทีม ควรส่งเสริมให้ความเน้นหนักใน 5 ประเด็นประกอบด้วย ด้านการมีอุดมการณ์ที่แน่นอน ด้านการถือหลักความถูกต้อง ด้านการส่งเสริมให้ทุกคนมีความสำคัญเท่ากัน ด้านการเคารพในสิทธิและเสรีภาพ ด้านการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่ 3 แนวทางการส่งเสริมเชิงปฏิบัติการ ในด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงานควรส่งเสริมให้ความเน้นหนักใน 5 ประเด็นประกอบด้วย ด้านวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านวัฒนธรรมลักษณะสร้างสรรค์ ด้านวัฒนธรรมองค์กรอัจฉริยะ ด้านวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลง ด้านวัฒนธรรมแห่งการตื่นรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษตัวแปรที่เป็นปัจจัยสำคัญ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 ทั้งนี้ เพราะการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ครูจะมีบทบาทสำคัญในการวางแผนการขับเคลื่อนโดยเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ บทบาทในการผลิตสื่อการเรียนการสอนของครูเป็นภารกิจที่สำคัญ ผู้สอนจะต้องคิดค้นนำรูปแบบของสื่อหรือวิธีการใหม่ มาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งอาจดำเนินการด้วยการผลิตหรือจัดทำสื่อใหม่ ดัดแปลงปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2557) ที่ได้กล่าวว่าการพัฒนาด้านประสิทธิภาพและคุณภาพของโรงเรียนในระดับต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการประยุกต์ใช้สื่อที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการศึกษาเพราะแนวคิด เทคนิค วิธีการ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ ๆ จะช่วยถ่ายทอดบรรลุเป้าหมายอย่างเที่ยงตรง รวดเร็ว มีคุณภาพดีขึ้น การนำสื่อมาใช้ต้องเป็นการทำให้สภาพการเรียนการสอนดีกว่าเดิม ซึ่งแต่ละชนิดจะมีประโยชน์มากมายเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้ถ่ายทอดเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงหลักการเรียนที่สัมพันธ์กับการใช้สื่อเพราะจะทำให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ ชลกร ต้นประภัสร์, ธร สุนทรายุทธ และไพรัตน์ วงษ์นาม (2556) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยคุณลักษณะบุคคล พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร คุณลักษณะขององค์กรความรู้ คุณลักษณะทางจิตวิทยา (ทัศนคติ และแรงจูงใจ) กับการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาแล้วปรากฏว่าตัวแปรปัจจัย คุณลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร คุณลักษณะองค์กรความรู้ ทัศนคติ แรงจูงใจ

เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ทั้งนี้พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร ทักษะคิด และแรงจูงใจ มีอิทธิพลโดยตรงต่อการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ส่วนปัจจัยคุณลักษณะส่วนตัว คุณลักษณะขององค์กรมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านตัวแปรความรู้ ทักษะคิดและแรงจูงใจการศึกษา ทั้งโดยการเรียนรู้ ในชั้นเรียน การฝึกอบรมหรือจากสื่ออื่น ๆ และมีโอกาสเข้ามาสัมผัสนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา อาจจะโดยการ เห็นผู้อื่นใช้แล้วตนเองมีโอกาสดูได้ใช้เห็นว่าได้ผลดีจึงเป็นแรงจูงใจให้ยอมรับและตัดสินใจใช้และใช้ต่อไป

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการ การศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษตัวแปรที่เป็นปัจจัยสำคัญ มีเพียง 3 ตัวแปรเท่านั้นที่มีอิทธิพลมากที่สุดและส่ง ผลต่อความสำเร็จ ได้แก่

2.1 ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leader) มีอิทธิพลมากที่สุดโดยมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จ โดยมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จ คือ 1) ความเน้นหนักในการปฏิบัติงาน 2) การมุ่งความสัมพันธ์ 3) การเป็นแรงบันดาลใจ 4) การชื่นชมและยกย่อง 5) การให้รางวัลตอบแทน 6) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 7) การมอบหมายหน้าที่ ให้ดำเนินการอย่างมีอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับวราภรณ์ ช้างอยู่ (2557) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำ แบบสนับสนุน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำแบบสนับสนุน โดยภาพ รวมอยู่ในระดับมากด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม พบว่าด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับการศึกษาของณัฐธิดา สุระเสนา (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำ แบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งเน้นผลสำเร็จ และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของวราภรณ์ ช้างอยู่ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งผลสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ตัวแปรการทำงานเป็นทีม (Team) มีอิทธิพลมาก รองลงมาเป็นอันดับสอง โดยมีอิทธิพลทางตรง ต่อความสำเร็จประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือ 1) มีอุดมการณ์ที่แน่นอน 2) ถือหลักความถูกต้อง 3) บุคคลมีความสำคัญ เท่ากัน 4) เคารพในสิทธิและเสรีภาพ 5) การมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุนทร พลวงศ์ (2551) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมว่า การทำงาน เป็นทีมให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้นต้องมีการแบ่ง ทีมงานหน้าที่และความรับผิดชอบให้บุคลากรตามความรู้ความสามารถ รวมทั้งความถนัดของแต่ละบุคคล ผู้บริหาร ต้องตระหนักว่าบุคลากร มีความสามารถแตกต่างกัน ถนัดหรือเชี่ยวชาญคนละด้าน การประสานความร่วมมือ ร่วมใจการทำงานเท่าเทียมกัน และสติปัญญายอมนำมาซึ่งความสำเร็จของงาน

2.3 ตัวแปรวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน (Culture) มีอิทธิพลมากรองลงมาเป็นอันดับสาม โดยมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จ ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ วัฒนธรรมองค์กรอัจฉริยะ วัฒนธรรม ลักษณะสร้างสรรค์ วัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับวัลลภ บุตรเกตุ (2562) วัฒนธรรมองค์กร กับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า วัฒนธรรมองค์กร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้การยอมรับความเอื้ออาทร ความซื่อสัตย์สุจริต ความหลากหลาย ของบุคลากร เป้าประสงค์ขององค์กร การมอบอำนาจความเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรความไว้วางใจ ความมีคุณภาพ การตัดสินใจ

3. แนวทางในการพัฒนาการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ

3.1 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อสนับสนุนปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารให้เกิดกลไกการจัดการทั้งระบบ ปัจจัยการทำงานเป็นทีมการทำงานแบบมีส่วนร่วมทุกภาคภายในภายนอก ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และบรรยากาศในการทำงาน อบรมเชิงปฏิบัติการประจำปี เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้และส่งเสริมการทำงานเชิงรุก ขยายผลเครือข่ายสอดคล้องกิตติพร อาพา และคณะ (2563) ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่นพบว่า ภายในปี 2565 โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น มีนวัตกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะตามมาตรฐานสากล ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ได้ข้อกำหนดดังนี้วิสัยทัศน์คือ สร้างนวัตกรรมสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ พัฒนาความเป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างยั่งยืน พันธกิจคือ 1) พัฒนาครูนวัตกรรมที่สามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมืออาชีพ โดยมุ่งเน้นกระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 2) ส่งเสริมพัฒนาครูในการใช้นวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน 3) ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นนวัตกรรม สร้างนวัตกรรม และมีทักษะทางเทคโนโลยีขั้นสูงในการเรียนรู้ 4) ส่งเสริมภาคีเครือข่ายความร่วมมือให้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมเป้าหมาย คือ พัฒนาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรม พัฒนาผู้เรียนอย่างมืออาชีพ มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานสากล โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาครู นวัตกรรมที่สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมืออาชีพ 2) เพื่อสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ 3) เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนและสร้างนวัตกรรมอย่างรอบด้าน กลยุทธ์ คือ 1) ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างในการใช้นวัตกรรม รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษารู้จัก และนำนวัตกรรมไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านบรรยากาศนวัตกรรม ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและการนำนวัตกรรมมาใช้อย่างรอบด้าน 3) ด้านนิยมนวัตกรรม ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้ใช้นวัตกรรมได้อย่างมืออาชีพและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดความร่วมมือเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาในองค์กร 4) ด้านกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม พัฒนาศักยภาพบุคลากร และความเป็นเลิศทางวิชาการโดยใช้การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning และกระบวนการ PLC โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร 5) ด้านวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม พัฒนาระบบการบริหารด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 ข้อเสนอแนะแนวทางเชิงปฏิบัติการเพื่อสนับสนุนปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารควรส่งเสริมให้ความเน้นหนักใน 7 ประเด็นประกอบด้วย ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการมุ่งความสัมพันธ์ ด้านการเป็นแรงบันดาลใจ ด้านการชื่นชมและยกย่อง ด้านการให้รางวัลตอบแทน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมอบหมายหน้าที่ ให้ดำเนินการอย่างมีอิสระควรส่งเสริมให้ความเน้นหนักใน 5 ประเด็นประกอบด้วย ด้านการมีอุดมการณ์ที่แน่นอน ด้านการถือหลักความถูกต้อง ด้านการส่งเสริมให้ทุกคนมีความสำคัญเท่ากัน ด้านการเคารพในสิทธิและเสรีภาพ ด้านการมีส่วนร่วม ในด้านวัฒนธรรม และบรรยากาศในการทำงานควรส่งเสริมให้ความเน้นหนักใน 5 ประเด็นประกอบด้วย ด้านวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านวัฒนธรรมลักษณะสร้างสรรค์ ด้านวัฒนธรรมองค์กรอัจฉริยะ ด้านวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลง ด้านวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ พระครูกิตติญาณวิสิฐ และคณะ (2565) โดยกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ทั้ง 6 ชั้น คือ (1) กำหนดนวัตกรรม (2) สร้างนวัตกรรมและพัฒนานวัตกรรม (3) การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม การศึกษา (4) ขั้นตอนนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ (5) นำไปใช้ในสถานการณ์จริง และ (6) ประเมินผลการใช้นวัตกรรม 2) องค์ความรู้การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา พบ Model : 6744-Model ปัจจัยแห่งความสำเร็จ 6 ประการ การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย มี 7 กระบวนการ 3) การพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา พบว่าต้องอาศัยองค์ประกอบที่มุ่งเน้นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์และการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา ดังนั้นพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษาวิฤพุทธ

จึงประกอบด้วย 1) กิจกรรมวิธีพุทธพอเพียงใช้น้ำอย่างคุ้มค่าและวิถีเกษตรยั่งยืน 2) กิจกรรมการเรียนรู้วิถีพุทธ 3) กิจกรรมเดินด้วยเท้า ก้าวไปในบุญ และ 4) กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้วิถีพุทธ โดยการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการเชื่อมโยงองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบปัจจัยส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษตัวแปรที่เป็นปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม ส่วนปัจจัยด้านวัสดุสิ่งของและการเงิน นอกจากนี้ ยังเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ปรับปรุง และวางแผนสำหรับการพัฒนานวัตกรรมการพื้นที่การศึกษาเป็นการพัฒนาตนเองเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัดศรีสะเกษ ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตัวแปรการทำงานเป็นทีม ตัวแปรวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน ดังนั้น จากผลการวิจัยจึงเป็นข้อมูลที่จะทำให้ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้กำหนดแนวทางพัฒนาตนเองให้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยแต่ละปัจจัยเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น และองค์ประกอบ ตัวชี้วัด และเกณฑ์ที่เหมาะสม
2. ควรศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพร อาพา และคณะ. “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาความเป็นองค์กรนวัตกรรมการจัดการเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น,” วารสารวิจัย มข. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับบัณฑิตศึกษา). 8, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563): 32-41.
- ชลกร ตันประภัสร์, ธร สุนทรายุทธ และไพรัตน์ วงษ์นาม. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน,” วารสารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา. 7, 2 (เมษายน-กันยายน 2556): 42-55.
- ณัฐธิดา สุระเสนา. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2564.
- พระครูกิตติญาณวิสิฐ และคณะ. “แนวทางการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา,” วารสารศิลปะการจัดการ. 6, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2565): 747-763.

- วิวัฒน์ มีสุวรรณ. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านสื่อการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาสำหรับปฏิบัติการสอน เครือข่ายมหาวิทยาลัยนเรศวร,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 22, 1 (มกราคม-มีนาคม 2563): 220-236.
- วัลลภ บุตรเกตุ. วัฒนธรรมองค์การกับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562.
- วรารณ ช้างอยู่. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2557.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์, 2557.
- สุนทร พลวงค์. การพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มของบุคลากรในสังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเขกา จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2551.
- Tan, C.C. et al. “A Socio-Cognitive Structured Stimuli in Validating Students’ Organistic States Represented by Self-Efficacy and Psychological Engagement for Career Search Self-Efficacy,” Review of International Geographical Education Online. 11, 1 (May 2021): 2163-2174.

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
Relationship between Participatory Management and Effectiveness of Academic
Works under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4

เอมมิกา บุญรักษา จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์ และสิริกัลยา สุขขี
Ammega Boonraksa, Jittimaporn Sihawong, and Sirikanlaya Sookkhee

สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Department of Educational Administration, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University
E-mail: Stu6430117125@sskru.ac.th

Received: April 6, 2023; Revised May 22, 2023; Accepted: June 9, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 331 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินผล ด้านการคิดและตัดสินใจ ด้านการดำเนินการและด้านการรับผลประโยชน์
2. ประสิทธิภาพของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวิจัยในชั้นเรียน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ประสิทธิภาพของงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the levels of the participatory administration under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4, 2) to study the levels of the effectiveness of the academic works under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4, and 3) to study the relationship between participatory administration and the effectiveness of the academic works under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4. The samples used in the research were 331 participants: school administrators and teachers. They were randomized by stratified sampling. The proportional comparison was made by school size. The research instrument was a questionnaire. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient.

The research findings were as follows.

1. The participatory administration under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4 in the overall was at a high level. When the mean score of each aspect was organized from the highest to the lowest, the mean score of the evaluation, thinking, and decision making were at the highest level, followed by the mean score of the operation and the benefits received.

2. The effectiveness of the academic works under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4 in the overall was at a high level. When the mean score of each aspect was organized from the highest to the lowest, the mean score of the school curriculum development and the measurement was at the highest level, followed by the mean scores of the evaluation and the operation of the credit transfer, the teaching and learning management, and the classroom research.

3. The relationship between participatory administration and the effectiveness of the academic works under Sisaket Primary Educational Service Area Office 4 in the overall was in the positive relationship at a high level with the statistical significance at the level of .01.

Keywords: Participatory Administration, the Effectiveness of the Academic Works

บทนำ

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือ การมีส่วนร่วมประสานงานกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ทั้งบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความร่วมมือกัน อาจทำให้การจัดการศึกษาประสบปัญหาได้ ดังที่คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาไว้ในปี พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) ได้ระบุถึงปัญหาของการบริหารการศึกษาในภาพรวมในส่วนของการมีส่วนร่วมไว้ว่า ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ โดยหลักการแล้วกระทรวงศึกษาธิการควรมีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนทางด้านวิชาการ ทรัพยากร การกำหนดนโยบายและมาตรฐานการศึกษา แต่ที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการยังไม่มีบทบาทดังกล่าวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษา มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ว่า “ให้กระทรวงศึกษาธิการการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานการศึกษา ศาสนา

และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” กระทรวงศึกษาธิการได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 และมาตรา 39 วรรค 2 ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา โดยกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน คือ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่มีความสำคัญมาก เพราะต้องรับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษา ตามจุดมุ่งหมายในแต่ละระดับสนองต่อความต้องการของสังคม ประเทศชาติ เพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การบริหารของสถานศึกษา คือ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ ซึ่งภารกิจของสถานศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทอย่างยิ่งต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ตามกรอบอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลนั้น ซึ่งการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา เป็นหลักการสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 ที่ว่าด้วยระบบการบริหารจัดการศึกษา ได้แสดงเจตนารมณ์ด้านการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น ไว้ในหลายมาตรา ซึ่งมีผลให้บทบาทการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมาก การบริหารจัดการในสถานศึกษาจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร คณะครู และทีมงานทุกคนล้วนต้องมีส่วนร่วมในการบริหาร นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การดำเนินการ การติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผล เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชนมากที่สุด ที่จะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาการจัดการศึกษาควรเริ่มจากการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในสถานศึกษาก่อน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2543)

งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนงานด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่เป็นส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร การที่จะตรวจสอบว่าสถานศึกษาใดผู้บริหารให้ความสำคัญต่องานวิชาการ สามารถดูได้จากการที่สถานศึกษามีขอบเขตของงานวิชาการอย่างชัดเจน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ และแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนางาน ครูมีความตระหนักและร่วมมือกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง สามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติตามโครงการต่าง ๆ ได้อย่างดีเยี่ยมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารวิชาการเป็นการดำเนินงานโดยผสมผสานทรัพยากร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ทั้งการอบรมศีลธรรม จริยธรรมและความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นคนดี มีความรอบรู้ความสามารถทางวิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะการดำรงชีวิต ล้วนแต่เป็นการปรับปรุงเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะดังกล่าวขึ้น (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2550)

ในการบริหารงานของโรงเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ มีโอกาสเลือกปฏิบัติได้หลายขั้นตอน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เนื่องจากการบริหารเป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อนเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย ผู้บริหารต้องแบ่งงานให้ชัดเจนว่างานนี้อยู่ฝ่ายใด เกี่ยวข้องกับเรื่องใด เรื่องใดรับแรงควรทำก่อนหลัง การที่ผู้บริหารจะตัดสินใจในทุกเรื่องขององค์กรหรือหน่วยงาน ซึ่งถ้าเกิดการผิดพลาดก็หมายถึงองค์กรอาจจะเสียหาย ส่วนผู้บริหารเองจะต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นด้วย การมีส่วนร่วมจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (2525-2529) เป็นต้นไป (ถวิลวดี บุรีกุล, 2552) ดังนั้นอำนาจการตัดสินใจสั่งการใด ๆ ของผู้บริหารจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการที่จะต้องนำเรื่องนั้น ๆ ไปปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเริ่มมากเพียงใดจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ รู้สึกมีความผูกพันและทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องไม่ลืมว่าการตัดสินใจสั่งการใด ๆ ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องนำไปปฏิบัติ ดังนั้นการพิจารณาเรื่องของการบริหารงานจึงต้องคำนึงว่าการบริหารแบบใดจะเป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับและวิธีการใดที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมได้มากที่สุด

ทั้งที่ผ่านมาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ได้พัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา จากการฝึกอบรมในหน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 หรือการอบรมคูปองพัฒนาครู (สถาบันคุรุพัฒนา) ครูไม่ปรับเปลี่ยนการวัดประเมินผลในชั้นเรียน ขาดทักษะการใช้สื่อ เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ออกแบบการสอนเพียงลำพัง ขาดทิศทางและเป้าหมายในการยกระดับที่ชัดเจน ขาดการมีส่วนร่วมกันทั้งโรงเรียนอย่างจริงจัง ไม่แสวงหาวิธีการใหม่ ๆ หรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองอย่างมีเป้าหมาย ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรที่กำหนดเอาไว้ งานวิจัยของเอื้อมพร หลินเจริญ, สิริศักดิ์ อาจวิชัย และภริตา จันทรอินทร์ (2552) ที่กล่าวถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ต่ำ คือการเข้าถึงข้อมูลของครูผู้สอนยังมีน้อย โรงเรียนบางแห่งนักเรียนมีคะแนน O-NET ต่ำไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการสอบ บางโรงเรียนมีปัญหาเรื่องอินเทอร์เน็ต ไม่สามารถใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว หรือแม้แต่ครูบางคนมีปัญหาเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล ส่งผลให้คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร ทำให้ประสิทธิภาพของงานวิชาการมีระดับที่ต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา แต่การบริหารงานวิชาการจะสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อร่วมกันสร้างให้เกิดประสิทธิภาพของงานวิชาการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิภาพของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 เพื่อสะท้อนความคิดเห็น ความต้องการของผู้บริหารและครูในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 4
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิภาพของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ปีการศึกษา 2565 ในสถานศึกษาทั้งหมด 209 สถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 231 คน และครู จำนวน 2,034 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,265 คน

ตัวอย่าง ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 331 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (กิตติพงษ์ ลือนาม, 2561) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โดยประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 34 คน และครู จำนวน 297 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ องค์ประกอบของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ การคิดและ ตัดสินใจ การดำเนินการ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล

ตัวแปรตาม คือ ขอบข่ายประสิทธิผลของงานวิชาการ 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยในชั้นเรียน 5) การนิเทศภายในสถานศึกษา 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ 7) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน ขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม จำนวน 25 ข้อคำถาม ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของงานวิชาการ จำนวน 48 ข้อคำถาม ผู้วิจัยนำไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบ เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.80–1.00 แล้วนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า แบบสอบถามด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 แบบสอบถามด้านประสิทธิผลของงานวิชาการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4
2. ส่งแบบสอบถามออนไลน์ (โดยใช้ Google Form) จำนวน 331 ชุด ถึงตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 331 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อดำเนินตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	30	9.06
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	4	1.21
ครูผู้สอน	297	89.73
รวม	331	100.00
2. ประสบการณ์การทำงาน		
ไม่เกิน 5 ปี	82	24.77
6-10 ปี	113	34.14
11-15 ปี	64	19.34
16 ปีขึ้นไป	72	21.75
รวม	331	100.00
3. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก (ตั้งแต่ 119 คนลงมา)	72	21.75
ขนาดกลาง (ตั้งแต่ 120-719 คน)	208	62.84
ขนาดใหญ่ (ตั้งแต่ 720-1,679 คน)	27	8.16
ขนาดใหญ่พิเศษ (ตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป)	24	7.25
รวม	331	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 331 คน สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 89.73 รองลงมา คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.06 และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.21 ประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.14 รองลงมา คือ มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.77 มีประสบการณ์การทำงาน 16 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.75 และมีประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.34 ขนาดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง (ตั้งแต่ 120-719 คน) คิดเป็นร้อยละ 62.84 รองลงมา คือ สถานศึกษา ขนาดเล็ก (ตั้งแต่ 119 คนลงมา) คิดเป็นร้อยละ 21.75 สถานศึกษาขนาดใหญ่ (ตั้งแต่ 720-1,679 คน) คิดเป็น ร้อยละ 8.16 และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (ตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 7.25 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 4 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวม

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านการคิดและตัดสินใจ	4.43	.35	มาก
2. ด้านการดำเนินการ	4.43	.37	มาก
3. ด้านการรับผลประโยชน์	4.41	.39	มาก
4. ด้านการประเมินผล	4.44	.37	มาก
เฉลี่ย	4.43	.33	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$) และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 4.44$) ด้านการคิดและตัดสินใจ ($\bar{x} = 4.43$) ด้านการดำเนินการ ($\bar{x} = 4.43$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 4.41$)

3. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 4 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวม

ประสิทธิผลของงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.42	.36	มาก
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.41	.36	มาก
3. ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.42	.36	มาก
4. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.27	.43	มาก
5. ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา	4.38	.38	มาก
6. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.34	.36	มาก
7. ด้านการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.41	.38	มาก
เฉลี่ย	4.39	.33	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{x} = 4.42$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.41$) ด้านการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{x} = 4.41$) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.38$) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.34$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.27$)

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมรายด้าน

การบริหารงาน แบบมีส่วนร่วม	ประสิทธิผลของงานวิชาการ							Y_{tot}
	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y_7	
X_1	0.63**	0.60**	0.56**	0.54**	0.53**	0.54**	0.53**	0.64**
X_2	0.59**	0.57**	0.53**	0.53**	0.54**	0.52**	0.48**	0.61**
X_3	0.55**	0.52**	0.49**	0.43**	0.51**	0.47**	0.44**	0.55**
X_4	0.63**	0.64**	0.59**	0.61**	0.62**	0.56**	0.55**	0.68**
X_{tot}	0.67**	0.65**	0.61**	0.59**	0.62**	0.58**	0.56**	0.69**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมรายด้าน มีความสัมพันธ์กันมากในทิศทางบวก ($r_{xy} = 0.69$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ แต่ละด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันมากในทิศทางบวก จำนวน 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($r_{xy} = 0.67$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($r_{xy} = 0.65$) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ($r_{xy} = 0.62$) และด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($r_{xy} = 0.61$) มีความสัมพันธ์กันปานกลางในทิศทางบวก จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ($r_{xy} = 0.59$) ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($r_{xy} = 0.58$) และด้านการพัฒนาสื่อ และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($r_{xy} = 0.56$) สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ 4 การประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีการส่งเสริมให้ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมใน การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการ ตลอดจนระยะเวลาการดำเนินการ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์โดยผู้ร่วมดำเนินการ แต่ละฝ่ายได้มีโอกาสร่วมเสนอประเด็นที่ต้องการวัดผล พร้อมกำหนดค่าเป้าหมาย ที่เหมาะสม เมื่อได้คะแนนจากการประเมินแล้ว นำไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปรผลคะแนน ค้นหาข้อดี ข้อเสีย จุดเด่น จุดด้อย เป็นระยะ ๆ เพื่อร่วมกันคิด พัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น และอาจใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปฏิบัติงานในครั้งต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของปานดวงใจ แชนเกตุ (2559) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการและประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพาดิษฐ์ เดเบาะ (2562) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรา แก้วมะ (2563) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. ประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ 1 และ ด้านที่ 3 คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ได้สนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาให้มีการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นมาใหม่เพื่อใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม และการเพิ่มเนื้อหาสาระของวิชาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยให้สอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา มีการวัดผลประเมินทุกช่วงชั้น มีการซ่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน และมีสารสนเทศในการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อตรวจสอบ การพัฒนาการเรียนการสอน ดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ มีผลการเทียบโอนความรู้ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอนงค์ อาจจทอง (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญพงศ์ คงทน (2558) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับงานวิจัย

ของศิวพร ละครเพชร (2562) ได้ทำการศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรา แก้วมะ (2563) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ดำเนินการตามนโยบายของในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ซึ่งมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน โดยผู้บริหารใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นการกระจายอำนาจการบริหารงานร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษา โดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ในการวางแผนการทำงานมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น และ มีส่วนร่วมในการประเมินผลหลังจากงานนั้นบรรลุตามเป้าหมายและทำให้เกิดความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลของงานวิชาการ ที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่สำคัญในการจัดการศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิตา ชัยสุภวัฒน์ (2559) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของปานดวงใจ แชนเกต (2559) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรา แก้วมะ (2563) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Meegan (1986) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนคาทอลิก รัฐวิสคอนซิน ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนกับคุณภาพของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนแตกต่างจากครูผู้สอน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในทางบวกสูงกว่าครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Miller (1989) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนชนบทในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาว่า การวางแผนพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการวางแผนพัฒนา หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ดังกล่าว ช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน เนื่องจากครูผู้สอนเกิดการยอมรับ เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรภายในโรงเรียน รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จที่เกิดขึ้น โดยยกย่อง ชมเชย สร้างขวัญกำลังใจ เช่น มอบเกียรติบัตร รางวัล เป็นต้น ทั้งนี้บุคลากรภายในโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในผลการปฏิบัติงาน
2. ประสิทธิภาพของงานวิชาการ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้บริหารควรกำหนดนโยบาย และส่งเสริมให้ครูได้จัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยจัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตามระเบียบวิธีการวิจัย ทั้งนี้ครูควรจัดทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียนที่เกิดขึ้น และมีเผยแพร่ผลการวิจัย สู่สาธารณะ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิภาพของงานวิชาการ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับมาก พบว่า ด้านการประเมินผลสัมพันธกับประสิทธิภาพของงานวิชาการ ดังนั้นผู้บริหารควรกำหนดให้มีระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ค้นหาจุดเด่น จุดด้อย เป็นระยะ ๆ เพื่อร่วมกันคิดพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น และใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้ประสิทธิภาพของงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของบุคลากร เพื่อพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้
2. พัฒนารูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับภาระงาน
3. การศึกษากลยุทธ์การนำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาสถานศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากอาจารย์ ดร.จิตติมาภรณ์ สีหะวงษ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์ ดร.สิริกัลยา สุขขี กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษา แนวทางในการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ที่ให้ความช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ ลื่อนาม. วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา. นครราชสีมา: โคราซ มาร์เก็ตติ้ง แอนด์ โปรดักชั่น, 2561.

การศึกษากรุงเทพมหานคร, สำนัก. นักบริหารการศึกษามหานครระดับสูง รุ่นที่ 2. กรุงเทพฯ: ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร, 2550.

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาพ.ศ.2560-2564. ศรีสะเกษ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4, 2564.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. รายงานการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550.

จิตรา แก้วมะ. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2563.

เจริญพงศ์ คงทน. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2558.

ชนิตา ชัยสุขวัฒน์. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2559.

ถวิลวดี บุรีกุล. การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2552.

ปานดวงใจ แสนเกต. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูกับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2559.

พาติยะห์ เดเบาะ. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษายะลา เขต 3. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2562.

วิชาการ, กรม. การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา, 2543.

ศิวพร ละหารเพชร. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2562.

อนงค์ อาจจงทอง. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2557.

เอื้อมพร หลินเจริญ, สิริศักดิ์ อาจิวิชัย และภริภา จันทร์อินทร์. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้ คะแนนการทดสอบ O - NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2552.

Meegan, E. A. Participation in planning and quality of catholic elementally school in Milwaukee. Dissertation Abstracts International, 1986.

Miller, J. A. Required participation in curriculum planning and implementation of curriculum guides. Dissertation Abstracts International, 1989.

ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

Servant Leadership of the School Administrators under the Secondary
Educational Service Area Office Ubon Ratchathani–Amnatcharoen

ณัชชา สายลัดดา¹ ธิดารัตน์ จันทะหิน² และพงษ์ธร สิงห์พันธ์²
Natcha Sailadda¹, Thidarat Jantahin², and Pongthorn Singpan²

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹Master of Education Thesis, Education Administration Major,
Ubon Ratchathani Rajabhat University

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

E-mail: natcha.sg63@ubru.ac.th

Received: April 11, 2023; Revised June 16, 2023; Accepted: June 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ 2) เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 362 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะมาตรประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างในแต่ละด้านจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่าจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ คือผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีการแสดงความคิดเห็น พัฒนาศักยภาพบุคลากรตั้งแต่บรรจุ สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานของบุคลากร ให้อิสระในการทำงานกับบุคลากร โดยมีผู้บริหารคอยเป็นที่ปรึกษาในการทำงาน โดยอาศัยความรู้ในตนเอง ความรู้ในงานที่ทำ คุณธรรมในการตัดสินใจ สามารถรู้จุดเด่นหรือจุดด้อย แก้ไขปัญหา พัฒนาสถานศึกษา ปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ มอบหมายงานได้ตรงตาม

ศักยภาพของบุคลากร สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันกับบุคลากร มีการสื่อสาร การทำความเข้าใจ การรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำไฟบริการ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้าราชการครู

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the levels of the servant leadership of the school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani – Amnatcharoen, 2) to compare the levels of the servant leadership of the school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani – Amnatcharoen classified by education levels, working experiences, and school sizes, and 3) to study guidelines for developing the servant leadership of the school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani – Amnatcharoen. The samples used in the research were 362 participants: school administrators and teachers under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani – Amnatcharoen. They were randomized by stratified random sampling. The research instrument was a five rating scale questionnaire. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA. When differences in each aspect were found, pairwise comparisons were made by using LSD.

The research findings were as follows.

1. The servant leadership of the school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani – Amnatcharoen in the overall was at the highest level.

2. The findings of the comparison of the opinions on the levels of the servant leadership of the school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani – Amnatcharoen showed that the levels of the servant leadership of the school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani – Amnatcharoen classified by positions, education levels, and working experiences in the overall were not different, but when classified by school sizes in the overall, they were different with the statistical significance at the level of .05.

3. The guidelines for developing the servant leadership of the school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani – Amnatcharoen were that the school administrators should open opportunities to the staff to show their opinions, develop the staff potential since they started working, create the atmosphere that supported the staff's working, provide the staff freedom in working by letting the administrators give advice in working, let the staff use their knowledge, assign the works based on the staff's knowledge, let the staff making decision based on morality, be able to know the weak points and the strong points, solve problems, develop the schools, adjust themselves to up-to-date the situations, assign works according to the staff's potential, create visions together with the staff, communicate to the staff, make understanding to the staff, and listen to the opinions from all sections.

Keywords: Servant Leadership, Basic School Administrators, Teachers

บทนำ

ยุคแห่งการเริ่มต้นของศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่เทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการศึกษา และรูปแบบการทำงานขององค์กร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความภูมิใจ ในความเป็นไทย ความเป็นสากล ทั้งนี้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน” แนวโน้มและทิศทางการบริหารและการจัดการศึกษา มุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปสู่หน่วยปฏิบัติให้มากที่สุด การบริหารจัดการองค์กรท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และสังคมแห่งการเรียนรู้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำพาองค์กรให้มีความ สัมคคี ประสานความร่วมมือจากทุกอย่างเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้กระแสของโลกแห่งการพัฒนา และแข่งขันที่เหนือกว่าในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็ว มีขอบเขต แผลออกไปในวงกว้าง กระทั่งต่อต้านสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี องค์กร โครงสร้าง กลยุทธ์ ดังนั้น การบริหารสู่ความสำเร็จจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ด้านภาวะผู้นำ มุ่งเน้นภาวะผู้นำจากภาวะผู้นำที่มี มุมมองกว้างไกลระดับสากล มีความสามารถยืดหยุ่นเพื่อรองรับความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ยึดมั่น การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นพันธมิตรกับ ภายนอกได้ดี ตลอดจนสามารถสร้างความเป็นผู้นำแก่ผู้ร่วมงานภายในหน่วยงานของตนเองและร่วมกันทำงานเป็นทีม โดยมีเป้าหมายเพื่อผลิตผลงานและบริการที่ดีมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของลูกค้า ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร ฉะนั้นภาวะของผู้นำจึงจะต้องถูกปรับเปลี่ยนไปด้วย นั่นเพราะว่าความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ท้าทายการทำงานของผู้นำ ในการที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า “ผู้นำ (Leader)” คือ บุคคลที่เป็นกลไก สำคัญยิ่งในการที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวได้ สำหรับการบริหารการศึกษาก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการ จึงจะทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (ธีระ รุญเจริญ, 2550) และปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานภายในองค์กร คือ การมีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการบริหาร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมี “ภาวะผู้นำ” ของผู้บริหาร ที่จะสามารถนำพาองค์กรให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ที่ปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันได้ เพราะ ภาวะผู้นำนั้นเปรียบเสมือนอาวุธประจำกายของผู้บริหาร แต่ภาวะผู้นำเพียงรูปแบบเดียวไม่สามารถนำมาใช้ได้ ในทุกสถานการณ์ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนก็จำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบของภาวะผู้นำตามไปด้วย เพื่อประสิทธิภาพ ตามความเหมาะสม ผู้นำในปัจจุบันเน้นไปที่การมีคุณธรรมซึ่งสนับสนุนให้ผู้ตามสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้เป็นผู้นำได้มากกว่าที่จะใช้ตำแหน่ง เพื่อการควบคุมหรือจำกัดความสามารถของผู้ตามสอดคล้องกับทัศนะของ Certo (Certo, 2006) ที่ว่าผู้นำยุคใหม่ควรมีการผสมผสานคุณลักษณะผู้นำใน 5 รูปแบบ คือ ภาวะผู้นำเพื่อ การเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบสอนงาน ภาวะผู้นำแบบพิเศษ ภาวะผู้นำแบบประกอบการ และภาวะผู้นำแบบ ใฝ่บริการ ในขณะที่นักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะตรงกันว่า ภาวะผู้นำในปัจจุบันต้องมีคุณลักษณะของภาวะผู้นำ แบบใฝ่บริการ ซึ่งภาวะผู้นำใฝ่บริการได้รับการยอมรับว่า เปรียบเสมือนปรัชญาและเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็ง ให้กับองค์กร และสังคมความแตกต่างของรูปแบบภาวะผู้นำใฝ่บริการกับภาวะผู้นำแบบอื่น ๆ คือ ผู้นำใฝ่บริการจะเป็น ศูนย์รวมจิตใจของคนในองค์กรเพื่อสร้างความมุ่งมั่นหวังที่ดี โดยไม่ใช้วิธีการบังคับ ผู้นำใฝ่บริการเน้นความสำคัญ ด้านคุณธรรมในการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ต่ออย่างแท้จริงระหว่างผู้นำและผู้ตาม รวมทั้งให้การสนับสนุน บรรยากาศที่ดีภายในองค์กร การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบนพื้นฐานของคุณธรรมมีพฤติกรรม

ให้ความสนใจผู้อื่น และส่งเสริมผู้อื่นให้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า บทบาทของผู้นำมีส่วนสำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จต่อแบบแผนความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นที่พิสูจน์ได้ว่า การนำแนวคิดภาวะผู้นำไปบริการมาใช้ สามารถทำให้องค์กรมีการพัฒนาและประสบผลสำเร็จ เมื่อพิจารณาในระดับบุคคลและสังคม ภาวะผู้นำไปบริการช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตและเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล ทั้งด้านความคิดและจิตวิญญาณ ด้านความเป็นมืออาชีพ ด้านความรู้สึก ด้านความฉลาด จุดแข็งของภาวะผู้นำไปบริการคือ การก่อให้เกิดบรรยากาศของการทำงาน ที่กระตุ้นให้ทุกคนแสวงหาโอกาสอย่างกระตือรือร้นในการบริการและนำทางผู้อื่น โดยภาวะผู้นำไปบริการนี้ จะเป็นแบบพลวัตที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางสภาวะที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพด้านการจัดการศึกษา และมีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดได้พัฒนาตนเอง เพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 81 โรงเรียน กระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดอุบลราชธานีและอำนาจเจริญ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2564) จากความแตกต่างของขนาดโรงเรียนการบริหารสถานศึกษาย่อมจะแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถาบันทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2564) โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ หรือ สทศ. ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษายังไม่บรรลุเป้าหมาย สถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพแตกต่างกัน มีความเหลื่อมล้ำทั้งด้านขนาดและคุณภาพ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สะท้อนให้เห็นผลของคุณภาพของการบริหารสถานศึกษาที่ยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งการดำเนินงานขับเคลื่อนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมกับบุคลากร เพื่อวางแผนในการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและกำหนดแผนดำเนินงานจัดการคุณภาพ กระบวนการบริหารจัดการ

จากสภาพปัญหาและบริบทต่าง ๆ จึงทำให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาวะผู้นำไปบริการในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำคัญยิ่งต่อการกำหนดทิศทางให้แก่องค์กร ต่อมุมมองและความสามารถในการอ่านสภาพแวดล้อม ต่อการจัดตั้งองค์กรอย่างเป็นระบบ และการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ จึงทำให้ผู้วิจัยจึงทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการวางแผนและกำหนดนโยบาย ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมและพัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
2. เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำไปบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญทั้งหมด จำนวน 169 คน และข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญทั้งหมด จำนวน 3,580 คน รวมทั้งสิ้น 3,749 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญและข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม กำหนดขนาดตัวอย่างจากประชากร โดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้ตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 16 คน และตัวอย่างข้าราชการครูจำนวน 346 คน รวมทั้งสิ้น 362 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในด้านความตรงตามจุดประสงค์ นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .06 ขึ้นไป และนำไปทดลองใช้กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .94

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test) ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	16	4.40
1.2 ข้าราชการครู	346	95.60
รวม	362	100.00
2. ระดับการศึกษา		
2.1 ปริญญาตรี	190	52.50

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	172	47.50
รวม	362	100.00
3. ประสบการณ์ในการทำงาน		
3.1 ต่ำกว่า 10 ปี	118	32.60
3.2 10 - 20 ปี	152	42.00
3.3 มากกว่า 20 ปี	92	25.40
รวม	362	100.00
4. ขนาดสถานศึกษา		
4.1 ขนาดเล็ก	70	19.30
4.2 ขนาดกลาง	122	33.70
4.3 ขนาดใหญ่	170	47.00
รวม	362	100.00

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.55	.38	มากที่สุด
2. การมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล	4.56	.36	มากที่สุด
3. การตระหนักรู้	4.55	.40	มากที่สุด
4. การมองการณ์ไกล	4.56	.39	มากที่สุด
5. การโน้มน้าวใจ	4.49	.49	มาก
6. การสร้างชุมชน	4.53	.43	มากที่สุด
รวม	4.54	.41	มากที่สุด

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน		ข้าราชการครู		t	P
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.56	.44	4.54	.38	0.21	0.84
2. การมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล	4.56	.48	4.56	.35	0.05	0.96
3. การตระหนักรู้	4.32	.53	4.56	.39	1.77	0.10
4. การมองการณ์ไกล	4.39	.64	4.57	.38	1.15	0.27
5. การโน้มน้าวใจ	4.29	.72	4.50	.47	1.13	0.28
6. การสร้างชุมชน	4.28	.65	4.54	.41	1.58	0.14
รวม	4.40	.58	4.55	.40	0.98	0.43

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	P
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.53	.42	4.47	.34	1.01	0.32
2. การมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล	4.53	.34	4.59	.38	1.56	0.12
3. การตระหนักรู้	4.54	.44	4.56	.34	0.59	0.55
4. การมองการณ์ไกล	4.50	.43	4.63	.34	3.27*	0.00
5. การโน้มน้าวใจ	4.44	.57	4.54	.37	1.86	0.06
6. การสร้างชุมชน	4.49	.44	4.57	.40	1.63	0.10
รวม	4.51	.44	3.89	.36	1.65	0.19

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ต่ำกว่า 10 ปี		10-20 ปี		มากกว่า 20 ปี		F	P
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.54	.38	4.51	.37	4.61	.41	2.13	0.12
2. การมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล	4.54	.40	4.55	.36	4.62	.29	1.53	0.22
3. การตระหนักรู้	4.54	.37	4.53	.37	4.58	.46	0.43	0.65
4. การมองการณ์ไกล	4.51	.42	4.52	.36	4.70	.37	7.43*	0.00
5. การโน้มน้าวใจ	4.42	.57	4.51	.44	4.55	.43	2.22	0.11
6. การสร้างชุมชน	4.45	.44	4.60	.42	4.53	.43	3.82*	0.02
รวม	4.50	.43	4.54	.39	4.60	.40	2.93	0.19

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการมองการณ์ไกล และด้านการสร้างชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD ผลปรากฏดังตารางที่ 6-7

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำให้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญจำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการมองการณ์ไกล

รายการ	ประสบการณ์ในการทำงาน			
	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		4.51	4.52	4.70
ต่ำกว่า 10 ปี	4.51	-	.004	0.182
10 - 20 ปี	4.52	.004*	-	0.178
มากกว่า 20 ปี	4.70	0.182	0.178	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการสร้างชุมชน

รายการ	ประสบการณ์ในการทำงาน			
	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 10 ปี	10-20 ปี	มากกว่า 20 ปี
		4.45	4.60	4.53
ต่ำกว่า 10 ปี	4.45	-	0.102	0.156
10 - 20 ปี	4.60	0.102	-	.054
มากกว่า 20 ปี	4.53	0.156	.054	-

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F	P
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.62	.43	4.45	.44	4.58	.30	6.15*	0.00
2. การมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล	4.58	.38	4.45	.44	4.61	.27	4.58*	0.01
3. การตระหนักรู้	4.65	.46	4.46	.42	4.57	.33	5.62*	0.00
4. การมองการณ์ไกล	4.58	.45	4.47	.40	4.62	.34	5.96*	0.00
5. การโน้มน้าวใจ	4.50	.70	4.41	.47	4.54	.37	2.55	0.08
6. การสร้างชุมชน	4.60	.43	4.43	.47	4.57	.37	4.75*	0.01
รวม	4.59	.48	4.45	.44	4.58	.33	4.93*	0.02

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการโน้มน้าวใจ ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่าง จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD ผลปรากฏดังตารางที่ 9-13

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญจำแนกตาม ตามขนาดสถานศึกษาด้านการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

รายการ	ประสพการณ์ในการทำงาน			
	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.62	4.45	4.58
ขนาดเล็ก	4.62	-	0.178	-
ขนาดกลาง	4.45	0.178	-	0.128
ขนาดใหญ่	4.58	-	0.128	-

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญจำแนกตาม ตามขนาดสถานศึกษาด้านการมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล

รายการ	ประสพการณ์ในการทำงาน			
	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.58	4.45	4.61
ขนาดเล็ก	4.58	-	.097	.028
ขนาดกลาง	4.45	.097	-	1.26
ขนาดใหญ่	4.61	.028	1.26	-

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญจำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการตระหนักรู้

รายการ	ประสพการณ์ในการทำงาน			
	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.65	4.46	4.57
ขนาดเล็ก	4.65	-	0.188	.079
ขนาดกลาง	4.46	0.188	-	0.109
ขนาดใหญ่	4.57	.079	0.109	-

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญจำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการมองการณ์ไกล

รายการ	ประสบการณ์ในการทำงาน			
	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.58	4.47	4.62
ขนาดเล็ก	4.58	-	.113	.045
ขนาดกลาง	4.47	.113	-	0.158
ขนาดใหญ่	4.62	.045	0.158	-

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญจำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการสร้างชุมชน

รายการ	ประสบการณ์ในการทำงาน			
	$\bar{x}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.60	4.43	4.57
ขนาดเล็ก	4.60	-	0.161	.026
ขนาดกลาง	4.43	0.161	-	0.135
ขนาดใหญ่	4.57	.026	0.135	-

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งข้าราชการครูจำนวน 346 คน คิดเป็นร้อยละ 95.60 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 มีประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 และปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 170 คิดเป็นร้อยละ 47.00

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่งโดยรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ได้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ เพื่อเป็นองค์กรที่ทันสมัยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์มุ่งสู่สากลบนพื้นฐานความเป็นไทย มีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเข้ารับการอบรมในเรื่องการบริหารสถานศึกษา นำหลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารงาน ส่งเสริมให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็น พร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาพิจารณา สอดคล้องกับ Laub (2004) ที่ให้ทัศนะว่า ภาวะผู้นำใ้บริการคือการเข้าใจและการปฏิบัติ ซึ่งถือความต้องการของผู้อื่นอยู่เหนือผลประโยชน์ของตนเอง เพิ่มคุณค่าและพัฒนาผู้อื่น สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา แสดงภาวะผู้นำเพื่อความต้องการของผู้อื่นและเพื่อการกระจายอำนาจและสภาพภาพแก่ความต้องการที่มีร่วมกันของแต่ละคนสอดคล้องกับ Danon (2012) ที่ให้ทัศนะว่า ภาวะผู้นำใ้บริการ คือการบริการเป็นอันดับแรก และการกระตุ้นสัมพันธภาพที่ดีโดยการสร้างบรรยากาศความนับถือ และการให้ศักดิ์ศรี การสร้างกลุ่มและทีม และการฟังเพื่อนร่วมงานและพนักงาน สอดคล้องกับ เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2556) ที่ให้ทัศนะว่า ภาวะผู้นำคือบุคคลผู้ที่สามารถบังคับบัญชา สั่งการบุคคลอื่นได้ โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นผู้ที่ทำให้บุคคลอื่นไว้วางใจและให้ความร่วมมือ ประสานงานในการทำงาน โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ เพื่อให้ภาระงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกกร ศิริสุข (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำใ้บริการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสงขลาอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งภาพรวมและรายด้าน ภาวะผู้นำใ้บริการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา มากที่สุด คือ ตัวแปรการตระหนักรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรัฐติกาล รจพจน์ (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งด้านการแสดงความน่าเชื่อถือ ด้านการให้คุณค่าแก่ผู้อื่น ด้านการพัฒนาผู้อื่น ด้านการสร้างชุมชน ด้านการแสดงภาวะผู้นำ และ

ด้านการร่วมแบ่งปันภาวะผู้นำ สอดคล้องกับงานวิจัยของมัทนา นิถานานนท์ (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการกับผลการปฏิบัติงานของครูผู้ประสานงานโครงการฟื้นฟูศิลปกรรมโลก ผลการวิจัยพบว่า ระดับของภาวะผู้นำใฝ่บริการของครูโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีองค์ประกอบด้านการมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล ค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือการสร้างชุมชน ผู้นำ สอดคล้องกับงานวิจัยของคมธน วรรณประเสริฐ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนในเครือเซนต์มารีอา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเครือเซนต์มารีอา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับมณีรัตน์ สุดเต (2563) ที่ให้ทัศนะว่า ภาวะผู้นำ คือกระบวนการหรือพฤติกรรมที่บุคคลใช้เพื่อนำกลุ่มหรือบุคคลรวมงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถทำงานบรรลุตามเป้าหมายร่วมกันขององค์กร โดยผู้นำหรือผู้บริหารเป็นผู้สร้างวิสัยทัศน์ และกำกับทิศทางขององค์กร มุ่งอิทธิพล แรงจูงใจ วิสัยทัศน์ในการเป็นผู้นำ การเปลี่ยนแปลงให้สัมฤทธิ์ผลในทุกสถานการณ์

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษา กำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปี มีวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษา สนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับลินี จันทรเปล่ง (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำในการบริหารสถานศึกษา เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ให้ความสำคัญกับบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน คอยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน จึงส่งผลให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามระดับการศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับลินี จันทรเปล่ง (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุรินทร์ โดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับภาวะผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม

ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับบุคลากร มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการสนับสนุน พัฒนาบุคลากรในการทำงาน ให้อิสระในการทำงาน การตัดสินใจ สอดคล้องกับวรารพร จระอนรัมย์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษาต่างกัน ความสัมพันธ์กับบุคลากรและชุมชนแตกต่างกันตามขนาดของสถานศึกษา สอดคล้องกับธนบดี ศรีโคตร (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำแบบใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น คือผู้บริหารสถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็น คำแนะนำของบุคลากร แม้จะเป็นความคิดเห็นที่แตกต่าง นำข้อมูลที่ได้จากการเสนอแนะของบุคลากร มาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา สาเหตุ ประชุมบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อทบทวนการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับบุคลากรวิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุ สรุปประเด็นปัญหาเพื่อหาหรือแนวทางแก้ไขปัญหา โดยให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหานำวิธีการแก้ไขปัญหามาปรับใช้ ในกระบวนการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษานำทีม ติดตามการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ด้านการมุ่งมั่นพัฒนาบุคคล คือผู้บริหารสถานศึกษาควรทำความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่ต้องปฏิบัติให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงาน ลดพื้นที่ความรับผิดชอบที่ทับซ้อนกันในการปฏิบัติงาน เพื่อลดภาระงานของบุคลากรในสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน ร่วมกันวางแผนจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน มีทักษะในการสื่อสารที่ดีก่อนการมอบหมายงาน มีการนิเทศติดตามการทำงาน และมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเกิดข้อผิดพลาดจะสามารถรับรู้ได้ทันทีว่าผิดพลาดที่ขั้นตอนหรือวิธีการใด สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างทันที่ส่งผลให้บุคลากรเกิดความมั่นใจในการทำงาน ด้านการตระหนักรู้ คือผู้บริหารสถานศึกษาควรมองภาพรวมของกิจกรรมที่ดำเนินการไปแล้ว ทบทวนว่ากิจกรรมใดที่ดำเนินการไปแล้วไม่ก่อให้เกิดความสำเร็จ ให้ปรับเปลี่ยนวิธีการหรือหาแนวทางใหม่ มองหาโอกาสที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของสถานศึกษา สิ่งที่เป็นจุดแข็งนำมาพัฒนาเพื่อสร้างเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสถานศึกษา วางแผนรับมือกับจุดอ่อนของสถานศึกษา จัดอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน ให้สามารถพัฒนาตนเอง พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้านการมองการณ์ไกล คือผู้บริหารสถาน

ศึกษาคูกร่วมกับบุคลากรในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี แผนกลยุทธ์ ระยะ 3 ปี รายงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา นำมาประชุมวิเคราะห์ร่วมกับบุคลากรเพื่อวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ด้านการโน้มน้าวใจ คือผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในศักยภาพของบุคลากรในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จได้ กำหนดเป้าหมายร่วมกัน สื่อสารกับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการทำงาน เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำให้บุคลากรเกิดความคิดสร้างสรรค์ สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำงานของบุคลากร กล่าวชื่นชมเมื่อบุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้ดี เสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร และด้านการสร้างชุมชน คือผู้บริหารสถานศึกษาควรอำนวยความสะดวกต่อการทำงานกับชุมชน มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีนโยบายสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน รายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานให้ชุมชนรับทราบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือกรณีศึกษา เพื่อค้นหารูปแบบที่จะช่วยส่งเสริมภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดเป็นต้นแบบในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ที่สุดทางคุณค่าวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- กนกกร ศิริสุข. ภาวะผู้นำใ้บริการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2558.
- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. สำนักงาน. ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564. อุบลราชธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2564.
- คมธนู ควรประเสริฐ. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนในเครือเซนต์มารีอา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2562.
- จิรัฐติกาล รจพจน์. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด ร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 2557.
- ธนบดี ศรีโคตร. สภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบใ้บริการของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2562.

- ธีระ รุญเจริญ. **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง, 2550.
- นลินี จันทร์เปล่ง. **สภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2563.
- เนตรพัฒนา ยาวีราข. **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ทริบเพิล กรุ๊ป, 2556.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. **ความเป็นผู้นำทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- มณีนรัตน์ สุดเต้. **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2563.
- มัทนา นิธานานนท์. **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำฝ่ายบริการกับผลการปฏิบัติงาน ของครูผู้ประสานงาน โครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2557.
- วราพร จะรอนรัมย์. **ภาวะผู้นำฝ่ายบริการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2563.
- Certo, S. C. **Modern management**. Upper Saddle River, N.J: Pearson Prentice Hall, 2006.
- Danon, R. C. **The influence of Servant leadership on employee engagement: A Qualitative phenomenological study of restaurant employees**. Master's thesis University of phoenix. USA, 2012.
- Laub, J. A. **Development of the organizational leadership assessment (OLA) instrument**. Ph.D. Dissertation. Florida Atlantic University. Florida. USA, 2004.

ผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4
และ 5 ดาว ในประเทศไทย
Effects of the Internal Control Environment on the Operational Performance of
the 4 and 5-Star Hotels in Thailand

ศิริมล แสนสุข
Sirimon Saensuk

คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Faculty of Business Administration and Management,
Ubon Ratchathani Rajabhat University
E-mail: sirimon.s@ubru.ac.th

Received: May 1, 2023; Revised May 31, 2023; Accepted: June 9, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน ของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย และ 3) เพื่อศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย ให้ความสำคัญกับผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรม ด้านความรู้ทักษะและความสามารถ ด้านนโยบายและวิธีบริหารด้วยทรัพยากรมนุษย์ ด้านปรัชญาและรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร ด้านการมอบอำนาจและความรับผิดชอบ ด้านโครงสร้างการจัดองค์กร และด้านการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหาร และกรรมการตรวจสอบ ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. ผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย ได้แก่ ด้านมุมมองด้านลูกค้า ด้านมุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร ด้านมุมมองด้านกระบวนการภายใน และด้านมุมมองด้านการเงิน

3. การพยากรณ์ผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม ด้วยการมีสภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน พบว่ามีตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม จำนวน 4 ตัว คือ นโยบายและวิธีบริหารงานด้วยทรัพยากรมนุษย์ การมอบอำนาจและความรับผิดชอบ ความรู้ทักษะและความสามารถ และโครงสร้างการจัดองค์กร สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลการดำเนินงานได้ร้อยละ 23.00

คำสำคัญ: สภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน ผลการดำเนินงาน ธุรกิจโรงแรม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the important levels of the internal control environment of 4 and 5-star hotels in Thailand, 2) to study the operational performance of the 4 and 5-star hotels in Thailand, and 3) to study the effects of the internal control environment on the operational performance of the 4 and 5-star hotels in Thailand by using a quantitative research methodology. The samples were 400 hotel business administrators in Thailand. The research instrument was a questionnaire. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research findings were as follows.

1. The hotel business administrators in Thailand paid attention to the importance of the effects of the internal control environment. The mean score of each aspect was organized from the highest to the lowest: honesty and morality, knowledge, skills and ability, policies and human resource administration methods, philosophies and administrators' working styles, authority assignment and responsibility, organizational management structures, and participation of administration and examination committees. The opinions on all of the aspects were at a high level.

2. The operational performance of the hotel businesses was at a high level. The mean score of each aspect was organized from the highest to the lowest: the customer view, the learning and organizational growth view, the international process view, and the financial view.

3. The prediction of the operational performance of the hotel businesses by using the internal control environment showed that four variables influenced the operational performance of the hotel businesses. The four variables were policies and human resource administration methods, authority assignment and responsibility, knowledge, skills, and ability, and organizational management structures. They could be used to predict the operational performance by 23%.

Keywords: Internal Control Environment, Operational Performance, Hotel Businesses

บทนำ

ธุรกิจโรงแรมและที่พัก ภายหลังวิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากปี พ.ศ. 2563-2565 สามารถฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่อง จากภาคการท่องเที่ยวมีแนวโน้มปรับตัวจากชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศมากขึ้น แต่ยังคงเผชิญกับความท้าทายมากขึ้นจากตลาดนักท่องเที่ยวที่ยังมีความไม่แน่นอนและสภาพแวดล้อมการทำธุรกิจ พร้อมกับการปรับตัวของประเทศอื่น ๆ ที่เสนอนโยบายการปรับปรุงธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เป็นต้น ที่ให้ความสำคัญกับการฟื้นตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน (Splendor-Biz, 2565) เมื่อพิจารณาจากอัตราการเข้าพักของสถานพักแรมทั่วประเทศทั้งปีค่าพยากรณ์ในปี พ.ศ. 2566 อยู่ที่ประมาณร้อยละ 52-60 ซึ่งยังต่ำกว่าปี พ.ศ. 2562 ในช่วงก่อนวิกฤตการระบาดของเชื้อโควิด-19 อยู่ที่ประมาณร้อยละ 70.08 ขณะที่รายได้ธุรกิจโรงแรมและที่พักในปี พ.ศ. 2566 มีแนวโน้มเติบโตประมาณ 5-6 แสนล้านบาท และการฟื้นตัวของธุรกิจจะยังคงกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดหลัก โดยพื้นที่ที่ฟื้นตัวยังเป็นกลุ่มที่เป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวไทยจะมีอัตราการเข้าพักที่สูง เช่น ภาคตะวันตก และภาคเหนือ เป็นต้น ขณะที่ภาคใต้และกรุงเทพมหานคร มีอัตราการเข้าพักสถานพักแรมทยอยปรับตัวดีขึ้นตามลำดับ เนื่องจากเป็นพื้นที่มีจำนวนห้องพักที่สูง และเป็นศูนย์กลางการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว

ของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ สำหรับปัจจัยที่ช่วยหนุนการฟื้นตัวทางรายได้ของธุรกิจโรงแรมและที่พักในปี พ.ศ. 2566 (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2565)

สภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทุกกิจการพึงมีและเป็นแนวปฏิบัติให้องค์กรไม่ว่ากิจการจะมีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ สภาพแวดล้อมการควบคุมภายในเป็นการสร้างกฎระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ในการปฏิบัติแก่ทุกคนในองค์กร ดังนั้นผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างรากฐาน การควบคุมภายในที่มั่นคง เช่น การคัดเลือกบุคลากร การรับฟังความคิดเห็นจากพนักงาน การสนับสนุนการสื่อสารในทุกระดับในองค์กร การมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่เหมาะสม การจัดโครงสร้างองค์กร การพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริษัท เป็นต้น ผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่ดีจะช่วยให้การดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ภายใต้อำนาจการที่มีอย่างจำกัดขององค์กร และช่วยป้องกันการทุจริตเกิดขึ้นในองค์กร

ด้วยปัจจัยแวดล้อมธุรกิจโรงแรมและที่พักที่มีความไม่แน่นอนสูง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวยังคงต้องเผชิญและเตรียมความพร้อมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ โดยจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์วิกฤติ จึงเป็นสาเหตุที่ผู้วิจัยศึกษา ผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทยเพื่อเสนอผลการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในการตัดสินใจทางธุรกิจที่ต้องการความอยู่รอดของกิจการของตนเองในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาการมีสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย จำนวน 10,018 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2565)

ตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย จำนวน 400 คน โดยเปิดตาราง Krejcie and Morgan (1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม มีจำนวน 5 ตอน ซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

วิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้แก่ จังหวัดยโสธร จังหวัดสกลนคร จังหวัดนันทบุรี จังหวัดน่าน จังหวัดลพบุรี จังหวัดจันทบุรี จังหวัดอยุธยา จังหวัดตราด จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดระยอง ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถาม เท่ากับ .91
2. คำนวณดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC: Index of item Objective Congruency) จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไปไว้ 40 ข้อ โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 (สุวิมล ติरणันท์, 2550)
3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970) ซึ่งการมีสภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง .84-.91 และผลการดำเนินงาน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง .83-.91 และโดยรวมค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ .91 สอดคล้องกับ Nunnally และ Bernstein (1994) ได้นำเสนอว่าการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเกินกว่า .70 เป็นค่าที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1. ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. ส่งไปยังตัวอย่าง คือ ผู้บริหารธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย จำนวน 400 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยดำเนินการส่งแบบสอบถามในระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2565 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2565 ระยะเวลาให้ส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์ภายใน 60 วัน หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามแล้ว
3. เมื่อครบกำหนด 60 วัน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 400 ชุด ตรวจสอบความสมบูรณ์ ความครบถ้วนในเนื้อหาของแบบสอบถามที่ได้รับและมีแบบสอบถามสมบูรณ์ จำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนตัวอย่าง
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อใช้ในการทำวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบความสัมพันธ์ของการมีสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เทคนิค Stepwise

2. สถิติที่ใช้

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ ดัชนีความคล่อง การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability Test) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ (Cronbach, 1970)

2.3 สถิติที่ใช้ทดสอบคุณลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระโดยใช้ Variance Inflation Factor (VIF)

2.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีสภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน

สภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลความหมาย
1. ด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรม	4.41	.56	มาก
2. ด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ	4.21	.76	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารและกรรมการตรวจสอบ	3.74	.78	มาก
4. ด้านปรัชญา และรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร	4.03	.68	มาก
5. ด้านโครงสร้างการจัดองค์กร	3.87	.75	มาก
6. ด้านการมอบอำนาจและความรับผิดชอบ	3.88	.80	มาก
7. ด้านนโยบายและวิธีบริหารด้วยทรัพยากรมนุษย์	4.14	.70	มาก
ภาพรวม	4.04	.71	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารธุรกิจโรงแรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรม ($\bar{x} = 4.41$) รองลงมาด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ ($\bar{x} = 4.21$) ด้านนโยบายและวิธีบริหารด้วยทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{x} = 4.14$) ด้านปรัชญา และรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.03$) ด้านการมอบอำนาจและความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.88$) ด้านโครงสร้างการจัดองค์กร ($\bar{x} = 3.87$) และด้านการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหาร และกรรมการตรวจสอบ ($\bar{x} = 3.74$) ทุกด้านมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผลการดำเนินงานโดยรวม

ผลการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลความหมาย
1. ด้านมุมมองด้านการเงิน	3.91	.75	มาก
2. ด้านมุมมองด้านลูกค้า	4.17	.66	มาก
3. ด้านมุมมองด้านกระบวนการภายใน	3.95	.76	มาก
4. ด้านมุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร	3.99	.75	มาก
ภาพรวม	4.00	.73	มาก

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์หัตถด้อยเชิงพหุเกี่ยวกับการมีสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่มีผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย โดยวิธี Stepwise

ตัวพยากรณ์	Tolerance	VIF	Unstandardized coefficients	Standardized Coefficients	t	P
			B	Beta		
1. นโยบายและวิธีบริหารงานด้วยทรัพยากรมนุษย์	0.76	1.31	0.24	0.28	5.63**	0.000
2. การมอบอำนาจและความรับผิดชอบ	0.76	1.31	0.12	0.16	3.29**	0.001
3. ความรู้ ทักษะและความสามารถ	0.19	1.08	0.11	0.13	2.94**	0.003
4. โครงสร้างการจ้างองค์กร	0.18	1.10	0.10	0.12	2.68**	0.007
F = 31.3 constant = 1.61						
R = 0.49 R ² = 0.24			R ² _{adj} = 0.23	**Sig = 0.00		

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุโดยวิธี Stepwise (n=400) เพื่อพยากรณ์ผลการดำเนินงาน ด้วยตัวแปรอิสระ 4 ตัว คือ นโยบายและวิธีบริหารงานด้วยทรัพยากรมนุษย์ การมอบอำนาจและความรับผิดชอบ ความรู้ ทักษะและความสามารถ และโครงสร้างการจัดองค์กร ปรากฏว่าสามารถร่วมกันทำนายผลการดำเนินงาน ได้ร้อยละ 23.00 ($R^2_{adj} = 0.23$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 49.00 ($R = 0.49$)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาวในประเทศไทย โดยภาพรวมผู้บริหารธุรกิจโรงแรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในโดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความซื่อสัตย์ และจริยธรรม รองลงมา ด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ ด้านนโยบายและวิธีบริหารด้วยทรัพยากรมนุษย์ ด้านปรัชญา และรูปแบบ

การทำงานของผู้บริหาร ด้านการมอบอำนาจและความรับผิดชอบ ด้านโครงสร้างการจัดองค์กรและด้านการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหาร และกรรมการตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับการมีสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่มีผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย

การวิเคราะห์ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวแปร ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรม ด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ ด้านการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหาร และกรรมการตรวจสอบ ด้านปรัชญา และรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร ด้านโครงสร้างการจัดองค์กร ด้านการมอบอำนาจและความรับผิดชอบ และด้านนโยบายและวิธีบริหารงานด้วยทรัพยากรมนุษย์ ทุกตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม และมีตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายผลการดำเนินงาน ได้ร้อยละ 23.00 ($R^2_{adj} = 0.23$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 49.00 ($R = 0.49$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นโยบายและวิธีบริหารงาน ด้วยทรัพยากรมนุษย์ ($Beta = 0.28$) การมอบอำนาจและความรับผิดชอบ ($Beta = 0.16$) ความรู้ ทักษะและความสามารถ ($Beta = 0.13$) และโครงสร้างการจัดองค์กร ($Beta = 0.12$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย สามารถอธิบายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาวในประเทศไทย พบว่า ธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรม รองลงมาด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ ด้านนโยบายและวิธีบริหารด้วยทรัพยากรมนุษย์ ด้านปรัชญา และรูปแบบการทำงานของผู้บริหาร ด้านการมอบอำนาจและความรับผิดชอบ ด้านโครงสร้างการจัดองค์กร และด้านการมีส่วนร่วมของกรรมการบริหารและกรรมการตรวจสอบ ทุกด้านมีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ธุรกิจโรงแรมคือธุรกิจให้บริการจึงมักมีปัญหาเกี่ยวกับระบบการจัดการรายรับ จึงมีการกำหนดนโยบายสำหรับพนักงานและผู้จัดการฝ่าย ในการควบคุมเกี่ยวกับการจัดการรายรับ ซึ่งต้องดำเนินการอย่างซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ และมีการกำหนดบทลงโทษหากมีการละเมิดจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของจินทนา สาขากร และศิลปพร ศรีจันทเพร (2564) เกี่ยวกับองค์ประกอบของการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO ว่า ความซื่อสัตย์ และจริยธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแสดงออกต่อการตัดสินใจกระทำของแต่ละบุคคลองค์กรต้องมีการกำหนดเป็นนโยบายและข้อกำหนดด้านจริยธรรมไว้อย่างชัดเจน และมีการสื่อสารให้กับพนักงานทุกคนในองค์กรรับทราบและเข้าใจในหลักการที่กำหนดไว้และต้องกำหนดบทลงโทษหากมีการฝ่าฝืนจริยธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของธีร หลักฐาน (2560) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ระบบการควบคุมภายในด้านการจัดซื้อ การจ่ายเงิน และการบันทึก ของบริษัท สิ่งทอ ABC จำกัด (มหาชน) พบว่า สภาพแวดล้อมการควบคุมภายในของบริษัท สิ่งทอ ABC จำกัด (มหาชน) เน้นการยึดมั่นต่อความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ โดยคณะกรรมการทำหน้าที่การกำกับดูแลและพัฒนาการดำเนินการด้านการควบคุมภายในได้ดี ถึงแม้ว่ากรรมการบางท่านจะเป็นผู้บริหารของบริษัท และด้านโครงสร้างขององค์กรมีความเหมาะสม ส่งผลให้ทุกคนในองค์กรมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน มีการมุ่งใจและพัฒนาพนักงานที่ดีถึงแม้จะมีอัตราการลาออกของพนักงานค่อนข้างสูง

2. การศึกษาเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

เรียงลำดับความคิดเห็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านมุมมองด้านลูกค้า รองลงมาด้านมุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโตขององค์กร ด้านมุมมองด้านกระบวนการภายใน และด้านมุมมองด้านการเงิน ทุกด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เป้าหมายสำคัญของกิจการโรงแรม คือ ผลกำไร ซึ่งจะมีรายได้จากลูกค้าที่เข้ามาพักแรม อาหาร ห้องประชุม จัดเลี้ยง เป็นรายได้หลัก ซึ่งผูกพันกับความคาดหวังของลูกค้าเป็นสำคัญ การวัดผลการดำเนินงานจึงต้องให้ความสำคัญต่อการวัดความพึงพอใจของลูกค้า รวมถึงรายได้จากการให้บริการลูกค้าเป็นหลัก ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของภาสกร ศรีปราษ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ดัชนีการวัดผลการดำเนินงานตามแนวคิดการวัดผลดุลยภาพและความสามารถในการทำกำไรของธนาคารของรัฐแห่งหนึ่ง ที่พบว่า มุมมองด้านลูกค้าที่ต้องให้ความสำคัญ คือ ความพึงพอใจในการให้บริการกับลูกค้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา มหาวิจิตร (2564) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การวัดผลดุลยภาพ (Balanced Scorecard) กับ การดำเนินงานของวิสาหกิจเริ่มต้น ในประเทศไทย พบว่า วิธีการเข้าถึงลูกค้านั้นถือว่าทำได้ง่ายกว่าในสมัยก่อนเยอะมาก อันเนื่องมาจากการเติบโตของเทคโนโลยี เพราะฉะนั้นองค์กรควรต้องเริ่มจากการวางแผน และกำหนดให้ชัดเจนว่าใครคือกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย โดยการมองไปที่ Pain point ของลูกค้า เพื่อให้สามารถสร้างผลิตภัณฑ์และบริการที่จะเข้าไปตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าได้อย่างตรงจุด

3. การศึกษาผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ เพื่อพยากรณ์ผลการดำเนินงาน พบว่า มีตัวแปรอิสระ 4 ตัว คือ ด้านนโยบายและวิธีบริหารงานด้วยทรัพยากรมนุษย์ ด้านการมอบอำนาจและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ทักษะและความสามารถ และด้านโครงสร้างการจัดองค์กร ปรากฏว่าสามารถร่วมกันทำนายผลการดำเนินงานได้ร้อยละ 23.00 ($R^2_{adj} = 0.23$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 49.00 ($R = 0.49$) ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การกำหนดนโยบายการบริหารบุคลากรในองค์กร เป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของกิจการ เมื่อดำเนินงานตามตัวชี้วัด ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานของกิจการมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างชัดเจน เป็นไปตามเป้าหมายที่กิจการตั้งไว้และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิผล จะทำให้พนักงานเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบต่อการทำงานของตนเองให้สำเร็จ ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ ข้อเสนอของจินตนา สาขากกร และศิลปพร ศรีจันเพชร (2564) เกี่ยวกับนโยบายและวิธีบริหารงานด้วยทรัพยากรมนุษย์ ว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบการควบคุมภายใน เช่น กลไกการคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม การพัฒนาความรู้ของพนักงาน การเลื่อนตำแหน่ง การกำหนดค่าตอบแทน และผลประโยชน์อื่น และสอดคล้องกับข้อเสนอของจิณห์ระพีร์ พุ่มสงวน (2565) กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่สุดในองค์กรที่จะขาดไม่ได้ก็คือ ทรัพยากรมนุษย์ เพราะทรัพยากรมนุษย์ที่ดีเป็นปัจจัยที่ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง ดังนั้น ฝ่ายบริหารควรกำหนดนโยบายและวิธีบริหารงานด้วยทรัพยากรมนุษย์ เช่น การว่าจ้าง การคัดเลือกบุคคลกร และเมื่อได้บุคลากรที่เหมาะสมแล้ว ก็ต้องมีนโยบายในการจูงใจและพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถที่ทันสมัยตามทันเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย

ผลกระทบของสภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย ประกอบด้วย 1) แนวทางการกำหนดนโยบายและวิธีบริหารงานด้วยทรัพยากรมนุษย์ 2) การออกแบบงานให้กับพนักงาน 3) การพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถของพนักงานในองค์กร และ 4) การจัดโครงสร้างองค์กรที่มีความชัดเจน ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ในประเทศไทย และเกิดความยั่งยืนในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาวในประเทศไทยควรให้ความสำคัญในการคัดเลือกพนักงานให้มีทักษะความรู้ ความสามารถ ตรงกับตำแหน่งงานของกิจการซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

สภาพแวดล้อมการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาวในประเทศไทย ประกอบด้วย ด้านนโยบายและวิธีบริหารงานด้วยทรัพยากรมนุษย์ ด้านการมอบอำนาจและความรับผิดชอบ ด้านความรู้ ทักษะและความสามารถ และด้านโครงสร้างการจัดองค์กร ดังนั้นผู้บริหารโรงแรมระดับ 4 และ 5 ดาว ควรให้ความสำคัญกับ 4 ปัจจัยเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการนโยบายและวิธีบริหารงานด้วยทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาว ที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ดีมากยิ่งขึ้น และส่งผลต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรม 4 และ 5 ดาวในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ขอขอบคุณผู้บริหารธุรกิจโรงแรมในประเทศไทยที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา มหาวิจิตร. การวัดผลดุลยภาพ (Balanced Scorecard) กับการดำเนินงานของวิสาหกิจเริ่มต้นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2564.
- จันทนา สาขากุล และศิลาพร ศรีจันทร์เพชร. การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน. กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็น เพรส, 2564.
- จิณห์ระพีร์ พุ่มสงวน. การควบคุมภายในตามแนวทางของ COSO. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 28 ธันวาคม 2565). จาก https://med.mahidol.ac.th/risk_mgt/th/article/03092016-0912.
- ธีร์ หลักฐาน. ระบบการควบคุมภายในด้านการจัดซื้อ การจ่ายเงิน และการบันทึกของบริษัท สิ่งทอ ABC จำกัด (มหาชน). การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2560.
- ภาสุรี ศรีปราช. ดัชนีการวัดผลการดำเนินงานตามแนวคิดการวัดผลดุลยภาพและความสามารถในการทำกำไรของธนาคารของรัฐแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. ธุรกิจโรงแรมและที่พักทยอยฟื้นตัว แต่ภายใต้มุมมองที่ระมัดระวังมากขึ้น (กระแสรศน ฉบับที่ 3351). อ้างเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2565. จาก <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/Hotel-z3351.aspx>

สุวิมล ติรกานันท์. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

Belsley, D. A. **Conditioning Diagnostics-Collinearity and Weak Data in Regression**. New York: Wiley, 1991.

Cronbach, L. J. **Essentials of psychological testing**. 3th ed. New York: Harper & Row, 1970.

Krejcie, R. V., and D.W. Morgan. "Determining sample size for research activities," **Educational and psychological measurement**. 30, 3 (Autumn 1970): 607-610.

Nunnally, J. C. and I. Bernstein. **Psychometric Theory**. 3rd ed. New York: McGraw-Hill, 1994.

Splendor-Biz. **ธุรกิจโรงแรมและที่พักทยอยฟื้นตัว แต่ภายใต้มุมมองที่ระมัดระวังมากขึ้น**. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2565). จาก <https://splendor-biz.com/54427/>

Foxall, Gordon and Mirella Yani-de-Soriano. "Situational influences on consumers' attitude and behavior," **Journal of Business Research**. 58 (February 2005): 518-525.

การศึกษาความเข้าใจในโมเดลทางวิทยาศาสตร์ เรื่องสารละลายของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย
A Study of Scientific Conceptual Understanding on Solution of the 10th Grade
Students by Using Learning Activities: Predict-Observe-Explain (POE)

พรรณปพร วอทอง สุดาพร ดังควนิช และปริญา ปริพุฒ
Pannapaporn Worthong, Sudaporn Tangkawanit, and Pariya pariput
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Faculty of Education, Ubon Rachathani Rajabhat University
E-mail: Pannapaporn.wg63@ubru.ac.th
Received: April 24, 2023; Revised June 26, 2023; Accepted: June 26, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่องสารละลาย 2) ศึกษาความเข้าใจในโมเดลทางวิทยาศาสตร์ เรื่องสารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ห้องแผนการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาเคมี เรื่องสารละลาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเคมี เรื่อง สารละลาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จำนวนนักเรียนตามกลุ่มความเข้าใจโมเดลทางวิทยาศาสตร์ คือ กลุ่มที่ไม่สามารถระบุความเข้าใจโมเดล (NR) กลุ่มความเข้าใจโมเดลผิด (MU) กลุ่มความเข้าใจโมเดลคลาดเคลื่อน (AU) และกลุ่มความเข้าใจโมเดลถูกต้อง (SU) ก่อนเรียน คือ 12, 18, 5 และ 1 ตามลำดับ และหลังเรียน คือ 0, 0, 15, และ 21 ตามลำดับ และจำนวนนักเรียนที่มีความเข้าใจโมเดลระหว่างเรียนเพิ่มขึ้น เฉลี่ยรวมร้อยละ 18.40

คำสำคัญ: โมเดลทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมการเรียนรู้ สารละลาย

Abstract

The objectives of the research were 1) to compare the learning achievement of the chemistry subject on solution and 2) to study scientific conceptual understanding on solution of the 10th grade students by using learning activities: Predict-Observe-Explain (POE). The samples used in the research were 36 students studying in the 10th grade in Room 4/3, Science and Mathematics Program, Narinukun school, Ubon Ratchathani Province, in the second semester of 2022 academic year. They were randomized by cluster random sampling. The research instruments were 1) 16 lesson plans in the chemistry subject on solution for the 10th grade students and 2) an achievement test in the chemistry subject on solution for the 10th grade students. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows.

1. The learning achievement of the 10th grade students in the chemistry subject on solution after learning by using learning activities: Predict-Observe-Explain (POE) after learning was higher than that before learning with the statistical significance at the level of .05.

2. The amount of the students in the scientific conceptual understanding groups consisting of a No Response group (NR), a Misconceptual Understanding group (MU), an Alternative Conceptual Understanding group, and a Sound or Good Conceptual Understanding group (SU) before learning were 12, 18, 5, and 1 student respectively, and the amount of the students in each group after learning were 0, 0, 15, and 21 students respectively. The amount of the students better understood the concepts during learning with the totally average 18.40%.

Keywords: Scientific Concepts, Learning Activities, Solution

บทนำ

ปัจจุบันวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาความคิดและศักยภาพของบุคคล หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงได้กำหนดให้ผู้เรียนเน้นการเชื่อมโยงความรู้ กับกระบวนการ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้า สร้างองค์ความรู้ และสามารถแก้ปัญหาที่หลากหลาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

วิชาเคมีเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการศึกษาวิชาเคมีจะต้องศึกษาให้ลึกซึ้งไปถึงกฎ ทฤษฎี และสมมติฐานต่าง ๆ เพราะทุกอย่างมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน ดังนั้นการศึกษามโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนจึงถือเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนวิชาเคมี มโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนเป็นพื้นฐานสำคัญ สำหรับครูที่จำเป็นต้องเลือกกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนามโนทัศน์ของนักเรียนที่จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยเชื่อมโยงการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้เพื่ออธิบายมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ (ชานาญ เปร็ดพราว และ โชคชัย ยืนยง, 2555) การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดมโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องนั้นประกอบด้วยปัจจัยทั้งด้านครูผู้สอนและด้านตัวผู้เรียน ซึ่งในด้านครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงวิธีการสอน ความพร้อมของผู้เรียน พื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่จะสอนว่ามีความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอนนั้นหรือไม่ ตลอดจนใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ในด้านผู้เรียนก็จะต้องเป็นผู้สร้างองค์ความรู้เองและการสร้างความรู้นั้นผู้เรียนจะต้อง

ทำความเข้าใจและให้ความหมายแก่สถานการณ์หรือข้อสนเทศที่ได้รับโดยใช้ประสบการณ์ ความรู้เดิม และความเชื่อ มาแปลความหมายหรือทำความเข้าใจสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้น (พิชา ชัยจันดี, 2552)

จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนนารีนุกูล พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับมโนคติทางวิทยาศาสตร์ทำให้เกิดความรู้ที่ไม่คงทน และเป็นอุปสรรคในการเรียนเนื้อหาต่อไป จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษา (องค์การมหาชน) วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนารีนุกูล ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.72 สูงกว่าระดับประเทศที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 32.68 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564) และปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.97 สูงกว่าระดับประเทศ ที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 28.65 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2565) ถึงแม้คะแนนของทั้งสองปีการศึกษาจะสูงกว่าระดับประเทศ แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 2.75 และในอนาคตคะแนนอาจจะลดลงเรื่อย ๆ และจากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาเคมีเพิ่มเติม 7 หน่วยการเรียนรู้ เรื่องสารละลาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนารีนุกูล พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเป้าหมายของรายวิชา คือ นักเรียนร้อยละ 70 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ คือ ร้อยละ 50 ซึ่งในปีการศึกษา 2564 มีนักเรียนเพียงร้อยละ 63 เท่านั้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (โรงเรียนนารีนุกูล, 2565) จากผลคะแนนดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าความเข้าใจในมโนคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนยังมีความคลาดเคลื่อนส่งผลให้ไม่สามารถสร้างองค์ความรู้จากเนื้อหาที่เรียนได้อาจเป็นเพราะว่าครูยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม

การจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย (Predict Observe Explain: POE) เป็นเทคนิคการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและอภิปรายเกี่ยวกับแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ นักเรียนได้สืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและความเข้าใจมโนคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้ เป็นวิธีสอนที่ครูจะสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้นักเรียนได้ทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นด้วยการใช้มโนคติเดิมมาทำนาย ซึ่งอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับ มโนคติทางวิทยาศาสตร์ก็ได้ จากนั้นนักเรียนจะได้พิสูจน์สิ่งที่ทำนายไว้ด้วยการทดลอง การสำรวจตรวจสอบ หรือการสืบค้นด้วยวิธีการอื่น ๆ ด้วยตนเองเพื่อหาคำตอบจากสถานการณ์ และนักเรียนจะได้ทราบคำตอบว่าคำทำนายนั้นสอดคล้องกับมโนคติทางวิทยาศาสตร์หรือไม่ แล้วหลังจากนั้นนักเรียนจะปรับมโนคติที่คลาดเคลื่อนให้เป็นมโนคติทางวิทยาศาสตร์และใช้ผลจากการพิสูจน์อธิบายความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนนั้นได้ และถ้าคำทำนายสอดคล้องกับมโนคติทางวิทยาศาสตร์นักเรียนจะยิ่งเพิ่มพูนความรู้และมีความเชื่อมั่นในตนเองยิ่งขึ้น (พินิตานนท์ วิเศษแก้ว และน้อยทิพย์ ลิมยิ่งเจริญ, 2553)

ดังนั้น จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้ฝึกประสบการณ์ระหว่างเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนการเรียนคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ โรงเรียนนารีนุกูล จึงมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ผู้วิจัยจึงศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พร้อมทั้งศึกษามโนคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้ได้ความรู้ซึ่งเป็นฐานในการเรียนรู้ต่อไป และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย
2. เพื่อศึกษาความเข้าใจในมโนคติทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้องแผนการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 138 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 ห้องแผนการเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาเคมี เรื่อง สารละลาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 แผน มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 4.90 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเคมี เรื่อง สารละลาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ คะแนนเต็ม 15 คะแนน และแบบอัตนัย จำนวน 15 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความยากง่ายระหว่าง .33-.61 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .21-.63 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่องสารละลาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ใช้เวลาในการทดสอบ 30 นาที เป็นแบบทดสอบปรนัย จำนวน 15 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน บันทึกผลการทดสอบที่ได้จากการทำแบบทดสอบปรนัยก่อนเรียน และคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 15 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน นำมาทดสอบวัดความเข้าใจในเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน เถลี่ยการประเมินดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การประเมินความเข้าใจในเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์

การประเมิน \ ความเข้าใจในเนื้อหา	ความเข้าใจในเนื้อหา ถูกต้อง (SU) (2 คะแนน)	ความเข้าใจในเนื้อหา คลาดเคลื่อน (AU) (1 คะแนน)	ความเข้าใจในเนื้อหา ผิด (MU) (0 คะแนน)
การใช้สูตร	นักเรียนใช้สูตรคำนวณได้ ถูกต้องทั้งหมด	นักเรียนใช้สูตรคำนวณ ถูกต้องบางส่วน	นักเรียนใช้สูตรคำนวณ ไม่ถูกต้องหรือไม่เลือกเลย
การแสดงวิธี หาคำตอบ	นักเรียนแสดงวิธีหาคำตอบ ได้ถูกต้องทั้งหมด	นักเรียนแสดงวิธีหาคำตอบ ถูกต้องบางส่วน	นักเรียนแสดงวิธีหาคำตอบ ไม่ถูกต้องหรือไม่แสดงวิธี หาคำตอบ

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเข้าใจในเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมีคะแนนเต็มในแต่ละข้อ คือ ความเข้าใจในเนื้อหาผิด (MU) 0 คะแนน ความเข้าใจในเนื้อหาคลาดเคลื่อน (AU) 1 คะแนน และความเข้าใจในเนื้อหาถูกต้อง (SU) 2 คะแนน เมื่อทำครบ 15 ข้อ นำคะแนนรวมมาหาค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยที่ได้นำมาจัดกลุ่มความเข้าใจในเนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน คือ 0 คะแนน อยู่ในกลุ่มความเข้าใจในเนื้อหาผิด (MU) 1 คะแนน อยู่ในกลุ่มความเข้าใจ

มโนคติสลาดเคลื่อน (AU) และ 2 คะแนน อยู่ในกลุ่มความเข้าใจมโนคติถูกต้อง (SU) นอกจากนี้จัดกลุ่มนักเรียนที่ไม่มีการเขียนคำตอบเลยให้อยู่ในกลุ่มที่ไม่มีการตอบสนอง (NR) ที่ยังสรุปไม่ได้ว่านักเรียนมีความเข้าใจในมโนคติแบบใด จำนวนนักเรียนที่ได้จากการจัดกลุ่มนำมาบันทึกผลการทดสอบก่อนเรียน

2. ดำเนินการสอนโดยศึกษาความเข้าใจในมโนคติทางวิทยาศาสตร์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนายนสังเกต อธิบาย (POE) คือ 1) ทำนายน ครูใช้คำถามหรือสร้างสถานการณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความสงสัย 2) สังเกต นักเรียนใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมในการทำนายนสิ่งที่จะเกิดขึ้น หลังจากนั้นลงมือทำกิจกรรมที่กำหนดให้โดยการสังเกตและพิสูจน์หาคำตอบด้วย การปฏิบัติหรือทดลองด้วยตนเอง 3) อธิบาย นักเรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปหรือคำอธิบายเกี่ยวกับผลจากการทดลองว่าทำไมผลหรือคำตอบที่ได้จึงเป็นเช่นนั้น และประเมินความเข้าใจในมโนคติทางวิทยาศาสตร์จากแบบฝึกหัดระหว่างเรียน โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังตารางที่ 1

3. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่อง สารละลาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไปทดสอบหลังเรียน (Post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน ใช้เวลาในการทดสอบ 30 นาที โดยดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1 จากนั้นบันทึกผลการทดสอบที่ได้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน

4. นำผลการทดสอบที่ได้จากการทำแบบทดสอบปรนัยก่อนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเปรียบเทียบกลุ่มความเข้าใจมโนคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน เพื่อสรุปผลการทดลองตามจุดประสงค์ของการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างความเข้าใจมโนคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนรายหนึ่งจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังภาพที่ 1

ก่อนเรียน

2. สารละลายโซเดียมคลอไรด์ (NaCl) ความเข้มข้นร้อยละ 7.5 โดยมีมวล จำนวน 400 กรัม มีปริมาณโซเดียมคลอไรด์ละลายอยู่กี่กรัม

ก. 7.5 ข. 30 ค. 15 ~~ง. 40~~

$C = 7.5$
 $g = 400$
 $\text{NaCl} = ?$

e ?

- ไม่รู้การหา %
 - ไม่รู้การแปลงหน่วยค่า %

หลังเรียน

2. สารละลายโซเดียมคลอไรด์ (NaCl) ความเข้มข้นร้อยละ 7.5 โดยมีมวล จำนวน 400 กรัม มีปริมาณโซเดียมคลอไรด์ละลายอยู่กี่กรัม

ก. 7.5 ~~ข. 30~~ ค. 15 ง. 40

$\% = \frac{g}{g} \times 100$

$7.5 = \frac{g}{400} \times 100$

$g = \frac{(7.5)(400)}{100}$

$= 30.0g$

(2)

ภาพที่ 1 ตัวอย่างความเข้าใจมโนคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จำนวนนักเรียนตามกลุ่มความเข้าใจในโมเดลทางวิทยาศาสตร์ คือ กลุ่มที่ไม่สามารถระบุความเข้าใจในโมเดล (NR) กลุ่มความเข้าใจในโมเดลผิด (MU) กลุ่มความเข้าใจในโมเดลคลาดเคลื่อน (AU) และกลุ่มความเข้าใจในโมเดลถูกต้อง (SU) ก่อนเรียน คือ 12, 18, 5 และ 1 ตามลำดับ และหลังเรียน คือ 0, 0, 15, และ 21 ตามลำดับ และจำนวนนักเรียนที่มีความเข้าใจในโมเดลระหว่างเรียนเพิ่มขึ้น เฉลี่ยรวมร้อยละ 18.40 นั้นหมายความว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย สามารถเพิ่มความเข้าใจในโมเดลทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่อง สารละลาย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้วิชาเคมี เรื่อง สารละลาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย เป็นการสอนที่ฝึกนักเรียนทำนายสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่กำหนดโดยใช้เหตุผล จากนั้นทำการสังเกต หรือทดลอง หรือหาข้อพิสูจน์สถานการณ์ดังกล่าวซึ่งจะช่วยให้เด็กนักเรียนฝึกการใช้เหตุผล และทำให้ผู้สอนเข้าใจความคิดเดิมก่อนเรียนของผู้เรียนและยังฝึกการสังเกตที่เกิดขึ้น รวมทั้งฝึกการนำเสนอข้อมูลโดยการจัดทำบันทึกและอภิปรายซึ่งเป็นการฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญในระดับเหมาะสมมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของณิศา อรรถมยมาศ (2559) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค ทำนาย สังเกต อธิบาย ร่วมกับการใช้แผนภาพ (Predict Observe Explain Mapping: POEM) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าร้อยละ 75 และนักเรียนร้อยละ 80 มีทักษะการคิดวิเคราะห์ในการเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าร้อยละ 75

2. จำนวนนักเรียนตามกลุ่มความเข้าใจในโมเดลทางวิทยาศาสตร์ คือ กลุ่มที่ไม่สามารถระบุความเข้าใจในโมเดล (NR) กลุ่มความเข้าใจในโมเดลผิด (MU) กลุ่มความเข้าใจในโมเดลคลาดเคลื่อน (AU) และกลุ่มความเข้าใจในโมเดลถูกต้อง (SU) ก่อนเรียน คือ 12, 18, 5 และ 1 ตามลำดับ และหลังเรียน คือ 0, 0, 15, และ 21 ตามลำดับ และจำนวนนักเรียนที่มีความเข้าใจในโมเดลระหว่างเรียนเพิ่มขึ้น เฉลี่ยรวมร้อยละ 18.40 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้วิชาเคมี เรื่อง สารละลาย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความเข้าใจในโมเดลทางวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้นทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทำนาย สังเกต อธิบาย เป็นวิธีการสอนที่สามารถสร้างองค์ความรู้ให้นักเรียนมีความเข้าใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดจากการสังเกต การอยากรู้อยากเห็น และการมีเหตุผล โดยอาศัยหลักการและเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ โดยครูจะจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นด้วยตัวของนักเรียนเอง และการเรียนรู้เรื่องใหม่จะมีพื้นฐานมาจากความรู้เดิมและมีการนำความรู้ที่ได้มาประมวลผลของข้อมูลใหม่ให้เป็นระเบียบ ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้าใจในโมเดลทางวิทยาศาสตร์เพื่อทราบแนวทางคำตอบและแนวทางความคิดที่หลากหลายทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนว่า มีความถูกต้อง คลาดเคลื่อน หรือไม่ถูกต้องตามโมเดลทางวิทยาศาสตร์ในเรื่องที่ถาม สอดคล้องกับงานวิจัยของไผ่ พันงาม (2560) ได้พัฒนาความเข้าใจในโมเดลทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารละลายด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5 ขั้น ผสมผสานกับเทคนิคทำนาย-สังเกต-อธิบาย

ในชั้นสร้างความสนใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนความเข้าใจในโมเดลวิทยาศาสตร์หลังเรียน (ค่าเฉลี่ย 31.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.90) สูงกว่าก่อนเรียน (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 15.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.86) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรจะมีการจัดกลุ่มนักเรียนแบบคละความสามารถให้มีทั้งเก่ง กลาง อ่อน ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนในกลุ่มเกิดการช่วยเหลือกันและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในระหว่างการทำกิจกรรม
2. การจัดการเรียนการสอนในแต่ละชั้นต้องให้ออกาสนักเรียนในการเรียนรู้และแสดงความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง ครูควรให้นักเรียนได้ใช้เวลาในการพิจารณาและวิเคราะห์ในการให้เหตุผลและการอธิบายเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิดการจัดระบบความรู้ได้อย่างเต็มที่
3. ครูควรใช้สื่อการสอนที่มีความหลากหลายและท้าทายความสามารถของนักเรียน และควรกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มที่เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้
4. ครูควรมีการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการอยากรู้อยากเห็นและมีความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ได้ลงมือทำ ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความเป็นกันเอง ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนในห้องเรียนอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการสอนแบบทำนาย สังเกต อธิบาย เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในโมเดลทางวิทยาศาสตร์ในชั้นเรียนอื่น ๆ
2. ควรศึกษาการสอนแบบทำนาย สังเกต อธิบาย เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในโมเดลทางวิทยาศาสตร์ไปใช้กับเทคนิคการสอนอื่นที่มีความเหมาะสม เช่น การใช้เกม การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
3. ควรศึกษาผลควรศึกษาการสอนแบบทำนาย สังเกต อธิบาย เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในโมเดลทางวิทยาศาสตร์ ที่มีผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคงทนในการเรียนรู้ เจตคติในการเรียนวิทยาศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตาพร ตั้งควนิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ดร.ปริญา ปริพุม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความกรุณา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ การเอาใจใส่ และเป็นกำลังใจให้เป็นอย่างดีจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา มุลสิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญญา เกิดศิริ คุณครูพิชญาดา สุขะระ คุณครู วีรณัฐ ยังเจริญ และคุณสุภาวดี อินทนาม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ได้เครื่องมือในการวิจัยที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชำนาญ เปริดพราว และโชคชัย ยืนยง. “การศึกษามโนคติเรื่องฟิสิกส์อะตอมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการสอนแบบเปรียบเทียบ,” วารสารวิจัย มข. 12, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2555): 138-147.

ณริศรา อรรถยมาศ. “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคทำนาย สังเกต อธิบาย ร่วมกับการใช้แผนภาพ (Predict-Observe-Explain-Mapping: POEM) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี และทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 1, 27 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559): 89-99.

ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, สถาบัน. สรุปผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2563. (ออนไลน์) 2564 (อ้างเมื่อ 19 พฤษภาคม 2565). จาก www.onetresult.niets.or.th

———. สรุปผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2564. (ออนไลน์) 2565 (อ้างเมื่อ 19 พฤษภาคม 2565). จาก www.onetresult.niets.or.th.

ไผ่ พันงาม. การพัฒนาความเข้าใจโมเดลวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารละลาย ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5 ขั้น ผสมผสานกับเทคนิคทำนาย-สังเกต-อธิบาย ในชั้นสร้างความสนใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2560.

พนิดานันท์ วิเศษแก้ว และน้อยทิพย์ ลีมยิ่งเจริญ. “การพัฒนามโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง แรงและความดัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนแบบ Predict-Observe-Explain (POE),” วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 4, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2553): 61-67.

พิชา ชัยจันดี. ความเข้าใจโมเดลทางวิทยาศาสตร์เรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เมื่อใช้ยุทธศาสตร์การสอนเพื่อปรับเปลี่ยนมโนทัศน์และความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับแรงจูงใจกับการเปลี่ยนแปลงมโนทัศน์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.

นารีนุกูล, โรงเรียน. รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนารีนุกูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. อุบลราชธานี: โรงเรียนนารีนุกูล, 2565.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ตัวชี้วัดการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมการเกษตรแห่งประเทศไทย, 2560.

การพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

Development of the Administration of the Student Care Support System in the New
Normal Era of the Schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1

ชลาลัย อินทอง พิมล วิเศษสังข์ และอุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ
Chalalai Inthong, Pimon Wisetsang, and Udompun Pitprasert

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Educational Administration, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University
E-mail: stu6430117214@sskru.ac.th

Received: May 5, 2023; Revised July 1, 2023; Accepted: July 6, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอล 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอล จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ตัวอย่างที่ใช้ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การทดสอบที การทดสอบเอฟ และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน และการจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ และใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน สถานศึกษาควรมีการสร้างเว็บไซต์สำหรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านการส่งต่อ สถานศึกษาควรมีการติดตามผล การส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การบริหาร ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยุคนิวนอร์มอล

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the conditions of the administration of the student care support system in the New Normal Era, 2) to compare the opinions of the school administrators and the teachers towards the administration of the student care support system in the New Normal Era classified by positions, education levels, working experiences, and school sizes, and 3) to study guidelines for developing the administration of the student care support system in the New Normal Era of the schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1. The samples were 331 participants: school administrators and teachers. The research instruments were a questionnaire and a structural interview form. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and a pairwise comparison test by using a Scheffé's method.

The research findings were as follows.

1. The conditions of the administration of the student care support system in the New Normal Era of the schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 in the overall were at a high level.

2. According to the comparison of the administration of the student care support system in the New Normal Era of the schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 classified by positions, education levels, working experiences in the overall, the administration was not different while the administration of the student care support system classified by school sizes in the overall was different with the statistical significance at the level of .01.

3. The guidelines for developing the student care support system in the New Normal Era of the schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 were that in the student selection, the schools should store information data systematically and use technology to help select the students, in the student promotion and development, the schools should create the web pages for the student care support system, and in the transferring, the schools should follow the results of the students' transferring inside and outside schools consecutively.

Keywords: Administration, the Student Care Support System, the New Normal Era

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบไปทั่วโลก ทำให้เกิดการชะลอตัวในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมรวมถึงการศึกษา สถานการณ์ที่ต้องหยุดเรียนเป็นเวลานานทำให้การพัฒนาทางการศึกษาหยุดชะงักไปด้วย เมื่อสถานการณ์การระบาดคลี่คลายขึ้น จำเป็นจะต้องมีการปรับกระบวนการในการศึกษา ที่จะต้องปรับตัวเข้ากับสภาพที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหวังล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนไปสู่วิถีชีวิตใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งทุกคนจึงต้องตระหนักว่าวิกฤตที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ทำให้ชีวิตไม่เหมือนเดิม สังคมจึงต้องเตรียมพร้อมหลายเรื่อง ความไม่เหมือนเดิมหลังต้องเผชิญกับวิกฤตโควิด-19 เริ่มต้นจากชีวิตของคนเราที่เปลี่ยนแปลงไป ขณะที่หลายหน่วยงานองค์กร จะต้องปรับความคิด พฤติกรรม และวิธีการทำงาน ที่มีความยืดหยุ่น

มากขึ้น ส่งผลกระทบให้สถาบันการศึกษาทั่วประเทศถูกสั่งปิดหรือ ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ทำให้ทั้งนักเรียน นักศึกษา และครูผู้สอน ต้องปรับตัวเข้าสู่วิถีชีวิตแนวใหม่ ที่เรียกว่า นิวนอร์มอล (New Normal) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้สถานศึกษาต้องออกแบบ และปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ในการบริหาร ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรภายใต้วิถีชีวิตใหม่ ที่ไม่ เหมือนเดิมอีกต่อไป ผลของการเปลี่ยนแปลงและปัญหาต่าง ๆ เพื่อต่อสู้กับการแพร่ระบาด ขณะที่รอวัคซีนในการป้องกัน เป็นโจทย์สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่อาจมองข้ามได้และจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานด้วยวิถีชีวิตใหม่ในวิกฤตโควิด-19 นี้ (พัชรภรณ์ ดวงชื่น, 2563)

เด็กและเยาวชนเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมไทย หรือมีผู้กล่าวเสมอว่า “เด็ก และเยาวชน คืออนาคตของชาติ” (สุวรรณา แสงสุริยาฉาย, 2551) ดังนั้นการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะต้องอาศัยการบริหารจัดการให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การทำให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้อยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ด้วยกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัย เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ทั้งความเจริญงอกงามทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา (ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ, 2549) แต่ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 รวมทั้งการไหลบ่าทางวัฒนธรรม ทำให้พฤติกรรม ความคิดและทัศนคติของเด็กเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในส่วนที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษกับตัวเด็กเอง ซึ่งนับวันจะทวีความซับซ้อนมีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของเด็กและเยาวชนของชาติ การที่เด็กต้องหยุดเรียนเป็นเวลานาน ทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้อาจกลายเป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงต่อความล้มเหลวในการศึกษา กล่าวคือ ด้านการเรียน นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเพราะไม่สามารถเรียนในรูปแบบออนไลน์ได้ ไม่สนใจการเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน และด้านพฤติกรรม นักเรียนจะมีพฤติกรรม ก้าวร้าว ไม่มีมีสัมมาคารวะ เปื้อนหนาย ปรับตัวเข้ากับครูและเพื่อนไม่ได้ ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวหรือเพื่อนไม่ดี มีเพื่อนน้อย มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ดิตสาร เสพติด มั่วสุมแหล่งอบายมุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความกังวลใจเกี่ยวกับข้อมูลสถิติจำนวนนักเรียนที่ประสบความล้มเหลวในการศึกษา ซึ่งในแต่ละปีมีสถิตินักเรียนเป็นจำนวนมากที่ประสบความล้มเหลวในการศึกษา (สันติสุข สันติศาสนสุข, 2552) ศึกษาสาเหตุพบว่า นักเรียนที่ประสบความล้มเหลวในการศึกษา ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาครอบครัว ปัญหาความยากจน มีภาระต้องดูแลช่วยเหลือคนในครอบครัว ปรับตัวเข้ากับสังคมในโรงเรียนไม่ได้ ไม่ชอบวิธีการสอนของครู ขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครองและปัญหาอื่น ๆ ทั้งที่เกิดจากผู้ปกครองที่ไม่มีความพร้อม โรงเรียนที่ไม่ได้ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ตัวนักเรียนเองที่ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัญหาที่เพิ่มมาตอนนี้ก็คือ ปัญหาการต้องหยุดเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 นั่นเอง สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาลำนี้ได้ โดยผ่านกระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั่นเอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ได้เห็นความสำคัญในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพราะเป็นหน่วยงานต้นสังกัดในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา ตลอดจนการประเมินผลสถานศึกษา โดยสถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติในการจัดการศึกษา และจากรายงานผลการติดตาม ประเมินผล การบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า นโยบายที่ 1 ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ ตัวชี้วัดที่ 3 ร้อยละ

ของผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบที่มีผลกระทบต่อนั่นคง เช่น ภัยจากยาเสพติดความรุนแรง การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน การค้ามนุษย์ อาชญากรรมไซเบอร์ และภัยพิบัติต่าง ๆ เป็นต้น มีผลการดำเนินงานที่ร้อยละ .00 หมายถึงไม่บรรลุตามเป้าหมาย จึงเป็นปัญหาสำคัญที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ต้องดำเนินการแก้ไขพัฒนาในส่วนนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1, 2564)

จากเหตุผลและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนต่อไปได้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความปกติใหม่ (New Normal) จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ซึ่งผลการวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่องานที่รับผิดชอบ และเป็นแนวทางที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะได้นำผลของงานวิจัยไปปรับปรุงการบริหารงานในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 258 คน และครู 1,993 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,251 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 331 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 41 คน และครู จำนวน 290 คน ได้ตัวอย่างมาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และเทียบสัดส่วนตามขนาด ของสถานศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ตำแหน่ง จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา และครู 2) วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี 3) ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น

น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี และ มากกว่า 10 ปี 4) ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มี 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ ด้านการส่งต่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .80-1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่ตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษเขต 1 จำนวน 50 คน พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .973 โดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน และตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 50 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค นิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ โดยเป็นประเด็น คำถามที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน 2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน และ 3) ด้านการส่งต่อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ถึงโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 เพื่อส่งแบบสอบถามให้ตัวอย่าง จำนวน 331 ชุด พร้อมทั้ง ขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนภายใน 15 วัน เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของแบบสอบถาม และนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการทดสอบเอฟ และวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต 1 โดยการตีความสรุปผลตามประเด็น ที่ศึกษาแล้วนำเสนอเป็นความเรียง ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวโนร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวม

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S	การแปลผล
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.38	.50	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.27	.56	มาก
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน	4.37	.53	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.43	.50	มาก
5. ด้านการส่งต่อ	4.35	.63	มาก
เฉลี่ย	4.36	.50	มาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวโนร์มอลจำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวโนร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

รายการ	ผู้บริหาร		ครู		t	P-value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.32	.53	4.39	.50	-.819	0.414
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.19	.65	4.28	.55	-.918	0.359
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน	4.33	.62	4.38	.52	-.459	0.647
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.38	.59	4.40	.49	-.550	0.585
5. ด้านการส่งต่อ	4.27	.72	4.30	.57	-.874	0.383
เฉลี่ย	4.30	.57	4.37	.49	-.818	0.414

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค
นิวอร์มอล ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนก
ตามวุฒิการศึกษา

รายการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	P-value
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.37	.48	4.40	.52	-.511	0.610
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.26	.55	4.27	.58	-.169	0.866
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.36	.50	4.38	.57	-.283	0.777
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.43	.48	4.43	.54	-.010	0.992
5. ด้านการส่งต่อ	4.35	.64	4.36	.63	-.095	0.925
เฉลี่ย	4.36	.48	4.37	.53	-.227	0.821

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค
นิวอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนก
ตามประสบการณ์การทำงาน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
1. ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	1.207	2	0.603	2.386	0.094
	ภายในกลุ่ม	82.939	328	0.253		
	รวม	84.145	330			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.003	2	0.001	0.004	0.996
	ภายในกลุ่ม	106.195	328	0.324		
	รวม	106.197	330			
3. ด้านการส่งเสริมและ พัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.864	2	0.432	1.516	0.221
	ภายในกลุ่ม	93.517	328	0.285		
	รวม	94.382	330			
4. ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	.664	2	0.332	1.278	0.280
	ภายในกลุ่ม	85.144	328	0.260		
	รวม	85.807	330			
5. ด้านการส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม	2.801	2	1.401	3.473*	0.032
	ภายในกลุ่ม	132.274	328	0.403		
	รวม	135.076	330			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	.797	2	0.398	1.578	0.208
	ภายในกลุ่ม	82.779	328	0.252		
	รวม	83.576	330			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค
นิวอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนก
ตามขนาดของโรงเรียน

รายการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านการรู้จัก นักเรียนเป็นราย บุคคล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.214 81.931 84.145	2 328 330	1.107 0.250	4.432*	0.013
2. ด้านการคัดกรอง นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	6.345 99.852 106.197	2 328 330	3.172 0.304	10.421**	0.000
3. ด้านการส่งเสริม และพัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	4.047 90.334 94.382	2 328 330	2.024 0.275	7.348**	0.001
4. ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.487 83.32 85.807	2 328 330	1.243 0.254	4.895**	0.008
5. ด้านการส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.318 131.758 135.076	2 328 330	01.659 0.402	4.130*	0.017
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.365 80.211 83.576	2 328 330	1.682 0.245	6.880**	0.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวอร์มอลของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน โดยเรียงตามลำดับ
ค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียน
เป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการส่งต่อ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

2. การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

2.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน

2.2 การเปรียบเทียบกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลไม่แตกต่างกัน เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารควรมีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน พร้อมทั้งชี้แจงทำความเข้าใจกับครูและผู้ปกครองในการคัดกรองนักเรียน ควรมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

3.2 ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรจัดให้มีการแนะนำอย่างสม่ำเสมอ ควรสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมในเรื่องการแนะนำโดยตรง ควรมีการรายงานการส่งต่อนักเรียน และบันทึกข้อมูลการส่งต่ออย่างเป็นระบบ ควรมีการประสานกับเจ้าหน้าที่ภายนอก เพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาและส่งต่อนักเรียน และควรมีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนควรมีการจัดอบรมวิธีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ให้แก่บุคลากรครู ตลอดจนการติดตามงานและสอบถามปัญหาทางไลน์ หรือทางโทรศัพท์กับผู้ปกครอง และนักเรียน และโรงเรียนควรมีการสำรวจความต้องการของผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน เพื่อที่จะสามารถจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม รายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ได้นำนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายจาก ศบค. มาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งนโยบายจากผู้บริหารที่ดี จะส่งผลให้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิว نرمอลของโรงเรียนนั้นดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ปริยาภัทร ศรีไกร (2565) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL ของผู้บริหาร สถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาชั้นพื้นฐานที่ 3 เมืองศรีภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL ของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้เมื่อพิจารณาผลการวิจัยรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูขาดการประสานงานกับนักเรียนและ ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้โรงเรียนหลายๆ โรงเรียนอาจจะยังไม่มี การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลนักเรียน ที่ตนเองรับผิดชอบเป็นรายบุคคล ผ่านโปรแกรม เช่น google form, google drive

2. การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิว نرمอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิว نرمอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง จากผลการวิจัย โดยภาพรวมรายด้านพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากทั้งผู้บริหารและครูต่างก็ใส่ใจและให้ความสำคัญ ในเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างมาก และร่วมมือร่วมใจกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหา หลังจากผ่านพ้นวิกฤติโควิด-19 ซึ่งสอดคล้องกับภานุ งามบุษบงโสภิน (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพุทธรูปี เพื่อการดูแลตนเองในสถานการณ์โควิด 19 พบว่าวิธีที่ใช้คือการฝึกสติเป็นพุทธรูปีที่จะช่วยดูแลทั้งร่างกายและจิตใจได้ดี ความมีสติจะช่วยสร้างเสริมภูมิคุ้มกันของจิตใจ การฝึกสติด้วยหลักสติปัฏฐาน 4 เป็นเครื่องมือในการรู้ทันจิตรู้ทัน อารมณ์ของตนเอง ให้คลายความยึดถือมายอมรับความจริงที่เกิดขึ้น เป็นวิธีการคลายทุกข์ที่เกิดขึ้นในใจ ความมีสติ และยอมรับความจริงนี้เป็นพุทธรูปีที่จะช่วยให้ผู้ที่กำลังได้รับผลกระทบจากสถานการณ์นี้ได้ลดความวิตกกังวล และให้กำลังใจกลับคืนมา พร้อมทั้งยอมรับกับความจริงในสถานการณ์ปัจจุบันได้

2.2 การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิว نرمอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาจากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมรายด้าน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าปัจจุบันในแต่ละโรงเรียนทั้งผู้อำนวยการ ครูสายผู้สอน ต่างก็มีการพัฒนาตนเองในการศึกษา ค้นคว้าดูงาน ฝึกอบรม และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้ได้รับความรู้ และประสบการณ์นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ตรงตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียนอย่าง เท่าเทียมกัน

2.3 การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิว نرمอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน จากผลการวิจัยพบว่า ตัวอย่าง ที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิว نرمอล ไม่แตกต่างกัน เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากประสบการณ์ทำงานมีผลต่อความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการสร้างเครือข่าย เมื่อพบเด็กที่มีปัญหาที่สามารถดำเนินการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกได้ทันทีที่ สอดคล้อง กับบุญเรือน ทองทิพย์ (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับศักยภาพของผู้นำต่อการพัฒนา องค์การแบบนิว نرمอล ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำที่มีประสบการณ์มากจะมีวิธีแก้ปัญหา และสามารถนำพาองค์กร รวมถึงเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้พนักงานมีความรู้สึกมั่นคงต่องาน รวมถึงมาตรการรับมือกับสถานการณ์พร้อมกับการให้ความช่วยเหลือที่จะให้ต่อพนักงานได้ และสอดคล้องกับ

Morales-Ocaña and Pérez-García (2020) ได้ศึกษาเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์จากเสี่ยงครู ผลการศึกษาพบว่า ครูมีศักยภาพที่จะเป็นบุคคลสำคัญในความก้าวหน้าทางการศึกษาของเด็กที่อยู่ในความดูแล นอกจากนี้ยังสอบถามถึงข้อกำหนดที่เป็นไปได้ที่ครูแนะนำเพื่อปรับปรุงการแทรกแซงทางการศึกษา ผลการศึกษาชี้ว่าครูมีความรู้และควบคุมด้านวิชาการมากกว่าปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมของเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก พวกเขาพบปัญหาในการตอบสนองความต้องการทางอารมณ์และพฤติกรรมของเด็กเหล่านี้

2.4 การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมตัวอย่างที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคนิวนอร์มอล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากขนาดของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านบริบทงบประมาณ จำนวนนักเรียนและบุคลากรที่น้อยกว่า ทำให้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค นิวนอร์มอล ต้องดำเนินไปได้ภายใต้มาตรการในการดูแลควบคุมตามมาตรการของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด 19 (สพค.) และดำเนินงานภายใต้นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดด้วย สอดคล้องกับพัชรภรณ์ ดวงชื่น (2563) ที่ได้ศึกษา เรื่องการบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังโควิด 19 ซึ่งผู้บริหารต้องมีการบริหารจัดการศึกษาภายใต้รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างกันจากอดีต เช่น การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง รวมถึงการปรับโครงสร้างเวลาเรียนและมีความหลากหลาย ในรูปแบบการเรียนรู้ การออกแบบหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ในการจัดการเรียนรู้และวางแผนร่วมกันของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน และการบริหารจัดการศึกษาที่ไม่เหมือนเดิมในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการสร้างเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย ประเมินตามสภาพจริงเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรสนับสนุนและจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในการคัดกรองนักเรียน ส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีในการคัดกรองนักเรียนร่วมด้วย
2. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ควรส่งเสริมให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ต่อไป
3. สถานศึกษาควรมีมาตรการในการดูแลป้องกันความปลอดภัยให้กับนักเรียนบุคลากรในสถานศึกษา โดยมีการประกาศมาตรการ กฎระเบียบและข้อบังคับอย่างชัดเจน และผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนควรยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดบนมาตรฐานเดียวกัน และพร้อมที่จะจัดการเรียนการสอนได้ทุกสภาวะการณ์ของการเปลี่ยนแปลง ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการสร้างเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล
3. ควรศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.พิมล วิเศษสังข์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมพันธุ์ พิชญ์ประเสริฐ กรรมการที่ปรึกษา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ทั้ง 2 ท่าน มา ณ โอกาสนี้ นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ศรีกระจำง และ ดร.สิริภัสรา สุขชี ที่เสนอแนะแก้ไข เพิ่มเติมให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณมารดา และครอบครัวที่คอย สนับสนุน คอยเป็นกำลังใจที่ดี ตลอดจนผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานที่มีส่วนช่วยในการจัดทำงานฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วง ได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1, สำนักงาน. **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564**, ศรีสะเกษ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1, 2564.
- ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ. **เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา: การสร้างและการพัฒนา**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.
- นภาพันธุ์ งามบุษบงโสภิน. “พุทธรูปเพื่อการดูแลตนเองในสถานการณ์โควิด 19,” **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์**. 16, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2563): 41-58.
- บุญเรือน ทองทิพย์. **โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กับศักยภาพของผู้นำต่อการพัฒนาองค์การแบบ New Normal**. ตาก: วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น, 2563.
- ปรียาภัทร ศรีไกร. “การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุค NEW NORMAL ของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาชั้นพื้นฐานที่ 3 เมืองศรีภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 2,” **วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 2, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2565): 6.
- พัชรารณณ์ ดวงชื่น. “การบริหารจัดการศึกษา รับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19,” **วารสารศิลปะการจัดการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน**. 4, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563): 783-794.
- สันติสุข สันติศาสนสุข. “องค์ความรู้เรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน,” **วารสารวิชาการ**. 12, 1 (มกราคม-มีนาคม 2552): 87.
- สุวรรณ แสงสุริยา. “การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,” **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ)**. 6, 1 (มกราคม-เมษายน 2551): 373.
- Krejcie, R. V. and D. W., Morgan. “Determining Sample size for Research Activities.” **Education and Psychological Measurement**. 30, 3 (Autumn 1970): 607-610.
- Morales-Ocaña, A. and P. Pérez-García. “Children living in residential care from teachers’ voices.” **European Journal of Social Work**. 23, 4 (July 2020): 658-671.

การบริหารการจัดเก็บภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่
จังหวัดอุบลราชธานี

Tax Collection Management Affecting the Efficiency of the Local Tax Collection
of the Sub-District Administrative Organizations in Pho Chai District, Khemmarat
District, Natan District, and Si Mueang Mai District in Ubon Ratchathani Province

นิตยาพร วงศ์พุด อัยรดา พรเจริญ และนลินี ทองประเสริฐ

Nittayaporn Wongphut, Irada Phorncharoen, and Naline Thongprasert

คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Faculty of Business Administration and Management, Ubon Ratchathani Rajabhat University

nittayaporn.wg61@ubru.ac.th

Received: May 22, 2023; Revised June 15, 2023; Accepted: June 22, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทรอำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 325 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

การบริหารการจัดเก็บภาษี ด้านลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาลและอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสํานึก ในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น การจัดเก็บภาษี ความสํานึกในหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The objective of the research was to study the tax collection management affecting the efficiency of the local tax collection in the sub-district administrative organizations in in Pho Chai District, Khemmarat District, Natan District, and Si Mueang Mai District in Ubon Ratchathani Province. The samples used in the research were 325 staff working in the sub-district administrative organizations in in Pho Chai District, Khemmarat District, Natan District, and Si Mueang Mai District in Ubon Ratchathani Province. The research instrument was a questionnaire. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research findings were as follows.

The tax collection management in the format of the tax collection management system, the efficiency of the staff who collected the taxes, and the conditions of the environment that supported people to follow the tax laws affected the efficiency of the local tax collection of the sub-district administrative organizations in in Pho Chai District, Khemmarat District, Natan District, and Si Mueang Mai District in Ubon Ratchathani Province with the statistical significance at the level of .01. The awareness of the duty to pay taxes of people who had the duties to pay taxes affected the efficiency of the local tax collection in the sub-district administrative organizations in in Pho Chai District, Khemmarat District, Natan District, and Si Mueang Mai District in Ubon Ratchathani Province with the statistical significance at the level of .05.

Keywords: the Efficiency of the Local Tax Collection, Tax Collection, the Awareness of the Duties, the Sub-District Administrative Organizations

บทนำ

การพัฒนาท้องถิ่นต้องอาศัยงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล โดยเป็นการกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดการบริหารงบประมาณของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น ซึ่งกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล โดยมีแนวนโยบายที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะการคลังที่เข้มแข็ง อันเป็นการสอดคล้องกับนโยบายการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 35 เมื่อเทียบกับรายได้ของรัฐบาล ในปี 2549 (นฤมล แก้วสุก, 2564)

องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี การปกครององค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งออกเป็น 25 แห่ง มีพื้นที่รวมทั้งหมด 2,057.40 ตร.กม. ประชากร 174,723 คน ในปีงบประมาณ 2562 มีรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองรวม 16.89 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2563 มีรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองรวม 15.60 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2564 มีรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองรวม 15.76 ล้านบาท รวมรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง 3 ปี ย้อนหลังจัดเก็บได้ 48.25 ล้านบาท ในขณะเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกับองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดข้างเคียง 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปทุมราชวงศา อำเภอพนา อำเภอลืออำนาจ และอำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ การปกครององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งออกเป็น 25 แห่ง มีพื้นที่รวมทั้งหมด 1,392.21 ตร.กม. ประชากร 140,407 คน ในปีงบประมาณ 2562 มีรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองรวม 19.02 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2563 มีรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองรวม 18.21 ล้านบาท ปีงบประมาณ 2564 มีรายได้ที่องค์การบริหาร

ส่วนตำบลจัดเก็บเองรวม 27.03 ล้านบาท รวบรวมรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง 3 ปีย้อนหลังจัดเก็บได้ 64.26 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2565) เมื่อเปรียบเทียบสถิติข้อมูลรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองในแต่ละปี แสดงให้เห็นว่าในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี การจัดเก็บรายได้ยังจัดเก็บได้ต่ำกว่า ทั้งที่มีขนาดพื้นที่และจำนวนประชากรมากกว่า องค์การบริหารส่วนตำบลฯ ต้องเร่งทำความเข้าใจในเรื่องที่จะทำอย่างไรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และครบถ้วน การจัดเก็บภาษีตามมาตรฐานในการจัดเก็บภาษี จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง

การที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลฯ ต้องบริหารค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเก็บภาษีให้ต้นทุนต่ำกว่าภาษีที่จัดเก็บได้ (คนารัตน์ คงเปี้ย, 2561) ผู้ปฏิบัติงานจะต้องปฏิบัติตามระเบียบและพัฒนานตนเองอยู่เสมอ (Aibievi, 2014; Robbins, 1998) เพื่อผลิตและผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ และเพื่อยกระดับการปฏิบัติงานที่ปฏิบัติเสร็จแล้วไม่มีการแก้ไขภายหลัง ปริมาณที่ให้เป็นไปตามเป้าหมาย (Ya et al, 2022) มีจิตบริการใช้ทักษะความรู้ ความชำนาญในการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จในเวลารวดเร็ว (Inasius, 2019) ซึ่งการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ควรมีลักษณะฉับไว ถูกต้อง แม่นยำ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้งานความถูกต้องสมบูรณ์เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด (พิรญา ชื่นวงศ์, 2560)

องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่จัดบริการสาธารณะพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละตำบลในการจัดบริการสาธารณะต่าง ๆ เช่น การจัดเก็บและกำจัดขยะสิ่งปฏิกูล การจัดทำท่อระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย การสร้างและบำรุงรักษาดูแล เป็นต้น (รวีวรรณ อินทวิชา, 2560) การบริหารการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาท้องถิ่น แนวคิดในการบริหารการจัดเก็บภาษีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นประกอบด้วย ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีต้องมีความสำนึกในหน้าที่และรับผิดชอบที่จะเสียภาษีที่ตนมีหน้าที่ต้องเสียให้แก่วิชาการอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (วิริยะจิตา พิมพ์สุวรรณ และพรทิศา แสงเขียว, 2564) ลักษณะของระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีอากร ควรมีความเป็นธรรม เน้นนอนและชัดเจน มีความสะดวก มีประสิทธิภาพ มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ อำนาจรายได้ให้แก่วิชาการ และมีความยืดหยุ่น (วาริน พูนศิริ, 2560; เขาวินทร์ กองผา, 2560) ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร ต้องมีทัศนคติที่ดีในการให้บริการ มีไหวพริบในการทำงานรู้จักวางแผนและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทุกครั้งในการทำงาน (กมลชนก ยุพิน, 2563) และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร ประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมทั่วไป คือ นโยบายของหน่วยงาน (กมลชนก ยุพิน, 2563) และสภาพแวดล้อมอื่น คือความพร้อมของพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ช่วยเสริมแรงกระตุ้นในการสื่อสารข้อมูลภาษีเพื่อให้ผู้ชำระภาษีรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วยิ่งขึ้น (Majeed and Ismail, 2022)

องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ตั้งอยู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดอุบลราชธานี ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษีอยู่ในอัตราร้อยละ 80 ของปริมาณประชากรผู้มีหน้าที่ชำระภาษีทั้งหมด แต่ผู้มีหน้าที่ชำระภาษียังขาดการติดตามการชำระภาษีในแต่ละปีอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ต้องมีการทำหนังสือแจ้งเตือนให้มาชำระภาษีอยู่ทุกปีเช่นเดียวกัน และการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรโดยการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการรับชำระภาษียังมีน้อย เช่น การรับชำระภาษีผ่านแอปพลิเคชันธนาคาร กล่าวคือมีไม่ถึงร้อยละ 20 ของปริมาณประชากรผู้มีหน้าที่ชำระภาษีทั้งหมด ทำให้ชำระภาษีของผู้มีหน้าที่ชำระภาษีไม่ได้รับความสะดวกเพียงพอและอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการชำระภาษีที่มีความล่าช้าในแต่ละปีเช่นเดียวกัน พนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากรผ่านการอบรมในการจัดเก็บภาษีอากรแบบเดียวกันทำให้พนักงานมีความรู้เรื่องภาษีเป็นอย่างดี แต่สภาพแวดล้อมภายในขององค์กรยังมีเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรไม่เพียงพอต่อผู้มาชำระภาษี ทำให้ผู้มาชำระภาษียาวนานในแต่ละวันคล้ายกัน

จากที่กล่าวมานับได้ว่าภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาท้องถิ่น ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถจัดเก็บภาษีท้องถิ่น หรือการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นนั้นขาดประสิทธิภาพ ทำให้การจัดเก็บภาษีท้องถิ่นน้อยว่าที่ควรจะเป็น จะส่งผลต่อการจัดบริการสาธารณะแต่หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพย่อมส่งผลดีต่อท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทั่วถึง ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อใช้ข้อมูลในการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ต่อไป

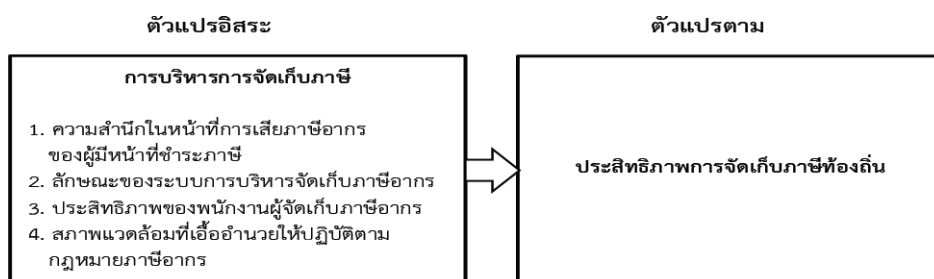
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทรอำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การบริหารการจัดเก็บภาษี ประกอบด้วย ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี บุรณการจากงานของ (วิริยะศิตา พิมพ์สุวรรณ และพรทิศา แสงเขียว, 2564; Nguyen, Diego and Stefan, 2020) ลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร บุรณการจากงานของ (Martinez, Arzoz and Arregui, 2022; วาริน พูนศิริ, 2560; เซาวิรินทร์ กองผา, 2560; นนทชัย เพ็งจันทร์ และธนัสดา โรจนตระกูล, 2563) ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร บุรณการจากงานของ (Alsarmi and Ahemed, 2022; Inasius, 2019, เสาวนีย์ วิมุกตายน, จีราภรณ์ พงศ์พันธุ์พัฒน และไพฑูรย์ อินตะขัน, 2562; กมลชนก ยุพิน, 2563) และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร บุรณการจากงานของ (Majeed and Ismail, 2022; Gabith, Dante and Marua, 2020; Yan et al 2022; ประพาพร พิษผักหวาน, 2562; กมลชนก ยุพิน, 2563; พลวิช ยศสุนทร และเฉลิมพร เย็นเยือก, 2563)

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีประกอบด้วย ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษี ด้านการจัดเก็บภาษีตามเป้าหมาย ด้านผลการจัดเก็บภาษี และด้านการตรวจสอบและติดตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1,594 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2565)

2. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากจำนวนพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล 4 อำเภอ จำนวน 1,594 คน สามารถคำนวณตัวอย่างได้ จำนวน 320 คน โดยใช้สูตรของยามาเน (Yamane, 1967) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ขนาดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของตัวอย่างเป็น 325 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบ่งแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ได้แก่ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร 78 คน พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเขมราฐ 52 คน พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาตาล 65 และพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีเมืองใหม่ 130 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดลำดับ เนื้อหา ออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการจัดเก็บภาษี และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น

4. การทดสอบแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด กับพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์กลาง และพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) (Cronbach, 1970) พบว่า แบบสอบถามการบริหารการจัดเก็บภาษีมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .862 แบบสอบถามประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .897 และแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .921 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 0.7 ตามที่ (Nunnally, 1978) ได้เสนอแนะไว้

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทำบันทึกเสนอสำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงนายกขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมทั้งแบบสอบถามไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยการส่งด้วยตนเอง เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม และนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 325 คน ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 61.23 อายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี ร้อยละ 34.77 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001-20,000 บาท

ร้อยละ 35.69 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 57.23

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการจัดเก็บภาษีที่และประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y)

ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	$\bar{X}$	S	ระดับความสำคัญ
1. ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี (X_1)	4.25	.59	มากที่สุด
2. ลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร (X_2)	4.40	.55	มากที่สุด
3. ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร (X_3)	4.48	.50	มากที่สุด
4. สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร (X_4)	4.41	.54	มากที่สุด
5. ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น (Y)	4.39	.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารจัดการเก็บภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร ($\bar{x} = 4.48$) รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร ($\bar{x} = 4.41$) ลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร ($\bar{x} = 4.40$) และความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี ($\bar{x} = 4.25$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลฯ ประกอบด้วย ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษี ด้านการจัดเก็บภาษีตามเป้าหมาย ด้านผลการจัดเก็บภาษี และด้านการตรวจสอบและติดตาม

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการจัดเก็บภาษี (X) และประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น (Y)

ตัวแปร	Y	X_1	X_2	X_3	X_4
ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น Y	-	.58**	.66**	.71**	.72**
ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี X_1		-	.65**	.59**	.58**
ลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร X_2			-	.73**	.66**
ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร X_3				-	.72**
สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร X_4					-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จากตัวอย่างการบริหารการจัดเก็บภาษี ตัวแปรอิสระ (X)

กับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ตัวแปรตาม (Y) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .58 ถึง .73 ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกันจะต้องมีค่าไม่สูงเกินไป (Field, 2000) คือ ไม่เกิน .80 เพื่อป้องกันปัญหา Multicollinearity แสดงว่าตัวแปรอิสระ ที่นำมาใช้พยากรณ์เป็นตัวแปรที่สามารถนำไปวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณได้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น โดยใช้วิธี Enter

การบริหารการจัดเก็บภาษี	B	Beta	t	P
1. ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี	.08	.10	2.15*	.03
2. ลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร	.13	.15	2.69**	.01
3. ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร	.28	.29	5.00**	.00
4. สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร	.33	.36	6.85**	.00
Constant = 4.64 R = .79 R ² = .63 R ² _{adj} = .62 F = 133.99 Sig. = .00				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยวิธี Enter ด้วยตัวแปรพยากรณ์ 4 ตัว คือ ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี ลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร สามารถรวมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นได้ร้อยละ 62 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตามมีค่าเท่ากับ .79 (R = .79) พบว่า ลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร และสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การจัดเก็บภาษีท้องถิ่น ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษี ด้านการจัดเก็บภาษีตามเป้าหมาย ด้าน ผลการจัดเก็บภาษี และด้านการตรวจสอบและติดตาม ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$Y = 4.64 + .33 (\text{สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร}) + .28 (\text{ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร}) + .13 (\text{ลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร}) + .08 (\text{ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี})$$

$$Z = .36 (\text{สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร}) + .29 (\text{ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร}) + .15 (\text{ลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร}) + .10 (\text{ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี})$$

สรุปผลการวิจัย

การบริหารการจัดเก็บภาษี ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .36 ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .29 และลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .15 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .10 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารการจัดเก็บภาษีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่จังหวัดอุบลราชธานี สามารถอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หน่วยงานมีนโยบายการแบ่งสายงานและหน้าที่การทำงานของพนักงานแต่ละคนอย่างชัดเจนมีการแต่งตั้งจำนวนพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากรในการทำหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรอย่างเพียงพอต่อผู้มาชำระภาษี อาจรวมไปถึงการจัดระบบการทำงานให้เกิดความคล่องตัว โดยปรับลดขั้นตอนที่ยุ่งยากให้ง่ายขึ้นและไม่ซับซ้อนเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้รับบริการสามารถทำได้อย่างถูกต้องและไม่สับสนสร้าง การบริการที่สะดวกรวดเร็วต่อผู้มาชำระภาษี และความพร้อมของพื้นที่ให้บริการสถานที่ที่มีความกว้างขวางพร้อมให้บริการ มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่เข้ามาใช้บริการชำระภาษีอย่างเพียงพอ เช่น ที่นั่ง น้ำดื่ม ที่จอดรถ ห้องน้ำผู้พิการ มีความสะอาดเป็นระเบียบน่าเข้ามาใช้บริการ มีเส้นทางในการเข้าถึงได้ง่ายมีความชัดเจนของป้ายบอกทาง และสถานที่ให้บริการในแต่ละกองเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้ามาใช้บริการ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้บริการในการเสียภาษี โดยเพิ่มช่องทางการให้บริการในด้านภาษีผ่านระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ของ อบท. (E-laas) ผู้เสียภาษีสามารถชำระภาษีของตนผ่านทางธนาคารด้วยตนเอง เพื่อเป็นการให้บริการและอำนวยความสะดวกในการลดค่าใช้จ่ายการเดินทางแก่ผู้ที่มีหน้าที่ชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และภาษีป้าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hellriegel, Slocum and Woodman (2001) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศองค์การเป็นการจัดการระบบการทำงานให้สอดคล้องกับพนักงานและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานของพนักงาน ทำให้พนักงานและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการให้อยากเข้ามาใช้บริการในองค์กรมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตติกา แสนโชน, บุษกร สุขแสน และพัชรินทร์ ชมภูวิเศษณ์ (2561) ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่/บุคลากรผู้ให้บริการ มีการแบ่งงานขั้นตอนการให้บริการตามลำดับ และมีขั้นตอนการให้บริการตามเวลาที่เหมาะสม ชัดเจนและเข้าใจง่าย ส่งผลต่อการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละสายงานได้อย่างชัดเจน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสิรินภา ทาระนัด (2561) ผลการศึกษาพบว่า มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมชัดเจน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ รับผิดชอบแตกต่างกัน ซึ่งแต่ละทีมปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในองค์กร และมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กรและสร้างความรู้สึ

เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทีม ช่วยส่งผลทำให้การปฏิบัติงานภารกิจต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร มีผลต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของแต่ละสายงานของพนักงานอย่างชัดเจน จากการบูรณาการแนวคิดและงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อม ที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากรส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

2. ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี อาจเป็นเช่นนี้เพราะ พนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยประเมินและเก็บภาษีอย่างเที่ยงตรง ไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ใด รู้จักศึกษาไฟหาคำความรู้เพื่อมาพัฒนาตนเองปรับปรุงวิธีการทำงานให้รวดเร็วและมีคุณภาพมากขึ้นอยู่เสมอ มีความสุภาพให้เกียรติเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานแสดงออกด้วยความเต็มใจในการให้บริการต่อผู้ที่มาชำระภาษีสามารถสร้างความพึงพอใจและตอบสนองความต้องการ ของผู้ที่เข้ามาชำระภาษีได้อย่างรวดเร็วทันใจ รวมถึงมีความรู้เรื่องภาษีเป็นอย่างดี มีไหวพริบในการทำงานที่ดีสามารถพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดเก็บรายได้ ได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และเหมาะสม รู้จักวางแผนในการดำเนินงานพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการจัดเก็บภาษีกับหลักฐานการรับเงินทุกครั้ง ก่อนดำเนินการรายงานผลการจัดเก็บภาษีแก่ผู้บังคับบัญชาจึงทำให้ข้อมูลมีความถูกต้องครบถ้วนสามารถทำงานได้เสร็จตามกำหนดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Inasius (2019) กล่าวว่า การมีจิตบริการใช้ทักษะความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จในเวลารวดเร็ว โดยผู้ตรวจสอบภาษีควรมีความรู้เกี่ยวกับภาษี และมีความยุติธรรมกับผู้เสียภาษีในการเสียภาษี เป็นปัจจัยสำคัญของการเสียภาษีอย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรศักดิ์ โดประสี และจินตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ (2561) ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างภาษีอากรเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยในแง่ความสะดวกและเข้าใจง่ายในทางปฏิบัติ ทั้งผู้จัดเก็บและผู้เสียภาษี ก่อให้เกิดความเป็นธรรมเมื่อภาษีอากรมีโครงสร้างที่ดี โดยเฉพาะการลดความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บ มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน ผู้จัดเก็บภาษีอากร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตติกา แสนโภชน์, บุษกร สุขแสน และพัชรินทร์ ชมภูวิเศษณ์ (2561) ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่/บุคลากรผู้ให้บริการ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของภาษีส่วนท้องถิ่นและมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ด้านการจัดเก็บภาษีอยู่เป็นประจำตรงไปตรงมา ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความเป็นธรรมเที่ยงตรงไม่มีการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ใดของพนักงานผู้ให้บริการ จากการบูรณาการแนวคิดและงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

3. ลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี อาจเป็นเพราะ อนาคตมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในการชำระภาษีและวิธีการจัดเก็บภาษีนั้นมีรายละเอียดชัดเจน เข้าใจง่ายมีการเก็บภาษีที่เป็นไปด้วยความยุติธรรมโดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับผู้ชำระภาษีที่เข้ามาชำระภาษีทุกราย เช่น การให้บริการตามลำดับ การออกบัตรคิว เป็นต้น อีกทั้งยังมีช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาษีและช่องทางในการติดต่อสอบถามปัญหาเกี่ยวกับภาษีเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ชำระภาษีหลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ อีเมล เฟซบุ๊ก โทรสาร และการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการรับชำระภาษี เช่น การรับชำระภาษี ผ่านแอปพลิเคชันธนาคารเพื่อประหยัดเวลาของผู้ชำระภาษีในการเดินทางมาชำระภาษีด้วยตนเอง มีมาตรการปรับค่าปรับเพิ่มในกรณีที่มีผู้มีหน้าที่ชำระภาษีมาชำระภาษีเกินระยะเวลา ที่กำหนดเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่รัฐ อันจะทำให้รัฐมีรายได้ภาษีอากรเพิ่มมากขึ้นโดยไม่ต้องเพิ่มอัตราภาษีและการจัดเก็บภาษี รวมไปถึงการยึดหลักความยืดหยุ่นสำหรับผู้ชำระภาษี เช่น สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ผู้ชำระภาษีที่มีรายได้น้อย อัตราภาษีที่เก็บก็เป็นอัตราภาษีส่วนเพิ่ม

ที่ต่ำ ผู้ชำระภาษีที่มีรายได้มาก อัตราภาษีที่เก็บก็เป็นอัตราภาษีส่วนเพิ่มที่สูงตาม ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย และเป็นภาระให้ประชาชนน้อยที่สุดแต่รัฐได้รับรายได้มากที่สุดเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Fayol (1916) โดยเขาเห็นว่า การบริหารงานจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 ประการ เรียกว่า หน้าที่ของนักบริหาร (Functions of Administration) ซึ่งได้สรุปเป็นทฤษฎีว่า หากวันหนึ่งคุณต้องอยู่ในสถานะที่ต้องใช้คนจำนวนมาก ๆ ในการทำงานแล้ว ละก็หัวใจของการบริหารจัดการเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย นั้น มีองค์ประกอบด้วยกัน ดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การสั่งการ (Commanding) 4) การประสานงาน (Coordinating) 5) การควบคุมงาน (Controlling) หรือที่เรียกกันว่าทฤษฎี POCCC และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิชา จันทรละออ และสริน โอสถานันต์กุล (2561) ผลการศึกษาพบว่า มีการแจ้งกำหนดการระยะเวลาในการชำระภาษีแน่นอน ประชาชนได้รับทราบข้อมูลและมายื่นแบบชำระภาษีภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด สามารถยื่นด้วยตนเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นไปแทนก็ได้ และกรอกรายการให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องแล้ว จะแจ้งการประเมิน ให้เจ้าของทรัพย์สินดำเนินการชำระภายใน 30 วัน นับแต่วันได้รับแจ้งการประเมิน สามารถชำระภาษีที่จัดเก็บรายได้กองคลัง ซึ่งเป็นกระบวนการรับแบบและประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดิน หากผู้ใดละเลยไม่ยื่นแบบ ต้องชำระเงินเพิ่มตามอัตราที่กฎหมายกำหนด เจ้าหน้าที่จะเริ่มกระบวนการเร่งรัดติดตามผู้ที่ค้างยื่นแบบภาษีโรงเรือนและที่ดิน หากประชาชนเห็นว่าภาษีไม่เป็นธรรมสามารถอุทธรณ์ภาษีได้ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับการประเมินหากประชาชนไม่ชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่จะดำเนินการตามกระบวนการเร่งรัดติดตามผู้ค้างชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้รับชำระภาษีต้องแจ้งกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนในการชำระภาษีให้กับประชาชนอย่างละเอียดชัดเจน จากการบูรณาการแนวคิดและงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

4. ความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี อาจเป็นเช่นนี้เพราะ ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีมิจิตสำนึกที่ดีและตระหนักถึงความสำคัญในหน้าที่การชำระภาษี และผู้มีหน้าที่ชำระภาษียินยอมเสียภาษีอากรโดยมีความสมัครใจ ให้ความร่วมมือโดยยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีของตนต่อพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร โดยไม่มีการหลีกเลี่ยงภาษีอากร รวมไปถึงการมีทัศนคติที่ดีกล้าแสดงความคิดเห็นต่อการชำระภาษีอากรเพราะมีความเชื่อมั่นต่อการใช้จ่ายเงินภาษีของรัฐว่าเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยมาชำระภาษีตรงต่อเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ชำระภาษีและติดตามการชำระภาษีอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kant (1998) แนวคิดที่ใช้เจตนาเป็นเกณฑ์ตัดสินการกระทำ ว่าการกระทำที่ถูกหรือดีนั้นต้องเป็นการกระทำที่เกิดจากเจตนาที่ดีซึ่งเจตนาที่ดีก็คือความสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญในหน้าที่ มิใช่จากอารมณ์หรือความรู้สึก และการกระทำที่เกิดจากสำนึกในหน้าที่ก็คือการทำตามคำสั่งไม่มีเงื่อนไข ซึ่งถือเป็นกฎศีลธรรมของคานท์หรือการกระทำที่ถูกหรือการกระทำที่ดีคือ การกระทำตามกฎศีลธรรม ชีวิตที่ดีในทรรศนะของคานท์มิใช่ชีวิตที่มีความสุข แต่เป็นชีวิตที่อยู่ภายใต้กฎศีลธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของรวิวรรณ อินทวิศา (2560) ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจ และทราบดีว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น ผู้จัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีป้าย และมีความเข้าใจเป็นอย่างดีว่าผู้มีหน้าที่ชำระภาษีต้องชำระภาษีให้ตรงต่อเวลาที่กฎหมายกำหนดในปีนั้น ๆ ส่งผลให้ประชาชนผู้มีหน้าที่ชำระภาษีตระหนักถึงความสำคัญและมีความกระตือรือร้น ยินยอมชำระภาษีด้วยความสมัครใจ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรศักดิ์ โดประสี และจินตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ (2561) ผลการศึกษา พบว่าผู้มีหน้าที่ชำระภาษี มีความสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากร และมีองค์ประกอบสำคัญคือลักษณะของกฎหมายภาษีอากร ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร บรรยาภาสที่เอื้ออำนวยให้เสียภาษีและโครงสร้างภาษีอากร การบริหารจัดการเก็บภาษีอากรอย่างมีประสิทธิภาพย่อมทำให้รายได้ภาษี

อากรเต็มเม็ดเต็มหน่วยและลดจำนวนการหลีกเลี่ยงภาษีให้น้อยลง ส่งผลให้ผู้มีหน้าที่ชำระภาษี ยินยอมชำระภาษีอากร โดยความสมัครใจ จากการบูรณาการแนวคิดและงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความสำคัญในหน้าที่การเสียภาษีอากร ของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการแต่งตั้งจำนวนพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากรในการทำหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร อย่างเพียงพอต่อผู้มาชำระภาษี และองค์การบริหารส่วนตำบล มีสถานที่กว้างขวางพร้อมให้บริการและสถานที่มีความสะอาดเป็นระเบียบ น่าเข้ามาใช้บริการ บริการ ดังนั้น ควรจัดทำคำสั่งแต่งตั้งจำนวนพนักงานให้เพียงพอต่อผู้มาชำระภาษี และสถานที่ให้บริการควรทำความสะอาดอยู่เป็นประจำ เพื่อให้หน้าเข้ามาใช้บริการ

2. ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ พนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากรสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่เข้ามาชำระภาษีได้อย่างรวดเร็วทันใจ ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เรื่องการจัดเก็บภาษี เป็นผู้ที่จะจบการศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีไหวพริบในการทำงานที่ดี หรือการเพิ่มความรู้โดยการอบรมด้านการจัดเก็บภาษีกับเจ้าหน้าที่อย่างเหมาะสม

3. ลักษณะของระบบการบริหารจัดเก็บภาษีอากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการรับชำระภาษี เช่นการรับชำระภาษีผ่านแอปพลิเคชันธนาคาร เพื่อประหยัดเวลาของผู้ชำระภาษีในการเดินทางมาชำระภาษีด้วยตนเอง ดังนั้น ควรเพิ่มช่องทางในการชำระภาษีให้หลากหลายนำเทคโนโลยีมาช่วยในการรับชำระภาษี เช่น การรับชำระภาษีผ่านคิวอาร์โค้ด แอปพลิเคชันธนาคารต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อเกิดความสะดวกต่อผู้มีหน้าที่ชำระภาษีที่มาชำระภาษี

4. ความสำคัญในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษี องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเขมราฐ อำเภอนาตาล และอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้มีหน้าที่ชำระภาษี มาชำระภาษีตรงต่อเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ชำระภาษี และผู้ที่มีหน้าที่ชำระภาษีมีการติดตามการชำระภาษีอย่างสม่ำเสมอ ท่านคิดว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในวันเวลาและอัตราการจัดเก็บภาษีที่กฎหมายกำหนดให้ชำระภาษีเป็นอย่างดี และท่านคิดว่าประชาชนจะติดตามการชำระภาษีอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น ควรจัดประชุมประชาชนเพื่อให้ความรู้เรื่องวันเวลาและอัตราการจัดเก็บภาษีที่กฎหมายกำหนดชำระภาษี และควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่หลากหลาย เพื่อให้ประชาชนจะติดตามการชำระภาษีอย่างสม่ำเสมอ เน้นย้ำความมีสำนึกในหน้าที่การเสียภาษีอากรของผู้มีหน้าที่ชำระภาษีที่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยรูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ อำเภอ จังหวัดอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลตามความคิดเห็นของผู้เสียภาษี เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและภาครัฐจะสามารถทราบถึงปัญหาที่แท้จริงของการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กฤตติกา แสนโภชน, บุษกร สุขแสน และพัชรินทร์ ชมภูวิเศษณ์. “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้หรือภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดเลาะ อำเภอกษัตริย์บุรณ จังหวัดชัยภูมิ,” *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*. 7, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2561): 79-94.
- กมลชนก ยุพิน. *สภาพแวดล้อมขององค์กรที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากรภาค 1. การค้นคว้าอิสระปัญหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม*, 2563.
- คนารัตน์ คงเปีย. *ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้จากผู้ประกอบการธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์*, 2561.
- เชาวินทร์ กองผา. *ปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 2560.
- ณิชา จันทร์ละออ และสริน โอสนานันต์กุล. *ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดิน เทศบาลเมืองพิชัย อำเภอมือง จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 2561.
- นนทชัย เพ็งจันทร์ และธันสา โรจนตระกูล. “แนวทางการปรับปรุงกระบวนการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น,” *วารสารรามคำแหง*. 3, 2 (สิงหาคม 2563): 190-191.
- นฤมล แก้วสุก. *รายงานวิเคราะห์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร*, 2564.
- ประพาวร พิษผักหวาน. *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามสวน อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 2562.
- ปริญญา ชื่นวงศ์. “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน: กรณีศึกษาธุรกิจการขนส่งในจังหวัดเชียงราย.” *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*. 4, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 94-95.
- พลวิษ ยศสุนทร และเฉลิมพร เย็นเยือก. “สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ปฏิบัติงานในเขตการบิน ท่าอากาศยานนานาชาติดอนเมือง,” *วารสารรัชต์ภาคย์*. 14, 33 (มีนาคม-เมษายน 2563): 61-74.
- รวีวรรณ อินทวิธา. “การศึกษาการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดมหาสารคาม,” *วารสารการเมืองการปกครอง*. 7, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2560): 249-269.
- วาริน พูนศิริ. *แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 2560.
- วิริยะศิตา พิมพ์สุวรรณ และพรทิวา แสงเขียว. “ปัจจัยที่มีผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในเขตภาคตะวันออก,” *วารสารรัชต์ภาคย์*. 15, 41 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2564): 203-204.
- เสาวนีย์ วิมุกตายน, จีราภรณ์ พงศ์พันธุ์พัฒนะ และไพฑูรย์ อินตะขัน. “ผลกระทบของสมรรถนะในการสอบทานงานตรวจสอบภายในที่มีต่อการบรรลุเป้าหมายการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบภายในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,” *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*. 13, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 383-396.

- ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. **ข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2564.** (ออนไลน์) 2565 (อ้างเมื่อ 5 มีนาคม 2566). จาก <http://www.dla.go.th/work/money/data3.jsp>
- สิรินภา ทารณัด. **การศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2561.
- สุรศักดิ์ โตประสี และจินตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์. “ประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บภาษีของเทศบาลบางเสาะง จังหวัดสมุทรปราการ,” **วารสารวิชาการ.** 10, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561): 161-169.
- Aibievi, S. “Training as an Essential Tool for Increasing Productivity in Oaganization: Uniben in Focus,” **Journal of Social Sciences.** 6, 1 (January 2014): 35-38.
- Alsarmi, Y.N.A. and E.R. Ahemed. “Determinants of Efficiency of Tax’s Collection in Oman,” **Journal of Accounting and Business Education.** 7, 1 (September 2022): 59-71.
- Cronbach, L.J. **Essentials of psychological testing.** New York: Harper & Row, 1970.
- Fayol, H. **General and industrial management.** London: Sir Isaac Pitman and Son, 1916.
- Field, A. **Discovering Statistic Using SPSS for Windows.** London: Sage, 2000.
- Gabith, M., A.N. Dante and E. Marua. “Causes of institutional efficiency in tax collection in rural municipalities in Ecuador. Application of the theory of resources and institutional capacities,” **revista Espacios.** 41, 29 (June 2020): 45-63.
- Hellriegel, D. , J.W. Slocum and R.W. Woodman. **Principles of organizational behavior.** 13th ed. Australia: South-Western Cengage Learning, 2001.
- Inasius, F. “Factors Influencing SME Tax Compliance: Evidence from Indonesia,” **International Journal of Public Administration.** 42, 5 (April 2019): 367-379.
- Kant, I. **Critique of Pure Reason.** NewYork: Cambridge University, 1998.
- Majeed, B.A. and S.K. Ismail. “The Effect of Information Technology on raising the Efficiency of Tax Collection/an exploratory study in the branches of the General Commission of Tax in Bagdad,” **Academy of Strategic Management Journal.** 21, 25 (November 2022): 1-16.
- Martinez, Y.U., P.P. Arzoz and I.Z. Arregui. “Tax collection efficiency in OECD countries improves via decentralization, simplification, digitalization and education,” **Journal of Policy Modeling.** 44, 1 (March–April 2022): 298-318.
- Nguyen, T.T.T., P. Diego and VV.H. Stefan. “Stochastic semi-nonparametric frontier approach for tax administration efficiency measure: Evidence from a cross-country study,” **Economic Analysis and Policy.** 66 (June 2020): 137-153.
- Nunnally, C. **Psychometric Theory.** New York: McGraw-Hill, 1978.
- Petersen, E. and E.G. Plowman. **Business organization and management.** 3rd ed. The University of California: R.D. Irwin, 1953.

Robbins, S.P. **Organization behavior**. 8th ed. Singapore: Prentice Hall, 1998.

Yamane, T. **Statistics, An Introductory Analysis**. 2nd ed. New York: Harper and Row, 1967.

Yan, K. et al. "Optimization of Tax Collection and Administration Efficiency in Less Developed Regions of Western China," **Hindawi Discrete Dynamics in Nature and Society**. 2022 (January 2022): 1-8.

การพัฒนาระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลัง
จังหวัดอุบลราชธานี

The Development of Chatbot System for Customer Relationship Management
The Ubon Ratchathani Provincial Office of The Comptroller General

สุวัฒน์ บรรลือ และชนิษฐา อินทะแสง
Suwat Banlue and khanittha Inthasaeng

คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Faculty of Computer Science, Ubon Ratchathani University
E-mail: suwat@ubru.ac.th and khanittha.i@ubru.ac.th

Received: May 23, 2023; Revised June 28, 2023; Accepted: June 29, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี 2) หาประสิทธิภาพระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี 3) ประเมินความพึงพอใจระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี ตัวอย่างที่ใช้คือบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ในสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี และบุคคลทั่วไป จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงและสุ่มแบบบังเอิญ เทคโนโลยีที่ใช้สำหรับการพัฒนาระบบคือ 1) ไลน์แอปพลิเคชัน 2) บัญชีนักพัฒนาไลน์แอปพลิเคชัน และ 3) โปรแกรม Webhook พัฒนาโดยภาษา PHP, HTML และ JavaScript ฐานข้อมูล MySQL เซิร์ฟเวอร์ Linux CentOS เว็บเซิร์ฟเวอร์ Apache และโปรแกรมเบราว์เซอร์ Google Chrome เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ ระบบแชทบอทที่ผ่านการประเมินประสิทธิภาพระบบใช้แบบประเมินความพึงพอใจตามมาตรวัดของ Likert โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 คน ด้วยเทคนิคแบบล็อกซ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานีสามารถทำงานได้บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ เข้าถึงง่าย รวดเร็ว
2. ผลการหาประสิทธิภาพระบบ โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .05
3. ผลการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งานระบบ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .05

คำสำคัญ: แชทบอท แอปพลิเคชัน การบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการ

Abstract

The objectives of the research were 1) to develop a Chatbot system for managing the relationship of the service users of Ubon Ratchathani Provincial Office of the Comptroller General's Department, 2) to find the efficiency of the Chatbot system for managing the relationship of the service users of Ubon Ratchathani Provincial Office of the Comptroller General's Department, and 3) to evaluate the users' satisfaction when using the Chatbot system for managing the relationship of the service users of Ubon Ratchathani Provincial Office of the Comptroller General's Department. The samples were 30 participants: staff working at Ubon Ratchathani Provincial Office of the Comptroller General's Department and general people. They were selected by purposive sampling and randomized by accidental sampling. The technologies used to develop the Chatbot system were 1) a Line application, 2) a Line application developer account, and 3) a Webhook program, and computer language programs used to develop the Chatbot system were PHP, HTML, and JavaScript. The data base was MySQL, the server was Linux CentOS, the web server was Apache, and the web browser program was Google Chrome. The research instrument was the Chatbot system evaluated its efficiency by using a Likert scale questionnaire to evaluate the satisfaction of the Chatbot system by 5 experts who specialized in developing the information technology by using the Chatbot technique. The statistics used were mean and standard deviation.

The research findings were found as follows.

1. The Chatbot system for managing the relationship of the service users of Ubon Ratchathani Provincial Office of the Comptroller General's Department could work on the Internet network efficiently and access easily and fast.
2. The findings of the evaluation of the efficiency of the Chatbot system in the overall showed that the Chatbot system was efficient at the highest level ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.05).
3. The findings of the evaluation of the users' satisfaction in the overall showed that the users were satisfied at a high level ($\bar{x} = 4.49$, S = 0.05).

Keywords: Chatbot, Application, the Management of the Relationship of the Service Users

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่โซเชียลมีเดียได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของผู้คนเป็นอย่างมากสอดคล้องกับข้อมูลจาก Hootsuite (2021) พบว่าประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียคิดเป็นร้อยละ 78.7 ของจำนวนประชากรทั้งหมดเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.8 ทำให้เห็นว่าผู้คนต่างไม่สามารถต่อต้านกระแสการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้ เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เข้ามาล้วนเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้คนต้องปรับตัวตามในมุมมองของผู้รับบริการหรือผู้บริโภค เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการอำนวยความสะดวกสบายมากขึ้นทำให้ผู้รับบริการหรือผู้บริโภคสามารถเข้าถึงทางเลือกของสินค้าหรือการบริการที่หลากหลายได้อย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีแชทบอทเป็นหนึ่งในทางเลือกที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถเลือกใช้ได้ กลุ่มผู้พัฒนาแชทบอทในประเทศไทยได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีแชทบอทขึ้นมาเพื่อให้บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยสามารถนำไปฝังไว้ในโซเชียลมีเดียที่ผู้คนใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไลน์ และเฟซบุ๊กเมสเซนเจอร์เพื่อช่วยสนับสนุนการให้บริการในเบื้องต้น และสร้างเสริมประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้รับบริการในการได้รับดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดระยะเวลา 24 ชั่วโมง Liu et al (2020) ได้กล่าวว่าการสนับสนุนการให้

บริการแก่ลูกค้าและการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้าไม่ได้มีความสำคัญกับธุรกิจขนาดใหญ่ ธุรกิจขนาดกลาง และขนาดเล็กเท่ากัน แต่ในหน่วยงานภาครัฐหลายส่วนงานก็จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญในด้านนี้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากในปัจจุบันช่องทางการสื่อสารออนไลน์ได้กลายมาเป็นช่องทางหลักทั้งในการติดต่อสื่อสารและสร้างรายได้ให้กับองค์กร (Selamat and Windasari, 2021) การที่องค์กรสามารถรักษาความสัมพันธ์กับลูกค้าจะทำให้ธุรกิจเกิดรายได้อย่างต่อเนื่องและสามารถผลักดันให้ธุรกิจสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่นในอนาคต เพราะในปัจจุบันที่โลกเปลี่ยนแปลงไป การบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการเป็นสิ่งจำเป็นขององค์กรเพื่อให้องค์กรยังสามารถดำเนินต่อไปได้ และสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันขององค์กรให้อยู่เหนือองค์กรอื่น (Buttle, 2015)

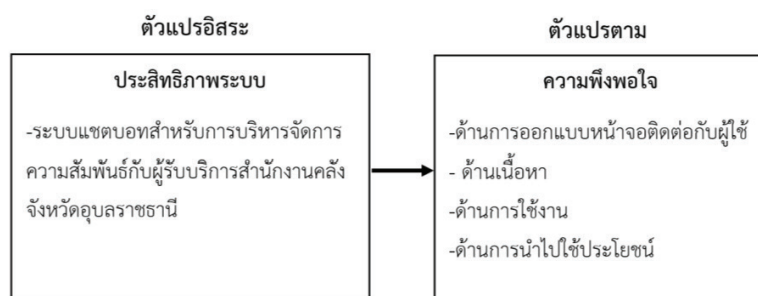
สำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานีเป็นส่วนงานภาครัฐที่ประกอบด้วยหลายส่วนงานทั้ง ฝ่ายบริหารทั่วไป กลุ่มงานวิชาการ กลุ่มงานระบบการคลัง กลุ่มงานนโยบาย และเศรษฐกิจจังหวัด ซึ่งแต่ละส่วนงานก็จะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันออกไป อาทิเช่น การกำกับดูแลการใช้จ่ายเงินของแผ่นดิน ทั้งเงินงบประมาณและนอกงบประมาณ การให้คำปรึกษาข้อแนะนำ ตอบข้อหารือ รวมทั้งสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือทางวิชาการเกี่ยวกับด้านกฎระเบียบต่อส่วนราชการ กฎหมายการเงินการคลังภาครัฐ การให้คำปรึกษา แนะนำ ตอบข้อหารือเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานตามระบบ GMIS วิเคราะห์ ตรวจสอบ และจัดทำรายงานการเงินจังหวัดและรายงานที่เกี่ยวข้องกับระบบ GFMS วิเคราะห์ ตรวจสอบ และจัดทำรายงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้บริการข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง และการลงทะเบียนในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) เป็นต้น ทำให้บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคลังจังหวัดเกิดความหลากหลายมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการ สำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อเพิ่มช่องทางการให้บริการ การรับข้อมูลข่าวสารที่มีประสิทธิภาพ เข้าถึงง่าย รวดเร็ว ให้กับผู้ใช้บริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อหาประสิทธิภาพระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 32 คน และบุคคลทั่วไปที่ใช้บริการฯ ที่มาใช้บริการระหว่างวันที่ 1-31 พฤษภาคม 2565

ตัวอย่าง จำนวน 30 คน บุคลากรในสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งเป็นฝ่ายบริหาร 5 คน ฝ่ายปฏิบัติงาน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ใช้บริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี 15 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบบังเอิญ

ตัวแปรอิสระ คือ ระบบเซพทอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพ และความพึงพอใจระบบเซพทอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบ

ระบบเซพทอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี ใช้เครื่องมือในการพัฒนาระบบ คือ ภาษาคอมพิวเตอร์ใช้ PHP HTML และ JavaScript ฐานข้อมูล MySQL เซิร์ฟเวอร์ Linux CentOS เว็บเซิร์ฟเวอร์ Apache และโปรแกรมเบราว์เซอร์ Google Chrome และใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาระบบดังนี้ 1) ไลน์แอปพลิเคชัน (Line) 2) บัญชีนักพัฒนาไลน์แอปพลิเคชัน (Line developer account) และ 3) โปรแกรม Webhook พัฒนาโดยภาษา PHP และ MySQL ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าระบบในภาพรวมมีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพระบบ

แบบประเมินประสิทธิภาพระบบเซพทอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี โดยแบบประเมินประสิทธิภาพระบบตามมาตรวัดของ Likert (Likert, 1976) มีลักษณะเป็น มาตรส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้ ระดับ 5 คือ มากที่สุด ระดับ 4 คือ มาก ระดับ 3 คือ ปานกลาง ระดับ 2 คือ ระดับน้อย และระดับ 1 คือ น้อยที่สุด เพื่อประเมินการใช้งานในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบ ด้านตรงตามความต้องการของผู้ใช้ระบบ ด้านการติดต่อระหว่างผู้ใช้กับระบบ และด้านสิทธิ์และความปลอดภัยของระบบ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 คน ด้วยเทคนิคแบล็กบ็อกซ์ (Black box testing)

3. แบบประเมินความพึงพอใจระบบเซพทอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี ใช้แบบประเมินความพึงพอใจตามมาตรวัดของ Likert มีลักษณะเป็นมาตรส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ เพื่อประเมินการใช้งานในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการออกแบบหน้าจอติดต่อกับผู้ใช้ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้งาน และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ รวมข้อคำถามจำนวน 27 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาระบบเซพทอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาและข้อมูลของการศึกษาให้ชัดเจน

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ การสอบถาม เกี่ยวกับบริบทของการให้บริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี จากการสอบถามหัวหน้ากลุ่มงานระบบการคลัง และผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยกลุ่มการทำงาน คือกลุ่มงานบริหารทั่วไป กลุ่มงานวิชาการ กลุ่มงานระบบการคลัง และกลุ่มงานนโยบายและเศรษฐกิจจังหวัด ซึ่งแต่ละส่วนงานก็จะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันออกไปทำให้บทบาทหน้าที่ของสำนักงานคลังจังหวัดเกิดความหลากหลายมากขึ้น

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการค้นคว้าเอกสารที่ผู้อื่นจัดทำไว้แล้ว โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ได้แก่รายงานวิจัย บทความ และผลงานวิจัยในวารสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา หนังสือ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินประสิทธิภาพระบบ โดยใช้ตามมาตรวัดของ Likert มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งมี 5 ระดับ เพื่อประเมินการใช้งานในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบ ด้านตรงตามความต้องการของผู้ใช้ระบบ ด้านการติดต่อระหว่างผู้ใช้กับระบบ และด้านสิทธิ์และความปลอดภัยของระบบ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 คน ด้วยเทคนิคแบล็กบ็อกซ์ (Black box testing)

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินความพึงพอใจระบบ จากตัวอย่างผู้ใช้ระบบ

การพัฒนาระบบแซทบอท

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีมาใช้ในการพัฒนาระบบ คือวงจรการพัฒนา ระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) ตามแนวคิดของ Dennis, Wixom and Roth (2012) ดังนี้

1. การวางแผนโครงการ (Planning phase) เป็นขั้นตอนแรกของวงจรการพัฒนาระบบ ศึกษาข้อเท็จจริง และกำหนดปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้นในองค์กรเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

2. การวิเคราะห์ (Analysis phase) เป็นการศึกษาข้อมูลและระบบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและออกแบบ การรวบรวมความต้องการ (Requirements gathering) การนำเสนอข้อมูลด้านต่าง ๆ การใช้งานของผู้ใช้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับระบบ การไหลของข้อมูลที่เกี่ยวข้องภายในระบบ นำข้อกำหนดมาสร้างเป็นแบบจำลองกระบวนการของระบบ ใช้สำหรับการพัฒนาระบบแซทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี

3. การออกแบบระบบ (Design phase) เป็นการกำหนดรายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบด้วยวิธีการดำเนินงานในลักษณะของแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logical model) โดยได้ทำการออกแบบ 3 ด้าน คือ การออกแบบการไหลของข้อมูล การออกแบบฐานข้อมูล และการออกแบบโปรแกรม เพื่อนำมาพัฒนาเป็นแบบจำลองเชิงกายภาพ (Physical model) ได้แก่การจัดหาและกำหนดคุณลักษณะของอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เหมาะสม

4. การนำไปใช้ (Implementation phase) เป็นขั้นการพัฒนาระบบที่ออกแบบไว้ นำผลที่ได้จากขั้นตอนการวิเคราะห์และออกแบบระบบมาทำให้เกิดเป็นผลลัพธ์ที่น่าไปใช้งานได้จริง เช่น การสร้างฐานข้อมูล การเขียนโปรแกรม การกำหนดขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม การติดตั้งโปรแกรมใช้งาน สำหรับในงานวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการพัฒนาระบบดังนี้ ภาษาคอมพิวเตอร์ใช้ PHP HTML และ JavaScript ฐานข้อมูล MySQL เซิร์ฟเวอร์ Linux CentOS เว็บเซิร์ฟเวอร์ Apache และโปรแกรมเบราว์เซอร์ Google Chrome ส่วนการทดสอบระบบ (Testing) เป็นขั้นตอนสำคัญเพื่อทดสอบว่าระบบสามารถทำงานได้ตามกำหนดไว้หรือไม่ เช่นทดสอบติดตั้งระบบ ทดสอบการจัดการข้อมูล ทดสอบการใช้งานระบบของผู้ใช้งาน ทดสอบความปลอดภัยของระบบ ทดสอบกำหนดผู้ใช้งาน ทดสอบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทดสอบการประมวลผล ทดสอบการรายงานผล สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ใช้การทดสอบระบบแบบ White box โดยผู้วิจัย

5. การบำรุงรักษา (Maintenance phase) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวงจรการพัฒนาระบบ เป็นขั้นตอนของการติดตามผลการใช้งานระบบให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ใช้เพื่อให้สามารถใช้งานระบบได้อย่างต่อเนื่องหาประสิทธิภาพ และประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มาเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดเพื่อแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00	หมายความว่า ผลการประเมินระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50	หมายความว่า ผลการประเมินระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50	หมายความว่า ผลการประเมินระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50	หมายความว่า ผลการประเมินระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50	หมายความว่า ผลการประเมินระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัดหรือไม่ วิธีนี้เป็นการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) (ปราณี หล้าเบญญะ, 2559) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์
- 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

จากนั้นนำคะแนนผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

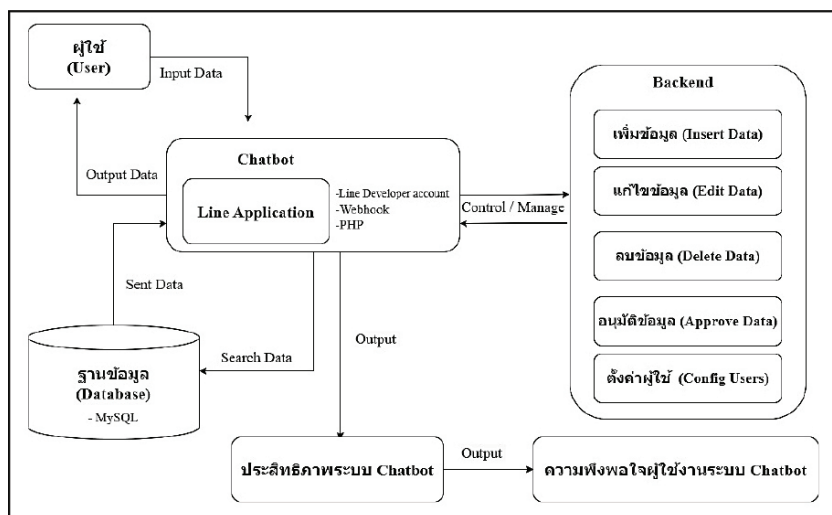
เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย
$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการคำนวณค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นสามารถใช้วัดได้ตรงกับจุดประสงค์การวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานีจัดทำในรูปแบบไลน์แอปพลิเคชัน (Line Application) ซอฟต์แวร์ในการพัฒนาคือ PHP HTML และ JavaScript ฐานข้อมูล MySQL เซิร์ฟเวอร์ Linux CentOS เว็บเซิร์ฟเวอร์ Apache และโปรแกรมเบราว์เซอร์ Google Chrome และใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาระบบคือ 1) ไลน์แอปพลิเคชัน (Line) 2) บัญชีนักพัฒนาไลน์

แอปพลิเคชัน (Line developer account) และ 3) โปรแกรม Webhook ออกแบบและพัฒนาระบบในภาพรวมของระบบ ผู้วิจัยเลือกใช้แอปพลิเคชัน Line เป็นตัวกลางในการสนทนาระหว่าง ผู้ใช้งานกับระบบโต้ตอบการสนทนาอัตโนมัติ ซึ่งใช้ Web hook ของ Line เป็นตัวกลางในการช่วยติดต่อกับแอปพลิเคชันซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลเพื่อจัดเก็บ ข้อมูลคำถาม และแสดงคำตอบได้ โดยผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่างภาพประกอบดังนี้

ภาพที่ 2 แนวคิดในการพัฒนาระบบแชทบอท

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ใช้งานระบบสามารถสแกน QR Code ในการเพิ่มเพื่อนกับระบบแชทบอทเพื่อเข้าสู่ระบบดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ID และ QR code ในการเพิ่มเพื่อน

จากภาพที่ 3 แสดงถึงปุ่มไอคอนระบบบนหน้าช่องทางการติดต่อของแอปพลิเคชันไลน์ โดยจะสามารถเพิ่มเพื่อนได้ผ่านทาง ID และ QR code

ขั้นตอนที่ 2 หลังจากเพิ่มเพื่อนกับแชทบอทแล้วจะเข้ามาเจอหน้าแรก เมื่อทำการเริ่มแชทกับแชทบอทจะขึ้นข้อมูลตามภาพที่ 4 และมี Rich Menu ที่เป็นช่องทางการเข้ามาใช้ฟังก์ชันหลักต่าง ๆ ที่ตัวระบบแชทบอทมีให้ใช้เพื่อความสะดวกและเข้าถึงง่ายกับผู้ใช้ งาน ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 หน้า Rich Menu

หน้าจอเมนูหลักประกอบด้วย

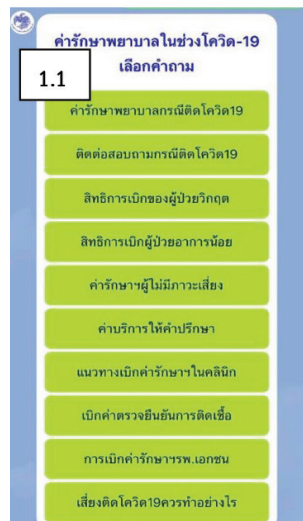
1. กฎระเบียบ กฎหมาย การเงิน การคลัง
2. GFMIS
3. เศรษฐกิจการคลัง
4. คลินิกโปร่งใส
5. อปท.
6. นโยบายภาครัฐ

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อกดเลือกเมนู กฎระเบียบ กฎหมาย การเงิน และการคลัง จะแสดงข้อมูลคำปรึกษาพยาบาล ในช่วงโควิด-19 พัด Hot issue e-GP ระยะที่ 5 ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 เมนูระเบียบ กฎหมาย การเงิน การคลัง

ขั้นตอนที่ 4 เมื่อต้องการทราบรายละเอียดข้อมูลในแต่ละประเด็นก็สามารถเลือกแต่ละรายการ โดยเมื่อเลือกคำรักษาพยาบาลในช่วงโควิด 19 จะแสดงหน้าจอตั้งภาพที่ 6 เลือก พัสตุ Hot issue จะแสดงหน้าจอตั้งภาพที่ 7 และเลือก e-GP ระยะ5 จะแสดงหน้าจอตั้งภาพที่ 8

ภาพที่ 6 เมนูย่อยคำรักษาพยาบาลในช่วงโควิด-19

ภาพที่ 7 เมนูย่อยพัสตุ Hot issue

ภาพที่ 8 เมนูย่อย e-GP ระยะ 5

2. ผลประเมินประสิทธิภาพระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงาน คลังจังหวัดอุบลราชธานี จากการนำแบบประเมินประสิทธิภาพของระบบแชทบอทให้ผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรม คอมพิวเตอร์จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบประเมินกับประเด็นที่ต้องการเก็บรวบรวม ข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่าประสิทธิภาพระบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปน้อย พบว่าด้านการติดต่อระหว่างผู้ใช้กับระบบ มีประสิทธิภาพระดับ

มากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$) รองลงมาคือด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบมีประสิทธิภาพระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) รองลงมาคือด้านตรงตามความต้องการของผู้ใช้ มีประสิทธิภาพระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) และด้านสิทธิ์และความปลอดภัยของระบบ มีประสิทธิภาพระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินประสิทธิภาพระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการ สำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับ	รายละเอียดด้านการประเมิน	$\bar{x}$	S	แปลผล
1	ด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบ	4.57	.03	มากที่สุด
2	ด้านตรงตามความต้องการของผู้ใช้ระบบ	4.56	.04	มากที่สุด
3	ด้านการติดต่อระหว่างผู้ใช้กับระบบ	4.68	.05	มากที่สุด
4	ด้านสิทธิ์และความปลอดภัยของระบบ	4.40	.04	มาก
รวม		4.54	.05	มากที่สุด

3. ผลการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งานระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการ สำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี จากตัวอย่างผู้ใช้งานจำนวน 30 คน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจผู้ใช้งานระบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการ สำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับ	รายละเอียดด้านการประเมิน	$\bar{x}$	S	แปลผล
1.	ด้านการออกแบบหน้าจอติดต่อกับผู้ใช้	4.52	.03	มากที่สุด
2.	ด้านเนื้อหา	4.38	.08	มาก
3.	ด้านการใช้งาน	4.51	.05	มากที่สุด
4.	ด้านการนำไปใช้ประโยชน์	4.62	.04	มากที่สุด
รวม		4.49	.05	มาก

พบว่าโดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจการใช้งานในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$) เมื่อเรียงลำดับรายด้านการประเมินจากมากไปน้อยพบว่า ด้านการนำไปใช้ประโยชน์มีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มาก ($\bar{x} = 4.62$) รองลงมาคือด้านการออกแบบหน้าจอติดต่อกับผู้ใช้ มีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) รองลงมาคือด้านการใช้งาน ($\bar{x} = 4.51$) และด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 4.38$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการดำเนินงานวิจัยการพัฒนาแบบแชทบอทสำหรับการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับผู้รับบริการสำนักงานคลังจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้พัฒนาระบบบนแอปพลิเคชันไลน์ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันสำหรับการสนทนาโต้ตอบการตอบสนองของระบบแชทบอทแบบทันทีทันใด จึงทำให้สะดวกในการใช้งานและสามารถใช้งานได้จากทุกที่ทุกแพลตฟอร์มและตลอดเวลา ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวคิดของ Vyas (2017) ที่ชี้ว่าหนึ่งในความสำคัญของระบบแชทบอทคือต้องสามารถตอบโต้กับผู้ใช้ได้อย่างรวดเร็วทันที ระบบแชทบอทมีฟังก์ชัน (ปุ่ม, สัญลักษณ์, ลิงก์ต่าง ๆ) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Jain et al (2018) และ Chanchaisilp and Chooprayoon (2020) ที่ว่าการสร้างแชทบอทให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการมีปฏิสัมพันธ์นั้น การมีตัวเลือกและปุ่มให้เลือกใช้งานจะช่วยประหยัดเวลาในการค้นหาสิ่งที่ต้องการและสามารถช่วยตัดสินใจให้แก่ผู้ใช้ได้ตรงตามที่ต้องการ

จากผลการประเมินความพึงพอใจของตัวอย่างผู้ใช้ระบบพบว่า โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจการใช้งานในระดับมากซึ่งอนุมานได้ว่าระบบแชทบอทที่พัฒนาขึ้นมานั้นมีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ashfaq et al (2020) ที่ระบุว่าปัจจัยด้านคุณภาพของข้อมูลเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลในเชิงบวกต่อความพึงพอใจ ของผู้ใช้บริการแชทบอท ซึ่งอนุมานได้ว่า การที่ผู้ใช้บริการได้รับข้อมูลภายในเวลาที่ต้องการ ข้อมูลที่ได้รับมีความชัดเจน เพียงพอ ถูกต้อง และน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้งานได้โดยไม่ต้องถามซ้ำ และข้อมูลมีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการแชทบอท และสอดคล้องกับงานวิจัยของนวัทร ศุภศีลวัต (2560) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบแชทบอทในการค้าเพื่อการส่งข้อความออนไลน์ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของผู้ใช้งานต่อระบบได้แก่ ด้านการตรงต่อความต้องการผู้ใช้ ด้านการใช้งานง่าย ด้านความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาการใช้โปรแกรมแชทบอทให้ครอบคลุมทุกมิติด้านประสิทธิภาพด้านบริการขององค์กร ไม่ใช่เฉพาะด้านบริหารจัดการลูกค้าเพื่อให้ได้คุณภาพ แต่ควรจะรวมถึงฝ่ายปฏิบัติการภายใน (Administration) เพราะเบื้องหลังความสำเร็จของด้านบริการปฏิบัติการส่วนใหญ่ของการเตรียมการและกิจกรรมภายในสามารถนำเอาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) มาประยุกต์ใช้ได้ทั้งสิ้น แต่ต้องทำการศึกษาอย่างจริงจังภายในองค์กรตามความเหมาะสมเพื่อความแข็งแกร่งในการบริการอย่างมีคุณภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณคณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ และคณาจารย์คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ ที่สนับสนุนด้านทรัพยากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินและคำแนะนำในการทำวิจัย ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของผู้วิจัย ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

นวัทร ศุภศีลวัต. การพัฒนาระบบ Chatbot ในการค้าเพื่อการส่งข้อความออนไลน์. สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2560.

- ปราณี หล้าเบญจ. **การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล**. ยะลา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา, 2559.
- Ashfaq, M. et al. “I, Chatbot: Modeling the determinants of users’ satisfaction and continuance intention of AI-powered service agents,” **Telematics and Informatics**. 54 (November 2020): 101473.
- Buttle, F. **Customer relationship management: concepts and technologies**. 3rd ed. London: Routledge, 2015.
- Chanchaisilp, S. and V. Chooprayoon. “Assessment of Efficiency, Effectiveness and Satisfaction in Chatbot Usability of the Banks in Thailand,” **RSU Library Journal**. 26, 1 (2020): 119-138.
- Dennis, A., B. Wixom and R. M. Roth. **Systems analysis and design**. 5th ed. New York: John Wiley & Sons. 2012.
- Hootsuite. **Hootsuite Digital 2021 Report**. (Online) 2021 (Cited May 2022). Available from: <https://hootsuite.com/research/social-trends>
- Jain, M. et al. “Evaluating and informing the Design of chatbots,” **DIS 2018**. Proceedings of the 2018 on Designing Interactive Systems Conference; 2018; Hong Kong, China: Association for Computing Machinery. 2018. pp. 895–906.
- Likert, R. **The Method of Constructing and Attitude Scale**. Reading in Attitude Theory and Measurement. Fishbein, Martin, Ed. New York: Wiley & Son, 1976.
- Liu, C. et al. “Towards building an intelligent chatbot for customer service,” **Learning to respond at the appropriate time**. In Proceedings of the 26th 2020 ACM SIGKDD international conference on Knowledge Discovery & Data Mining; 20 August 2020; Association for Computing Machinery. 2020. pp. 3377-3385.
- Selamat, M. A. and N. A. Windasari. “Chatbot for SMEs: Integrating customer and business owner perspectives,” **Technology in Society**. 66 (August 2021): 101685.
- Vyas, B. **6 key metrics to measure the performance of your chatbot**. (Online) 2017 (Cited December 2022). Available from: chatbotslife.com: <https://chatbotslife.com/6-key-metrics-to-measure-theperformance-of-your-chatbot-5fd0adfd0b5b>

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
ในรายวิชาการงานอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรองรับภายใน

Development of Learning Management by Using a Scaffolding Technique to
Enhance Creative Thinking on a Subject of Occupational Work for the Ninth
Grade Students by Using an Internal Support Experimental Model

กุหลาบ ขำขันมะลี¹ อรุณา เจริญสุข² และวิลัยลักษณ์ ลังกา²
Kulab Khakhunmalee¹, Ornuma Charoensuk², and Wilailak Langka²

¹การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹Master of Education, Educational Measurement, Evaluation, and Research,
Srinakharinwirot University

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²Faculty of Education, Srinakharinwirot University

E-mail: k.khakhunmalee@gmail.com, o_charoensuk@hotmail.com, wilailakl@swu.ac.th

Received: May 27, 2023; Revised June 23, 2023; Accepted: June 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรองรับภายในที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน 2) เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เมื่อวัดก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรองรับภายใน ตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนป่าแดงหนองสูงหนองตอโนนไทย จำนวน 17 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาทศวรรษ 2) แบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3) แผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ 5) แบบสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน และ 6) แบบสัมภาษณ์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียวโดยมีการวัดซ้ำ (One-way MANOVA; repeated measures) และคำนวณค่า Hotelling's T^2 แบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ ที่ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.53–4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .36–.62 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้เมื่อนำไปใช้กับตัวอย่าง พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ในภาพรวมและรายด้าน ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่ม และด้านความคิดละเอียดลออ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ แบบแผนการทดลองแบบรองรับภายใน

Abstract

The objectives of the research were 1) to develop learning management by using a scaffolding technique using an internal support experimental model to enhance the creative thinking of the students and 2) to compare the creative thinking of the students by using learning management with a scaffolding technique measured before and after learning by using an internal support experimental model. The samples were 17 students studying in the ninth grade at Pa Daeng Nong Hu Nong Tor Non Thai School. They were randomized by multi-stage random sampling. The research instruments were 1) an interview form for teachers teaching an occupational work subject, 2) an interview form for local wisdom, 3) learning management plans, 4) a test for creative thinking, 5) an observation behavior form for the students' creative thinking, and 6) an interview form for the students' creative thinking. The statistics used were mean, standard deviation, a hypothesis test, one-way and multiple analysis of various repeated measurements, and Hotelling's T^2 calculation with repeated measures.

The research findings were found as follows.

1. The learning management by using the scaffolding technique examined its quality by the experts had the mean scores between 4.53–4.75 and the standard deviation between .36-.62 in the overall at the highest level.

2. The findings of the development of the learning management by using the scaffolding technique showed that when using the learning management by using the scaffolding technique, the students had the mean scores in creative thinking in the overall and in each aspect in thinking fluently, flexibly, initially, and neatly between before and after learning differently with the statistical significance at the level of .05.

Keywords: A Scaffolding Technique, Creative Thinking, An Internal Support Experimental Model

บทนำ

จากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งด้านของเทคโนโลยีการสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง การแพทย์และการศึกษา ซึ่งพบว่าการศึกษาในปัจจุบันนี้ สิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนควรปลูกฝังผู้เรียนคือ ทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นเพื่อรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ทั้งนี้ นอกจากทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และสำคัญ เช่น การอ่าน เขียน วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ อีกสิ่งหนึ่งที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ในทักษะ ในศตวรรษที่ 21 คือ ความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นหนึ่งในทักษะสำคัญที่คนไทยต้องมีในปัจจุบัน เพื่อการก้าวเข้าสู่การเป็นแรงงานคุณภาพ และตอบโจทย์ต่อตลาดงานในอนาคต เพื่อให้เด็กไทยเกิดการรู้จักคิดวิเคราะห์ และคิดอย่างสร้างสรรค์ (ไกรยศ ภัทรวาท, 2563)

จากการที่ผู้วิจัยทำการสอนพบว่า ในการออกแบบและประดิษฐ์ชิ้นงานนั้นผู้เรียนยังขาดความคิดริเริ่ม ความคิดแปลกใหม่ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน และยังสร้างชิ้นงานตามผู้อื่น ซึ่งสะท้อนการขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงษ์ลักษณ์ เขียวมณี (2562) ได้กล่าวว่านักเรียนขาดการฝึกในเรื่องการสร้างและสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง ขาดทักษะการคิด การทำงานอย่างเป็นระบบและการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง สอดคล้องกับจินตนา ศุภกรธนสาร (2564) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะงานประดิษฐ์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากกิจกรรมที่ครูผู้จัดให้นักเรียน ยังเน้นการอธิบายปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วนักเรียนปฏิบัติตาม จึงไม่สามารถที่จะเชื่อมโยงไปสู่การคิดสร้างสรรค์ ให้บรรลุเป้าหมายได้

การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ เป็นทฤษฎีที่มาจากแนวคิด Social Constructivist ของ Lev Vygotsky โดยมีแนวคิดว่า เด็กทุกคนมีระดับพัฒนาการทางเขาวนปัญญาที่ตนเป็นอยู่ และมีระดับพัฒนาการที่ตนมีศักยภาพจะเจริญเติบโตที่เรียกว่า “Zone of proximal development” ซึ่งช่วงห่างนี้จะมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะแก่เด็ก ซึ่งอยู่ในลักษณะของ “Scaffolding” เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะสามารถช่วยพัฒนาเด็กให้ไปถึงระดับที่อยู่ในศักยภาพของเด็กได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558) และในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนยังสามารถนำมาช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Alrawili, Osman and Almontasheri (2020) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อการคิดขั้นสูงในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ พบว่า ผลของการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ส่งผลต่อทักษะการคิด ขั้นสูงใน 4 ทักษะ ได้แก่ การคิดประยุกต์ การคิดวิเคราะห์ การประเมินค่า และการคิดอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งยังพบว่า แบบแผนการวิจัยแบบรองรับภายใน (Embedded design) ที่มีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก โดยใช้แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ และในระหว่างการศึกษาวิจัยนั้น มีการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นตัวอย่าง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนและแบบสัมภาษณ์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เพื่อช่วยในการอธิบายเสริมกับการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ที่เป็นการศึกษาหลักเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ (รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาภรณ์ ดวงรัตน์ (2561) ที่ได้ศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกสติเพื่อพัฒนาความตั้งใจจดจ่อในเด็กสมาธิสั้น โดยใช้แบบแผนรองรับภายในรูปแบบการทดลองระยะเดียว วิธีเชิงปริมาณเป็นหลัก พบว่า เด็กสมาธิสั้นที่ได้รับโปรแกรมการฝึกสติเพื่อพัฒนาความตั้งใจจดจ่อในเด็กสมาธิสั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในรายวิชาการงานอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรองรับภายใน มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรองรับภายในที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เมื่อวัดก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรองรับภายใน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงจากครูผู้สอนคหกรรมและนักปราชญ์ในท้องถิ่น จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรองรับภายใน

ประชากร

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 62 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 952 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2565)

ตัวอย่าง

ตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนป่าแดงหนองสูงหนองตอโนนไทย อำเภอดุทรพิตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 17 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ประกอบด้วย 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภอดุทรพิตรพิมาน อำเภอธวัชบุรี อำเภอจังหาร อำเภอศรีสมเด็จ อำเภอเชียงขวัญ และอำเภอทุ่งเขาหลวง สุ่มเลือกอำเภอโดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) สุ่มได้อำเภอดุทรพิตรพิมาน

ขั้นตอนที่ 2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ในอำเภอดุทรพิตรพิมาน ประกอบด้วย 14 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านดงกลาง โรงเรียนรัฐประชาวิทยาคาร โรงเรียนบ้านเหล่าจันทน์หนองทุ่ม โรงเรียนป่าแดงหนองสูงหนองตอโนนไทย โรงเรียนบ้านน้ำใสเทียมแท้ โรงเรียนป่าสังข์ ป่าม่วงวิทยา โรงเรียนร่องคำวิทยานุกูล โรงเรียนบ้านไม้ลำ (คุรุราษฎร์พัฒนา) โรงเรียนชุมชนบ้านเมืองหงส์ โรงเรียนลิ้นฟ้าวิทยาคาร โรงเรียนสหคามวิทยาคาร โรงเรียนบ้านหนองแอก โรงเรียนบ้านหนองแวงหนองหัวคน และโรงเรียนราชสารสุชินุสรณ์สุ่มเลือกโรงเรียน โดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม หน่วยในการสุ่ม คือ โรงเรียน ดำเนินการสุ่มด้วยวิธีการจับสลาก ได้โรงเรียนป่าแดงหนองสูงหนองตอโนนไทย มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนรวมทั้งสิ้นจำนวน 17 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น

การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้

ตัวแปรตาม

ความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่ม และด้านความคิดละเอียดลออ

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนคหกรรมและนักปราชญ์ในท้องถิ่น มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่าง .80–1.00 และ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.53–4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .36–.62 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรองรับภายใน ประกอบด้วย 1) แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ มีค่าอำนาจ

จำแนกระหว่าง 0.254-0.756 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.884 แบบสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง .80-1.00 และ 3) แบบสัมภาษณ์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง .80-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบรองรับภายใน (Embedded design) ที่มีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก โดยใช้แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ และในระหว่างการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้สอดแทรกการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นตัวรอง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนและแบบสัมภาษณ์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เพื่อช่วยในการอธิบายเสริมกับการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่เป็นการศึกษาหลัก และนำผลที่ได้ไปตีความสรุปผล

ระยะที่ 1 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

1. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนในเดือน พฤศจิกายน 2565

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกมาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน

3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่สังเคราะห์เรียบร้อยแล้ว มาออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประกอบด้วย 1) อาจารย์ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน 2) ศึกษานิเทศก์ และ 3) ครูคหกรรมที่สอนรายวิชาการงานอาชีพในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการ

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

1. ผู้วิจัยทำการดำเนินการทดลองกับตัวอย่างโดยมีการวัดก่อนการทดลอง

2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับนักเรียนตัวอย่าง และในระหว่างทำการทดลองผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนและสัมภาษณ์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยทำการดำเนินการทดลองกับตัวอย่างหลังจบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการวัดหลังเรียน

4. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์

5. สรุปผลและอภิปรายผล จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

2. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. การวิเคราะห์สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว โดยมีการวัดซ้ำ (One-way MANOVA; repeated measures) และคำนวณค่า Hotelling's T^2 แบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

จากผลการศึกษาจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และการนำเข้าสู่บทเรียน ประกอบด้วย 1.1) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และ 1.2) การนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 การจัดการเรียนรู้และจัดเนื้อหาในการทำกิจกรรม ประกอบด้วย 2.1) เทคนิค

วิธีการ หรือรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.2) สื่อการเรียนรู้ 2.3) บทบาทของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 2.4) บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การตรวจสอบความรู้ แนะนำและจัดกลุ่ม ประกอบด้วย 3.1) การตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน และ 3.2) การมอบหมายกิจกรรมกลุ่ม ขั้นที่ 4 วางแผนการทำงาน ประเมินการทำงานให้ผลย้อนกลับ ประกอบด้วย 4.1) การวางแผนการทำงาน และ 4.2) การประเมินผลการทำงานของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน ขั้นที่ 5 ให้อิสระผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และขั้นที่ 6 การสรุปและประเมินผล

จากนั้นผู้วิจัยนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้และตรวจสอบคุณภาพด้านความถูกต้องเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 20 ประเด็น ของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผน พบว่าผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ($\bar{x}$) 4.53–4.75 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ (S) .36–.62 และมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด

ระยะที่ 2 ผลการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรอนับภายใน

จากผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตัวแปรตามทั้ง 4 ตัว ในภาพรวมจากการวัด 2 ครั้ง พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยของความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Pillai's Trace = .922, Wilks' Lambda = .078, Hotelling's Trace = 11.861, Roy's Largest Root = 11.861 ; โดยมีค่าสถิติ F ตรงกันทั้ง 4 ตัวแปร คือ approximate F = 38.548, df = 4 , 13, p = .000) โดยค่าอิทธิพลของความแตกต่างอยู่ในระดับมาก (Effect Size : η^2 = .922) แสดงว่ารูปแบบเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ส่งผลต่อเวกเตอร์เฉลี่ยรายด้าน กล่าวคือ คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ มีความเปลี่ยนแปลงในช่วงการวัดก่อนและหลังเรียน และเนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีการวัดซ้ำ 2 ครั้ง ผู้วิจัยจึงคำนวณค่าสถิติ Hotelling's T^2

ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ สามารถคำนวณค่า Hotelling's T^2 = 82.236 ขณะที่ผลจากการเปิดตาราง Hotelling's T^2 เมื่อ p = 2, df = 15 ทำให้ได้ค่า Hotelling's T^2 = 8.012 จะเห็นได้ว่า ค่า Hotelling's T^2 จากการคำนวณมีค่าสูงกว่าค่าที่ได้จากการเปิดตาราง จึงสรุปผลได้ว่า นักเรียนที่ได้รับกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ด้านความคิดยืดหยุ่น ด้านความคิดริเริ่ม และด้านความคิดละเอียดลออ หลังเรียนแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของเวกเตอร์ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามทั้ง 4 ตัว ในภาพรวมจากการวัดซ้ำ 2 ครั้ง

Multivariate tests							
Effect		Value	F	Hypothesis df	Error df	p	Partial Eta Squared
Intercept	Pillai's Trace	.946	57.309	4	13	.000	.946
	Wilks' Lambda	.054	57.309	4	13	.000	.946
	Hotelling's Trace	17.634	57.309	4	13	.000	.946
	Roy's Largest Root	17.634	57.309	4	13	.000	.946

Multivariate tests							
Effect		Value	F	Hypothesis df	Error df	p	Partial Eta Squared
Time	Pillai's Trace	.922	38.548	4	13	.000	.922
	Wilks' Lambda	.078	38.548	4	13	.000	.922
	Hotelling's Trace	11.861	38.548	4	13	.000	.922
	Roy's Largest Root	11.861	38.548	4	13	.000	.922
จากการคำนวณ Hotelling's $T^2 = 82.236$, จากการเปิดตาราง $T^2_{(2,15)} = 8.012$							

เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตัวแปรตามแต่ละตัว จากการวัดซ้ำ 2 ครั้ง พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยความคิดคล่องแคล่ว ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 111.712$; $p = .000$), คะแนนเฉลี่ยความคิดยืดหยุ่น ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 109.502$; $p = .000$), คะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่ม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 4.935$; $p = .041$) และคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่ม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 24.675$; $p = .000$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตัวแปรตามแต่ละตัว จากการวัดซ้ำ 2 ครั้ง

Univariate Tests						
Measure	Source	SS	df	MS	F	p
ความคิดคล่องแคล่ว	Time	148.265	1	148.265	111.712*	.000
	Error(Time)	21.235	16	1.327		
ความคิดยืดหยุ่น	Time	349.441	1	349.441	109.502*	.000
	Error(Time)	51.059	16	3.191		
ความคิดริเริ่ม	Time	76.500	1	76.500	4.935*	.041
	Error(Time)	248.000	16	15.500		
ความคิดละเอียดลออ	Time	49.441	1	49.441	24.675*	.000
	Error(Time)	32.059	16	2.004		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

จากผลการศึกษาจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และการนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นที่ 2 การจัดการเรียนรู้และจัดเนื้อหาในการทำกิจกรรม ขั้นที่ 3 การตรวจสอบความรู้ แนะนำและจัดกลุ่ม ขั้นที่ 4 วางแผนการทำงาน ประเมินการทำงานให้ผลย้อนกลับ ขั้นที่ 5 ให้อิสระผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ และขั้นที่ 6 การสรุปและประเมินผล ซึ่งจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และตรวจสอบคุณภาพด้านความถูกต้องเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 20 ประเด็น ของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผน พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ $(\bar{x})$ 4.53–4.75 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตั้งแต่ (S) .36–.62 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 2 ผลการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรอนับภายใน

1. ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เมื่อวัดก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรอนับภายใน พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาความคิดสร้างสรรค์รายด้านย่อย พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคิดละเอียดลออ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยวิธีการสังเกตพฤติกรรมจากนักเรียนตัวอย่างพบว่า

2.1 การวางแผนการดำเนินงานและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน (ด้านความคิดยืดหยุ่น) ผู้เรียนกลุ่มที่มีความสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน จะมีการวางแผนการปฏิบัติงาน มีการระดมความคิดร่วมกัน ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่ผู้เรียนกลุ่มที่ไม่มีความสนใจและไม่เอาใจใส่ต่อการเรียน จะไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน แต่จะให้ความร่วมมือ ต้องมีเพื่อนและครูผู้สอนคอยชี้แนะจึงจะทำงานให้สำเร็จได้

2.2 ดำเนินงานตามแผนและสามารถแก้ปัญหาการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (ด้านความคิดคล่องแคล่ว) ผู้เรียนกลุ่มที่มีความสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน เมื่อพบปัญหาจะพยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง จะขอแนวทางแก้ปัญหาจากครูผู้สอนและเพื่อน ส่วนผู้เรียนกลุ่มที่ไม่มีความสนใจและไม่เอาใจใส่ต่อการเรียนลงมือปฏิบัติตามแผนได้แต่ต้องคอยกระตุ้น และต้องได้รับการเสริมแรงทางบวก

2.3 มีการจัดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูล (ด้านความคิดคล่องแคล่ว) ผู้เรียนกลุ่มที่มีความสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนจะมีจัดบันทึกขั้นตอน อธิบายขั้นตอนของการทำงานได้ชัดเจน และนำเสนอข้อมูลได้เป็นอย่างดี แต่ผู้เรียนกลุ่มที่ไม่สนใจเท่าที่ควรจะทำงานตามขั้นตอน ครูผู้สอนและเพื่อนจะคอยกระตุ้น ให้ทำกิจกรรมและปฏิบัติตามขั้นตอนจนสำเร็จได้

2.4 เข้าใจแนวทางในการปฏิบัติและสามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานได้อย่างดี (ด้านความคิดยืดหยุ่น) ผู้เรียนทุกคนเข้าใจขั้นตอนในการปฏิบัติ และสามารถทำงานได้อย่างครบถ้วนจนสำเร็จได้ในขั้นตอนการปฏิบัติ ส่วนใดที่มีปัญหา ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้ พร้อมกับได้รับคำปรึกษาจากครูผู้สอนและเพื่อนให้สามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จลุล่วง จนมีผลงานเป็นที่น่าพอใจ

2.5 มีความพยายามในการคิดสร้างสรรค์ผลงาน (ด้านความคิดริเริ่ม) ผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นและสนใจ มีความพยายามในการคิดสร้างสรรค์ผลงาน และตั้งใจปฏิบัติจนมีผลงานที่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ในส่วนของผู้เรียนที่ยังมีปัญหาอยู่ ครูผู้สอนได้กระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจาก สื่อรูปภาพ สื่อของจริง ภูมิปัญญาในชุมชน และลงมือปฏิบัติจนสำเร็จลุล่วงไปได้

2.6 มีความคล่องแคล่วและรวดเร็วในการแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาการตอบคำถาม (ด้านความคิดคล่องแคล่ว) ผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นและสนใจ เมื่อพบปัญหาในระหว่างปฏิบัติ จะศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบโดยเร็ว เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จของงาน ในส่วนของนักเรียนที่มีปัญหาในการปฏิบัติได้รับความช่วยเหลือจากครูและเพื่อนให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานด้วยจนสำเร็จได้

2.7 มีผลงานเป็นรูปธรรมและประณีตสวยงาม (ด้านความคิดละเอียดลออ) ผู้เรียนมีผลงานเป็นรูปธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ มีความปราณีตสวยงาม ใช้งานได้จริง สามารถอธิบาย และตอบคำถามได้ว่า ผลงานมีความโดดเด่นอะไร พร้อมทั้งสามารถแก้ปัญหาขณะที่ร่วมกันทำงานได้

2.8 การตรวจสอบผลงานควรมีแนวคิดแปลกใหม่สามารถประยุกต์และดัดแปลงไปสู่ผลงานที่ดีขึ้น (ด้านความคิดริเริ่ม) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินชิ้นงานของเพื่อนระหว่างกลุ่ม เพื่อให้คำแนะนำ ปรับปรุง พัฒนาชิ้นงานให้มีความสวยงามและใช้งานได้จริง

3. ผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้โดยวิธีการสัมภาษณ์จากนักเรียนตัวอย่างพบว่า

3.1 ด้านความคิดคล่องแคล่ว ผู้เรียนเกิดความคิด จินตนาการ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างละเอียดจากสื่ออินเทอร์เน็ต ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริงและจดจำจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ฟังคำแนะนำจากครูผู้สอนและฝึกฝนไปเรื่อย ๆ

3.2 ด้านความคิดยืดหยุ่น ครูผู้สอนใช้การอธิบาย สอนให้ผู้เรียนเกิดความคิด จินตนาการ โดยการใช้สื่อรูปภาพ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อของจริง การสัมผัสจากสื่อของจริงที่หลากหลาย การลงมือปฏิบัติจริง พร้อมกับครูผู้สอนให้ความใส่ใจ ให้คำแนะนำและคำปรึกษา

3.3 ด้านความคิดริเริ่ม ผู้เรียนได้รับความรู้โดยละเอียดในการประดิษฐ์ชิ้นงานจากครูผู้สอน พร้อมกับศึกษาความรู้จากสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อของจริง สื่อภูมิปัญญา และการได้ระดมความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชิ้นงาน นำไปสู่การลงมือปฏิบัติจริง

3.4 ด้านความคิดละเอียดลออ นักเรียนลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ โดยได้รับคำแนะนำจากครูผู้สอนและเพื่อนในกลุ่ม พร้อมกับแก้ไขชิ้นงานให้สวยงามมีคุณภาพและมีความคงทนถาวร

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ผลจากการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์ครูผู้สอนคหกรรม เรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน และการสัมภาษณ์นักปราชญ์ในท้องถิ่น เรื่อง กระบวนการคิดในการออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงาน ซึ่งผลจากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพทำให้สามารถสรุปกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมาประมวลผลและเรียบเรียงแนวปฏิบัติในแต่ละขั้นจะประกอบด้วย 6 ขั้น นำไปสู่การอภิปรายในแต่ละขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นที่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้และการนำเข้าสู่บทเรียน พบว่า กระบวนการนี้ทำให้นักเรียนได้

มีส่วนร่วมในการคิดกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนมีความสนใจและถนัด การนำเข้าสู่บทเรียนนักเรียนมีความสนใจและมีความกระตือรือร้นอยากทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับพีระพล ชูศรีโหม (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เป็นการสร้างความน่าสนใจหรือแรงจูงใจให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ และการนำเข้าสู่บทเรียนครูผู้สอนพูดคุยถามความรู้อื่นๆ ของนักเรียน นำสื่อของจริง สื่อรูปภาพ และตั้งคำถามกระตุ้นความคิดให้นักเรียนมีความคิดแปลกใหม่ ลงสู่การปฏิบัติสร้างชิ้นงาน

ขั้นที่ 2) การจัดการเรียนรู้และจัดเนื้อหาในการทำกิจกรรม พบว่า กระบวนการนี้ทำให้นักเรียนทุกคนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้น มีอิสระเสรีในการเรียนรู้ ช่วยกันคิดแก้ปัญหาเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เจออยู่ในขณะนั้น และเมื่อนักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้จะได้รับคำแนะนำจากครูผู้สอน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับพีระพล ชูศรีโหม (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การสอน และการจัดเนื้อหาในการทำกิจกรรม ครูทำการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนต่าง ๆ เช่น การสาธิต การบรรยาย การยกตัวอย่าง เป็นต้น ผู้เรียนจะได้รับการเสริมแรงทางบวกกับครูผู้สอนด้วยคำพูดให้เกิดความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จได้

ขั้นที่ 3) การตรวจสอบความรู้ แนะนำและจัดกลุ่ม พบว่า กระบวนการนี้ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการถามตอบเกี่ยวกับความรู้เดิมที่ได้เรียนมา ครูผู้สอนใช้วิธีการจัดกลุ่มแบบจับสลากเพื่อให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Nuttall (2005); เกศแก้ว คงคล้าย (2562) ที่ได้กล่าวว่า การตรวจสอบความรู้เพื่อค้นหาสาเหตุของความผิดพลาดในการเรียนรู้และช่วยแก้ไขให้ผู้เรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ขั้นที่ 4) วางแผนการทำงาน ประเมินการทำงานให้ผลย้อนกลับ พบว่า กระบวนการนี้ทำให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน และนักเรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานขณะเรียนรู้ให้กับเพื่อนระหว่างกลุ่มพร้อมให้ครูผู้สอนประจำรายวิชาประเมินผลงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับพีระพล ชูศรีโหม (2563) ที่กล่าวว่า นักเรียนแต่ละคนกำหนดแผนงานในการฝึกปฏิบัติให้ชัดเจน ในกลุ่มผลัดกันตรวจสอบผลงานและแสดงความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม ครูช่วยให้คำแนะนำแก้ไข ในกรณีที่พบว่าผลงานยังมีข้อบกพร่อง และผู้เรียนถูกกระตุ้นด้วยความคิดที่ท้าทายเพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5) ให้อิสระผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ พบว่า กระบวนการนี้ทำให้นักเรียนมีอิสระในการคิดการพูด การทำชิ้นงาน พร้อมทั้งได้รับคำถามกระตุ้นความคิด คำแนะนำ และให้กำลังใจจากครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับพีระพล ชูศรีโหม (2563) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างอิสระในสถานการณ์ใหม่ที่จัดให้ โดยครูผู้สอนรวมขั้นตอนต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน และการช่วยเหลือสนับสนุนจากครูจะค่อย ๆ ลดลง

ขั้นที่ 6) การสรุปและประเมินผล พบว่า กระบวนการนี้ครูผู้สอนทำการประเมินผลจากภาคปฏิบัติของนักเรียน ได้แก่ การวางแผนการทำงาน การทำงานตามแผน การแก้ปัญหา และผลงานของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนพมาศ ปลัดทอง (2562) ได้กล่าวไว้ว่า ขั้นสรุปการเรียนรู้ ในช่วงท้ายของการจัดการเรียนรู้ สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เช่น แผนภูมิ หรือผังมโนทัศน์เข้ามาช่วย

2. ผลการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรองรับภายใน

จากการศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ เมื่อวัดก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบรองรับภายใน พบว่าในภาพรวมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องการเรียนรู้แบบเสริมต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับความช่วยเหลือ แนะนำ และสนับสนุนจากครูผู้สอนเพื่อน ซึ่งช่วยสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น มีความกระตือรือร้นและสนใจ มีความพยายามในการคิดสร้างสรรค์ผลงาน สนใจใฝ่รู้ มีความสุข สนุกกับการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับสริตา บัวเขียว (2559) ที่กล่าวว่า การที่ครูให้คำแนะนำ หรือสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลงได้ด้วยตนเอง และจาก

ผลการศึกษาพฤติกรรมการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยวิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตัวอย่างพบว่า ผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นและสนใจ มีความพยายามในการคิดสร้างสรรค์ผลงาน สนใจใฝ่รู้ และตั้งใจปฏิบัติงานมีผลงานที่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ในส่วนของผู้เรียนที่ยังมีปัญหาอยู่ ครูผู้สอนได้กระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อรูปภาพ สื่อของจริง ภูมิปัญญาในชุมชน และลงมือปฏิบัติจนสำเร็จลุล่วงไปได้ และยังพบว่า ผู้เรียนมีผลงานเป็นรูปธรรม มีความคิดสร้างสรรค์ มีความปราณีตสวยงาม ใช้งานได้จริง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเกศแก้ว คงคล้าย (2562) ได้ศึกษาผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งยังช่วยทำให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักวางแผนทำงาน รู้จักแก้ปัญหา มีทักษะประดิษฐ์ชิ้นงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจากผลการศึกษาพฤติกรรมการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยวิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้เรียนกลุ่มที่มีความสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน จะมีการวางแผนการปฏิบัติงาน มีการระดมความคิดร่วมกัน ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และมีความมุ่งมั่นในการวางแผนการทำงานให้ดีที่สุด โดยยึดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน แต่ผู้เรียนกลุ่มที่ไม่มีความสนใจและไม่เอาใจใส่ต่อการเรียน จะไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน แต่จะให้ความร่วมมือ ต้องมีเพื่อนและครูผู้สอนคอยชี้แนะจึงจะทำงานให้สำเร็จได้ และจากผลการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ โดยวิธีการสัมภาษณ์จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า 1) ด้านความคิดคล่องแคล่ว นักเรียนเกิดความคิด จินตนาการ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อย่างละเอียด ฟังคำแนะนำจากครูผู้สอน และฝึกฝนไปเรื่อย ๆ 2) ด้านความคิดยืดหยุ่น ครูผู้สอนใช้การอธิบาย โดยการใช้สื่อรูปภาพ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อของจริง การสัมผัสจากสื่อของจริงที่หลากหลาย การลงมือปฏิบัติจริง 3) ด้านความคิดริเริ่ม นักเรียนได้รับความรู้โดยละเอียดในการประดิษฐ์ชิ้นงานจากครูผู้สอน พร้อมกับศึกษาความรู้จากสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อของจริง สื่อภูมิปัญญา และการได้ระดมความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชิ้นงาน นำไปสู่การลงมือปฏิบัติจริง และ 4) ด้านความคิดละเอียดลออ นักเรียนลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ โดยได้รับคำแนะนำจากครูผู้สอนและเพื่อนในกลุ่ม พร้อมกับแก้ไขชิ้นงานให้สวยงามมีคุณภาพ ที่ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์รายด้าน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Alrawili, Osman and Almunasher (2020) ได้ศึกษาผลของการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการคิดขั้นสูงในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ส่งผลต่อทักษะการคิดประยุกต์ การคิดวิเคราะห์ การประเมินค่า และการคิดอย่างสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

แผนการจัดการเรียนที่ถูกพัฒนาขึ้น ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเสริมต่อการเรียนรู้ของไวท์ฮอดสันมาเป็นแนวคิดตั้งต้นในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับการนำผลจากการศึกษากระบวนการจัดการเรียนด้วยเทคนิคการเสริมต่อการเรียนที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มาร่วมขยายรายละเอียดแนวปฏิบัติในแต่ละขั้น หากผู้สอนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้อาจมีการออกแบบ ปรับปรุง ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบริบทของผู้เรียน ผู้สอน และโรงเรียน ซึ่งถ้าหากเรียนภาคปฏิบัติ ผู้สอนควรจัดจำนวนชั่วโมงให้เหมาะสมกับเนื้อหา เนื่องจากจำนวนชั้นสอนมี 6 ชั้น อาจจะทำให้สอนไม่ทันเวลา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาการจัดการเรียนรู้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ที่ดีขึ้น ซึ่งอาจเป็นผลมาจากตัวแปรอื่น ๆ ดังนั้นในวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาประเด็นอื่น เช่น การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ และการคิดเชิงระบบ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำ แก้ไข และตรวจข้อบกพร่องต่าง ๆ ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่าน ในทุกกำลังใจและความเสียสละทั้งเวลา ความรู้ ความเอาใจใส่ และความเมตตาที่ทำให้ศิษย์คนนี้สามารถทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

และกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ตา พี่ชาย อาจารย์ ดร.อมรรัตน์ พันธงาม นางนันทยา ใจตรง นางสาววิชุดา แดนเมือง นางสาวกัญญ์ ศรีไทย และเพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่สำคัญเสมอมาในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเริ่มจนจบจนนำมาซึ่งความสำเร็จของผู้วิจัยในวันนี้

เอกสารอ้างอิง

- เกศแก้ว คงคล้าย. ผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2562.
- ไกรยศ ภัทราวาท. กสศ. ขอกการแก้ความเหลื่อมล้ำการศึกษาด้วย สะพานบุญ-ผีเสื้อ ที่เข้าไปอยู่ในใจคน. (ออนไลน์) 2563 (อ้างเมื่อ 20 ตุลาคม 2563). จาก <https://thaipublica.org/2020/10/eef-kraiys-patrawat/>
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, สำนักงาน. ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาเอกสารข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาของนักเรียน. ร้อยเอ็ด: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1, 2565.
- จินตนา ศุภกรธนาสาร. “การพัฒนาแบบการจัดการจัดการการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะงานประดิษฐ์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4,” วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาศักยภาพกำลังคน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. 1, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2564): 60.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี: พี บาลานซ์ ดีไซน์แอนพริ้นติ้ง, 2558.
- นงลักษณ์ เขียวมณี. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2562.
- นพมาศ ปลัดทอง. การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนในระบบการศึกษาทางไกล โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคนั่งร้านเสริมเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2562.

พีระพล ชูศรีโฉม. ผลการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้การสอนแบบเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563.

รัตน์ บัวสนธิ์. วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

สรिता บัวเขียว. “Scaffolding...ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างไร,” วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์. 18, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2559): 1.

อาภรณ์ ดวงรัตน์. ผลการใช้โปรแกรมการฝึกสติเพื่อพัฒนาความตั้งใจจดจ่อในเด็กสมาธิสั้น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2561.

Alrawili, Kamisah Saeed, Kamisah Osman and Saeed Almontasheri. “Effect of scaffolding strategies on higher order thinking skills in science classroom,” *Journal of Baltic Science Education*, 19, 5 (2020): 718-729.

Nuttall, C. *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*. Oxford: Macmillan Education, 2005.

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา
ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี
Development of Multimedia Enhancing Local Wisdom in Making Pottery
at the Learning Center of the Pak Huai Wang Nong Pottery Group,
Ubon Ratchathani Province

ชัชวาล ชันติคเชนชาติ และ นิธินันท์ นาครินทร์
Chatchawan Kantikachenchart and Nithinan Nakkarin

คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Faculty of Computer Science, Ubon Ratchathani Rajabhat University
E-mail: chatchawan.k@ubru.ac.th

Received: June 1, 2023; Revised June 29, 2023; Accepted: July 3, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี 2) หาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และช่างทำเครื่องปั้นดินเผาและตัวแทนชาวบ้านในชุมชนปากห้วยวังนอง จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น แบบประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดีย แบบประเมินการรับรู้ประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดีย และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะการทำงานการสื่อสารแบบทางเดียว ประกอบด้วย 8 เมนูหลัก และผลการประเมินคุณภาพสื่อมี 2 ด้าน 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านเทคนิควิธีและวิธีการ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.51
2. ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา 86.00/88.34 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
3. ความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียมีทั้งหมด 3 ด้าน พบว่า ด้านการออกแบบเนื้อหา อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52 ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพ อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.55 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68

คำสำคัญ: มัลติมีเดีย ภูมิปัญญา เครื่องปั้นดินเผา

Abstract

The objectives of the research were 1) develop multimedia enhancing local wisdom in making pottery at the learning center of the Pak Huai Wang Nong Pottery Group, Ubon Ratchathani Province, 2) to find the efficiency of the multimedia enhancing local wisdom in making pottery at the learning center of the Pak Huai Wang Nong Pottery Group, Ubon Ratchathani Province to have the standard criterion of 80/80, and 3) to evaluate the satisfaction towards the multimedia enhancing local wisdom in making pottery at the learning center of the Pak Huai Wang Nong Pottery Group, Ubon Ratchathani Province. The samples were 3 experts selected by purposive sampling and 30 pottery makers randomized by simple sampling. The research instruments were multimedia developed, an evaluation form for evaluating the quality of the multimedia, an evaluation form for evaluating the perception of the multimedia efficiency, and an evaluation form for evaluating the satisfaction. The statistics used were multimedia efficiency, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows.

1. The multimedia developed had its working characteristics in one-way communication consisting of 8 main menus, and the findings of the quality multimedia consisting of 2 aspects: 1) contents and 2) technical methods and methodology showed that the multimedia was appropriate at the highest level with the mean score of 4.51.

2. The efficiency of the multimedia enhancing local wisdom in making pottery was 86.00/88.34, which exceeded the standard criterion regulated.

3. The findings showed that the satisfaction towards the multimedia consisting of 3 aspects: the content design was at the highest satisfaction with the mean score of 4.52, the picture animation design was at the highest satisfaction with the mean score of 4.55, and the learning promotion was at the highest satisfaction with the mean score of 4.68.

Keywords: Multimedia, Wisdom, Pottery

บทนำ

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นที่ทราบกันดีว่า ตำบลปทุม อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาแหล่งหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และของประเทศไทย มีผลิตภัณฑ์หลักคือ ครกดินเผา กระถางดินเผา และโอ่งดินเผา โดยส่วนใหญ่ประกอบการผลิตเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน หรืออุตสาหกรรมขนาดเล็ก และมีผู้รับซื้อส่งออกไปจำหน่ายทั่วประเทศ ซึ่งชุมชนตำบลปทุมเป็นชุมชนที่อยู่ชนเมือง มีทั้งหมด 12 หมู่บ้าน กระจายอยู่รอบ ๆ อ่างเก็บน้ำห้วยวังนอง ซึ่งเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่มีทัศนียภาพสวยงาม ในอดีตชาวบ้านได้นำดินเหนียวซึ่งมีอยู่ในหมู่บ้านมาทำเครื่องปั้นดินเผา และต่อมาได้กลายเป็นอาชีพหลักของคนในชุมชนจำนวนมาก หลายครอบครัวได้หันมาเรียนรู้และประกอบอาชีพนี้มากขึ้น เป็นผลทำให้มีจำนวนเตาเผาเพิ่มขึ้น จากการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2540 มีผู้ทำอาชีพดังกล่าวจำนวนถึง 201 ราย ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ล้นตลาด ราคาสินค้าตกต่ำ การผลิตไม่มีคุณภาพ มีการแข่งขันและการตัดราคากัน นำไปสู่การลดลงของอาชีพดังกล่าว (ประชาไท, 2548)

ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาห้วยวังนองเป็นที่รู้จักของคนในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดใกล้เคียงมาอย่างต่อเนื่องยาวนานกว่า 50 ปีโดยผลิตภัณฑ์หลักที่มีการผลิตอย่างแพร่หลาย ได้แก่ ครกและกระถาง นอกจากนี้

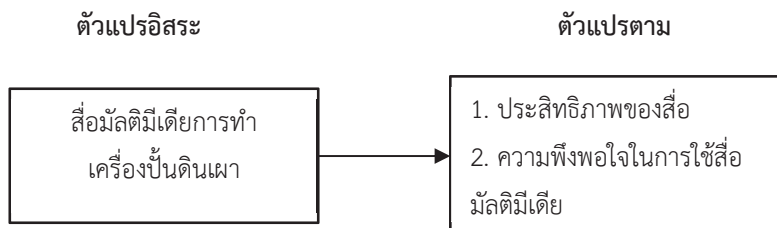
ก็จะงานตามสั่งของลูกค้า ในอดีตมีกลุ่มผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผากว่า 200 ราย แต่ในปัจจุบันผู้ประกอบการส่วนใหญ่พบปัญหาขาดทุนจนต้องเลิกกิจการไปเป็นจำนวนไม่น้อย กระทั่งในปัจจุบันเหลือผู้ประกอบการซึ่งเป็นกลุ่มผู้ผลิตภายในชุมชนประมาณ 40-50 ราย ส่วนมากก็ยังคงมีรูปแบบคล้ายคลึงกันและการตกแต่งลวดลายที่คล้ายคลึงกัน ตั้งแต่ในอดีตและประสบปัญหาการขาดทุนอยู่อย่างต่อเนื่อง งานเครื่องปั้นดินเผาซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชุมชนที่สืบทอดต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่นมายาวนาน กำลังประสบปัญหาการขาดการสืบทอด เนื่องจากผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้ผลิตในชุมชนได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่ามักจะประสบกับภาวะขาดทุนอยู่บ่อยครั้ง ทำให้ผู้ประกอบการส่วนมากเลิกกิจการและหันไปประกอบธุรกิจอย่างอื่นแทน หากจำนวนผู้ประกอบการอันเป็นผู้ผลิตที่สืบทอดภูมิปัญญาเหล่านี้มายาวนานหันไปประกอบกิจการอย่างอื่นจนหมดและขาดการสืบทอดภูมิปัญญาอันมีค่าของชุมชน การทำเครื่องปั้นดินเผาที่ได้สืบทอดกันมาจากอดีตจนเป็นที่รู้จักของชุมชน อาจจะต้องสูญหายและหมดไปจากชุมชนในที่สุดดังที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในหลาย ๆ ชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี (ศิษฐ์ ลีอนาม และวิจิต คลังบุญครอง, 2555)

นายบวร พงษ์พิระ คือช่างทำครกดินมือหนึ่งและเป็นประธานกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนองของจังหวัดอุบลราชธานี เป็นผู้สืบทอดองค์ความรู้จากพ่อใหญ่สุวรรณ พ่อของเขาซึ่งเป็นคนนำอาชีพนี้เข้าสู่ตำบลพุมมาตั้งแต่อีก่อน พ.ศ. 2500 สมัยที่ชุมชนปากห้วยวังนองในตอนนั้นยังไม่มีอาชีพประจำชุมชน และคนท้องถิ่นส่วนใหญ่ทำไร่ทำนา ลุงเปี้ยกเป็นชายวัยเจ็ดสิบที่ดูแข็งแรงมาก ใบหน้าเต็มไปด้วยรอยยิ้มใจดี เล่าเรื่องความหลังและวิถีชีวิตการขึ้นรูปครกอย่างคล่องแคล่ว นายบวร พงษ์พิระ และกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนองเป็นคนทำครกดินที่ใช้กันทั่วภาคอีสาน กระจายไปทั่วภาคกลาง ภาคใต้ และประเทศเพื่อนบ้านใกล้ ๆ ทุกวันนี้เขาทำครกเป็นงานหลัก และพยายามพัฒนาทักษะการทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นงานรอง นอกจากครกดินที่ตั้งเรียงกันแล้ว บ้านของนายบวร พงษ์พิระ เต็มไปด้วยภาชนะดินเผาลายรูปแบบ ตั้งแต่ถ้วยชามไปจนถึงตริบเปอร์กาแฟ ครกดินที่เห็นอยู่ในทุกร้านอาหารตั้งแต่ร้านรถเข็นไปจนถึงภัตตาคารห้าดาว เครื่องใช้ที่ใกล้ตัวจนบางครั้งเราก็มองข้ามทั้งตัวมันเอง และผู้ที่อยู่เบื้องหลัง (พิมพ์พร นทกุล, 2563) จากการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เบื้องต้นในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อกำหนดประเด็นปัญหาจึงทราบว่า ผลิตภัณฑ์ของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ยังคงผลิตรูปแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบเดิมมาตลอดเพื่อจำหน่าย หรือในบางครั้งผู้บริโภคมีรูปแบบมาให้ผลิตตามซึ่งเป็นรูปแบบเฉพาะของผู้บริโภค ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และพูดคุยเบื้องต้นกับปราชญ์ชุมชนจึงได้ข้อมูลว่า ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ต้องการที่จะพัฒนารูปแบบที่มีความโดดเด่นทันสมัยใหม่ ที่จะสามารถเพิ่มมูลค่าและขยายฐานลูกค้าในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยและปราชญ์ชุมชนวิเคราะห์ร่วมกันว่าผู้บริโภคในปัจจุบันที่มีความนิยมการนำเครื่องปั้นดินเผาไปใช้ในการตกแต่งครัวเรือนหรือสถานที่ท่องเที่ยว จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดแนวคิดที่ตรงกันในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียการทำเครื่องปั้นดินเผาของศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเก็บรักษาความเป็นมาและกระบวนการผลิตแบบดั้งเดิมจนถึงปัจจุบัน ผนวกกับศิลปวัฒนธรรมเครื่องปั้นดินเผาที่ยังต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนในศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย สื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ประชากร

1) ช่างทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง หมู่ 11 ตำบลปทุม อำเภอมือ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 5 คน

2) ตัวแทนชาวบ้านในชุมชน ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง หมู่ 11 ตำบลปทุม อำเภอมือ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 30 คน

2. ตัวอย่าง

1) ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพสื่อโมชันโมชั่นอินโฟกราฟิก จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้มีประสบการณ์วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโทด้านการเรียนการสอนหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 5 ปี

2) ช่างทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง มีประสบการณ์การทำเครื่องปั้นดินเผาไม่น้อยกว่า 10 ปี และตัวแทนชาวบ้านในชุมชนเครื่องปั้นดินเผา อยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย เพื่อทดสอบใช้สื่อมัลติมีเดีย ประเมินประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดีย และประเมินความพึงพอใจสื่อมัลติมีเดีย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี

2. แบบประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี

3. แบบประเมินการรับรู้ประสิทธิภาพ สื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี

4. แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี

แบบประเมินคุณภาพสื่อและแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาในด้านความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามโดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) มากกว่า .50 จากนั้น นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่ตัวอย่างที่ทำแบบสอบถามจริง

นำแบบประเมินคุณภาพสื่อที่มีค่าความตรงตั้งแต่ .70 ขึ้นไปนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง จากตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลการคำนวณพบว่า

ด้านที่ 1 ด้านเนื้อหา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .717

ด้านที่ 2 ด้านเทคนิควิธี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .812

โดยสรุปพบว่า แบบสอบถามมี 2 ด้าน รวมทั้งหมด 8 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้

นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีค่าความตรงตั้งแต่ .70 ขึ้นไปนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง จากตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ผลการคำนวณพบว่า

ด้านที่ 1 ด้านการออกแบบเนื้อหา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .714

ด้านที่ 2 ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .806

ด้านที่ 3 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .729

โดยสรุปพบว่า แบบสอบถามมี 3 ด้าน รวมทั้งหมด 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงตามความมุ่งหมายของการวิจัยการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยจึงใช้วิธีเก็บข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลกระบวนการทำเครื่องปั้นดินเผาโดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ติดต่อประสานงานผู้นำชุมชนเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำเครื่องปั้นดินเผา

1.2 ทำหนังสือจากต้นสังกัดขอความอนุเคราะห์ลงพื้นที่เก็บข้อมูลกระบวนการทำเครื่องปั้นดินเผาจากช่างทำเครื่องปั้นดินเผา

1.3 ลงพื้นที่สัมภาษณ์ช่างทำเครื่องปั้นดินเผาเกี่ยวกับความเป็นมาของการทำเครื่องปั้นดินเผา และกระบวนการทำเครื่องปั้นดินเผา

1.4 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์และจัดหมวดหมู่การนำเสนอข้อมูลในการนำไปพัฒนาสื่อมัลติมีเดียต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายปราชญ์ชุมชนเพื่อถ่ายทำภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว กระบวนการทำเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง

2.2 ดำเนินการลงพื้นที่จัดเตรียมสถานที่ที่ได้รับการอนุเคราะห์ให้ถ่ายทำกระบวนการทำเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง

2.3 หลังจากได้ข้อมูลภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลมารวบรวมและคัดแยกเพื่อนำมาผลิตสื่อมัลติมีเดียให้สมบูรณ์

2.4 จากนั้นผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญเพื่อเป็นผู้ประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น

2.5 ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินสื่อมัลติมีเดียจากต้นสังกัดของผู้วิจัย

2.6 นำสื่อที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดีย

2.7 จากนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. การเก็บข้อมูลการทดลองกับตัวอย่าง ได้แก่ ช่างทำเครื่องปั้นดินเผา และตัวแทนชาวบ้านกลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 30 คน มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานผู้นำชุมชนเพื่อขอเก็บข้อมูลในการทดลองใช้สื่อมัลติมีเดียกับช่างทำเครื่องปั้นดินเผา และตัวแทนชาวบ้าน กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง

3.2 ทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้นำชุมชนในการทดลองใช้สื่อกับตัวอย่าง

3.3 ลงพื้นที่แนะนำตัวและนำเสนอวัตถุประสงค์ของการทดลองใช้สื่อมัลติมีเดีย

3.4 ดำเนินการจัดสถานที่เพื่อให้ตัวอย่างรับชมสื่อมัลติมีเดีย

3.5 ดำเนินการทำการทดลองรับชมสื่อมัลติมีเดียตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทดลองกลุ่มรายบุคคล โดยการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 3 คน ที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน (เก่ง ปานกลางและอ่อน)

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองกลุ่มย่อย โดยนำสื่อมัลติมีเดียไปทดลอง 9 คน เก่ง 3 คน ปานกลาง 3 คน อ่อน 3 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองกลุ่มใหญ่ โดยสื่อมัลติมีเดียไปทดลอง เก่ง 10 คน ปานกลาง 10 คน อ่อน 10 คน รวมจำนวน 30 คนโดยการสุ่มอย่างง่าย

3.6 หลังจากรับชมสื่อมัลติมีเดียเสร็จสิ้นทุกขั้นตอนแล้ว ผู้วิจัยแจกแบบวัดการรับรู้การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย

4. การเก็บข้อมูลแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ขั้นตอนดังนี้

4.1 หลังจากช่างทำเครื่องปั้นดินเผา และตัวแทนชาวบ้าน กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง ทดลองรับชมสื่อและทำแบบวัดการรับรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้สื่อหลังจากการเรียนรู้สื่อมัลติมีเดียที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

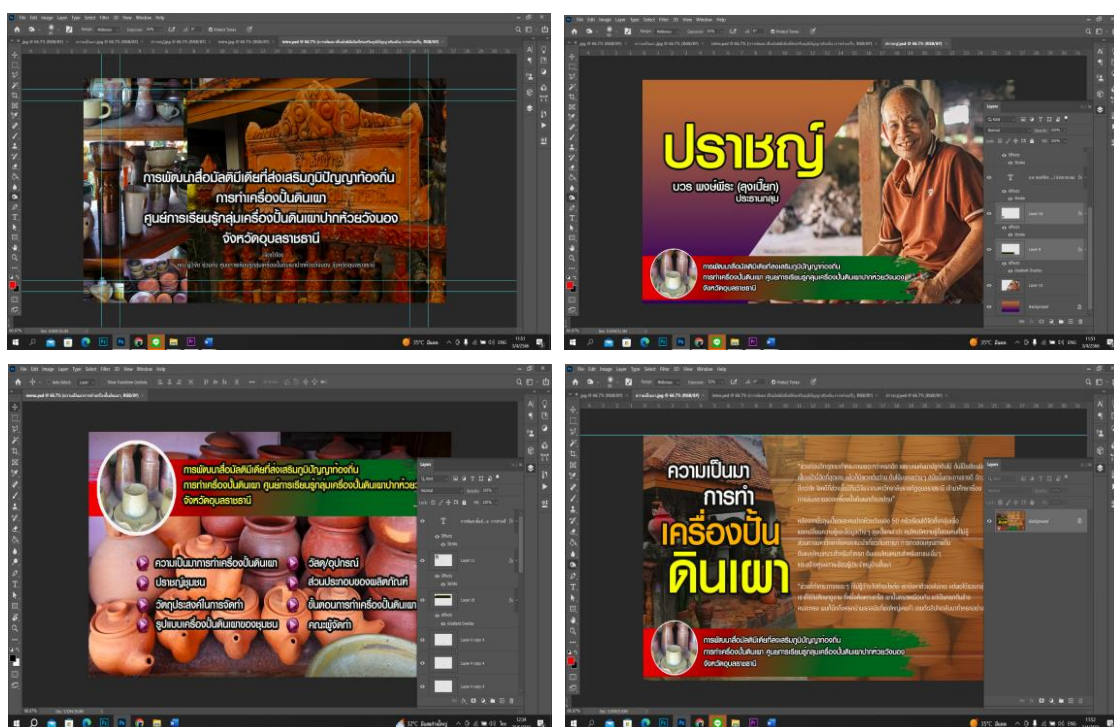
4.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

สถิติในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินคุณภาพสื่อ แบบประเมินการรับรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดีย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดีย E_1/E_2

ผลการดำเนินงานวิจัย

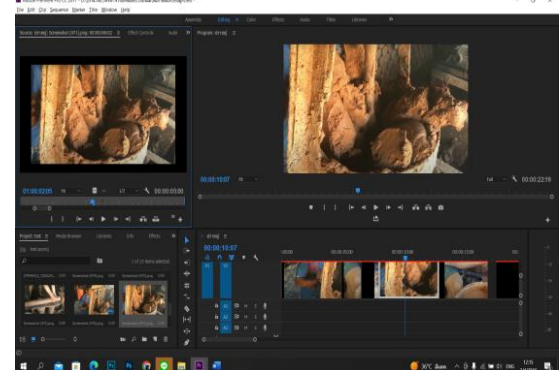
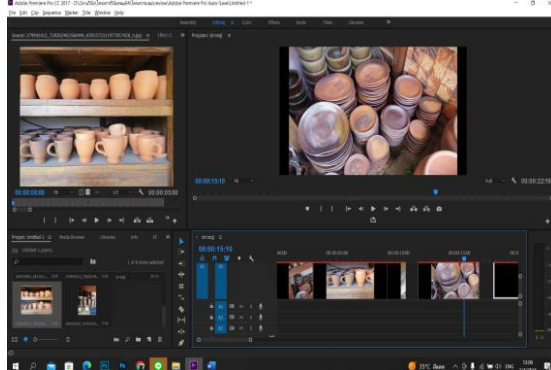
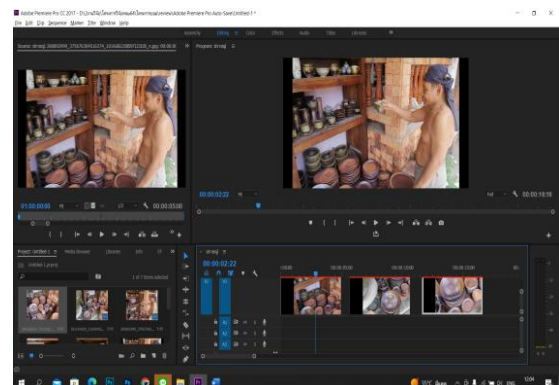
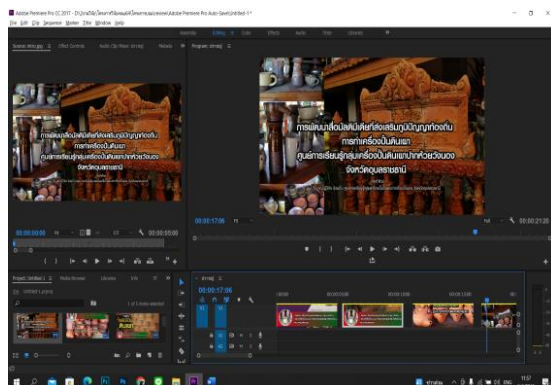
1. ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยวางแผนการนำเสนอเป็นขั้นตอนไว้เรียบร้อยแล้วผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ชมสื่อ โดยลักษณะสื่อมัลติมีเดียจัดเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication) และจะมีปฏิสัมพันธ์ได้ตอบกับสื่อในลักษณะการกดปุ่ม Play Forward Rewind หรือ Stop ซึ่งประกอบด้วย 8 เมนูหลัก คือ 1) ความเป็นมาการทำเครื่องปั้นดินเผา 2) ปรากฏชุมชน 3) วัตถุประสงค์ในการจัดทำ 4) รูปแบบเครื่องปั้นดินเผาของชุมชน 5) วัสดุ/อุปกรณ์ 6) ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ 7) ขั้นตอนการทำเครื่องปั้นดินเผา และ 8) คณะผู้จัดทำ ซึ่งรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 2 การออกแบบหน้าจอด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop

ภาพที่ 3 รูปแบบหน้าจอสื่อมัลติมีเดีย

ภาพที่ 4 ตัดต่อและเรียบเรียงสื่อมัลติมีเดียและเสียงด้วยโปรแกรม Adobe Premiere

2. การประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{x}$	S	
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหาและขั้นตอนในการเรียนรู้	4.30	.53	เหมาะสมมาก
2. เนื้อหา มีความสมบูรณ์ถูกต้องตามหลักการผลิตสื่อและทันสมัย	3.50	.73	เหมาะสมปานกลาง
3. จัดลำดับการนำเสนอเนื้อหา มีความเหมาะสมเข้าใจง่าย	4.73	.64	เหมาะสมมากที่สุด
4. เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.80	.41	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านเทคนิคและวิธีการ			
1. ตรงกับลักษณะของเนื้อหา	4.67	.48	เหมาะสมมากที่สุด
2. เหมาะสมกับลักษณะของชุมชน	4.70	.47	เหมาะสมมากที่สุด
3. มีลักษณะน่าสนใจดึงดูดความสนใจ	4.63	.49	เหมาะสมมากที่สุด
4. มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้	4.77	.43	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.51	.52	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) ด้านเนื้อหา เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.80$) ด้านเทคนิคและวิธีการ มีความเหมาะสมและสอดคล้องด้านเนื้อหาและขั้นตอนในการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$)

3. ผลการหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, 2556) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี

การทดสอบ	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ E_1/E_2
กระบวนการ (E_1)	30	100	86.00	86.00	$E_1/E_2 = 86.00/88.34$
ผลลัพธ์ (E_2)	30	30	26.50	88.34	

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) มีค่าเท่ากับ 86.00 และค่าร้อยละของประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) มีค่าเท่ากับ 88.34 สรุปได้ว่า สื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ($E_1/E_2 = 86.00/88.34$)

4. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ด้านการออกแบบเนื้อหา ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพ และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้วีเคราะห์ค่าทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

ตารางที่ 3 ด้านการออกแบบเนื้อหา

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S	ระดับความพึงพอใจ
การใช้เนื้อหามีความชัดเจน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ	4.77	.50	พึงพอใจมากที่สุด
การนำข้อมูลมาใช้มีความทันสมัย น่าสนใจ	4.90	.31	พึงพอใจมากที่สุด
การใช้คำและภาษาชัดเจน	3.70	.75	พึงพอใจมาก
การจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.77	.43	พึงพอใจมากที่สุด
การจัดหมวดหมู่ของข้อมูล สะดวกต่อการเรียนรู้	4.47	.57	พึงพอใจมาก
เฉลี่ยรวม	4.52	.51	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า มีความพึงพอใจด้านการออกแบบเนื้อหาโดยภาพรวม อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) พึงพอใจการนำข้อมูลมาใช้มีความทันสมัย น่าสนใจ อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.90$) พึงพอใจการใช้เนื้อหาที่มีความชัดเจน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$) และพึงพอใจการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.77$)

ตารางที่ 4 ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพ

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S	ระดับความพึงพอใจ
การออกแบบหน้าจอเหมาะสม ง่ายต่อใช้ สัดส่วนเหมาะสมสวยงาม	4.67	.48	พึงพอใจมากที่สุด
การใช้ขนาดสี ตัวอักษร สวยงาม อ่านง่าย	4.40	.50	พึงพอใจมาก
การใช้ภาพกราฟิกเหมาะสม กับเนื้อหา	4.33	.88	พึงพอใจมาก
การใช้ภาพเคลื่อนไหวเหมาะสม	4.83	.46	พึงพอใจมากที่สุด
การนำเสนอข้อมูลที่แสดงบนจอภาพภาพรวมมีความชัดเจนน่าสนใจ	4.50	.51	พึงพอใจมาก
เฉลี่ยรวม	4.55	.57	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า พึงพอใจด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพโดยภาพรวม อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$) พึงพอใจการใช้ภาพเคลื่อนไหวเหมาะสม อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$) พึงพอใจการออกแบบหน้าจอเหมาะสม ง่ายต่อใช้ สัดส่วนเหมาะสมสวยงาม อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.67$) และพึงพอใจการนำเสนอข้อมูลที่แสดงบนจอภาพภาพรวมมีความชัดเจนน่าสนใจ อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมาก ($\bar{x} = 4.50$)

ตารางที่ 5 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S	ระดับความพึงพอใจ
การกระตุ้นให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้	4.63	.49	พึงพอใจมากที่สุด
การมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของชุมชน	4.73	.45	พึงพอใจมากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.68	.47	พึงพอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า พึงพอใจด้านการส่งเสริมการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$) พึงพอใจการมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของชุมชน อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$) พึงพอใจการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีเนื้อหาในการนำเสนอสื่อมัลติมีเดียทั้งหมด 8 เมนู คือ เมนูที่ 1 ความเป็นมาการทำเครื่องปั้นดินเผา นำเสนอประวัติความเป็นมาของชุมชนการทำเครื่องปั้นดินเผาและ

ความเป็นมาของการทำผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เมนูที่ 2 ปรากฏชุมชน เป็นการเรียงลำดับจากอดีตช่วงทำเครื่องปั้นดินเผามาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีการทำผลิตภัณฑ์ที่พัฒนามาหลายรุ่นหลายรูปแบบจนถึงปัจจุบัน เมนูที่ 3 วัตถุประสงค์ในการจัดทำ มีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนมีสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์การทำเครื่องปั้นดินเผา โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย เมนูที่ 4 รูปแบบเครื่องปั้นดินเผาของชุมชน นำเสนอผลิตภัณฑ์และเทคนิคการทำเครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่อดีตจนถึงการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ในปัจจุบัน เมนูที่ 5 วัสดุ/อุปกรณ์ นำเสนอเครื่องมือ และวัตถุดิบในการนำมาใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผา รวมทั้งการนำเทคนิควิธีการทำเครื่องปั้นดินเผาและเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการทำผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าได้ทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เมนูที่ 6 ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ นำเสนอส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นว่ามีส่วนประกอบอะไรบ้าง เมนูที่ 7 ขั้นตอนการทำเครื่องปั้นดินเผา นำเสนอถึงความแตกต่างขั้นตอนการผลิตจากในอดีตจนถึงปัจจุบัน และเมนูที่ 8 คณะผู้จัดทำ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการหาคุณภาพสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อพิจารณาคุณภาพสื่อมัลติมีเดียทั้ง 2 ด้าน ที่ได้พัฒนาขึ้นนั้นพบว่า มีความเหมาะสมและความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด และพิจารณารายข้อพบว่า ด้านเนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด ด้านเทคนิคและวิธีการ มีความเหมาะสม และสอดคล้องด้านเนื้อหาและขั้นตอนในการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด

3. ผลการหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี จากการหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียกับตัวอย่างช่วงทำเครื่องปั้นดินเผา และตัวแทนชาวบ้านในชุมชนปากห้วยวังนอง เมื่อพิจารณาพบว่า สื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

4. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี จากการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียกับตัวอย่างช่วงทำเครื่องปั้นดินเผา และตัวแทนชาวบ้านในชุมชนปากห้วยวังนอง ทั้งหมด 3 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ พึงพอใจมากที่สุด และพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ด้านการออกแบบเนื้อหา พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจการนำข้อมูลมาใช้มีความทันสมัย น่าสนใจ อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจการใช้เนื้อหา มีความชัดเจน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด และพึงพอใจการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด 2) ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพ พบว่า พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจการใช้ภาพเคลื่อนไหวเหมาะสม อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจการออกแบบหน้าจอเหมาะสม ง่ายต่อใช้ สัดส่วนเหมาะสมสวยงาม อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด และ พึงพอใจการนำเสนอข้อมูลที่แสดงบนจอภาพภาพรวมมีความชัดเจนน่าสนใจ อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมาก และ 3) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจการมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของชุมชน อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด และพึงพอใจการมีการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายข้อค้นพบดังต่อไปนี้

1. สื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยมีองค์ประกอบของสื่อมัลติมีเดียแบ่งเป็นหมวดหมู่ ประกอบด้วย 8 เมนูหลัก ได้แก่ เมนูที่ 1 ความเป็นมาการทำเครื่องปั้นดินเผา นำเสนอประวัติความเป็นมาของชุมชนการทำเครื่องปั้นดินเผาและความเป็นมาของการทำผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เมนูที่ 2 ปรากฏชุมชน เป็นการเรียงลำดับจากอดีตข้างทำเครื่องปั้นดินเผาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีการทำผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาหลากหลายรูปแบบจนถึงปัจจุบัน เมนูที่ 3 วัตถุประสงค์ในการจัดทำ มีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนมีสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์การทำเครื่องปั้นดินเผาโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย เมนูที่ 4: รูปแบบเครื่องปั้นดินเผาของชุมชน นำเสนอผลิตภัณฑ์และเทคนิคการทำเครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่อดีตจนถึงการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ในปัจจุบัน เมนูที่ 5 วัสดุ/อุปกรณ์ นำเสนอเครื่องมือ และวัตถุดิบในการนำมาใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผา รวมทั้งการนำเทคนิควิธีการทำเครื่องปั้นดินเผาและเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการทำผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าได้ทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เมนูที่ 6 ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ นำเสนอส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นว่ามีส่วนประกอบอะไรบ้าง เมนูที่ 7 ขั้นตอนการทำเครื่องปั้นดินเผา นำเสนอถึงความแตกต่างขั้นตอนการผลิตจากในอดีตจนถึงปัจจุบัน และเมนูที่ 8 คณะผู้จัดทำ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี สอดคล้องกับอัจฉรา สมังเกษตร และณรงค์ฤทธิ์ มะสุใส (2562) การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮาง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางกลองบ้านจาน หมู่ 1 ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการทำข้าวฮางมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย การแช่ข้าว การนึ่งข้าว การผึ่งข้าว การสีข้าว การเก็บสิ่งเจือปน และการบรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่าย

การประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งผลการประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา และเทคนิคและวิธีการ โดยมีความเหมาะสมและสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเป็น 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.52 สอดคล้องกับศศิณิศา พชรธนโรจน์, พิมพ์ชนก สุวรรณศรี และศิริกรรณ์ กันขันธ์ (2563) การวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง โคมไฟ 700 ปี อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน รวมคุณภาพทั้งหมด 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมเป็น 4.07 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.35 ซึ่งระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับอัจฉรา สมังเกษตร และณรงค์ฤทธิ์ มะสุใส (2562) การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮาง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางกลองบ้านจาน หมู่ 1 ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ผลการวิจัยพบว่า สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะการทำงานแบบนำเสนอ ประกอบด้วย 4 เมนูหลัก คือ ภูมิปัญญาข้าวฮาง องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮาง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางกลองบ้านจาน และวิถีทัศน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮาง มีผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. จากการหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า คะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.00 และคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 88.34 แสดงว่าสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี มีประสิทธิภาพ 86.00/88.34 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 แสดงว่าสื่อมัลติมีเดียมีประสิทธิภาพเนื่องจากเป็นสื่อมัลติมีเดียที่ทันสมัยชาวบ้านที่ได้รับชมสื่อที่ซับซ้อนเข้าใจจากผ่านภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร สี และเสียง ที่ชาวบ้านสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ซึ่งการสร้างสื่อมัลติมีเดียที่ผู้วิจัยใช้ภาพประกอบที่มีสีสันคลุมโทนสีน้ำตาลของเครื่องปั้นดินเผาที่เร้าความสนใจ อีกทั้งประกอบด้วยเสียงบรรยายที่ใช้มีอาซิฟจึงสามารถเข้าใจง่าย

เหมาะสมช่วงกับทุกช่วงวัยเพื่อให้ชาวบ้านมีความสนใจและความเข้าใจเนื้อหาการเรียนรู้ นอกจากนี้สื่อมัลติมีเดียที่สร้างขึ้น ผ่านขั้นตอนในการวางแผนการผลิตอย่างมีระบบและมีวิธีการอย่างเป็นกระบวนการ โดยเฉพาะดำเนินการศึกษาและลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งเนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ในการนำมาพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพก่อนนำไปทดลองใช้จริง เพื่อรวบรวมข้อบกพร่องที่พบปรับปรุงแก้ไขให้สื่อมีคุณภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของเวชนันต์ ปันธรรม (2560) ศึกษาการผลิตสื่อโมชันกราฟิก เรื่อง ระบบเสียงรอบทิศทาง 7.1 ซาแนล ผลการวิจัยพบว่า สื่อโมชันกราฟิกเรื่องระบบเสียงรอบทิศทาง 7.1 ซาแนลที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.55/81.33 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 มีความสอดคล้องกับวรรณทิภา ธรรมโชติ (2562) การพัฒนาสื่อโมชันกราฟิกเพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชา ส22101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า สื่อโมชันกราฟิกมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.00/83.53 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลจากการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี จากการทดลองใช้สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นในตัวอย่าง 30 คน โดยมีข้อคำถามประเมินความพึงพอใจทั้งหมด 3 ด้าน พบว่า ด้านการออกแบบเนื้อหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 และ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 กล่าวได้ว่า สื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี ที่พัฒนาขึ้น มีความ พึงพอใจในสื่อมัลติมีเดียมากที่สุด สอดคล้องกับจิรายุฑ ประเสริฐศรี และคชาภุช เหลี่ยมโสง (2557) การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผู้เข้าชมสื่อมัลติมีเดียผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 35 คน กดปุ่มชอบ (Like) คิดเป็นร้อยละ 97.10 สอดคล้องกับอภิธา ฐนวาทย (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า มีความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีรูปแบบและขั้นตอนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาแต่ละชุมชนแตกต่างกันไปเป็นการนำเสนอเนื้อหาเฉพาะชุมชนเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง แต่สามารถนำไปประยุกต์รูปแบบและขั้นตอนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาหรือเพิ่มเติมวิธีการในการนำเสนอสื่อที่ทันสมัยยิ่งขึ้นไปในอนาคต
2. สื่อมัลติมีเดียที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์การเรียนรู้กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาปากห้วยวังนอง จังหวัดอุบลราชธานี สามารถนำไปใช้เพื่อบูรณาการให้เข้ากับการเรียนการสอนเพิ่มเติมในหลักสูตรของโรงเรียนในชุมชน ให้เด็กนักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาจากช่างทำเครื่องปั้นดินเผาในชุมชน อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของชุมชนให้คงอยู่ในชุมชนของตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบริบทของชุมชนและการออกแบบสื่อมัลติมีเดียให้สอดคล้องกับชุมชนอื่น เพื่อนำไปใช้เผยแพร่ความแตกต่างทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละชุมชนอย่างกว้างขวางหลากหลายรูปแบบมากขึ้น
2. ออกแบบและพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่เป็นสื่ออินเตอร์แอคทีฟผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียในระบบออนไลน์หรือแอปพลิเคชันให้กับผู้ที่สนใจศึกษาภูมิปัญญาการทำเครื่องปั้นดินเผา สามารถใช้งานได้อย่างสะดวกทุกที่ทุกสถานการณ์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุน ประจำปีงบประมาณ 2566 จากคณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์ ช่างทำเครื่องปั้นดินเผา ชาวบ้านชุมชนปากห้วยวังนอง และผู้แทนหน่วยงานเครือข่ายของคณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่ให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเรื่องนี้จนสำเร็จลุล่วง

เอกสารอ้างอิง

- จิรายุทธ ประเสริฐศรี และคชาภุช เหลี่ยมไธสง. การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ. “การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน,” วารสารศิลปการ ศึกษา. 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2556): 7-20.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ประชาไท. ชาวบ้านตำบลพุมทล้องการทอเกี่ยวหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาที่จังหวัดอุบลราชธานี. (ออนไลน์) 2548 (อ้างเมื่อ 27 มิถุนายน 2566). จาก <https://prachatai.com/journal/2005/12/6561>
- พิมพ์อร นทกุล. สากกะเบือยันนคร. (ออนไลน์) 2563 (อ้างเมื่อ 12 ตุลาคม 2565). จาก <https://readthecloud.co/thai-northeastern-clay-mortar-master>.
- วรรณทิภา ธรรมโชติ. “การพัฒนาสื่อโมชันกราฟิกเพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชา ส22101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2,” วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. 5, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 37-47.
- เวชนันต์ ปันธรรม. การผลิตสื่อโมชันกราฟิกเรื่องระบบเสียงรอบทิศทาง 7.1 ชาแนล. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2560.
- ศศิณิสภา พิชรธนโรจน์, พิมพ์ชนก สุวรรณศรี และศิริกรณ ก้นขี้. “การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง โคมไฟ 700 ปี อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่,” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 11, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563): 116-145.
- ศิษฐ์ ลีอนาม และวิจิต คลังบุญครอง. “การพัฒนาตลาดขายตกแต่งบนเครื่องปั้นดินเผาห้วยวังนองเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม,” ศิลปประยุกต์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 2, 7 (กรกฎาคม-กันยายน 2555): 84-90.
- อภิธา รุณวาทย์. “การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน,” วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. 4, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561): 7-16.
- อัจฉรา สุ่มเกษตร และณรงค์ฤทธิ์ มะสุใส. “การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮาง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางอกฮางกล้องบ้านจาน หมู่ 1 ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์,” วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): 23-32.

การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

Development of English Reading Skills through Folk Tales
for the Fifth Grade Students

อรุณรัตน์ คำแดง สรรพสิริ ส่งสุขรุจิโรจน์ และกชกร ธิปัตดี
Arunrat Kamdang, Sappasiri Songsukrukiroad, and Goachagorn Thipatdee

สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Curriculum and Instructional Development Program, Faculty of Education,
Ubon Ratchathani Rajabhat University
E-mail: Arunrat.ked59@ubru.ac.th

Received: June 10, 2023; Revised June 30, 2023; Accepted: July 3, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรม ตัวอย่างในการวิจัยคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านจุกกร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือ ที่ใช้ได้แก่ ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีจำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ 1) แม่ย่ากับลูกสะใภ้ 2) ขาวนากับงูเห่า 3) วัวหนุมั้วสาว 4) ดาวลูกไก่ 5) ปูโกหกหลาน 6) ตึกแกกับงูเขียว พบว่ามีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 81.85/81.36

2. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทักษะอ่านภาษาอังกฤษ นิทานพื้นบ้าน

Abstract

The objectives of the research were 1) to develop activity packages for developing English reading skills through folk tales for the fifth grade students and 2) to compare learning achievement of the students before and after learning by using the activity packages. The samples used in the research were 40 students studying in the fifth grade at Ban Jukarn School under Ubon Ratchathani Primary Education Office Region 3 in the first semester of the academic year of 2022. They were randomized by cluster sampling. The research instruments were activity packages for developing English reading skills through folk tales and a test for measuring learning achievement. The statistics used were mean, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows.

1. The activity packages for developing English reading skills through folk tales for the fifth grade students created by the researchers consisted of 6 stories: 1) the mother-in-law and the daughter-in-law, 2) the farmer and the cobra, 3) the bullock and the heifer, 4) the Pleiades, 5) the grandfather lying his grandson, and 6) the gecko and the green snake the highest level and the efficiency of the process (E_1) and the efficiency of the result (E_2) at 81.85/81.36.

2. The students learning by using the activity packages for developing English reading skills through folk tales for the fifth grade students had the learning achievement after learning higher than that before learning with the statistical significance at the level of .01.

Keywords: English Reading Skills, Folk tales

บทนำ

ในยุคปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมสารสนเทศอันเนื่องด้วยอิทธิพลความก้าวหน้าทางการสื่อสาร โทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายโยงใยทั่วโลก กิจกรรมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาถูกเชื่อมโยงเข้าถึงกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ภาษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่ใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสารและก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างมนุษย์ และภาษาที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นภาษาสากลที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลกคือ “ภาษาอังกฤษ” เพราะไม่เฉพาะใช้ในการติดต่อสื่อสารเท่านั้น ภาษาอังกฤษยังเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญที่ใช้ในการค้นคว้าหาข้อมูลที่ต้องการทั้งด้านการศึกษา หรือการประกอบอาชีพ นอกจากนั้นภาษาอังกฤษยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้คนแต่ละชนชาติ เพราะจะช่วยให้มีความเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างของแต่ละเชื้อชาติ ทำให้สามารถปฏิบัติต่อกันได้อย่างถูกต้อง (กรมวิชาการ, 2544)

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในยุคที่ทันสมัยปัจจุบัน ประเทศไทยได้พัฒนาการเรียนการสอนทักษะภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะภาษาอังกฤษก่อนหน้านี้ กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ได้ปรับหลักสูตรภาษาอังกฤษใหม่ และรัฐบาลได้จัดตั้งสถาบันภาษาอังกฤษ เพื่อติดตามปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และฝึกอบรมครูภาษาอังกฤษ นอกจากนี้รัฐบาลยังได้วางยุทธศาสตร์ให้ผู้เรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เรียนภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอังกฤษ เช่น ภาษาจีน มาเลเซีย พม่า เวียดนาม และฝรั่งเศส อีกทั้ง ตามสถานสอนภาษาของเอกชนหลายแห่งต่างตื่นตัวเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นดังที่

สมิตรา อังวัฒนกุล (2540) รายงานผลว่าในปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นหัวใจสำคัญของคนยุคใหม่ ทั้งนี้เพราะเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ก้าวไกล ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารกันทางอินเทอร์เน็ตหรือการรับข้อมูลข่าวสารจากทั่วมุมโลก ล้วนแต่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการสื่อสารด้วยกันทั้งสิ้น นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาที่จำเป็นในการศึกษาการแสวงหาความรู้และข้อมูลเพิ่มเติมตลอดทั้งเพื่อการประกอบอาชีพ การเผยแพร่ความรู้ข่าวสารต่าง ๆ นั้นจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ ผู้ที่รู้ภาษาอังกฤษจึงสามารถเข้าใจความคิด ทศนคติ วัฒนธรรมของชนชาติอื่น ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการใหม่ ๆ และความเคลื่อนไหวของโลกทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อให้คนไทยมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับมาตรฐานสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารตลอดจนเลือกสรร และใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่มีอยู่มากศาลให้มีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539)

ปัญหาที่พบในการสอน คือ นักเรียนอ่านภาษาอังกฤษแล้วไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ในข้อความ บทอ่านนั้น ๆ และเมื่อจำเป็นต้องอ่านก็แก้ปัญหาโดยการเปิดพจนานุกรมหาความหมายของคำศัพท์ และจดจำคำแปลไว้ตลอด แต่ก็ไม่สามารถเข้าใจได้ว่าตนเองอ่านเรื่องอะไรซึ่งสมิตรา อังวัฒนกุล (2540) รายงานว่าจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านภาษาอังกฤษพบว่า เด็กไทยมีความสามารถในการอ่านต่ำ อาจเป็นเพราะยังขาดวิธีการหรือเทคนิคที่เหมาะสมในการที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

จากปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษพบว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ประสบปัญหามาก จึงได้นำนักการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องหลาย ๆ ท่านพยายามหาแนวทางแก้ไขเพื่อปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพทักษะการอ่านขึ้น เช่น รุ่งวณา สุตจิตต์ (2545) รายงานไว้ว่าการนำนิทานมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่าน สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี เนื่องจากนิทานมีโครงเรื่องที่ง่าย ไม่สลับซับซ้อนทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งเนื้อหาในนิทานมีความสอดคล้องสัมพันธ์โครงสร้างความรู้เดิมของผู้เรียนช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดี และทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น Collie (2002) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานว่า นิทานเป็นสื่อการสอนที่เสริมสร้างจินตนาการ และส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้รับคติเตือนใจ มองเห็นการแก้ปัญหาในชีวิตแถมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม นิทานส่งเสริมให้ผู้เรียนรับรู้ข้อมูลด้านภาษาได้ดีกว่า และสามารถจำเนื้อหาได้เร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งวณา สุตจิตต์ ได้นำสื่อการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษจากนิทานพื้นบ้านไทยที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไทรโยคน้อยวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี โดยให้นักเรียนใช้สื่อการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษจากนิทานพื้นบ้านไทยจำนวน 8 บท ใช้เวลาทดลอง 16 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวม 32 คาบเรียน ผลการทดลองพบว่าประสิทธิภาพของสื่อการอ่าน-เขียนจากนิทานพื้นบ้านไทยอยู่ในขั้นที่ยอมรับได้ คือ 79.26/75.04 ความสามารถทางการอ่าน-เขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

การจัดการเรียนรู้แบบนิทาน (Tales based learning) เป็นอีกรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับการสอนเด็ก และฝึกกระบวนการคิดของเด็ก ผ่านผู้เล่า สารที่เล่า สู่การรับสารนั้น ๆ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และวิธีการเรียนปนเล่น และเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยเน้นที่การอ่าน เป็นการเสริมทักษะการอ่านให้เด็กเมื่อเปลี่ยนให้เด็กมาเป็นผู้เล่าประกอบละครเป็นการเสริมทักษะการสื่อสาร การแสดงออก จินตนาการ นิทานจึงมีความสำคัญในการเสริมสร้างทักษะการอ่าน และจินตนาการ ให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างมาก การใช้นิทานในการเรียนการสอนจึงมีส่วนช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะนำเอานิทานพื้นบ้านภาษาไทยมาพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อจะใช้เสริมบทเรียนการอ่านภาษาอังกฤษ และต้องการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีในการอ่านภาษาอังกฤษ

และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ได้อย่างแท้จริงในชีวิตประจำวัน ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้สอนในการนำไปใช้ได้อย่างสร้างสรรค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านจุกการ จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการใช้นิทานภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) โดยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอน จำนวน 12 ชั่วโมง ทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมง และทดสอบหลังเรียน 1 ชั่วโมง รวมใช้เวลา 14 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากรที่เป็นนักเรียนจำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านจุกการ จำนวน 40 คน โรงเรียนบ้านคำไหล จำนวน 43 คนและโรงเรียนบ้านข้าวแคน จำนวน 37 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 รวมทั้งหมดจำนวน 120 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านจุกการจำนวน 40 คน จากการทดสอบโดยให้นักเรียนอ่านแบบทดสอบแล้วได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านจุกการ จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมนิทานเรื่อง แม่ยากับลูกสะใภ้ A mother and Her Daughter in law 2) ชุดกิจกรรมนิทาน เรื่องชวานากับงูเห่า Farmer and cobra 3) ชุดกิจกรรมนิทาน เรื่องวัวหนุ่ม วัวสาว The young bull and the young cow 4) ชุดกิจกรรมนิทาน เรื่องดาวลูกไก่ The Chick stars 5) ชุดกิจกรรมนิทาน เรื่องปู่โกหกหลาน Grandfather lie nephew 6) ชุดกิจกรรมนิทาน เรื่องตุ๊กแกกับงูเขียว Gecko and green snake พบว่ามีค่าเฉลี่ย 4.69 มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อประกอบการใช้ชุดกิจกรรมการอ่าน จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าเฉลี่ย 4.90 มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วย

นิทานพื้นบ้าน ซึ่งเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีค่าเฉลี่ย 0.72 แปลผลคือใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนของการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการโดยใช้กลุ่มตัวอย่างของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านจุกการ จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นแบบแผนการวิจัย แบบ One-Group Pretest-Posttest Design

2. เมื่อพิจารณาว่านักเรียนมีผลการประเมินระหว่างเรียนเป็นที่น่าพอใจแล้วทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน

3. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน (Posttest) ซึ่งเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดิมกับการทดสอบก่อนเรียน

4. นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน มาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการทดสอบที่แบบกลุ่มสัมพันธ์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t-test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ตั้งไว้ และวัดความคิดเห็นของตัวอย่างด้วยตัวเอง เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านจุกการ จังหวัดอุบลราชธานี ให้ได้ประสิทธิภาพ 80/80

ตารางที่ 2 แสดงประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ชุดกิจกรรม	จำนวนนักเรียน (n)	กระบวนการ			ผลลัพธ์ทดสอบหลังเรียน		
		คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ
ชุดที่ 1 A mother and Her Daughter in law	40	20	16.07	80.33	40	32.53	81.36
ชุดที่ 2 Farmer and cobra			15.97	79.83			
ชุดที่ 3 The young bull and the young cow			16.93	84.67			

ชุดกิจกรรม	จำนวน นักเรียน (n)	กระบวนการ			ผลลัพธ์ทดสอบหลังเรียน		
		คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ
ชุดที่ 4 The Chick stars	40	20	16.57	82.83	40	32.53	81.36
ชุดที่ 5 Grandfather lie nephew			16.90	84.50			
ชุดที่ 6 Gecko and green snake			15.80	79.00			
รวมเฉลี่ย 6 ชุด			16.37	81.85			
$E_1 / E_2 = 81.85/81.36$							

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า คะแนนกระบวนการ (E_1) ระหว่างเรียนมีคะแนนรวมทั้ง 6 ชุดเท่ากับ 98.23 คิดเป็นร้อยละ 81.85 และคะแนนผลลัพธ์ (E_2) หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 6 ชุด เท่ากับ 32.53 คิดเป็นร้อยละ 81.36 มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 81.85/81.36 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ทำการทดลองภาคสนาม โดยการแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านก่อนเรียน เช่น ความรู้ทางด้านคำศัพท์ ความเข้าใจในเนื้อเรื่อง และหลังเรียน ไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านจุกการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 40 คน ผลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ ก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การเปรียบเทียบ คะแนน	n	$\bar{X}$	S	t	P
ก่อนเรียน	40	16.60	1.07	58.115**	.000
หลังเรียน	40	32.53	1.61		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านจุกการ ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.07 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.61 ค่า t เท่ากับ 58.115 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านจุกการ ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มี ประสิทธิภาพเท่ากับ $E_1/E_2 = 81.85/81.36$
2. นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยการทำแบบทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยนำประเด็นสำคัญมาอภิปรายดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.85/81.36 หมายความว่า ชุดกิจกรรมสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้เฉลี่ยร้อยละ 81.85 และสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เฉลี่ยร้อยละ 81.36 แสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกประการ ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.85/81.36 ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสมณฑา วงษ์สวัสดิ์ (2552) ได้รายงานไว้ว่า การนำนิทานมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ควรนำมาสอนให้ครอบคลุมทักษะทั้งสี่ โดยเน้นความคล่องมากกว่าความถูกต้อง คือ นักเรียนควรได้มีโอกาสฝึกทักษะการฟังและการอ่านโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนค้นหาความหมายของเนื้อเรื่อง โดยการทำนายหรือการเดา เรื่องส่วนทักษะการพูดและการเขียนควรให้นักเรียน ได้ฝึกการเล่าเรื่อง หรือเขียนเรื่องเพื่อสื่อความหมายจากที่ได้อ่านหรือฟัง โดยไม่ต้องกังวลกับการพูดผิด อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภนิช มั่งมีศรี (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 17.87 คิดเป็นร้อยละ 44.67 และหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 30.47 คิดเป็นร้อยละ 76.17 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีเจตคติต่อการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้นิทาน อยู่ใน ระดับดีมาก 3) นักเรียนที่ได้รับการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานมีความคงทนในการ จำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับศุภนิช มั่งมีศรี (2560) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถด้านการเรียนรู้ คำศัพท์ภาษาอังกฤษก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 17.87 คิดเป็นร้อยละ 44.67 และหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 30.47 คิดเป็นร้อยละ 76.17 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า นักเรียน มีความสามารถด้านการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีเจตคติ

ต่อการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานอยู่ในระดับดีมาก 3) นักเรียนที่ได้รับการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานมีความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ แสงพันธ์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานอีสปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อ ความเข้าใจโดยใช้นิทานอีสปของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถพัฒนาความรู้เดิม ปรับปรุงการอ่านให้ดีขึ้นในแต่ละวงจร สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนส่งผลให้ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น โดยนักเรียนจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 75.67 สามารถทำคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้คะแนน เฉลี่ย 21.03 คิดเป็นร้อยละ 70.09 ซึ่งผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ และผู้เรียนมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก (วัชรภรณ์ แสงพันธ์, 2553) และสอดคล้องกับงานวิจัยของคันธารรัตน์ อยู่สะอาด (2559) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานที่มีผลต่อความสามารถ ในการใช้ภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถ ในการใช้ภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผู้วิจัยใช้ชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและดำเนินการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้านเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนสนใจมากขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากนิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องง่าย ๆ มีโครงสร้างเรื่องสั้น ๆ มีคติสอนใจและสามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นครูผู้สอนควรนำรูปแบบการเรียนการสอนด้วยนิทานพื้นบ้านมาประยุกต์ใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป
2. ครูผู้สอนควรเสริมหรือกระตุ้นความสนใจช่วยเหลือผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ขณะจัดกิจกรรมการอ่านภาษา ภาษาอังกฤษด้วยนิทานพื้นบ้านเพราะมีนักเรียนบางส่วน ที่อ่านไม่ได้ไม่ยอมอ่านจึงไม่อ่านทำให้เข้าใจเนื้อหาไม่ทันเพื่อน ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็จะไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาลักษณะของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายให้มีความ น่าสนใจและเหมาะสม กับนักเรียนในแต่ละระดับชั้นที่ต้องการทำการวิจัย
2. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการฟังและทักษะการเขียน ด้วยนิทานพื้นบ้านมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือของบุคคล และหน่วยงานหลายแห่งซึ่งไม่สามารถนำมากล่าว ได้ทั้งหมด ผู้มีพระคุณท่านแรกที่ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรรพสิริ ส่งสุขจุโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.กชกร ธิปัตติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้ให้ คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งจนวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลา ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียน คณะครู

และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านจุกการ ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการวิจัยครั้งนี้ สุดท้ายนี้คุณความดีทั้งหลายขอนอบน้อมถวายเป็นพุทธบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย พระคุณบิดา-มารดา พระคุณครู-อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน และขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- คันธารรัตน์ อยู่สะอาด. “การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้นิทานที่มีผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4,” วารสารวิจัยราชภัฏ กรุงเทพฯ. 3, 3 (มีนาคม 2559): 89-97.
- วิชาการ, กรม. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2544.
- วัชรภรณ์ แสงพันธ์. “การพัฒนากิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้นิทานอีสปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2,” วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา. 4, พิเศษ (เมษายน 2553): 128-135.
- รุ่งวนา สุดจิตต์. การพัฒนาสื่อการอ่าน-การเขียนจากนิทานพื้นบ้านไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไทรโยคน้อยวิทยาจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. **คู่มือจัดการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2539.
- ศุภนิช มั่งมีศรี. การพัฒนาความสามารถด้านการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้นิทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 4; 10 มีนาคม 2560; เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2560.
- สุมิตรา อังวัฒนากุล. **วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540
- สุมณฑา วงษ์สวัสดิ์. การใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้าน การฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมนนทรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.
- Collie, Sarah L. **The learning organization and teaching improvement in academic Departments**. Doctoral Dissertation Higher Education, University of Virginia, 2002.

แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนโดยวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียน
ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Developmental Guidelines for Improving Learning Quality by Analyzing the
Problems and the Obstacles of the Students at Ubon Ratchathani Rajabhat
University

เยาวรักษ์ ทองพุ่ม
Yaovaruk Thongphum

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Faculty of Science, Ubon Ratchathani Rajabhat University
E-mail: yaovaruk.t@ubru.ac.th

Received: August 7, 2023; Revised August 19, 2023; Accepted: August 19, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียน 2) ศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนโดยวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2565 จำนวน 387 คน ซึ่งได้โดยการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย มีดังนี้ นักศึกษาขาดความตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่เข้าใจบทเรียน หรือไม่สามารถสอบในวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองไม่สนับสนุนในการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือนักศึกษาต้องช่วยงานครอบครัวจนไม่สามารถเรียนให้ประสบความสำเร็จได้

2. ระดับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัญหาและอุปสรรคในการเรียน มากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านตัวนักศึกษา และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ส่วนด้านที่มีระดับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนน้อยที่สุดคือ ด้านครอบครัว

3. แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ดังนี้ ให้ผู้บริหารมุ่งสร้างความเข้าใจในหลายวิธีการเพื่อให้ผู้สอนเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเป็นประการแรกในการสร้างนักศึกษาให้เกิดความอยากเรียนก่อนในเบื้องต้น สร้างสื่อการสอนที่มีมาตรฐานซึ่งอยู่ในความดูแลของบริหารคณะ ถือเป็นการยกระดับคุณภาพทางวิชาการได้เป็นอย่างดี และปรับปรุงให้ตอบสนองความเข้าใจของนักศึกษาและเป็นแนวทางบังคับทางอ้อมให้อาจารย์อุทิศตนในการสอนมากกว่าใช้เวลาในการทำกิจกรรมอย่างอื่น

คำสำคัญ: ปัญหาและอุปสรรคในการเรียน

Abstract

The objectives of the research were 1) to study and analyze problems and obstacles in learning, 2) to study the level of the problems and the obstacles in learning of the students, and 3) to propose developmental guidelines for improving learning quality by analyzing the problems and the obstacles of the students at Ubon Ratchathani Rajabhat University. The samples used in this research were 387 students from Ubon Ratchathani Rajabhat University enrolling in the academic year of 2022. They were randomized by accidental sampling. The research instrument was a five-rating scale questionnaire. The statistics used were frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows.

1. The problems and the obstacles in learning of the students at Ubon Ratchathani Rajabhat University organized from the most frequency to the less frequency were that the students lacked of attention in learning, the students were often absent the classes, the students did not understand the lessons or were not able to take the exam of the subject they were studying effectively, the guardians did not support the students in learning, and the statuses of the students' economy were poor or the students had to work until they could not learn successfully.

2. The level of the problems and the obstacles in learning of the students at Ubon Ratchathani Rajabhat University in the overall was at a high level. When each aspect was considered, the aspect with the highest mean score of the problems and the obstacles was the learning management, followed by the students and the learning environment. The aspect with the lowest mean score of the problems and the obstacles was the families.

3. The developmental guidelines for improving the learning quality of the students at Ubon Ratchathani Rajabhat University were that the administrators should focus on crating understanding in various ways to make the instructors understand the first way to build the students to want to learn at the beginning, creating teaching media based on the standard under the control of the administrator committees which was considered to be lifted up the academic quality very well, and improving the teaching media to response the understanding of the students and being used to be guidelines for controlling indirectly to make the instructors sacrifice themselves in teaching more than spending time on other activities.

Keyword: Problems and Obstacles in learning

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมีความรู้ความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และยังสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพการงานได้หลายสาขา ตามความต้องการของหน่วยงานและสถาบันต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และยังปลูกฝังให้บัณฑิตมีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมุ่งหวังให้นักศึกษาทุกคนตั้งใจเรียน จนสำเร็จการศึกษาและเป็นบัณฑิตอย่างภาคภูมิใจ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐาน โดยพิจารณา

ที่ตัวผู้เรียน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Academic Aspect) และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Non-Academic Aspect) สำหรับการจัดการศึกษาของประเทศไทย เมื่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตกต่ำจะมีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงการบริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งต้องปรับปรุงแก้ไขโดยการปฏิรูปการศึกษา รวมถึงการปฏิรูปหลักสูตรและการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนของผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ได้กำหนดมาตรการเพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา แต่คุณภาพมาตรฐานการศึกษาของประเทศไทย ในปัจจุบันยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนหลายประเทศ (ภัทรจิตติ บุรีเพ็ญ และคณะ, 2561)

สำหรับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ถือว่าเป็นการจัดการศึกษาในระดับที่สำคัญเนื่องจากการศึกษาที่เตรียมบุคคลเข้าสู่อาชีพ โดยนักศึกษาที่จบการศึกษาในระดับนี้แล้วจะเข้าสู่การประกอบอาชีพ ดังนั้นการจบการศึกษาแล้วมีอาชีพหรือมีงานทำจึงเป็นเป้าหมายของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการ นักศึกษา และรัฐบาล ซึ่งการที่นักศึกษาที่จบการศึกษาแล้วมีอาชีพทันที จะต้องเป็นนักศึกษาที่มีคุณลักษณะตามที่เจ้าของสถานที่ประกอบการยอมรับ ซึ่งโดยทั่วไปเราเรียกว่า นักศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจึงพยายามทุกวิถีทางที่จะให้นักศึกษาของตนมีคุณภาพ ซึ่งเราเรียกว่า การบริหาร ในการบริหารสถาบันให้มีคุณภาพจึงเป็นหัวใจสำคัญ ยิ่งในยุคปัจจุบันนั้นเป็นยุคการแข่งขันจึงมีความจำเป็นที่ต้องเน้นคุณภาพของบัณฑิตเพื่อการแข่งขัน คงไม่ใช่เฉพาะภายในประเทศเท่านั้นแต่รวมถึงต่างประเทศด้วยเช่นกัน (เทียน ทองแก้ว, 2550) คุณภาพอุดมศึกษาไทยในปัจจุบันได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีการพัฒนาความรู้ระดับสูงเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อสังคมในอนาคต การศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นยังรวมถึงการให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผลผลิตของอุดมศึกษาซึ่งเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปนั้น มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาควบคู่ไปกับความรู้ทางวิชาการ แม้ว่าการพัฒนาคุณภาพของการอุดมศึกษาไทยมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง แต่ในปัจจุบันก็ยังพบว่าคุณภาพอุดมศึกษายังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรในหลายประเด็น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะหาแนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนโดยวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อจะได้รับรู้ถึงปัญหาและนำผลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนามหาวิทยาลัย ให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และเหมาะสมกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาระดับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ในด้านตัวนักศึกษา ด้านครอบครัว ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนโดยวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ซึ่งสาระสำคัญเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ตามลำดับดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2565 จำนวน 12,006 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2565 จำนวน 387 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบบังเอิญ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้นคือ ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ในด้านตัวนักศึกษา ด้านครอบครัว ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน

ตัวแปรตาม คือ แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนโดยวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.83 ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเรียน 4 ด้าน คือ 1) ด้านตัวนักศึกษา 2) ด้านครอบครัว 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ 4) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน

การวัดระดับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยมีความหมายของแต่ละระดับ ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในการเรียนมากที่สุด

4 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในการเรียนมาก

3 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในการเรียนปานกลาง

2 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในการเรียนน้อย

1 หมายถึง มีปัญหาและอุปสรรคในการเรียนน้อยที่สุด

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อใช้ในการแปลความหมายทั้งโดยรวมและรายข้อโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20-5.00 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนในระดับ มากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.40-4.19 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนในระดับ มาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.60-3.39 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนในระดับ ปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.80-2.59 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนในระดับ น้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.79 หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อปัญหาและอุปสรรคในการเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 387 ชุด ได้รับคืนมาจำนวน 387 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งมีความครบถ้วนสมบูรณ์ทุกชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนาในการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 387 คน จำแนกตามเพศชาย จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.06 และเพศหญิง จำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 74.94 จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 49.74 และจำแนกตามคณะที่สังกัด ซึ่งส่วนใหญ่ นักศึกษาสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 28.61

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ปัญหาและอุปสรรคในการเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ปกครองไม่สนับสนุนในการเรียน	62	16.02
นักศึกษาขาดเรียนบ่อย	98	25.33
นักศึกษาไม่เข้าใจบทเรียน หรือไม่สามารถสอบในวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	75	19.38
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือนักศึกษาต้องช่วยงานครอบครัวจนไม่สามารถเรียนให้ประสบความสำเร็จได้	49	12.66
นักศึกษาขาดความตั้งใจเรียน	103	26.61
ภาพรวม	387	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ นักศึกษาขาดความตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่เข้าใจบทเรียน หรือไม่สามารถสอบในวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองไม่สนับสนุนในการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือนักศึกษาต้องช่วยงานครอบครัวจนไม่สามารถเรียนให้ประสบความสำเร็จได้

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ปัญหาและอุปสรรคในการเรียน	$\bar{x}$	S	ความหมาย
1.ด้านตัวนักศึกษา	3.51	.57	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรคในการเรียน	$\bar{x}$	S	ความหมาย
2.ด้านครอบครัว	3.34	.63	ปานกลาง
3.ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.64	.59	มาก
4.ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน	3.37	.63	ปานกลาง
ภาพรวม	3.47	.61	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ในภาพรวมระดับมาก เมื่อทำการพิจารณาด้านพบว่าด้านที่มีปัญหาและอุปสรรคในการเรียนระดับมากที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านตัวนักศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ส่วนด้านครอบครัว มีปัญหาและอุปสรรคในเรียนน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนของนักศึกษา เป็นคำถามปลายเปิดผลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนของนักศึกษา

แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียน	ความถี่
1. ให้ผู้บริหารมุ่งสร้างความเข้าใจในหลายวิธีการเพื่อให้ผู้สอนเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเป็นประการแรกในการสร้างนักศึกษาให้เกิดความอยากเรียนก่อนในเบื้องต้น	7
2. สร้างสื่อการสอนที่มีมาตรฐานซึ่งอยู่ในความดูแลของผู้บริหารคณะ ถือเป็นการยกระดับคุณภาพทางวิชาการได้เป็นอย่างดี และปรับปรุงให้ตอบสนองความเข้าใจของนักศึกษาและเป็นแนวทางบังคับทางอ้อมให้อาจารย์อุทิศตนในการสอนมากกว่าใช้เวลาในการทำกิจกรรมอย่างอื่น	5

จากตารางที่ 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีดังนี้ ให้ผู้บริหารมุ่งสร้างความเข้าใจในหลายวิธีการเพื่อให้ผู้สอนเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเป็นประการแรกในการสร้างนักศึกษาให้เกิดความอยากเรียนก่อนในเบื้องต้น สร้างสื่อการสอนที่มีมาตรฐานซึ่งอยู่ในความดูแลของผู้บริหารคณะ ถือเป็นการยกระดับคุณภาพทางวิชาการได้เป็นอย่างดี และปรับปรุงให้ตอบสนองความเข้าใจของนักศึกษาและเป็นแนวทางบังคับทางอ้อมให้อาจารย์อุทิศตนในการสอนมากกว่าใช้เวลาในการทำกิจกรรมอย่างอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีปัญหาและอุปสรรคในการเรียน ดังนี้ ขาดความตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่เข้าใจบทเรียน หรือไม่สามารถสอบในวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองไม่สนับสนุนในการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือนักศึกษาต้องช่วยงานครอบครัวจนไม่สามารถเรียนให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพินิจ ทิพย์มณี และวรรณุช ปัญจะวัตร (2552) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ปริติ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า ปัญหา และอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาเกิดจากปัจจัย 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยส่วนตัว เช่น ขาดความตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่เข้าใจบทเรียนหรือไม่สามารถสอบในวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ผู้ปกครองไม่สนับสนุนในการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือนักศึกษาต้องช่วยงานครอบครัวจนไม่สามารถเรียนให้ประสบความสำเร็จได้ และ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เช่น การคบเพื่อนหรือความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ กับนักศึกษา

2. ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

2.1 ด้านตัวนักศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเรียน เนื่องจากความรู้พื้นฐานที่มีไม่เท่ากัน จึงทำให้เกิดปัญหาบางส่วนกับนักศึกษาที่เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาในแต่ละรายวิชา ขาดความตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่เข้าใจบทเรียน หรือไม่สามารถสอบในวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทุกครั้งที่สอบนักศึกษาจะทำไม่สุดความสามารถ นักศึกษาไม่มีความพยายามที่จะสอบให้ได้คะแนนดีขึ้น และนักศึกษาไม่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพินิจ ทิพย์มณี และวรรณุช ปัญจะวัตร (2552) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ปริติ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า ปัญหา และอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาเกิดจากปัจจัย 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยส่วนตัว เช่น ขาดความตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่เข้าใจบทเรียนหรือไม่สามารถสอบในวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ผู้ปกครองไม่สนับสนุนในการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือนักศึกษาต้องช่วยงานครอบครัวจนไม่สามารถเรียนให้ประสบความสำเร็จได้ และ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เช่น การคบเพื่อนหรือความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ กับนักศึกษา

2.2 ด้านครอบครัว พบว่า นักศึกษามีปัญหาทางครอบครัวคือ รายได้ของครอบครัวที่ค่อนข้างไม่อำนวยต่อการศึกษานักศึกษา สอดคล้องกับอรรถัย สุจิตประภากร (2547) ศึกษาเรื่องบทบาทของการศึกษาต่อความไม่เท่าเทียมกันทางรายได้ในประเทศไทย โดยศึกษาบทบาทของระดับการศึกษา ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา และคุณภาพทางการศึกษาที่มีต่อความไม่เท่าเทียมกันทางรายได้ และผู้ปกครองไม่สนับสนุนในการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือนักศึกษาต้องช่วยงานครอบครัวจนไม่สามารถเรียนให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพินิจ ทิพย์มณี และวรรณุช ปัญจะวัตร (2552) ศึกษาเรื่องวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ปริติ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาเกิดจากปัจจัย 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยส่วนตัว เช่น ขาดความตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่เข้าใจบทเรียนหรือไม่สามารถสอบในวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ผู้ปกครองไม่สนับสนุนในการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือนักศึกษาต้องช่วยงานครอบครัวจนไม่สามารถเรียนให้ประสบความสำเร็จได้ และ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เช่น การคบเพื่อนหรือความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีปัญหาและอุปสรรคในการเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนที่ต้องปรับการเรียนการสอนให้เข้ากับความสามารถของนักศึกษาเพื่อที่จะทำให้นักศึกษาได้นำไปใช้ในชีวิตให้เกิดประโยชน์ อาจารย์ผู้สอนไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามเรื่องที่เรียน อาจารย์ผู้สอนมีอคติไม่ติดกับนักศึกษา สื่อการสอนและเอกสารประกอบไม่มีความสอดคล้องกัน ซึ่งสอดคล้องกับทศนา แคมมณี (2553) ที่ระบุว่า การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาเป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้สถานการณ์จริง

โดยมีผู้สอนเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ให้แนวทางอภิปรายและคำแนะนำ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้แนวคิดต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เป็นเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจง มีการวินิจฉัยปัญหา การจัดการแก้ไขปัญหาภายใต้รายละเอียดของกรณีศึกษา ออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการบูรณาการเชื่อมโยงความรู้จากการศึกษาค้นคว้ากับหลักการเหตุผล ซึ่งประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์ (2557) ให้ความสำคัญกับการนำเทคนิคการเรียนรู้โดยการใช้กรณีศึกษามาปรับใช้กับการเรียนการสอน โดยระบุว่า การเรียนรู้โดยการใช้กรณีศึกษาเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา การใช้คำถามหรือกิจกรรมสนับสุนนที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์วิจารณ์มีความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้และเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับการศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาของปรียา สมพิช (2559) ที่ระบุว่า การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และทักษะการแก้ปัญหา นั้น รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการเรียนรู้ สร้างความกระตือรือร้นด้านความรู้คิด เป็นการเรียนรู้โดยนำเอากรณีศึกษามาอภิปรายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เกิดการวิเคราะห์สังเคราะห์ และประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิดและทฤษฎี ประกอบการคิด โดยผู้เรียนมีการค้นคว้าหาข้อมูลจากสถานการณ์ที่ได้รับ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ประกอบการตัดสินใจหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหาให้กับกรณีศึกษาอย่างมีเหตุผล ฉะนั้นการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษาจึงเป็นเทคนิคการสอนที่ต้องการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปิดมุมมองที่กว้างขึ้น ตลอดจนหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความคิดที่ละเอียดรอบคอบ รู้จักการวางแผนก่อนการปฏิบัติ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตามธรรมชาติได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.4 ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน พบว่า นักศึกษามีปัญหาและอุปสรรคในเรียนสภาพแวดล้อมทางการเรียนในส่วนของเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ในสาขามักจะไม่ค่อยช่วยเหลือกันและกัน เพื่อน ๆ และนักศึกษามักจะไม่จับกลุ่มติวหนังสือกัน และเพื่อนพูดคุยกันเสียงดังในเวลาเรียน และเพื่อนมักชวนนักศึกษาโดดเรียนอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพินิจ ทิพย์มณี และวรณัฐ ปัญจะวัตร (2552) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ปริติ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาเกิดจากปัจจัย 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยส่วนตัว เช่น ขาดความตั้งใจเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่เข้าใจบทเรียนหรือไม่สามารถสอบในวิชาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ผู้ปกครองไม่สนับสนุนในการเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวหรือนักศึกษาต้องช่วยงานครอบครัวจนไม่สามารถเรียนให้ประสบความสำเร็จได้ และ 3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เช่น การคบเพื่อนหรือความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ดังนี้ ให้ผู้บริหารมุ่งสร้างความเข้าใจในหลายวิธีการเพื่อให้ผู้สอนเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเป็นประการแรกในการสร้างนักศึกษาให้เกิดความอยากเรียนก่อนในเบื้องต้น สร้างสื่อการสอนที่มีมาตรฐานซึ่งอยู่ในความดูแลของผู้บริหารคณะ ถือเป็นภาระระดับคุณภาพทางวิชาการได้เป็นอย่างดี และปรับปรุงให้ตอบสนองความเข้าใจของนักศึกษาและเป็นแนวทางบังคับทางอ้อมให้อาจารย์อุทิศตนในการสอนมากกว่าใช้เวลาในการทำกิจกรรมอย่างอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุธนา กาเด็น (2564) ได้ศึกษาแนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน สามารถสรุปได้ 6 ประเด็น คือ 1) ผู้เรียนขาดทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาชุมชน การระบุปัญหาชุมชนและไม่สามารถจัดลำดับปัญหาของชุมชนได้ 2) ผู้เรียนมีข้อจำกัดเรื่องเวลาในการเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน 3) ผู้เรียนมีช่วงอายุที่แตกต่างกันทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัยในการเรียนรู้และการทำกิจกรรมร่วมกัน 4) ผู้สอนต้องปรับวิธีการสอนให้มีความหลากหลาย 5) ผู้สอนต้องมีวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงานแบบมีส่วนร่วม และ 6) ผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอแนะวิธีการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้คือ ในการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา หากมีความมุ่งหมายที่จะให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน ผู้บริหารต้องมีความรอบรู้ มีความคิดที่กว้างไกล ติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ ส่วนครูผู้สอนต้องเอาใจใส่อย่างจริงจังในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน และความรู้ที่ผู้เรียนได้รับมีความทันสมัยในเนื้อหาที่นำมาสอน ติดตาม ดูแลพฤติกรรมทั้งด้านการเรียนและความประพฤติอย่างใกล้ชิด และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

แม้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นค่อนข้างชัดเจนว่ามีปัจจัยอะไรบ้าง และปัจจัยแต่ละตัวทำงานอย่างไร จึงส่งผลในด้านคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา แต่การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันทางการศึกษาอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพในการเรียนโดยวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจาก อาจารย์ ดร.ศัชรินทร์ เวชชากุล อาจารย์ ดร.อรทัย สายสะอาด และอาจารย์ ดร.ศศิวิมล พรประไพ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- ทิตนา แชมมณี. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- เทียน ทองแก้ว. สมรรถนะ (Competency): หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2550.
- ประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์. ผลของการสอนแบบกรณีศึกษาที่มีต่อผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชา HRM 359 การพัฒนาองค์กร คณะบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2557.
- ปรียา สมพิช. “การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา,” วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 11, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559): 260-270.
- พินิจ ทิพย์มณี และวรรณุช ปัญจะวัตร. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2552.
- ภัทรจิตติ บุรีเพี้ย และคณะ. “คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน,” วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์. 8, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2561): 237-250.

ยุทธนา กาเด็น. “แนวทางการปรับปรุงการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนแบบมีส่วนร่วม,” การประชุมวิชาการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคม (CSD สัมพันธ์) ระดับชาติ ครั้งที่ 20 University Engagement; วันที่ 30 กค.-1 สค.2564 ผ่านระบบออนไลน์ CISCO Webex meetings. สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, หน้า138-145.

อรรถัย สุกิตประภากร. บทบาทของการศึกษาต่อความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ (Publication Ethics)

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นวารสารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความในสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดแนวคิด ทฤษฎี การพัฒนานวัตกรรมขึ้น และเป็นเวทีนำเสนอผลงานวิชาการของบุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดแนวปฏิบัติและจริยธรรมในการเผยแพร่บทความไว้อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของผู้พิมพ์ (Duties of Authors)

1. ผู้พิมพ์ต้องรับรองว่าบทความไม่ซ้ำซ้อนกับผู้อื่นและบทความไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่อื่น ๆ มาก่อน
2. ถ้าผู้พิมพ์นำผลงานผู้อื่นมาใช้ประกอบในบทความ ผู้พิมพ์ต้องอ้างอิงทั้งในเนื้อหาบทความและท้ายบทความให้รายละเอียดครบถ้วน
3. ผู้พิมพ์ต้องรายงานข้อเท็จจริงในผลการวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูล ไม่ปกปิดข้อมูลหรือรายงานข้อมูลที่เป็นเท็จ
4. ผู้พิมพ์ที่มีชื่อปรากฏในบทความต้องมีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง
5. ถ้าผลงานของผู้พิมพ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วมหรืออาสาสมัคร ผู้พิมพ์ต้องดำเนินการตามหลักจริยธรรมและให้แนบหนังสือรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หรือสัตว์ทดลอง

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและกลั่นกรองคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร
2. บรรณาธิการต้องใช้เหตุผลทางวิชาการในการพิจารณาบทความ โดยปราศจากอคติใด ๆ ต่อผู้พิมพ์หรือบทความ
3. บรรณาธิการต้องจัดให้มีการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบทความ เพื่อป้องกันการลอกเลียน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เชื่อถือได้
4. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้พิมพ์และผู้ประเมินบทความต่อผู้อื่นจนกว่าบทความจะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่
5. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนต่อผู้พิมพ์และผู้ประเมินบทความ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ประเมินต้องไม่เปิดเผยข้อมูลใด ๆ ของบทความจนกว่าบทความจะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่
2. ถ้าผู้ประเมินได้รับบทความและพิจารณาแล้วเห็นว่าตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือบทความไม่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ผู้ประเมินต้องปฏิเสธการประเมินบทความทันที
3. ถ้าผู้ประเมินพบว่าบทความมีการซ้ำซ้อน ลอกเลียนจากบทความที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว ผู้ประเมินต้องแจ้งบรรณาธิการให้ทราบทันที
4. ผู้ประเมินต้องดำเนินการพิจารณาบทความตามระยะเวลาที่กำหนด
5. ผู้ประเมินต้องประเมินโดยยึดหลักวิชาการ ไม่มีอคติหรือเจตนาอื่นที่ไม่ดีต่อบทความ

หลักเกณฑ์การเสนอบทความ

เพื่อตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

1. ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร

- 1.1 **วัตถุประสงค์** เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความดังกล่าวในสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดแนวความคิด ทฤษฎี การพัฒนานวัตกรรมขึ้นและเป็นเวทีนำเสนอผลงานวิชาการของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไป
- 1.2 **ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์** ประกอบด้วย บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์
- 1.3 **ขอบเขตเนื้อหา** ประกอบด้วยสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 **กำหนดพิมพ์เผยแพร่** ปีละ 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม ของทุกปี

2. เกณฑ์การตีพิมพ์

- 2.1 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
- 2.2 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ เป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและมีประโยชน์ โดยผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในสาขาที่บทความเกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่านขึ้นไปต่อหนึ่งบทความและเป็นผู้ที่มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- 2.3 กองบรรณาธิการอาจส่งผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เขียนแก้ไขเพิ่มเติมหรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่แล้วแต่กรณี
- 2.4 กองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งตีพิมพ์
- 2.5 บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ทราบ แต่ไม่ส่งต้นฉบับคืนผู้เขียน

3. ประเภทของบทความ

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สามารถส่งบทความได้ 3 ประเภท ได้แก่ บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ ดังนี้

3.1 บทความวิจัย ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

- 3.1.1 ชื่อเรื่อง
- 3.1.2 ชื่อผู้เขียน

3.1.3 หน่วยงานหรือคณะ และมหาวิทยาลัย

3.1.4 บทคัดย่อ

3.1.5 คำสำคัญ

3.1.6 บทนำ

3.1.7 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1.8 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1.9 สรุปผลการวิจัย

3.1.10 อภิปรายผลการวิจัย

3.1.11 ข้อเสนอแนะ

3.1.12 กิตติกรรมประกาศ

3.1.13 เอกสารอ้างอิง

3.1.14 ตาราง รูปภาพ แผนภูมิ หรือกราฟ

3.2. บทความวิชาการ

3.2.1 ชื่อเรื่อง

3.2.2 ผู้แต่ง

3.2.3 บทคัดย่อ

3.2.4 คำสำคัญ

3.2.5 บทนำ

3.2.6 เนื้อหา

3.2.7 บทสรุป

3.2.8 เอกสารอ้างอิง

3.3. บทความปริทัศน์

เป็นงานทางวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการเฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์ความรู้อย่างกว้างและลึกอย่างทันสมัย โดยใช้ข้อมูลวิพากษ์ให้เห็นแนวโน้มที่ควร ศึกษาและพัฒนาต่อไป ผู้เขียนควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะเนื้อหาที่ใหม่ที่สุด บทความปริทัศน์ต้องนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่นำเสนอ ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ผู้อ่านในสาขาอื่น ๆ หรือนิสิตนักศึกษาในระดับสูงสามารถเข้าใจได้ บทความปริทัศน์เป็น การนำเสนอภาพรวมที่น่าสนใจ ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

3.3.1 ชื่อเรื่อง

3.3.2 ชื่อผู้เขียน

3.3.3 คำสำคัญ

3.3.4 บทนำ

3.3.5 บทสรุป

4. รูปแบบและการเตรียมต้นฉบับ

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ได้กำหนดแนวทางการเขียนบทความสำหรับการตีพิมพ์ในวารสาร โดยผู้เขียนสามารถจัดเตรียมเนื้อหาบทความทั้งภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษได้ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสันขนาด A4 แบบคอลัมน์เดียว โดยมีความยาวของบทความรวม 8-10 หน้า ให้ใช้ขนาดและรูปแบบตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะและขนาดตัวอักษรที่กำหนดให้ใช้ในการพิมพ์บทความ

หัวข้อ/ส่วนประกอบ	แบบตัวอักษรและขนาด	ลักษณะของตัวอักษร	การวางตำแหน่ง
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	TH Sarabun PSK 16 pt	ตัวหนา	กึ่งกลาง
ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)	TH Sarabun PSK 16 pt	ตัวหนา	กึ่งกลาง
ชื่อผู้เขียนหลักและผู้เขียนร่วม	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวธรรมดา	กึ่งกลาง
ที่อยู่ผู้เขียน	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวเอียง	กึ่งกลาง
หัวข้อ	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวหนา	ชิดซ้าย
เนื้อเรื่อง	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวธรรมดา	กระจายแบบไทย
หัวข้อเอกสารอ้างอิง	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวหนา	ชิดซ้าย

ส่วนชื่อและที่อยู่ผู้เขียนจะมีสัญลักษณ์¹ ท้ายนามสกุลผู้เขียนหลัก และชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้วิจัยร่วม¹ ตามลำดับ ที่อยู่ผู้เขียนให้ระบุที่อยู่ หน่วยงาน คณะ และมหาวิทยาลัยที่สังกัด ถ้าผู้เขียนมีที่อยู่ต่างกันให้ระบุเป็นตัวเลข^{1,2,...}

รูปแบบการพิมพ์ต้นฉบับบทความให้เป็นไปตามที่กำหนดในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การตั้งค่าน้ำกระดาษ

ขอบกระดาษ	ระยะขอบ (นิ้ว)
ขอบกระดาษบน	1.5
ขอบกระดาษล่าง	1
ขอบกระดาษซ้าย	1.5
ขอบกระดาษขวา	1

5. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงและเอกสารอ้างอิง (References)

การอ้างอิง เป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาเป็นวิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี (ชื่อ-นามสกุลผู้แต่งปีที่พิมพ์) หรือระบบ APA (America Psychological Association Style)

ตัวอย่าง ศิริชัย//การถ่วงน้ำหนัก / (2559)

(ศิริชัย//การถ่วงน้ำหนัก, / 2559)

เอกสารอ้างอิง ให้ระบุรายชื่อเอกสารที่ใช้เป็นหลักในการค้นคว้าวิจัยที่ได้ตรวจสอบเพื่อนำมาเตรียมรายงานและมีการอ้างอิงถึง จัดเรียงลำดับตามตัวอักษร ถ้าเป็นบทความภาษาไทยนำโดยกลุ่มเอกสารอ้างอิงภาษาไทยและตามด้วยกลุ่มเอกสารภาษาอังกฤษ รูปแบบของการเขียนเอกสารอ้างอิง ดังนี้

การอ้างอิงหนังสือ

รูปแบบ: ผู้แต่ง./ชื่อเรื่อง./ครั้งที่พิมพ์./สถานที่พิมพ์./ผู้จัดพิมพ์./ปีพิมพ์.

ตัวอย่าง: ประภัสสร เทพชาตรี. **สถานการณ์โลก 2553 และแนวโน้มปี 2554.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม, 2554.

Stebbing, Lionel. **Quality Assurance : The Route to Efficiency and Competitiveness.** 3rd ed. New York: Ellis Horwood, 1993.

การอ้างอิงจากวารสาร

รูปแบบ: ผู้เขียน./“ชื่อบทความ,”/ชื่อวารสาร./ปีที่,ฉบับที่/(วันที่/เดือน/ปี):/เลขหน้า

ตัวอย่าง: ดุษฎี วรรณธรรม. “วัฒนธรรมกับการดื่ม,” **ราชพฤกษ์.** 10, 3 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2556): 13-20.

Gatten, Jeffrey N. “Measuring Consortium Impact on User Perception: OhioLINK and LibQUAL+™,” **The Journal of Academic Librarianship.** 30, 3 (May 2004): 115-135.

การอ้างอิงจากหนังสือพิมพ์

รูปแบบ: ผู้เขียน./ “ชื่อบทความหรือหัวข้อข่าว,”/ชื่อหนังสือพิมพ์./วันที่/เดือน/ปี:/เลขหน้า.

ตัวอย่าง: คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. “ข่าวไกลนา,” **สยามรัฐ.** 12 มกราคม 2519: 3.

Jansen, Peter. “2009-Thailand’s Year Before the Decisive Storm,” Bangkok Post. 12 December 2009: 11. “Facts about Cambodia’s King Sihamoni,” **The Nation.** 12 December 2000: 1.

การอ้างอิงจากวิทยานิพนธ์

รูปแบบ ผู้เขียน./ชื่อวิทยานิพนธ์./ประเภทของบทนิพนธ์พร้อมด้วยชื่อหลักสูตร/สถาบัน,ปีพิมพ์.

ตัวอย่าง: วิตติกา ทางชั้น. **กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานีในเชิงบูรณาการ.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2550.

Buppha Devahuti. **Use of Computer in Serials Control in Thai Libraries.** Master’s Thesis Department of Library Science Chulalongkorn University, 1975.

การอ้างอิงจากบทความ/เอกสารที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ

รูปแบบ: ผู้เขียน//“ชื่อบทความ/เอกสาร,”//ใน:ชื่อบรรณาธิการ/บรรณาธิการ// ชื่อเรื่องหรือหัวข้อการประชุม//ชื่อการประชุม//วันที่/เดือน/ปีที่จัดประชุม//สถานที่จัดประชุม//สถานที่พิมพ์//ผู้จัดพิมพ์/ปีพิมพ์//หน้า.

ตัวอย่าง: บุญส่ง พจน์สุนทร. “ภาวะช็อก: การวินิจฉัยและการวินิจฉัยแยกโรค,” ใน: พลากร สุรกุลประภา, บรรณาธิการ. **Medicine in the evidence-based era**. การประชุมวิชาการประจำปี 2544 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ครั้งที่ 17; 16-19 ตุลาคม 2544; ขอนแก่น. ขอนแก่น: คณะแพทยศาสตร์, 2544.หน้า 195-208.

Bengtsson, S. and B.G. Solheim. “Enforcement of Data Protection, Privacy and Security in Medical Informatics,” In: Lun K. C, Lun, P. Degoulet and T. E. Piemme, editors. **MEDINFO 92**. Proceedings of the 7th World Congress on Medical Informatics; 6-10 September 1992; Geneva, Switzerland. Amsterdam: North-Holland, 1992. pp. 1561-1565.

การอ้างอิงจากสื่ออินเทอร์เน็ต

ข้อมูลจาก Website ของบุคคล

รูปแบบ: ผู้แต่ง//ชื่อเรื่อง/(ออนไลน์)/ปีพิมพ์(อ้างเมื่อ/วันที่/เดือน/ปี)// จาก:URL

ตัวอย่าง: ฟาติละห์ บาโล. การศึกษาของเด็กไทยในปัจจุบัน. (ออนไลน์) 7 เมษายน 2556 (อ้างเมื่อ 18 พฤษภาคม 2557). จาก <http://www.l3nr.org/posts/538618>

Emanuels, Brian. **Another Study Fuels Movement to Push Back High School Start Times**. (online) 14 March 2014 (cited 18 May 2014). Available form: http://blogs.Edweek.org/edweek/inside-school-research/2014/03/14/late_start_times.html?cmp=ENL-EU-NEWS3

ข้อมูลจาก Website ของหน่วยงานต่าง ๆ

รูปแบบ: ผู้แต่ง//ชื่อเรื่อง/(ออนไลน์)/ปีพิมพ์(อ้างเมื่อ/วันที่/เดือน/ปี)//จาก:URL

ตัวอย่าง: ฐากูร จุลินทร .**ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2555**. (ออนไลน์) 2555 (อ้างเมื่อ 18 พฤษภาคม 2557). จาก <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-ebbas/2556-thakoon.pdf>

Thaweesak Koanantakool, **Getting Ready for New Millennium: What are the Thai Government's Actions Toward the Year 2000**. (online) 1999 (cited 20 August 1999). Available from: <http://nectec.or.th/it-projects/>

6. การส่งบทความ

กำหนดการรับบทความ สามารถส่งบทความถึงกองบรรณาธิการ ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ผ่านระบบลงทะเบียนออนไลน์ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/Pitchayatat/>

- 6.1. เมื่อกองบรรณาธิการวารสารได้รับต้นฉบับแล้ว จะนำมาพิจารณาแล้วแจ้งตอบกลับให้ผู้เขียนทราบผลว่าผ่านการพิจารณาหรือไม่ผ่าน
- 6.2. บทความที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะได้รับการตรวจสอบวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์การตีพิมพ์ของวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- 6.3. บทความเมื่อได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว กองบรรณาธิการจะส่งผลการพิจารณาบทความ ให้ผู้เขียนไปปรับแก้ไขบทความและส่งกลับมากองบรรณาธิการ
- 6.4. เมื่อบทความของผู้เขียนได้รับการตีพิมพ์ในวารสารเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะจัดส่งวารสารให้ผู้เขียน จำนวน 1 เล่ม

7. ติดต่อสอบถามข้อมูล

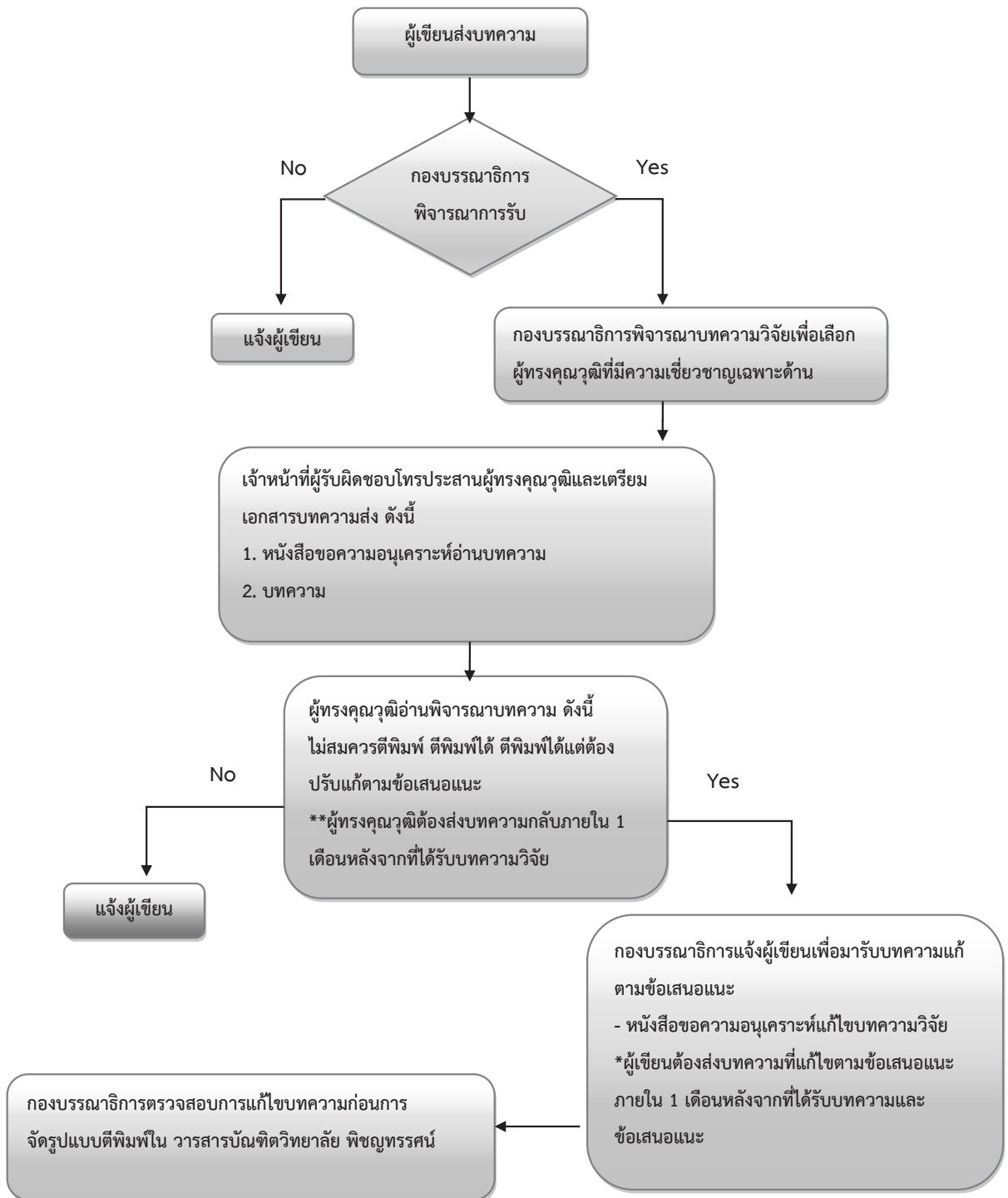
สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เลขที่ 2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 0-4535-2097 มือถือ 062-424-9400 โทรสาร 0-4535-2120

E-mail: info.gra@ubru.ac.th

ขั้นตอนการรับบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

**แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ใน
วารสารบัณฑิตวิทยาลัย “พิชญทรรศน์” มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**

เลข.....
รับวันที่...../...../.....
ผู้รับ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิชญทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
เรื่อง ขอดิพม์บทความลงบัณฑิตวิทยาลัย พิชญทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

1. ชื่อผู้ส่งบทความ (ภาษาไทย)
(ภาษาอังกฤษ)

2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด ชื่อย่อ.....

3. ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ชื่อภาษาไทย ชื่อภาษาอังกฤษ

4. สถานภาพผู้ส่งบทความ

4.1 () อาจารย์ () อื่น ๆ ระบุ สถาบัน คณะ.....

ชื่อผู้วิจัยร่วม กรณีผู้ส่งบทความไม่เป็นนักศึกษา (ถ้ามี)

4.1.1 ชื่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ที่ทำงานปัจจุบัน..... คณะ

4.1.2 ชื่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ที่ทำงานปัจจุบัน..... คณะ

4.2 () นักศึกษา ☐ ปริญญาเอก ☐ ปริญญาโท หลักสูตร.....

สาขา..... คณะ..... สถาบัน.....

โปรดระบุชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)

4.2.1 ชื่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ที่ทำงานปัจจุบัน..... คณะ

4.2.1 ชื่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ที่ทำงานปัจจุบัน..... คณะ

5. ประเภทของบทความ () บทความวิจัย () บทความวิชาการ () บทความจากปริทัศน์ () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ที่อยู่ผู้ส่งบทความ (ที่ติดต่อได้สะดวก).....

.....

.....

7. เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ โทรสาร E-mail

8. สิ่งส่งมาด้วยเพื่อให้กรรมการพิจารณา

() เอกสารพิมพ์ต้นฉบับบทความ จำนวน 2 ชุด

() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

9. ต้นฉบับที่ส่งให้พิจารณาเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ ไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาของวารสารอื่น และยินดีแก้ไขตามที่กองบรรณาธิการเสนอแนะ

ผู้ส่งบทความ ลงชื่อ

(.....)

...../...../.....

10. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก (กรณีเป็นวิทยานิพนธ์) ได้ตรวจบทความนี้แล้วขอรับรองว่า องค์ประกอบและเนื้อหาของบทความนี้ มีความสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยบทความนี้เป็น

☐ เนื้อหาบางส่วนของวิทยานิพนธ์

☐ เนื้อหาโดยองค์รวมทั้งหมดของวิทยานิพนธ์

เห็นควรให้ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนได้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ลงชื่อ
 (.....)
/...../.....

ส่วนนี้สำหรับเจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิทยาลัย “พิษณุพรรณ” มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

11. ความเห็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบองค์ประกอบของบทความ

() ครบ () ไม่ครบ ขาด
 เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ ลงชื่อ
 (นางสาวปณิดา ธรรมวงศ์)
 / /

12. ความเห็นของบรรณาธิการ

() เก็บเรื่อง () ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมส่วนประกอบที่ยังไม่ครบ หรือ ไม่สมบูรณ์
 () นำส่ง Peer Review พิจารณา ควรแต่งตั้ง () ผศ. () รศ. () ศ. () ดร.

1
 2
 3

อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ ☐

บรรณาธิการ ลงชื่อ

(รองศาสตราจารย์ชาญชัย สุกใส)

...../...../.....

ใบสมัครเป็นสมาชิกวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

โปรดกรอรายละเอียดในใบสมัครเป็นสมาชิกดังต่อไปนี้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ - นามสกุลผู้รับ.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

โทรสาร.....E-mail

หน่วยงาน.....สถานที่ทำงาน

ถนน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

☐

สมัครเป็นสมาชิกหนึ่งปี

ค่าสมาชิก 200 บาท

☐

สมัครเป็นสมาชิกสองปีติดต่อกัน

ค่าสมาชิก 400 บาท

ท่านสามารถติดต่อสอบถามได้ที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทร 045-352-097 โทรสาร 045-352-120

MEMBERSHIP APPLICATION

Date.....Month.....Year.....

Name.....

Last

First

Mailing Address.....

Street Number and Name

.....

District (City)

Amphur (State)

.....

Province (Country)

Postal Code

E-mail Address..... Telephone No.

Fax No.

☐

One-year Membership

(200 Baht)

☐

Two-year Membership

(400 Baht)

You can contact us at Graduate School, Ubon Ratchathani Rajabhat University, 2 Ratchathani
Road Mueang District of Ubon Ratchathani Province, 34000 Tel: 045-352-097 Fax: 045-352-120

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ

ISSN 2774-0633 (Print) ISSN 2774-0862 (Online)

ผู้ประเมินบทความ (Readers) ปีที่ 18 ฉบับที่ 2

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.สมาน อัครภูมิ
รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ
รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญวรรณ วิงวอน
รองศาสตราจารย์ ดร.นิศานาจ โสภาพล
รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงษ์พิพัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ธร สิงห์พันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาศิริ เขตปิยะรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร เรืองอ่อน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพงษ์ ประพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ เผ่าวงศ์กุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ พิษณุภรณ์รัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวรักษ์ ทองพุ่ม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม ทิพราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรุทธ นิลสระคู
ดร.สุขวิทย์ โสภาพล
ดร.วิตติกา ทางชั้น
ดร.สุทิสรา ขงเหล็กนอก
ดร.สมเกียรติ เพ็ชรมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Journal of Graduate School, Pitchayat, Ubon Ratchathani Rajabhat University

ISSN 2774-0633 (Print) ISSN 2774-0862 (Online)

Journal Readers; Vol. 18 No. 2

Adjunct Professor Dr.Saman Asawapoom	Sisaket Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Jumlong Vongprasert	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Udompun Pitprasert	Sisaket Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Boonthawan Wingwon	Lampang Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Nisanart Sopapol	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Bhumhong Jomhongbhibhat	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr.Pongthorn Singpan	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Pasiri KhetPiyarat	Uttaradit Rajabhat University
Asst. Prof. Dr.Somporn Ruang-on	Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Kittipong Praphan	Maha Sarakham University
Asst. Prof. Dr.Saroch Pauwongsakul	Kanchanaburi Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr.Piyaporn Phitchayapirath	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr.Yaowaluk Tongphum	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr.Udom Tipparach	Ubon Ratchathani University
Asst. Prof. Dr.weerayuth nilsrakoo	Ubon Ratchathani University
Dr.Sukhawit Sopapol	Ubon Ratchathani University
Dr.Wittika Thangchan	Khon Kaen University
Dr.Sutisa songleknok	Sakon Nakhon Rajabhat University
Dr.Somkiet phetmark	Surindra Rajabhat University